

המחיר 3.50 שקל חדש (כולל מע"מ)

שנה 51

העולם הזה

מספר 2578

בין שבת תשנ"ז, 28.1.1987

דויד לוי סילק את עוזריו –

הרקע: סיפורי מין ופיללים

ענייני

מדי

בצמרת

השיכון

Marlboro

Come to where
the flavor is.

Made in U.S.A.

אזהרה: משרד הבריאות קובע כי - העישון מזיק לבריאות

מיכתבים

לא תחסום יפת בדיעו

עוד על פרשת יפת (שערוריית ארנסט יפת). העולם הזה 6.1.87 ואילך).

מה רוצים מארנסט יפת ועמיתיו? יש בארץ נהוג, המבוסס על הציוני התנ"כי. לא תחסום שור בדיעה:

עובדי חברת החשמל מקבלים חשמל בחינם. דיילות-אוויר מקבלות טיסות כרטיסי העולם כדי לסייר בלילות. כל חברות-העופה. רופאים מקבלים טיפול חינם אצל רופאים אחרים. לפועלי הקטיף בפרסים — כשעור היו כאלה — היה מותר לאכול תפוחים ככל העולה על רוחם וקיבתם. הכנאים עוסקים בכסף. וזה הסחורה שהם מטפלים בה. אז האין זה טבעי שהיה מותר להם לקחת כסף כמה שהם רוצים? חנן דר, חדרה

אלף דולר ליום

על התגובות במישאל-הבזק בפרשת הפנסיה של יפת (מה היית אתה עושה בפנסיה הזאת?). העולם הזה 14.1.87.

מה שמרדים באמת בתגובות של 32 הנשאלים לאלף דולר הפנסיה שארנסט יפת מקבל ליום, אלה הצעירות שרק מחכות שיהיה להן קצת כסף. הן יורדות מהארץ (אם לי היו סכומים כאלה, לא הייתי נשארת בארץ). או: עם כל כך הרבה כסף, מוזן כבר לא הייתי נמצאת פה!

אז קודם כל, אפשר לחיות יפה מאוד (יפה מאוד-מאוד) בארץ עם אלף דולר ליום ושנית... מוטב לא להרחיק במסקנות המתבקשות מתגר בות אלה. יוסי אקסלרוד, תל-אביב

אנשי שם

הערה שמית עם מתן פסק הדין במישאל יערי-גרנות (ההוצאות והקורבנות). העולם הזה 21.1.87.

קיים קשר מדהים (אם כי, כמובן, מיקרי בלבד) בין שמותיהם של גיבורי פרשת יערי-גרנות מלבסקי לבין שמותיהם של ראשי מפ"ם בעבר ובהווה.

חווה יערי נושאת את שם מישפחתו של מנהיג מפ"ם מאיר יערי; אביה גרנות — את שם מישפחתו של מנחם מ"ל מפ"ם אלעזר גרנות; ושתיהן רצחו את מלה מלבסקי, שנשאה את שמה של מישפחת חזנים מפורסמת. והלא שמו של מנהיג מפ"ם נוסף הוא יעקב חזן.

יוסף ברד, זכרון-יעקב

אשמות או אשכוליות

על משכורותיהן של פקידות מתחיל לות בבנקים (החנקן של המדינה). העולם הזה 14.1.87.

אורי אבנרי רומז שהנשים אשמות בעיות הכלכלה, שהרי כדבריו, לא פעם קיבלה נערה מתחילה, מאחרי דלפק הבנק, משכורת גבוהה מזו של פועל מיומן אחרי 20 שנה של עבודה מפרכת בבית-חרושת ללא מיון-אוויר.

אבנרי אינו משווה את שכרה של נערה מתחילה (לא "פקידה") עם שכרו של נער מתחיל, שהרי ידוע ששכרן של נשים נמוך מזו של גברים בכל המיגזרים. הוא גם שוכח (ומש"כ) שמרבית הפועלים השחורים, בשכר-רעב, וללא מיון-אוויר, הן נשים.

ושולמית רייב מסיתה, באותו גליון, גם קצת נגד שושנה וינר, שיש לה תמיד ארבעה שמות מישפחה, והיא גם אשמה באסונות בעליה וגם בניצול אלה יפת עליידי ארנסט יפת.

התיקשות היא הורע התומכת בשילטון הגבי, האחראי למילחמות, לריכוז, לכלכלה מעוררת, לשחיתות, והתיקשות היא המציגה את הנשים כאשמות או כאשכוליות.

נשים נגד פירסום פוגע, יפו

מן המערב אל הצפון

על מיספר הח"כיות בכנסת (מיכ"ל תב"ס). העולם הזה 14.1.87 ואילך.

מדוע צריך להרחיק עדות עד כריטינה, בה מצויות רק 11 צירות בין 612 צירי הפרלמנט, כדי להצדיק את מיעוט הח"כיות בכנסת ישראל ועוד להעיר, שאולי בתור פיצוי לפמיניסטיות, עומדת בראשות ממשלת כריטינה אשה?

במקום להערים אפשר להצפין, ואז מגלים כי בפרלמנט הנורווגי מצויות בין כלל 157 הצירים (המשך בעמוד 4)

איש חם, שלום קר

ערב כינוס ועידת הפיסגה האיסלאמית בכווית, דיבר בוטרוס בוטרוס-עאלי, שר המדינה לענייני חוץ במצרים. עם כתבת "העולם הזה", המסר שלו: "אין לכם ממה לפחד! התרש" מותה ממנו: דיפלומט קר ואיש חם. בתוך שלום קר.

שענו פרס

דויד בלס גילה השבוע: איך קונים ראשות ממשלה ב-1.8 מיליון דולר. ואיך עושים עסקה פלילית עם סיפנה גרולה. אבל הגילוי המדהים מכל: איך לתת מתנה בצורת שענו לשיסעון פרס. ולקנות בכך את ירדונו. מדרך לקונה.

הפריפריה

מלבד תאונות-הבצע, מונחת ביסודה של השערוריה האיראנית גם גישה אידאולוגית: לחפש ירידים בשולי ה-מרחב, תורכיה בצפון, איראן ממזרח ואתיופיה. תמיד נגד הערבים, תמיד עם יריביהם המסודרים.

רחל המרחלת מזווחת:

אפי של שרי צוריאל עבר לריקו גל • נגמר רומאן האהבה של מלי ליבני ואשר ידלק • מהי הידרה של אחוז יערי • הפריית-מבחנה ליהודית נגר (בתצלום) • הצעת עבודה לארי • בה 10 • דינאלה הד ויעקב • סולומון מתגרשים • טומי לייטרסדורף פגש עורכת-דין.

40

המדורים הקבועים:

מיכתבים - יד לקשיש הסובייטי
איגרת העורך - אשה וספורט
תשקוף - משל רוצה לכנסת
במדינה - בני יפת
יומן אישי - שיחות ישראליות
הנדרן - פירחחים בכנסת
זה דגם זה - בילוי יווני
לילות ישראל - אופנה לחרדיות

כתבת השער הקידם:

הטרדה מינית במישור השיכון

סקיד בכיר ביותר במישרדה-שיכון ניסה לכפות את עצמו על מזכירה, ובעלה התלונן אצל בנו של השר - מבקר המדינה הבין דוח קטלני על חברת-שיכון ממשלתית - ולדויד לוי נמאס מתעלולי עוזריו. העולם הזה מגלה את שמות היורשים.

6

כתבת השער האחרון:

לא הייתי רוצח את בתי יעל!

אביה של יעל שריקי, הנערה הצפתית בת ה-17, שנפטרה בזמן הפלה מחתרנית, נשבע על קיברה: "לא הייתי מרים עליה יד אם היתה באה ומספרת על ההריון! למה לא אמרה לי? אני הייתי רוצח את בתי?"

18

סקנדליסטים

צווחות, אגרופים, התפרעות, סקנדלים מפוקקים - זה מיקצועם של הח"כים. ח"כ חרוץ ומעמיק נעלם מעין העיתונות ושוקע באלמוניות. כי כשיש ביקוש ציבורי למוקיונים בכנסת, יש גם היצע מכל הכיוונים. ובשפע.

15

הפסידו תואר

לפני 19 שנים הם דחו את ההצעה להקים "בית שני", שבו ניתן לנצל את נסיון הוותיקים. מה אומרים על כך היום 15 ח"כים דאז? יוסף אלמוגי: "רעיון מצויין! מתילדה גז: "רעיון יפה!" אילוא המישמעת הסי-עית, הם יכלו להיות היום "לורדים" מכובדים.

43

למה אוהבים

לשנוא אותי?

צביקה פיק, זמר ומלחין, ממורמר על החסם אליו ברדיו ובקיבוצים. מספר כיצד הוא נסגע מהביקורת, מתלונן על חוסר סירגון והאהבה ומכריז: בארץ אסור להיות חריג.

25

מישאל כיפות

העולם הזה יצא לכתיבה-ספר החילוניים בתל-אביב, לשאול את דעתם של התלמידים על הגזירה שמתכנן צ"י: חובת חבישת כיפה בשי-עורי תנ"ך. את הזעם והמחאה סיכמה תלמידה שאמרה: "מחר יחייבו אותי לבוא כחצאית, ומחרת יחייבו את הבנים להניח גם תפילין!"

8

תקדים זונה

בת-שבע נפגעה בתאונת-דרכים, והיא היום נכה, רעבה לחם. עורכי הדין שלה מנסים לקבוע תקדים משפטי: הם תובעים מחברת-ביטוח פיצויים של 700 אלף דולר. לקיומה של בת-שבע, ופיצוי על אובדן הכנסתה מעיסוקה בזנות.

37

רק בבית!

הילדה שנלקחה בכוח ממישפחתה ו-מביתה, ונשלחה למוסד דתי, ברחה ממנו כדי לחזור הביתה. מכריזה: "לא יקחו אותי שוב לשם!" החיים בין יאוש לתיקווה.

38

אוחנה בשלילה

זהו הסוד השמור ביותר של בית-ירושלים: הכחורגלן אלו אוחנה, נמצא בתקופה של שלילת רישיון. לאימונים מביא אותו חבר במסגרת, ובקבוצה מסריבים לדבר על תעלוליו, פן יתרגז.

42

שבע מילים

מה כתב זלמן שז"ר לרחל ומה השיבה לו המשוררת? שלמה שבא כותב על שני פתקים בני שבע מילים, המקפלים עלי-לה שלמה • תלמידי גימנסיה טוענים כי ביאליק הוא משורר בכיני ומקסר! מה יהיו הם בגילוי? אורה עתריה מפרסמת קובץ שירי-אהבה נועזים - לאה גולד-ברג ורחל לא כתבו כך.

30

פרוע בדרום

בעיני שושן חורי, חבר מועצת העיריה, באר-שבע היא הדרום הפרוע. לכן הוא מגיח מהשיבה שלו, עושה צרות לקואליציה, מחליף מיס-לגות וזורה מילים לכל עבר, בלי לעשות חשבון.

16

קולנוע - גז אמריקאי בצרפתית
ראיון השבוע - עם צביקה פיק
מה הם אומרים - רצח נשים הוות
דף חדש - שרביטו של אוהב
תשבץ
הורוסקופ - מיבחן דלי
אנשים - פרס מלקק מילקי
שירור - המתפרעים בעם
רחל מרחלת - על כל העולם
חור ברשת - מכות סודיות

24

25

28

30

32

33

34

39

40

42

3

4

5

7

14

15

21

22

סבל, מנקה צואה ושתן ועוד עבודות קשות ורבות אחרות; יש לך מיטפחה המחכה לך בבית, אבל עליך לעבוד מישמרות ושעות נוספות רבות בחודש; והנה, מגיע יום המשכורת המיוחלת, ואתה מביא הביתה — שוד ושבר! — סכום נקי של לכל היותר 450 שקלים!

אם אכן יש אחיות שאינן מתפקדות נכון, לדעתי זאת הסיבה העיקרית למחדלים שלהן. אם הצלחתי לשנות את דעתך בקשר למשכורת רות האחות, תקנינא את העוול שגרמת להן — בתוס'לכ, אין לי ספק — באחת מכתבותיך הבאות.

ל"ג, בית-החולים גן-מאיר, הוד-השרון

יד לקשיש הסובייטי

העיתונות משרתת את המימסד הרפואי. ואת מי משרת המימסד הרפואי? אי עצמו! ("בלי הרדמה", העולם הזה 21.1.87).

גם המימסד הרפואי משרת משהו. אני נזכר במעשה שהיה בראשית שנות השיבעים, פרשה שאותה פירסם האופוזיציונר הסובייטי רוי מדווייד: מומחי גריאטריה רומניים אספו בבוקר רשט עשרות קשישים חולים, הכניסו אותם למרסד, שבו העניקו להם טיפול אינטנסיבי בהורקת תאים של עוברי-כבשים ועוד שיטות אופנתיות של מילחמה במחלות הזיקנה. התוצאות היו נהדרות, ועוררו תיקוות מפליגות.

מייד הועתקו אותן השיטות בדיוק לקבוצת ניסוי בכרית-המועצות, אולם, למרבה האכזבה — לא חל כל שיפור במצב הקשישים המוסקוואים. הרופאים משתי המדינות הישוו את מימ צאייהם, ועד מהרה גילו מהו ההבדל בין שני הניסויים. הרומנים טיפלו בקשישים ירודים ומזוהמים, ועצם תנאי המגורים והתזונה הטובה שניתנו להם שיפרו את מצבם הכללי. הרופאים הסובייטים, לעומתם, בחרו לטפל בקשישים הקר-מלין — זיקני הוועד המרכזי וישישי הלשכה הפוליטית — שיש להם ממילא מכל טוב הארץ. הרופאים למדו מאפיזודה זו מה שלמדו על ערכם האמיתי של הטיפולים שנועדו להבטיח נעורר-נצח. מדווייד למד ממנה מדוע בכרית המועצות מופנים קציבים אדירים, מעבר לכל פרופורציה, למחקר גריאטרי; הפוליטיקאים של תקופת ברז'נייב, שחילקו את עוגת-התקציב, היו זקנים מופלגים, והחברה פשוט דאגה לעצמם: גרעון נפולית, רמת-גן.

למען הסר ספק

על ידיעה מזוינת ("תשקיף", העולם הזה 17.12.86).

גם חברתנו, חברת עמינת, מייצרת מזיונים כרשיון חברת מזיונים אמריקאית, ולמיקרא הקטע בתשקיף, האומר שחברת מזיונים, ה מייצרת מזיונים אמריקאיים, הבטיחה סופי שבוע לקני מזיונים ומסיבות שונות לא עמדה בהתחייבותה, עלול הציבור לחשוב שהמדובר בחברתנו (למרות שער היום לא הצענו סופי שבוע תמורת קניית מזיון).

למען הסר ספק, אין המדובר בחברתנו, חברת עמינת.

אברהם שוורץ, מנכ"ל עמינת בע"מ, ניר-צבי

מאגדות הפלמ"ח

המדפדף בגליונות העולם הזה מלפני 25 שנה. מוצא בהם לא רק מאגדות התיאטרון העברי (הער) לם הזה 21.1.87), אלא גם סיפורים רבים מתחומי פעילויות אחרים, שכבר הפכו מזמן לאגדות, כגון זאת שמורסמה בגליון העולם הזה השבוע לפני 25 שנה:

בשעת מישחק בדורגל בתל-אביב נזכר השבוע שאול ביבר בשליחתו הפלמ"חית במחנות-הפליטים (היהודים שהוגלו עלי-ידי השלטונות הכרטיים מן הארץ, אחר שגיסו להעפיל אליה באופן לא-חוקי). ביבר, שחיבב בדורגל כבר אז, אירגן תחרות בין אנשי המנד נות ואנשי הפלמ"ח ודאג לפירסום הודעה מתאימה, בזו הלשון: "ביום השבת תתקיים תחרות בדורגל: הפלמ"ח נגד שארית הפלמ"ח".

(המשך מעמוד 3)
56 נשים ובנוסף לזה גם שם ראש-המשלה היא אשה: חנה רון, תל-אביב

האיש במדים הלבנים

על זיהויו של כוכב הטלוויזיה פרד גרנדי ("תמרורים", העולם הזה 21.1.87).

שמחתי לקרוא כי גופר סמית מספינת האה-בה (בחייו האזרחיים פרד גרנדי), הגיע לקונגרס האמריקאי והוא גם כבר בדרכו לחופה.

סמית-גרנדי (יושב) *
נא לזהות

אכל מרוב לובשי מדים לבנים בספינת האה-בה כבר קשה לי לזכור מי מהם הוא סמית-גרנדי. אולי תעזור לי? רחל אוסיר, רחובות

● בבקשה. ראי גולפה.

הכלי של מנחם

על מוסיקאי ממיטפחה מפורסמת ("אנשים", העולם הזה 14.1.87).

כמו שהטונים עושים את המוסיקה, כך העוכ' דות הנכונות עושות את הסיפור. אפילו במדור אנשים, והעובדות הן:

(א) הכלי של מנחם (כן גולדה) מאיר איננו כינור, אלא צ'לו ולכן הוא צ'לו ולא כנר, כפי שכתבתם.

(ב) שכתבתם לציין שאיפה שמנחם מאיר עלה בדרגה זה לא בארץ, מכיוון שלפני כמה חודשים הוא יצא לשהות ממושכת לארצות-הברית. אלא דובנר, רמת-גן

זו אחות וזה שכרה

על העוול הנגרם לאחיות בתי-החור-לים.

אני מאושפז שנים רבות בבית-חולים לחולי-נפש. בחורשים האחרונים אני עוקב בעניין רב אחרי המדור בלי הרדמה של הד"ר יולי נודלמן, אשר פתח לפניי אשנב רחב לעולם ולמצאות שלא היו ידועים לי: מצבה הקריטי של הרפואה בארץ.

אני מסכים לכל הקביעות שהופיעו במדור, מלבד אחת — הקביעה הנחרצת כאילו לאחיות לא מגיעה כל תוספת-שכר.

קביעה זו כאבה לי מאוד. יש בה אי-צדק, ואני פונה לד"ר נודלמן: נסה נא לתאר לעצמך שאתה עובד בתור אח בבית-חולים כלשהו; תאר לך שאתה נאלץ לעבוד קשה בתור פועל-תניקיון.

* עומדים: רופא הספינה, דוקטור בריקר (ממושקף) והקפטן סטאבינג.

העולם הזה, שבועון החדשות הישראלי ♦ המערכת והמינהלה: תל-אביב, רחוב גורדון 3, תל. 03-232262/3/4 ♦ תאריך: 136 ♦ העורך הראשי: אורי אבנרי ♦ עורך-מישנה: דוב איתן ♦ עורך תכנית: יוסי שנין ♦ רבות מערכת: ענת סרגוסטי ♦ עורך כיתוב: גיורא נוימן ♦ צלמי מערכת: ציון צפריר, צבי טל ♦ עורך דפוס: יפתח שביט ♦ ראש המינהלה: אברהם סיטון ♦ המו"ל: "העולם הזה" בע"מ ♦ הדפסה: "הדפוס החדש" בע"מ, תל-אביב ♦ הפצה: גר בע"מ, תל-אביב.

קליא יני.

כמה אנשי-ספורט מעולים התמודדו עם הב' עיה הזאת. אישי-איש על פי דרכו. רבים מכתבי-הספורט הידועים ביותר כיום בארץ התחילו ב-37 השנים האחרונות את דרכם במדור-הספורט של העולם הזה.

לפני חודשיים קיבלה על עצמה רדנית אנטלר את המשימה, והיא עיצבה מדור-ספורט ("חור ברשת") מסוג חדש. כשטח המצומצם העומד לרשותה תרצה לעניין ספורטאים ומי שאינם ספורטאים, לשבור קישורי-השתקה הנהוגים בע"ת תנועת-הספורט. לחשוף מה שצריך לחשוף ולספק מידע עדכני חדש, מבלי לחזור על המידע הכלול בשטח העצום המוקדש כיום לספורט בעיתונים הכלליים והמיקצועיים.

כדי לגשש מדור זה, ררושה לה עזרתך. אנחנו מעוניינים במיוחד בהיוון-חזור לגבי מדור זה, בשל התנאים האובייקטיביים הקשים שעמדתי עליהם. אם אינך מתעצל, אנא כתוב לנו. מה אתה מצפה ממדור-הספורט של העולם הזה? איך נראה לך המדור המופיע בעמוד של גליון זה, למשל, או שהופיע בגליונות קודמים?

מה חסר, לדעתך? מה מיותר? מה כדאי להוסיף? מה כדאי להשמיט? גלויות ומיכתבים שלך על נושא זה יתקבלו בתורה מיוחלת.

פסים שחורים

בשבוע שעבר היה לנו יכוח מצפוני בתוך המערכת.

צוות העולם הזה נלווה לשופט. שביקר במוסר רוחמה לילדים "מפגרים", במיסגרת המישפט הידוע.

צלם-המערכת צילם את החוסים, היו אלה תצלומים מזועזעים למדי.

כמה מחבריה-המערכת הציעו להסתיר את פניהם של החוסים בפסים שחורים. על כך היה נטוש הוויכוח. לבסוף התקבלה הדיעה ההפוכה, וגם אני תמכתי בה.

נהוג להסתיר בפסים שחורים את פניהם של חשודים בפשע, שאין לזהותם מפני שפישעם טרם הוכח, או פניהם של אסירים בבתי-הסוהר, המתביישים בעונש שחוטל עליהם.

ה"מפגרים" אינם כאלה. אין הם אשמים במ' צבם. הם לא עשו כל רע. אין כל בושה במום שלהם. אם מיישפחותיהם מתביישות בהם, הרי זה רע. שום סטיגמה אינה צריכה לדבוק בחוסים או במיישפחותיהם.

נרמה לי שהסתרת פניהם של ה"מפגרים" בפסים שחורים תשרת מטרה שלילית רווקא: הנצחת ההרגשה שיש משהו מכיש במצבם, ומכאן הנצחת הקיפוח וההעלמה, שאינם מאפשרים לחברה הישראלית להקדיש להם את המשאבים הדרושים, כנאה בחברה הומאנית.

מדור הספורט היה תמיד אחד המדורים הבעייתיים בהעולם הזה.

יש לכך סיבות אובייקטיביות. ראשית: מועד הופעתו של העולם הזה. באמצע השבוע, אינו נוח מבחינת הסיקור הספורטאי. במועד זה כבר ריווחו העיתונים כהרחבה על אירועי-הספורט של סוף-השבוע הקודם. שנית: כשאר אמצעי-התיקשורת יש מבול כזה של דיווח ספורטאי, עד כי נרמה שכל המוסיף גורע.

מכאן בעייתנו: להניש לך מדור-ספורט שיי-עניין אותך. שתצצה לקרוא אותו, שלא יחזור על

כתבת אנטלר
אשה ברשת

דברים שכבר קראת ושמת, שיוסיף לך מידע, ושהיה מיקצועי.

על כך נוסף צורך שני: שום מדור בעולם הזה אינו ערוך רק לאנשי-מיקצוע ולחובבי השטח שהוא עוסק בו. מדור הקולנוע של עונה פייגרו, למשל, עומד על רמה מיקצועית גבוהה ביותר, אך הוא עשוי כך שגם מי שאינו איש-מיקצוע בקולנוע יהיה מעוניין לקרוא. מדורו של נתן זך הוא מדור רבי-יוקרה בחוגי הסופרים והמומחים לסיפורות, אך הוא כתוב לכל אדם שיש לו עניין בסיפורות ובתרבות בכלל. מדורו של הד"ר יולי נודלמן מעניין (ולעיתים קרובות מס' עיר ומרגיו) את הרופאים, אך הוא כתוב לכל צרכן-רפואה. כלומר — לציבור כולו.

והי גם הררישה ממדור-הספורט. הוא צריך להיות בעל רמה מיקצועית מעולה, כך שחובבי ספורט מושבעים ימצאו בו עניין, אך הוא צריך להיות די מעניין כדי שגם מי שאינו מעוניין במיוחד בספורט יקרא אותו בהנאה.

קצב רוצה לכפות ועידה

השר משה קצב הודיע למהגות השונים בחרות כי מזני וגמור עימו לכנס את המושב השני של הוועידה. גם אם לא תושג הסכמה מוקדמת בין המהגות. הוא נקב בתאריך לכינוס: ה' 31 במרס וה' 1 באפריל.

הודעתו גרמה להתרועעות בצמרת המפלגה, וראשי המהגות השונים התכנסו להתייעצויות פנימיות כיום השני השבוע.

ביום הרביעי. בשעה 6 אחריצההריים, מתכנסת נשיאות הוועידה, בנסיון להגיע לסדריום מוסכם.

קצב כבר הציע לעזיז לנדאו את הצד האירגוני של הוועידה, שתהיה בג'ג' התערובה בתליאכיר. לנדאו הסכים.

אם קצב יעמוד בהבטחתו. יתכנס המושב השני שנה 18 יום בדיק אחרי פיצוץ המושב הראשון.

שני נגידים לבל"ל

בעוד שבועיים, בשיפוש אריה דולצין מראשות. אוצר התיישבות היהודים — ולכן גם מנגידות בל"ל — יבואו במקומו שני נגידים משותפים: עקיבא לונסקי, גזבר הסוכנות, ומתתיהו דרובלס, י"ר מחלקת התיישבות. לפי תקנון. אוצר התיישבות היהודים יכולים להיות עד חמישה נגידים.

כך הצליח דולצין לרצות גם את המערך וגם את הליכוד, וגם לקנות את הסכמתו של לונסקי למינויו של מאיר חת בבל"ל.

שיחת שמיר וייצמן

ראשיהממשלה, יצחק שמיר, זימן אליו ביום שני השבוע, לשיחה בארבע עיניים. את השר עזר וייצמן.

להפתעת מקורבניהם, יצאו השניים מהשיחה במצבירוח טוב. אך סירבו למסור על מה דיברו.

משל רוצה לכנסת

ירוחם משל רוצה לחזור לכנסת. הנימוק שלו הסעם: עליו לייצג את הגומלאים. מזכ"ל ההסתדרות לשעבר, שבבחרות הבאות יהיה בן 76, מתכוון לכך ברצינות גמורה, וכבר החל מגבש לעצמו שדולה במפלגת העבודה.

התרגיל של אביחי

התרגיל התיקשורתי המבריק ביותר של השבוע שייך ללא ספק לד"ר אברהם אביחי. אשר הודיע על התפטרותו מהנהלה הציונית, במחאה על פרשת-בל"ל, ובעיקבות זאת הופיע ככל אמצעי התיקשורת כבעל-עקרונות, צדיק יחיד בסדרים.

מתברר שאביחי הפיל את כולם בפח. במכתבו לדולצין — שאותו הציג כהודעת-התפטרות — הוא כתב: "בחודש פברואר אבדוק עם יועצים משפטיים אם אפשר להתפטר מהנהלה, אך להמשיך בתפקידי כיו"ר קרן היסוד".

אם כך, לא רק שהאיש לא התפטר עד כה, אלא שהרעיון שהוא העלה הינו אבסורד גמור. אין כל אפשרות להיות י"ר מחלקה בהסתדרות הציונית, מבלי להיות חבר הנהלה, בדיוק כפי שאי אפשר להיות שר מבלי להיות חבר ממשלה.

מכריו, שברגע הראשון לא הבינו מה אירע

לאביחי. נרגעו לחלוטין כשראו את נוסח "מכתב התפטרות". ברור להם שהאיש אינו מתכוון לוותר על אורח-חייו הראותני — הסודיות שבה הוא מתאכסן בנסיעותיו התכופות לחו"ל, למשל. אינו נוספות מהסודיות של אריה דולצין.

מיכרז מיליארדים לחיל-הים

תוכנית ההצטיידות של חיל-הים 1.2 מיליארד דולר החיל עומד להזמין ארבע ספינות סער 5 ושלוש צוללות. ועל המיכרז נאבקות מיספנות בארצות-הברית ובגרמניה. פרטים אלה מפרסם בגיליונו הראשון ירחון צבאי חדש. בשם סוורד. שאותו עורכים באנגלית דני גוב ואבי קרטיץ.

גלאי-שקר למנהלים

מנהלים ופקידים בכירים בקונצרן "בור" נדרשו לעבור בדיקות בגלאי-שקר (מכונת-אמת). מתוך נסיון לברר מי הלויף להעולם הזה את הדוח הסודי על הליקויים החמורים בניהול הקונצרן. הדוח, המתח בין השאר ביקורת קטלנית על המנכ"ל, ישעיהו גביש. פורסם על-ידי העולם הזה לפני חמישה שבועות. ועודר סערה בצמרת חברת העובדים. החקירה לא גילתה את המדלית.

הסוכנות תכה את הטלוויזיה בכיס

בסוכנות שוקלים להקטין את ההקצבה לרשות-השידור, כעונש על תוכנית-הטל-ויזיה. "בניסה חופשית" (ראה: מדור שי-דור). הסוכנות משתתפת בתקציב הרשות ב-3 מיליון דולה, לצורך שידורי-הרדיו ל-ח"ל.

בצמרת הסוכנות מרגישים מרומים, וטוענים כי ב-90 הדקות של התוכנית לא ניתן כלל ביטוי לנושאים המרכזיים של פעולת-הסוכנות: עליה, התיישבות, חינוך ושיקום-שבוינות. פעולות-גמול נוספות מתוכננות נגד הדוברים שתקפו בתוכנית את המימסד הסוכנותי: נגד השליח, הרב חיים שיינ, ישלשו מחדש את פרשת המעשה המגונה ברכבת התחתית של ניו-יורק, ולשליח אהרון כפיר, אחיו של השר חיים קורסו, יזכירו כיצד נכשל לפני שנה בהתמודדות על תפקיד מנכ"ל מחלקת-העלייה-הקליטה. גם על ח"כ חיים רמון, שדיבר בתוכנית, יש כעס רב: לפני שנה ניתן לו לצאת לשליחות בדרום-אמריקה, אף שהוא אינו יודע ספרדית. ועדת-השליחים התנגדה אז לנסיעתו, אך ראשי הסוכנות החליטו לעי-שות לו טובה.

הסוכנות תתבע ברור בעניין בהנהלת רשות-השידור.

לא יגזרו על ח"כים

מרכז מפלגת העבודה יתכנס השבוע לדיון בהצעתו של יחיאל לקט: לאסור על הח"כים של המפלגה לעסוק במיקצועות נוספים. מלבד עבודתם הפרלמנטרית. איש מהח"כים אינו חושש שהגזירה תתקבל.

גנדי לא רוצה לחיפה

הפירסומים בעיתונות המקומית בחיפה, כאילו לרהבעם (גנדי) זאבי מוצע להיות המועמד לראשות עיריית חיפה, מטעם הליכוד, עזררו את כעסו.

גנדי אמר השבוע להעולם הזה: "אני לא חבר הליכוד ואיני מתכוון להיות, אני לא רוצה לעבור לחיפה ואין לי עניין בתחום המוניציפאלי. אבל החברים בגילדה שלכם. העיתונאים, צריכים למלא את העיתונים בדם ובכריז"

למה לא בקע?

ראשי העיריות של באר-שבע, דימונה וערד כועסים על מישרי-הביטחון, על שאינו פועל להעברת מיסעלירתי-ש לאזור התעשייה רמת-בקע. הנמצא במשולש שבין שלוש הערים. כראש המאבק בעניין זה מתייצב הח"כ ז'ק אמיר, לשעבר ראש עיריית דימונה ומאנשי מחנהו של יצחק רבין.

"דנקור" ו"סאדאב" — איחוד?

בחוגי העסקים עוקבים בדריכות אחרי המהלכים של חברות-הבניה "דנקור" ו"סאדאב", והיעלתה ההשערה כי הן עומדות לפני איחוד מלא. השניים חתמו על הסכם להיכנס לעיסקה משותפת, שתהיה כנראה עיסקת-הנדל"ן הגדולה של השנה: קניית קרקעות של החברות רובינשטיין ורסקו בקריית כזגוריון בחולון. הוחלט שלצורך עיסקי השניים בקרייה יוקם מנגנון מינהל אחד, ובראשו מנכ"ל אחד — רפי ביסקר. בשתי החברות טוענים כי המדובר בשיתוף-פעולה מקומי. באתר אחד, ומטרתו לחסוך בהוצאות שיווק ופירסום. אך העובדה היא שבקריית כזגוריון מרובזים הפרוייקטים הגדולים ביותר של השניים.

יוסקה שפירא: קונקורנציה ל"יד ושם"

השר יוסף (יוסקה) שפירא עומד ל-צאת לארצות-הברית, לפגישה עם תור-מים שהבטיחו לעזור לו באירגון. קרן ל-הנצחת ילדי השואה.

לא ידוע מהי עמדת "יד ושם", המוסד הממלכתי להנצחת קורבנות השואה, ביחס ליוזמתו הפרטית של השר.

יועצים לומדים ליעץ

בנק ברקליס שלח 27 מאנשיו לקורס מיקצועי ליועצי-השקעות. כאשר ייכנס לתוקפו חוק-יועצי-ההשקעות, שייחייב יועצים בנקאיים לעמוד בבחינות מיקצועיות. יאלצו גם הבנקים האחרים לשלוח לקורסים כאלה את אנשיהם — בסך-הכל כאלף עובדים. הקורס. בן 400 שעות-הלימוד, מתקיים במיכללה למינהל.

פריחה לשרותי קייטרינג

המאחרים הגבוהים שפונים בתייהמלון תמורת עריכת אירועים כאולמותיהם גומים לבריחת לקוחות. המעדיפים שרותי קייטרינג.

בתייהמלון מתלוננים באחרונה על קשיים, אך זה לא מנע מהם להעלות את מחיריהם לעומת השנה שעברה ב-50 אחוזים. באופן ריאלי.

בייבי-סיטר בקניון

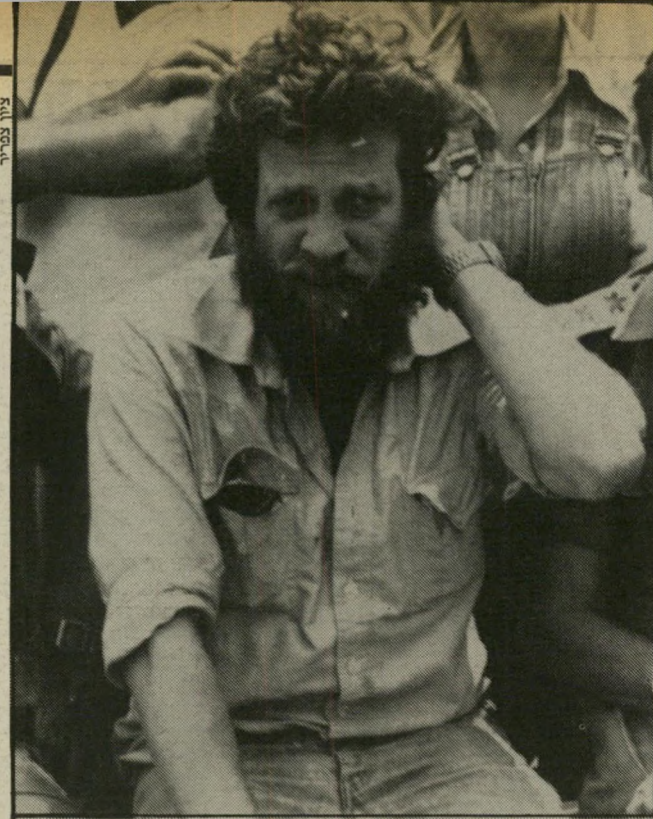
בקניון איילון ברמת-גן שמו לב לתופעה מוזרה: במערכת הכרוה מודיעים על ילדים שתעו בדרכס, והמצפים להורים במישרי-הקניון, אך ההורים אינם מודרים לקחת אותם. העובדים מרגיעים את הילדים האבודים, מחזיקים את הקטנים שביניהם בידיים, משחקים איתם ונותנים להם אוכל ומשקה. ההורים מואלים לחזור לפעמים רק כעבור שעות אחדות, עמוסים בסלי-קניות. הם שמעו ברמקול שהילד אבד, אבל שום דבר לא בוער להם: מצאו בייבי-סיטר.

עובדי "תדיראן": נפרוש מההסתדרות!

תוכניות הרה-אירגון בתדיראן מראיגות את ועד העובדים, החושד כי אחת מכוונותיו היא לשבור את כוחו ולפגוע בסולידאריות בין עובדי חברות-הבת השונות בקונסרן. העובדים שוקלים לפרוש בצורה מאורגנת מן ההסתדרות, שבאופן עקף היא הבעלים של הקונסרן, ולהשליך ערימת סינקסיחבר אדומים בפתח הוועידה-הסועל.

ספר ישראלי בעיתון תורכי

העיתון התורכי הנפוץ ביותר אורייט מפרסם בהמשכים קטעים נבחרים מספרו של העיתונאי הישראלי יוסי מלמן, על אירגונו של צברי (גאברניאל) אל-כנא. במיכר מנציגות ישראל באנקרה. שהגיע למישרי-החוז. שבישר זאת, כתב הדיפלומט יעקב הדס: "זו הפעם הראשונה שספר של ישראלי זוכה לכיסוי כזה בתורכיה".

דויד מור (מימין)
סולק. איציק רגב
(משמאל) סולק.
המנכ"ל האשים
אותו בפרשה
מינית — וגם הוא
סולק. אך בעיקר
פחד דויד לוי
מפני גילויי המבקר

מה גרם לפאניקה

קם אחד מאנשי, ציר בוועידת-חרות, וקרא: "כוס אומז'בוטסנקי! גם אם דויד לוי ילך עם הקומוניסטים — אני אלך איתו!"

דויד לוי רוצה מאוד להיות ראש-ממשלה. רק באחרונה הוא הבין כי עוזריו הקרובים, שהקיפוהו בכוות"ר חנופה, מפרידים בינו לבין המציאות ומפריעים לו בדרכו. הם גם תרמו לא מעט לתדמיתו כאפס נפוח, כבטלן העומד בראש חצר ביוזג'ניט.

כדי לפרוץ את מחסום ה-40% בח' רות, הסבירו לו יועצים אובייקטיביים, עליו לרסן את הטוראים ורבייה-סמלים במחנהו, ולשים עליהם גרזנים.

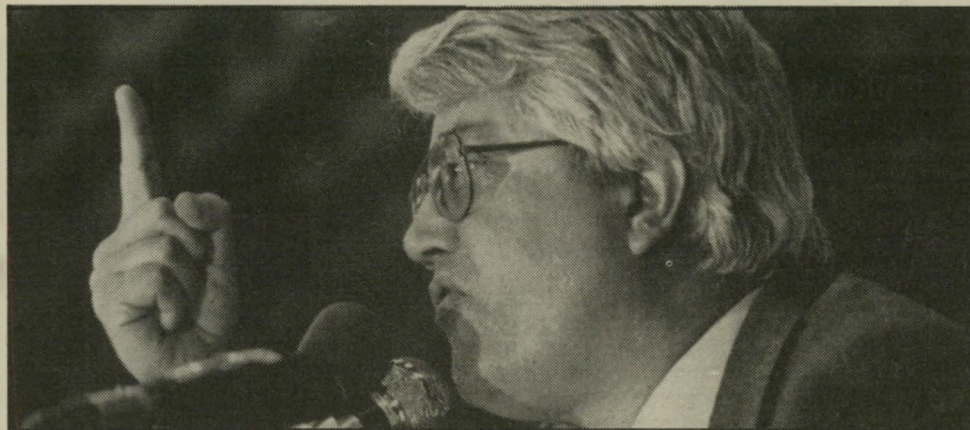
המשימה הראשונה היא למצוא גבי-ראלים, גם לעניינים המיקצועיים במי-שרד-השיכון וגם למחנהו במפלגה.

ביום חמישי הקרוב תתכנס מועצת-המנהלים של שיכון ופיתוח. מור יגיש את התפטרותו, לפי רישת לוי, ותח' תיו יבוא עורך-הדיר הירושלמי ניסים אבולוף. באותו היום, כנראה, יפרסם לוי מי יהיה מנכ"ל מישרד-השיכון. המועמדים הם עמוס אונגר, העובד עם אבולוף בחברה לפיתוח הרובע היהודי בירושלים, אלי נטף ואלרד בוקשפן. מועמדותם של איתן סורוקה ושל אשר וינר ירדה מעל הפרק.

אם אונגר לא ייבחר כמנכ"ל ה-מישרד, כבר מובטח לו שיהיה מנכ"ל שיכון-ופיתוח. מועמדים אחרים לתפ-קיד זה: יהודה ליש, היום מישנה למנכ"ל, ורוני שטייניץ, היום סמנכ"ל. את מקומו של היועץ הפוליטי, רגב, הציע לוי לדובר-החרות, יוסי ברוך.

בעיקבות השינויים האישיים תיפ-תח הדרך לשוכו של מיכה רייסר לפעילות במחנה-לוי. רייסר הוא האיש שארגן במשך שנים את כוחותיו של לוי במפלגה, וחסרנו באחרונה מור-גש מאוד. ההדחות נעשו, ללא ספק, בעידורו השקט.

מינויו של הפרקליט הצעיר ניסים אבולוף (44), בעל מישרד-עורכי-דין גדול בירושלים, ובעבר מראשי בית-ד-בעיר, יוסיף ללוי תדמית של מהוגנות. שרה-שיכון גם יוכל לזקוף לזכותו השג במקום שבו נכשלים עמיתיו במפלגה: בחרות נוהגים להתלונן ש-מועמדי המפלגה למינויים פוליטיים הם בעלי רמה ירודה רק מפני שח-רותניקים המצליחים בעולם-העסקים אינם מתקרבים למשרות ציבוריות. אבולוף עצמו יאלץ לוותר על מישרדו המשגשג, אך הוא ירע שבכך עשה את צעדו הראשון למושב בכנסת.

יתר מפעם אחת. לפני שנתיים, כאשר היה עוזרו של השר, העניק ראיון שחצני למקומו התל-אביבי העיר. שבו הציג את השר שלו ככלי ריק; לוי תלוי בו בכל — בעצתו, בחוכמתו, בתחבולותיו; דויד לוי הוא כחומר ביד היוצר סרוסי.

מאז התעלם לוי מעוזרו הפטפטן, אך לא פיטר אותו. אוהדי לוי טוענים, כי הוא רואג לפרנסת אנשיו, גם אם סרחו. יריביו אומרים, כי לסרוסי ידו עים סודות אפלים.

לפני חודשיים התנדבו רגב ומור לשחרר את השר מנוכחותו. הפאטנט היה מינויו כסמנכ"ל בשיכון ופיתוח. לשם כך היה צורך לשחרר את העובדים בתוספת-שכר של 400 אלף דולר.

טלי סירבה לאיציק

טלי בן-שיטרת (26) היא מזכירתו של הסמנכ"ל למנהל במישרד. מישפחה דתית. מפ-רס. היא נישאה לפני ארבעה חודשים לזקי (36), העובד במישרד קמ"ט-עבודה בשטח חים הכבושים. עד לפני כמה חודשים היה נהגו של השר משה קצב.

חודש אחרי הנישואין החלה טלי מתלוננת בבית על הטר-דותיו המיניות של איציק רגב — הוא מציע לה את עצמו שוב ושוב, למרות סירובה החד-משמע. זקי לא הבלג, ובהז-דמנות הראשונה שפגש בזקי לוי, בנו של השר, העביר דרכו מסר לאב: "אם לא תפטר את רגב, אני אפוצ את העניין בעי-תונים!"

השבוע, כשנודע על ההדחות פשטו מייד גם שמועות על נסיון אונס במישרד. טלי, בחודשים הראשונים להריונה, הסתגרה בביתה בקטמונים, וחיכתה לשובו של זקי. שנע עם אביו ואחיו למארוקו. ביום הראשון השבוע הוא חזר לארץ. מאז יום הראשון לא באה טלי לעבודה. בגלל הבושה. אי-ציק אינו מתבייש, ואף הכריז כי לא הודח כלל. אלא הועבר למחוז-הצפון של המישרד. "על פי בקשתו, כי זה קרוב לביתו."

של שילה, והסיכוסים האישיים בינו לבין רגב. מאז עזב המנכ"ל הוותיק, אשר וינר, לא היה מנכ"ל קבוע למישרד. רגב, ממפוני ימית, ניסה לשלוט במישרד וראה עצמו כמס' 2 לשר. לפני חודשיים, כאשר לכס' המנכ"ל הובא שילה, תת-אלוף (במל') ומנהל מחוז-הצפון של המישרד, ניסה רגב בכל כוחו להכשילו.

● **הצרה השלישית:** הסיכוסך המתמשך בין יו"ר דירקטוריון שיכון ופיתוח לבין מנכ"ל החברה שיבש את העבודה כצמרת החברה הממשלתית, שהיא הזרוע החשובה ביותר של מישרד-השיכון. מור, הכמעט-ח"ד נצח, יהלומן ומראשי מחנה לוי, ניסה כבר מזמן להדיח את שטנר, שהובא לחברה ממישרד-האוצר.

● **הצרה הרביעית:** סימנים ראשונים של התפוררות במחנה-לוי בחרות. בגלל תעלוליהם של רגב-מור-שילה. הח"כ מיכה רייסר הוריע כי הוא עוזב את המחנה, אף כי הוא ממשיך לתמוך בלוי אישית. הח"כ לשעבר מיכאל קליינר, היום יו"ר עמידר, הוריד גם הוא פרופיל.

אמא של ז'בוטינסקי

ר **וחו של** אבנר סרוסי שיחקה בפרשה זו תפקיד חשוב. כפי שהטילה את צילה על כל השערוריות שאירעו בשנים האחרונות במישרד. אין זה בגלל אישיותו כיבדת-המשקל, אלא מפני שהוא מגלם, באופן מוקצן מעט, את האבטיפוס של העסקנים שהטילו מצור על לוי. סרוסי, העסקן הצעיר, סיבך את לוי

ד **ויד לוי** התפוצץ מועם. רק זה עוד היה חסר לו: פרשה של הטרדה מינית במישרד סגיר-ראשיה-המשלה! אי-חד משני עוזריו הבכירים ביותר הת-לונן על העוור השני, וסיפר שהאיש מציק לעובדת המישרד, ודורש ממנה לשכב עימו (ראה מיסגרת).

לשרד-השיכון היה ברור כי השניים — מנכ"ל המישרד, ששון שילה, המ-אשים, ועוזרו הפוליטי, יצחק (אי-ציק) רגב, שבו הוטחה האשמה — אינם יכולים עוד לעבוד ביחד. גם רליפת העניין לעיתונות היתה רק עניין של זמן.

לא היה זה ההלם הראשון שהונחת על דויד לוי בחודש האחרון. כמה ימים לפני כן הונח על שולחנו מיסמך מועז. כשלו גמר לקרוא אותו, הוא ידע כי עתידו הפוליטי נמצא בסכנה חמורה. היו אלה מסקנות חקירת מבי-קרה-מדינה בחברת שיכון ופיתוח. הן היו קשות ביותר. בלשנו היבשה של המבקר רובר בהן על חריגות מר-חיקות-לכת ממנהל תקין. אישיות בכירה ביותר במנגנון מישרד המבקר הוסיפה הסברים בעל-פה: לכמה מה-מעשים יש היבטים פוליטיים ברורים.

לוי ידע כי המעשה היחיד היכול להצילו משעורוריה ציבורית חמורה הוא תיקון מהיר של כל מה שניתן עוד לתיקון במישרדו עוד לפני פירסום הדוח.

אם לא יפעל כך, הסבירו לו ידידיו, שערים התייעץ, ייתכן שהוא יעזור ליצחק טוניק לעשות היסטוריה: זו עי-לולה להיות הפעם הראשונה בתולדות המדינה שדוח מבקר-מדינה יחרוץ לשבט את גורלו הפוליטי של שר.

לוי הסתגר עם עצמו, עשה חשבון נפש והגיע למסקנה שיש לו רק דרך אחת: לערוף ראשים. רצוי בצורה הד-רמטית וההפגנתית ביותר.

במהלך אחד הוא הדיח את עוזרו, רגב, ואת מנכ"ל מישרדו, שילה, את יו"ר הדירקטוריון של שיכון ופיתוח, דויד (דודר) מור, ואת מנכ"ל החברה, שלמה שטנר. האחרון הוא איש-מיקצוע, המוזהה עם המערך. שלושת הראשונים אנשי-חרות, מקורביו של לוי ומינויים פוליטיים מובהקים שלו.

המהלך המפתיע של לוי נועד לח-לץ אותו משרה ארוכה של צרות.

● **הצרה הראשונה:** אימת רוח מבקר-מדינה, שבמרכזו שערוריית אבנר סרוסי.

● **הצרה השנייה:** סכנת שיתוקו של מישרד-השיכון, בגלל אוולת-ידו

במדינה

העם

משנת הפעולה

יפת הלך, בניית נשאר.

מכיוון שאין עונש, יש חת

כאשר ברח הקיסר הגרמני מארצו, בתום מלחמת העולם הראשונה, המ ציא מישור את הסיסמה: "הקיסר הלך, הגנרלים נשארו."

הוא התכוון לומר: שום דבר לא השיג תגובה באמת.

בישראל אפשר היה לקבוע השבוע: "יפת הלך, היפתים נשארו."

שקט, שקט, שקט. הסמל הבולט למצב היה מאיר חת, שהתמנה השבוע כיו"ר מועצת המנהלים של כל"ל.

על חת נאמר שהוא איש ישר. הוא לא הורשע עליידי דוח בייסקי. הוא לא נפסל עליידי.

אך חת שייך לתקופת יפת ככל רמ"ח אבריו. הוא לא הרעיש שמנים וארץ ולא התפטר כאשר ראה שהולכים לקראת אסון. הוא שיתף פעולה. כמו גליה מאור, המפקחת על הבנקים, כמו מאות מנהלים אחרים ככל"ל ובבנקים האחרים.

חת הוא הרמות המושלמת של משי תהיפהפולה, האיש שאינו עושה צרות, האיש היודע להסתדר. לכן נבחר על ידי ראשי המיסד: אריה דולצ'ין, יצחק שמיר ומשה נסים.

המינוי של חת נועד לשמש ערובה לכך ששום דבר לא ישתנה, שהמעמד העליון במדינה ימשיך לעשות את עסי קיו בשקט ובאין מפריע, ואם לצורך זה צריכים לקצץ קצת קצת את המשכורת האסטרטגית של המנהלים — משכורות העולות על שכר עמיתיהם האמריקאיים, הנושאים באחריות למעשיהם — מוטב לקצץ. אחרי שתשכך הסערה והעיתונות תחזור לשרת את הבנקים אפשר להחזיר את כל הכל בשקט על כנו.

מדיניות

העמות הנורא

ברוך השם, יש מחלוקת:

שמיר ופרס מתווכחים

על ועידה שאיננה

סוף-סוף מצאו שימעות פרס ויצחק שמיר דבר שהם חלוקים לגביו. פרס תומך בוועידה בינלאומית, שמיר מתנגד לה.

מכיוון ששום ועידה בינלאומית אינה נראית אף באופק, והדבר כולו הוא בגדר רעיון מופשט ורחוק — הרי זוהי מחלוקת רצויה, שאינה מסכנת את שיתוף הפעולה ההדוק בין שני האישים בכל נושא מעשי.

אל מה הוויכוח?

אף שעל אף צעד. המחלוקת משקפת היטב את ההבדל האישני שבין שניהם. גישתו של שמיר היא עקרונית, גישתו של פרס טכסית.

הטענות של שמיר נגד ועידה בינלאומית הן הגיוניות לגבי מי שמתנגד להחזיר אף שעל-אדמה אחד מן הגורמים הערביים והצוענים.

הוועידה הבינלאומית אמורה לכנס יחדיו את חמש החברות הקבועות של מועצת הביטחון (ארצות הברית, ברית המועצות, סין, בריטניה, צרפת) ואת הצדדים המעורבים, לדיון בשלום בימורחתי. הרעיון עצמו אכן נולד במחנה הפליטים של ברית המועצות, וזאת נחמד בהתחלה על-ידי אש"ף.

טוען שמיר: קיימת תמימות דעים בין כל הגופים האלה, לפחות להלכה, שעל ישראל להחזיר את כל השטחים הכבושים. זוהי המדיניות המוצהרת של ארצות הברית, בריטניה וצרפת, וכמובן של ברית המועצות וסין, ושל כל המדינות הערביות.

מסיבות שונות, אין אף אחת מן המדינות האלה לוחצת על ישראל בכיוון (המשך בעמוד 10)

את קיומה של קנוניה זו של השלושה גילה לראשונה המדור תשקיף של העולם הזה בשבוע שעבר.

העולם הזה 2578

ערב כינוס ועידת הפיסגה האיסלאמית

בכוויית דיבר שרי המדינה המצרית

לענייני חוץ עם דפנה ברק

מונולוג של

בוטרוס בוטרוס-ע'אלי

ואני מדבר על הסכמי קמפ דייוויד — לא יושם במציאות.

לכן אני מודה באשמה: אני הוא זה שהמציא את המושג "שלום קר".

מה הוא שלום קר? זהו שלום שאינו אמיתי, המגיע בין האנשים אינו אי-דיאלי. היחסים בין שני הצדדים מוגבלים למינימום.

קשה לי בדיוק להגדיר מה הוא המינימום הזה. כשבאנו לעשות איתכם שלום, התכוונו לשלום כולל במרחב, כולל פיתרון של הבטיחה הפלסטינית. העובדה שאנחנו עדיין בשלב מס' 1 של התהליך אומרת דיו והות. בתהליך כזה צריך לנוע משלב 1 ל-2, ואחר כך הלאה.

אין סטאטוס-קו בתהליך כזה: או שמתקדמים או שנסוגים!

זה שנעצרו בשלב מס' 1, פירושו הידרדרות.

השלום הקר אינו שייך עדיין לעבר. נכון שמאז פגישת הפיסגה בין שימעות פרס לבין חוסני מובארכ באלכסנדריה

יעצו לך לא להגיע למצריים לפני הוועידה בכוויית? מדוע? באמת אני מבין מדוע?

את מרגישה ביחס מנוכר? אנשים חוששים להתבטא. כפי שהזכירו אותך? יכול להיות שזהו הרושם שהצטייר בישראל.

מבחינת מצריים, האלמנט החשוב ביותר בוועידה, הנפתחת כיום השלישי, הוא שיעשה משהו בסיכסוך שבין עיראק לאיראן, שתחול התקרבות בדעת הקהל ושייווצר לחץ לפיתרון של הסיכסוך האסטרטגי הזה.

מדוע אבסורדי? מכיוון שמדובר בי שתי ארצות מוסלמיות, הנלחמות זו בזו. זהו באמת הגורם החשוב ביותר מבחינתנו בוועידה — מלחמת עיראק-איראן, לא ישראל.

אינני אומר זאת כדי להתחמק. אני כס צריכים להיות מודאגים בקשר לוועידה. אין לכם שום סיבה שבעולם להיות מודאגים מההשלכות לגביכם.

היו ג'סטות אחדות. שרי התיירות והנפט שלנו ביקרו אצלכם, ושרים ש' לכם, כמו משה שחל ואמנון רובינשטיין, ביקרו אצלנו. הוקם המרכז הישראלי האקדמי בקאהיר. אני עצמי ביקרתי לפני כמה חודשים בישראל, לכבוד ועידת מפלגת העבודה. אבל בלי תנועה מתמדת משלב לשלב — תחול הידרדרות.

לישראלים יש סיבה אחת להיות מודאגים: מכך ששום דבר לא נעשה בקשר לתהליך השלום. מאז אפריל 1982 לא עשיתם שום דבר! ממש שום דבר! הוועידה בכוויית יכולה לשנות זאת, ליצור דינמיקה בתהליך השלום. לכן אתם חייבים לעשות משהו!

תהליך-שלום הוא כמו אהבה בין ג' בר לאשה. צריך להשקיע בכך כל הדין, אסור להזניח זאת.

אני יודע שאני נשמע מתוסכל, אפילו מאוכזב. כן! זוהי גם אכזבה אישית שלי. כשבאתי ב-1977 מטוסו של הנשיא המנוח, אנור א-סאדאט, לישי ראל היו לי תיקות וציפיות.

לא, אני יכול לאמר שציפיותי התגשמו.

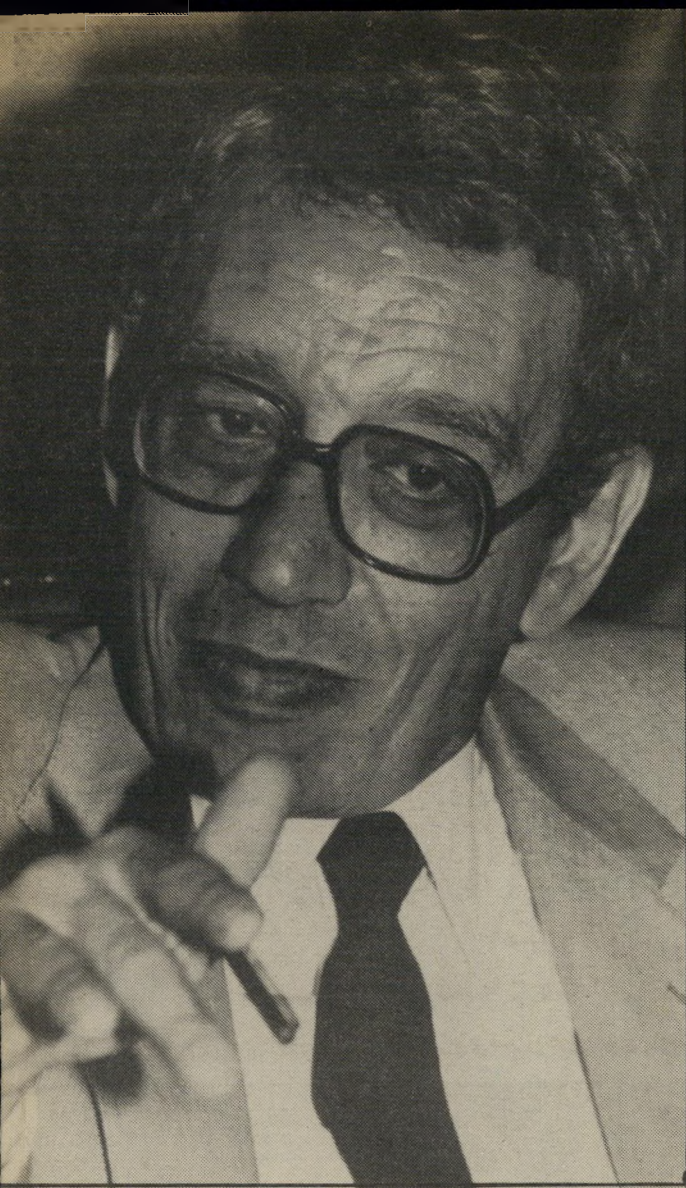
אלה ציפיות בדיוק? אני יכול למלא פרקים שלמים ברגשות וציפיות שהיו לי באותם רגעים היסטוריים. האמיני לי. אבל מדוע לחזור ולהתרפק על העבר? צריך להביט לעבר העתיד!

זה נכון שאני אחד המעטים שהשתתפו בטיסה ההיסטורית עם סאדאט, הנמצא עדיין בעמדת כוח. את רומת למשהו? הכל תלוי בה! (מבט לעבר תמונתו של הנשיא חוסני מובארכ, החולשת על הקיר שמאחורי שולחני).

אין

סטאטוס-קו!

לכם, הישראלים, יש אובססיה ביחס לעבר. האכזבה שלי היא תוצאה מכך שמה שהוסכם בעבר —

ענת סדוטסט

"אין לכם ממה לפחד!"

ניינים רק בשלום עם מצריים, וזהו זה. זה לא בא בחשבון! חשוב שתבינו שהשלום הקר אינו עונש או איום שאנחנו מפעילים על ישראל! זהו המציאות!

העימות האמיתי

שאתם אומרים שזה איום, זה כאילו שהממשלה המצרית יכולה ללחוץ על כפתור וזהו. יש לנו אופר ויציה ודעת-קהל חזקה, האומרות: תהי לך השלום נכש! "השלום הקר" — זהו רק ביטוי של המציאות.

אינני נלחץ גם עליידי הפלסטינים, אלא עליידי המציאות ששום דבר לא נעשה. יש גם הגולן ויש היחסים עם סוריה. כל זה מוזנח.

אנחנו חייבים לרחוק לתהליך חדש. העימות האמיתי במרחב אינו בין הישראליים לבין הפלסטינים, או בין הישראליים למצריים, אלא בין מי שמאמינים בשלום — במצריים, בישראל ובשאר המדינות — לבין המאמינים במלחמה.

אינני יכול לפרט בדיוק מה אני מצפה מהישראלים לעשות, כיצד להגיב בדיוק לפנייתי. אני מצפה, למשל, לכינוס ועידה בינלאומית, בהשיג תמיכה כל הצדדים המעורבים.

אבל למה להיכנס לפרטים? הבקשה העיקרית שלי מן הישראלים היא: אל תהיו פסיביים! אל תפחדו מן הוועידה בכוויית — היו בעדה! תימכו בוועידה והגיבו על מה שיתפתח בה. הוועידה עשויה לפתוח, בכל זאת, בתהליך חדש. בלעדיו — יהיה גרוץ!

איש חם, שלום קר

חברי הטוב עזר וייצמן, אמר לי שרי המדינה של מצרים לענייני חוץ, הד"ר בוטרוס בוטרוס-ע'אלי, כשנפגשנו, אומר שניתן לחלק את האנשים לשתי קבוצות עיקריות: מי שביקרו במצריים ומי שלא!

נפגשנו בלישכתו. בבניין היפהפה שבו שוכנת לישכת-השר במרכז קאהיר. שתיים מקור אל קיר, נברשות המשתלשלות מן התיקרה הגבוהה. ריהוט מוגף מעץ וריפוד מקטיפה — כל אלה יוצרים אווירה של הדר מאופק, עתיק-יומני.

ע'אלי עצמו, גבר מטופח כבן 60, הוא איש נעים-הליכות, חביב, שאינו שוכח להחמיא ואינו מקפיד על הרישומיות. למרות התוכן הממיר של דבריו, הוא התבדה והוסיף הערות חניניות. "שלא לציטוט".

הוא בחר שלא להסתגר מאחורי שולחן ומתחת לדיוקנו של הראיס מובארכ, אלא התיישב לעידי, התעניין בשלומם של מכרים משותפים, ניהל "סמול טוק", ורק אז ניגש לעניינים. ניכר בו שהוא מרואיין משופשף, החל בניסוחיו המדויקים באנגלית מושלמת וכלה בציונים שהוא מחלק לך כעיתונאי, אם הצלחת בכל זאת להפתיע אותו.

ימים מעטים לפני תחילתה של הוועידה של ראשי המדינות המוסלמית בכוויית, נזהרו פוליטיקאים מצריים בהתבטאויותיהם בקשר לישראל. על כך גם הזהיר אותי מוחמד בסיוני, השגריר המצרי בישראל. ע'אלי דורש מאחרים להפגין תנועה ולהביט אל העתיד, ונוהג לפי הכלל: נאה דורש — נאה מקיים. דווקא בתקופה רגישה כזאת החליט שהוא מעוניין בבימה ישראלית. בצינור ישיב לציבור הישראלי.

העולם הזה ערך מישאל בין

חלמידי-תיכון בחל-אביב על ההוראה

לחבוש כיפה בשעת לימוד התנ"ך.

"ברוסיה אומרים לאנשים איך לחיות —

ועכשיו גם כאן!" כועסת תלמידה

כפייה

וכיפה

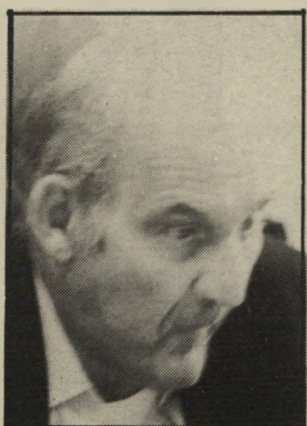
בן כיפה או לא כיפה? האם הצעת עיריית תל-אביב לחייב את תלמידי בתי-הספר לחבוש כיפות בשיעורי התנ"ך היא שלב חדש בכפייה הדתית? כיצד יאכפו הוראה כזו — בעזרת הפאטנט הישן, שהוכיח את עצמו בתחום התחבורה: סינרול הכיפה לראשים? "העולם הזה" ערך מישאל בזק בפתח בתי-ספר חילוניים בתל-אביב. "כפייה", "חוצפה", "נצא להפגין", היו התגובות הרווחות. שני מנהלים של בתי-ספר הצטרפו למוחקים. מה ושם היו גם תלמיד או תלמידה שנשארו אדישים. אבל הרוב חוששים מן הבאות: אולי מחר יחייבו את התלמידות להוסיף רק בחציאות? אולי מחרתיים יבוא תור התפילין? למה לא שואלים לדעתנו?

לראשה-העידה, שלמה ("ציץ") להט, היה רעיון. מה אומרים על כך אורחי-הצעירים?

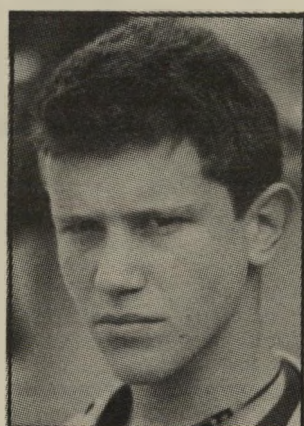
אורי נטע, ביתה י"ב, עירוני ה': בבית-הספר דיברנו על הנושא הזה הרוב כעס והתמרמרו. חוק כזה הוא מיותר. אין שום טעם שנער חילוני יחבוש כיפה. אם יחייבו אותנו, לא נכנס לשיעורי תנ"ך!

מרדכי בצלי, מנהל תיכון עיר-רדני ט"ז: בשלב זה אני מעדיף להתעלם מההוראה. לא ריברתי עליה עם התלמידים. אם אקבל הוראות בכתב אתייחס. רעתי האישית שלי-לית. התלמידים יצטרכו להחליט.

יוסי יחזקאל, ביתה י"ב, תיכון אנקורי: כיפה על הראש? בחיים אני לא אשים. לא רוצה לכער לי את הראש. למה לא שואלים מה דעתם של התלמידים? אנחנו לא בוכות ויש לנו בחלט מה לומר!

יאיר בלנסקי, ביתה י"ב, תי-כון אנקורי: התלמידים אינם יודעים מה משמעות הכיפה. אם המימסר הדתי ידאג לחנך ליהדות במקום להתעסק בפוליטיקה מיותרת, יהיה טוב יותר. לי אישית כיפה לא מסמלת כלום!

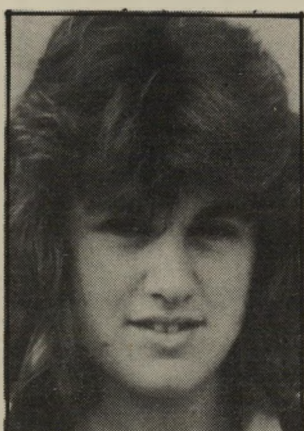
חגית אשכנזי, ביתה י"ב, תי-כון אנקורי: סתם כפייה מיותרת. מי שמרגיש צורך לשים כיפה על הראש, בבקשה, אבל איך בכלל אפשר לחייב את מי שלא רוצה לשים כיפה לעשות כך?

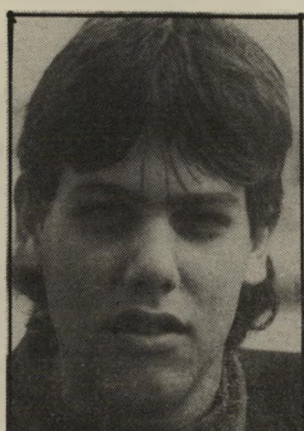
מירב י' ביתה י', עירוני ה': אנחנו מבנים יפה מאוד שהכל נעשה בגלל הסכמים קואליציוניים. ממש חוצפה! כדי לרצות את הדתיים, משי-תמשים בנו ככלי. יכולים לבוא ולבקש בצורה יפה, לא להכריח.

שרון טוסס, ביתה י', ויצו צרי-פת: אצלנו בבית-הספר יש כאלה שי-מאוד-מאוד שונאים דתיים. לדעתי זה בגלל דברים כאלה. חיוב לשים כיפה רק יחריף את השינאה. עדיף שילמדו את התנ"ך טוב.

ישראלה סיינבירג, ביתה ח', עירוני ט"ז: אני מתנגדת לכפייה. כיפה זה דבר מצפוני פנימי. כל אחד צריך להתנהג לפי המחשבה שלו. ב-רוסיה אומרים איך לחיות, כאן לפחות אפשר לבחור את דרך-החיים שרוצים.

יגאל סיסלוביץ, ביתה י"ב, עירוני ה': איזה שאלה! ברור שנגד! לא נסכים בשום-פנים לכפייה זו, גם אם יחייבו — לא אחבוש כיפה. אלה שמציעים את זה, כראי שיידעו שזה רק יעורר שינאה ויזכה את הכיפה!

שרית צווייג, ביתה י"ב, תי-כון אנקורי: לדעתי טוב מאוד! זה יכול לתת כבוד לשיעורי תנ"ך. למרות זאת אני חוששת שזה עלול להתקבל בצורה הפוכה, והתלמידים יתעצבנו שנכנסים להם לוורידים.

ארז מנדל ביתה י"ב, עירוני
ה': אנחנו עכשיו בשמינית ועוד שנה נלך לצבא, אז אנחנו מספיק מבוגרים להחליט לבד. אם בכל זאת יחייבו ללכת בכיפה, אכבד את ההחלטה.

משה רונן, ביתה י', אנקורי:
אני לא חושב שאם נחבוש כיפה בשיעורי תנ"ך זה יוסיף כבוד לתנ"ך. לדעתי זה מצחיק שפיתאום בצילצול כולם ישימו כיפות על הראש, ועם גמר השיעור ידחפו אותן חזרה לתיק.

מירי גבאי, ביתה י"ב, אני קורי:
אני חושבת שהחוק הוא בסדר גמור. זה יכול לתת יחס של כבוד והכרה לתנ"ך, שלא יתייחסו אליו כאל עוד סתם מיקצוע. התנ"ך הוא סמל של עשי ישראל, וצריך להתייחס אליו כך.

סיגל רוטר, ביתה י"ב, אני קורי:
לא רוצים כיפה על הראש! חוק כזה נוגד את ערכייהרמוקרטיות. בית הספר צריך להסביר ולחנך, ולא להכריז לעשות דברים כאלה. אני לא צודקת?

עדי דויד, ביתה ח', עירוני ט"ז:
יש לנו מורה שביקש שנשים כיפה בשיעורי תנ"ך. הוא גם אמר שמי שנוסע בשבת ואוכל חזיר הוא גועל נפש. דווקא בגלל זה אנחנו שונאים אותו, ולא שמים כיפה בשיעורים שלו!

שוקי סביאן, ביתה י', עירוני
ה': אני נגד. זו כפייה במלוא מובן המילה. תמיד מציגים את היהדות בכפייה. למה לא מנסים להסביר ולהרבות את הצדדים היפים שלה? בגלל דברים כאלה תלמידים שונאים דת.

גיא כריס, ביתה י"ב, עירוני
ה': הנוער של היום רחוק מהיהדות. לשים כיפה בשיעורי תנ"ך זה צעד חיובי. אני אישית לא אשים כיפה. לי מה? לא רוצה לשים, וזהו!

אריאלה, ביתה י', עירוני ה':
אני בעד ההצעה. צריך לתת יחס של כבוד לדת, וזה צעד מינימאלי של נכונות לתת כבוד לכיפה. גם מראה על הקשר ליהדות, וחשוב שנרגיש קשר כזה.

טל פלוטמן, ביתה י"ב, אנקורי
רי: ההצעה בסדר גמור. צריך לשים כיפה בכל שיעוריהרדת בשביל הסימליות, להראות את ייחודנו כיהודים ולגרום הרגשת שייכות לעם היהודי.

טל לוי, ביתה י', ויצווצרפת:
אני נגד. אם יכריחו תלמידים לשים כיפה, הם יתייחסו אל התנ"ך כמו אל דבר רתי ולא יראו את היופי שבו. תלמידים יתרחקו מהתנ"ך וישנאו אותו. זה יהיה חבל מאוד.

ניר בנגן, ביתה י', עירוני ה':
נגד, נגד. נגד: לחבוש כיפה זו זכות ולא חובה. מי שרוצה לחבוש כיפה — בבקשה. אני לא אניח על ראשי כיפה בשביל העיקרון, ואחם נגד כל כפייה דתית.

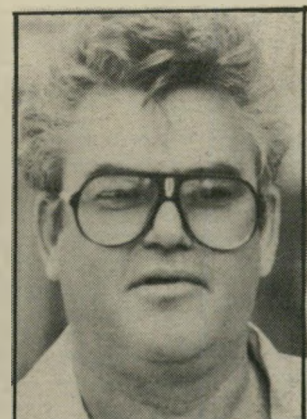
זיווה מור, ביתה ח', עירוני ט"ז:
לא שמעתי על חוק כזה. אצלנו בבית הספר בכלל לא ריברו על זה. אם זה יעלה, לא אתנגד. צריך לתת כבוד לדת. למה לא ללבוש כיפה?

ענת, ביתה י"ב, אנקורי:
לא ולא! מי אמר שכיפה מוסיפה כבוד לתנ"ך? כבוד לא קשור בחתיכת בד ששמים על הראש.

מירי ביתה י"ב, אנקורי:
לא ולא! כיפה זה דבר אישי, לא נסכים שיאמרו לנו מה ללבוש. מחר עוד יגידו לנו להניח תפילין ואת הבנות יכריחו ללבוש חצאיות, ולא יהיה לזה סוף.

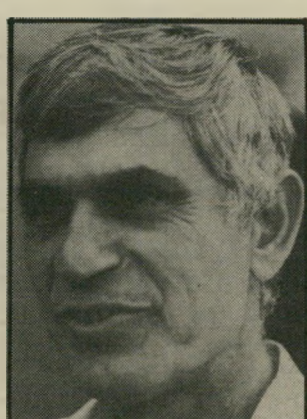
אבי הבר, מורה לסיסרות בתיכון:
אפשר להעביר שיעור מי עניין בלי כיפה, ושיעור משעמם עם כיפה על הראש. אני חושב שחוק כזה הוא תעודתעניות לדת. האם הדת זקוקה לחוק חילוני שיגן עליה?

טל דוידוב, ביתה י"ב, אנקורי
רי: מסכימה לזה. בתנאי שרק בשיעורי תנ"ך יחבוש כיפות. צריך לתת כבוד למסורת. יש דורות ב' עשישראל שמסרו נפשם בשביל לש' מור עליה, אז גם אנחנו יכולים.

שגב אדלסבורג, ביתה י"ב אנקורי:
חאלס: זה סתם ביובו זמן להתווכח על העניין הזה. זה חוק טיפשי ובלי שיניים. כל אחד צריך להתנהג לפי הבנתו. שינסו לחייב אותנו, נראה אם יצליחו!

משה גולן, מנהל תיכון אנקורי:
דעתי שלילית. חבל על הוויכוח. אינני חושב שחוק כזה יתקבל בכלל. אי אפשר לכפות על תלמידים חילוניים לחבוש כיפה.

טל בראון, ביתה י"ב, אנקורי:
זה עוד צעד להשתלטות הדתיים על חיינו. הכפייה הולכת ומתחזקת, ואנו שותקים. אסור לתת לחוק כזה לעבור, להילחם בו בכל הדרכים האפשריות.

אלון מורמיאן, ביתה י', עירוני ה':
למה כל דבר שקשור בדת גורם לוויכוחים? אני בעד. בושה שמפגינים נגד הדת, זו מילחמה קטנונית וטיפשית. בית הספר כופה הרבה דברים, אז שיכפה גם את זה!

במדינה

(המשך מעמוד 7)

זה — אם מפני שאינה מעוניינת בכך באמת, אם מפני שאין לה הכוח הדרוש לכך. העניין כולו רדום. אך אם תתכנס ועידה רישמית, לעיני העולם, יהיו כל המדינות האלה נאלצות לחזור לעמדתן הרישמית. ייווצר לחץ כבד על ישראל. אם ישראל תתנגד ללחץ זה, תיראה כמדינה סרבנית ומפריעה לשלום, ומצ' בה הבינלאומי יוחמר.

לכן מוטב לה לישראל לרדוק ב' עמדתה המסורתית, המונעת מראש כל משאומתן (משאומתן ישיר בין ישראל וכל מדינה ערבית, בלי תנאים מוקדמים). עמדה זו הוכיחה את עצמה ומנעה במשך שנות דור כל משאומתן שעלול היה להסתיים בהחזרת הגדה והרצועה.

העיקר: יחסי ציבור. גישתו של פרס טכסיתית יותר.

לדעת פרס, אפשר לגלגל את הד' רעיון ולהפכו למנוף מדיני, בלי כל סכנה שאכן תיאלץ ישראל להחזיר שטחים כלשהם.

שום ועידה לא יכולה להתכנס, כל עוד ישראל וארצות-הברית מתנגדות להשתתפות אש"ף. שום גורם ערבי לא יוכל לבוא לוועידה בלי אש"ף. אש"ף לא יקבל את ההחלטה 242, כדרישת האמריקאים, מבלי שהאמריקאים ו/או ישראל יכירו בזכות הפלסטינים להג' דרה עצמית. לכן מתנגדות וושינגטון וירושלים.

משום כך אין שום סכנה שהוועידה אכן תתכנס. אך אם ישראל תדגול בה, היא תיראה באור חיובי, בעוד שאש"ף ייראה כסרבן.

אש"ף, אומנם הסכים כי בהידברות מוקדמת עם האמריקאים ייצגו אותו אישים שאינם חברים רישמיים באי"ר, אך לא יעלה על דעתו לוותר על ייצוגו העצמאי והרישמי בוועידה בינ' לאומית.

אולם גילגול הרעיון יכול, לדעת פרס, להביא לחידוש היחסים בין ישראל וברית-המועצות, להדק את הקשרים בין ישראל, ירדן ומצרים.

שערים נעולים. כל הוויכוח הוא מופשט, כי גם לאמריקאים אין שום עניין לכנס ועידה כזאת, או אף לדון בה ברצינות.

מימי הנרי קסינג'ר והלאה הצליחה ארצות-הברית לגרש את ברית-המועצות כמעט לגמרי מהעולם הערבי, ואין לאמריקה שום עניין בהכנסתה בחזרה כשער הראשי, באמצעות ועידה בינ' לאומית. הדבר אינו בא כלל בחשבון, אלא במיסגרת של מקהיממכר גלר כאלי בין שתי מעצמות-העל, ותמורת מחיר כבד.

איזה מין ועידה? אילו היתה מתכנסת בכל זאת ועידה בינלאומית, מה היה צורתה? גם על כך אין שום הסכמה.

לדעת פרס, היא "תלווה" את המ' שאומתן. יהיו נאומים חגיגיים של נציגי הגדולים, ואחר-כך יפרשו הצד' דים לחדרים צדדיים וינהלו במשך ימים או חודשים משאומתן ישיר — ישראל עם מישלחת "ירדנית-פלסטינית", בלי אש"ף, ישראל עם סוריה, וכו'. רק אם תושג הסכמה בין הצדדים במשאומתן ישיר זה, יכונס שוב הד' פורום הכללי כדי לברר על המוגמר. לדעת שמיר, זוהי אוטופיה. הגר' לים ירצו לכפות פיתרון, אם הצדדים לא יגיעו להסכמה ביניהם. כפי שיש להג'י, יבואו הגדולים ויצ'גו תוכנית משלהם. כך גם התבטא השבוע המלך חוסיין באירופה.

בעיני פרס אין סכנה כזאת — ולו רק מפני שכפועל אין הסכמה בין וושינגטון ומוסקווה, והאינטרסים של' הם מגודרים.

ביצה שלא נולדה. אילו היה כל זה מעניין את הציבור הישראלי, זה יכול היה להיות סלע-מחלוקת יעיל בין הליכוד והמערך לקראת הבחירות הב' אות. אך הציבור הישראלי הוא ציני, וההבדל בין הליכוד והמערך הוא טכסיטי בלבד, והוויכוח כולו הוא על ביצה שלא נולדה — ושאינ' כרגע גם שום סיכוי שתיוולד.

איך קונים ראשות-משלה ב'81

מילין דולר ★ איך עושים עסקה

פלילית עם מיכלגה גדולה ★ איך

נוחנים מתנה לראש-משלה בדרך

שענו למר

פרס

ואמר לו בפשטות: "תן לי את ה'800 אלף דולר!"
לא ברור כמה כסף הלך לתנועה, ומה נשאר ביד אונגר.

ובחבריו. שימעון פרס הלך לק' נות אותם, פשוטו כמשמעו, כפי שקונים כל סחורה אחרת. כך קנה את ראשות-הממשלה.

וכך נעשה הדבר: אחד מראשי יחד הוא רמי אונגר, חברו האישי הקרוב ושותף-לעסקים של עזר וייצמן. אונגר — אישה-עסקים הפרטי — היה חייב לבלס 2.5 מיליון דולר. בלס לחץ עליו, כדי להכ' ריח אותו — לדבריו — למכור את

בלס נכרד מכרס (אחרי הלויית מזכירתו)

תח למי שדווקא נכשלו בבחירות: עזר וייצמן וחבריו, שנבחרו מטעם תנועת יחד, שהוקמה בחיפזון ערבי-הבחירות. רשימה זו נכשלה, והכניסה לכנסת ש' לושה חברים בלבד.

אולם שלושה אלה היו לשון המאזניים. הליכוד לא יכול היה להקים ממשלה בלעדיתם, אך בעזרתם (ויחד עם הדתיים והד' תחיה) יכול היה להקים ממשלה בלי המערך.

זה סיפור מזכיר על שחיתות ציבורית ואישית, של הפרת-חוק.

זהו סיפור על קניית ראשות-ממשלה לישראל בכספו של נר' כל וספסר.

זהו סיפור של קניית מיפלגות גר' לות וקטנות, אישים בכירים ופחות-כ' כירים.

הוא מטיל אור גורא על המתרחש בצמרת המדינה — על אווירה של הסתאכות ושחיתות העולה על כל דמי יו'.

הוא פורסם השבוע, ובקושי יצר אדווה קטנה בחיים הפ' ליטיים. איש לא התרגש ביו' תר.

עד מדינה

יד בלס. העומד לרדן בשל מע' שרמייה בקנה-מידה אדיר, רצה להיות עדה-מדינה.

הוא הציע עסקה ליוסף חריש, היר עץ המישפטי לממשלה: להעיד נגד ראשי מיפלגת-העבודה, תמורת עיס' קת'ט'עון ושיחזור מעונש בתיק שלו. חריש הוא אישה-מימסד כה"א ה' ריעה, שהוכא לתפקידו על-ידי המימ' סר כדי לעשות את מלאכתו של המימ' סר. מובן מאליו שדחה את העסקה בשתי ידיים.

אבל בלס לא הירפה. הוא איים על ראשי מיפלגת-העבודה בגילויים, אם לא יוצאו אותו מן הבוק'. ראשי הע' בודה לא יכלו להיענות לו. מחשש פן ייוודע הדבר לליכוד. הליכוד היה עט על המציאה, אחרי שהמערך חשף את השחיתות המחרידה של הליכוד, שגבה הון מרמא'קרקעות בגדה המערבית למימון מערכת-הבחירות שלו.

תחילה גילה בלס פרטים קטנים, "על החשבון". הם נגעו לתרומות קט' נות שלו למערך. כשזה לא עזר, מסר השבוע סקופ גדול — אך לא אחרון — לשאול אברון, כתב הצהרון חד' שות'.

חדשות לא הבחין בגורל הסקופ, או שלא היה מעוניין להבליט אותו יותר מדי. הוא הקדיש לו פינה קטנה בעמוד הראשון, ואת העמוד מס' 11 בגליון. רוב הקוראים של אותו גליון כלל לא שמו לב לגילוי המרעיש.

אולם זהו סקופ השנה, שאינו נוסל מן הסקופ של פרשת-ייפת — אם טורחים לנתח את המשי-מעות האמיתית שלו.

בלס הפך לעד-מדינה — מסוג אחר.

קונים ראשות-ממשלה

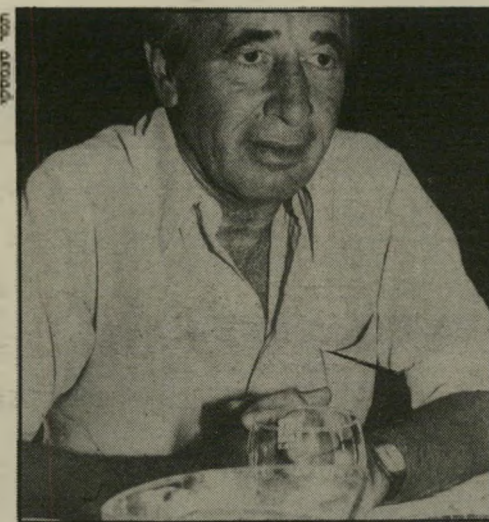
משמעות העיקרית היא: אפי שר לקנות בישראל את ראשות-ה' ממשלה.

במילים אחרות: אפשר לק' חת פוליטיקאי ולהפוך אותו ל' ראש-הממשלה, על-ידי קניית מנדאטים בסיטונות.

זאת עשה רודי בלס. כשהסתיימו הבחירות לכנסת ה'11, הסתבר כי המיקרה הנחיל עמדת-מפ'

עזר וייצמן

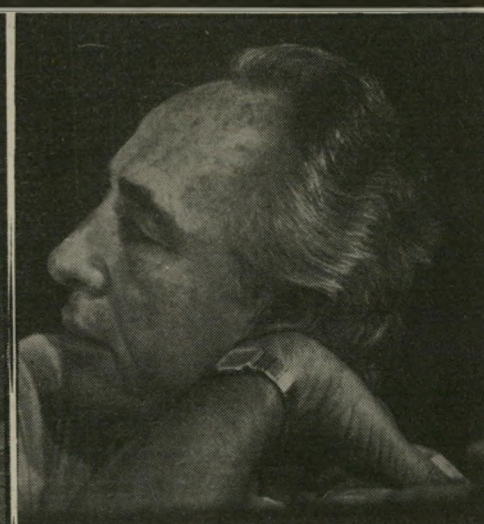

עזר וייצמן

זהה את השענו!

עזר וייצמן

עזר וייצמן

העסקה כולה מסריחה בצורה שלא תיאמן גם בישראל.
התוצאה: בלס קנה את הד' מיפלגה, שהצטרפה למערך. פי' רס הפך ראש-הממשלה.

"לא רוצה לדעת"

ל זה נעשה כסודי-סודות. אך לא הועלם מעיני צמרת העבודה. לה' (המשך בעמוד 36)

המיפלגה.
כך, על-ידי תשלום לאדם פ'ר טי, נקנתה ראשות-הממשלה, כמו בגרועות שברסובליקות הבנות.

בלס נתן לאונגר 800 אלף דולר במזומן, בצורה של הלוואה פיקטיבית שלא הוחזרה מעולם, וגיכה מיליון דולר נוספים מהחוב שאונגר היה חייב לו — גם זה כלי רישום. אחרי שזה סוכם עם פרס, אונגר טילפן לבלס

גם המערך יכול היה להקים ממשלה בעזרת השלושה שלא יחד, בלי הד' ליכוד, אילו רצה להזדקק לקולות רק"ח והרשימה המתקרמת. אולם המערך ועזר וייצמן שללו זאת.

המערך היה מוכן להקים ממשלת' אחרות-לאומית, אך בתנאי שימעון פרס יהיה ראש-הממשלה הראשון. כי עיני פרס, זה היה תנאי-לעצובה, ח' שוב מכל דבר אחר.

הפנימייה

בריטניה וארצות-הברית, או ההרים המפרידים בין שווייץ ושכנותיה — הם שעיצבו את ההיסטוריה הלאומית שלהן.

הגיאוגרפיה הובילה את ארצות-הברית מן החוף המזרחי אל החוף המערבי. הגיאוגרפיה הופכת את יפאן למעצמת-יבוא עולמית. לא רת ישראל, אלא הגיאוגרפיה של ארץ-כנען קבעה את דמותה של מלכות-ישראל הקדומה.

לפי השקפת-עולם זו, האידאולוגיה ממלאה רק תפקיד מישני בקביעת המדיניות. לכל היוותר היא משנה את התפאורה, את הסמלים החיצוניים. שתי מדינות, שיש ביניהן שותפות-אינטרסים ברורה על רקע גיאוגרפי, יתגברו על הניגודים האידאולוגיים שבניהן. לא כן להיפך: גם ארץ-ישראלוגיה קומוניסטית משותפת לא מנעה את היריבות בין רוסיה וסין, הנובעת מן המציאות הגיאוגרפית.

על רקע זה בדאי לבחון את היחסים המזרחיים בין ישראל ואיראן, שהחלו ב"מי השאה", שהגיעו אז לפריחה, ושנמדי

הרגע המשעשע ביותר היה גם האופייני ביותר.

רוברט מק'פארלן, איש המועצה לביטחון לאומי של ארצות-הברית, הגיע בחשאי לאיראן. הוא נשא עימו עוגה בצורת מפתח, וספרת-נ"ך נוצרי.

העוגה באה לסמל את פתיחת הדלת לחידוש היחסים בין איראן והמערב. התנ"ך הכיל מסר מתוכם עו יותר. הנשיא רונלד רגן רשם בו בכתב-ידו ובחתימתו פסוק מהברית החדשה. בדרך זו ביקש מק'פארלן להוכיח לאיראנים כי הוא פועל אכן בשליחות הנשיא עצמו. לא היה בידו אישור אחר. יומיה-שליחות לא רצו לסבך את הנשיא יותר מדי.

שני סמלים: תנ"ך נוצרי לקנאים המוסלמים, ועוגה לרוצח-היהודים. עד כאן זהו סיפור אמריקאי. אבל יש לו היבטים ישראלים.

כפי שפירסמו העיתונים האמריקאיים, העוגה היתה מתוצרת-ישראל. ולפי אותם המקורות, לא היה רוברט מק'פארלן הנוסע היחיד באותו מטוס.

עמירם ניר (למעלה, בין רבין ופרס) נסע עם מק'פארלן והביא עוגה לחומייני. זאת היתה הרפתקה. אולם מאחוריה עומדת השקפה פוליטית בת עשרות בשנים

שבים עכשיו בימי שילטונו של גדול שונאיה של ישראל עלי-אדמות.

● אידאן-תורכיה-חבש

העניין הישראלי באיראן מסתכם במילה לועזית אחת: "פריפריה".

המילה פריפריה מורכבת משתי מילים יווניות, ופירושה: הגבול של שטח עגול, השוליים שלו. המושג הפוליטי הזה נולד בישראל ומן-מה אחרי קום המדינה, ואולי עוד לפני כן.

עיקרו: ישראל היא מדינה במצור. מסכינה העולם הערבי. הערבים נמצאים מכל עבריה. מצד פון עיראק ועד חוף מארוקו, מצפון סוריה ועד דרום-תימן.

זהו מעגל המצור. כדי לפרוץ אותו, צריכה ישראל לחפש בעלות-ברית שמעבר למעגל הזה, מדינות לא-ערביות שיש להן ריב היסטורי עם שכי ניהן הערביים.

הכלל הוא: היריב של יריבי הוא ידידי. זהו כלל עתיק כחיי עמים כבחי בני-אדם.

כאשר מסתכלים במפה בראיה זו, קל לגלות את המועדים הטובים לברית עם ישראל: איראן ממזרח, תורכיה בצפון, אתיופיה בדרום.

איראן היא מדינה מוסלמית-שיעית, אך לא ערבית. שפתה שייכת למישפחה ההודית-אירופית. הגזע שלה אינו שמי. (אדולף היטלר דגל בעליונות הגזע הארי, הנקרא על שם איזור במזרח איראן.) ובעיקר: יש לה יריבות היסטורית עתיקת-ימים עם שכנתה הערבית, עיראק.

תורכיה היא מדינה מוסלמית-סוניית, אך לא ערבית. התורכים פלשו למרחב הזה בימי הביניים, ומוצאם מאסיה התיכונה. הם הקימו את האימפריה העות'מאנית, ורדו בערבים במשך מאות בשנים. יש לה ריב עם שכנתה הערבית, סוריה.

אתיופיה היא מדינה נוצרית-קופטית, המייחדת את עצמה על פי האגדה למלכת-שבא. סמל מלכה היה גוראיה-היהודה. אתיופיה מוקפת מדינות מוסלמיות העוינות אותה — סודאן ממערב, סומאליה ממזרח, חבל אריתריאה, שהוא בעיקרו מוסלמי, ושסופח עלידי אתיופיה, מנהל מלחמת-שיחור ממושכת.

כך נולד כמעט מעצמו רעיון הפריפריה — לא כתוצאה מתהליך מחשבתי עמוק (בצמרת בישי ראל אין איש חושב באופן שיטתי על בעיות מדויקות) אלא באופן מעשי ופרגמטי.

תורת הפריפריה

חסידיה של תורה זו סבורים כי לאידאולוגיה הרישמית של מדינה יש פחות השפעה על מעשיה מאשר הנתונים הגיאוגרפיים. ולראיה (לדיווח): ברית-המועצות מנהלת את אותה המדיניות עצמה כמו רוסיה הצארית. הים המפריד בין

זוהי ההגדרה הנחרצת ביותר של התורה הגיאופוליטית — תורה הטוענת כי הגורם החשוב ביותר בחיי העמים והיחסים ביניהם בכל התקופות הוא הגורם הגיאוגרפי.

היה בו גם עמירם ניר, שליחו של שימעהו פרס, יועץ ראשיה-ממשלה.

● מוות לישראל!

מוות לציונים!

כיום אין עוד ספק כי כל פרשת הנשק האמריקאי לאיראן נולדה במוחות ישראלים. ישראלים הם שהגו את הרעיון. ישראלים הם ששיכנעו (או "הדיחו") את האמריקאים לספק את הנשק. ישראלים הם ששלחו את הנשק הראשון, באישור מוקדם (או שלא באישור מוקדם) של הנשיא רגן.

ישראלים הם שהמציאו את ההצדקה לעסקאות — קיומם של "איראנים מתונים" מיסתרורים, אשר יוכלו לבוא במקום האיית-אללה חומייני כבוא היום, ואשר השפעתם תגבר תורות לנשק. ישראלים גם המציאו את הרעיון של "סחורה תמורת דם" — נשק תמורת בני-ערובה.

שמותיהם של יעקב נמרודי, אל שווימר, רויד קימחי, עמירם ניר ושימעהו פרס צצים במבוכ הזה מאחורי כל פינה.

ואכן, על כל פרט של הפרשה טבוע חותם מוכר של תיחבום ישראלי.

השאלה היא: מה הגיע את הישראליים? ציניקאי יומר: הכסף. כסף לסחור-נשק יש? ראלים, בני-חוסותו של המישטר, כסף למערכת הביטחון, ואולי גם כסף לקרנות מיפלגתיות סמויות.

נניח שכן. אך גם אז זוהי תשובה שיטחית בלבד. שהרי ברור כי עיסקה כזאת לא היתה מתבצעת, גם תמורת מיליונים גלויים וסמויים, אילו היה הנשק צריך להישלח, למשל, לכוחות אש"ף. כלומר: עיסקה כזאת, גם על רקע ציני, יכולה לעלות על הדעת ולהתבצע רק אם יש לה תשית אידאולוגית ופוליטית (או לפחות, אם אין לה מניעה אידאולוגית ופוליטית).

מה הרקע האידאולוגי והפוליטי הזה, שאיפשר לישראלים לספק נשק למדינה שמטרתה המוצהרת היא, לשחרר את ירושלים מידי הציונים? ואשר המזון תושביה צורחים בכל הזדמנות, "מוות לישראל! מוות לציונים!?"

● צריכים להביט במפה

פוליין הגדול אמר פעם: אם אתה רוצה להבין את ההיסטוריה של ארץ, הסתכל במפה.

מוחלט בין ישראל והערבים, ושעל כן כל אויבי הערבים הם ירידינו הטיבעיים — הוא איפוא רעיון יסוד של המדיניות הציונית הישראלית. היא נולדה עם הרעיון עצמו במוחו של הרצל, והיא היתה אבן הפינה הבלתי־משנה בתפיסתו של דוד בן־גוריון, שהיה גם מבחינה זו „אדריכל־המדינה“.

בן־גוריון לא טרח מעולם להסתיר את סלידתו מפני כל דבר ערבי, המשתקפת היטב בתיאור היום הראשון שלו בארץ. הוא גם לא הסתיר את פחדו מפני הלאומיות הערבית המתעוררת — לאומיות שבה ראה אויבת־בנפש. מכאן הציוני המוחלט שהנחיל בן־גוריון לתלמידיו: שעל ישי ראל לקיים בכל מחיר ברית עם מעצמה מערבית נגד הערבים. תחילה היתה זאת בריטניה, אחר־כך לזמנה צרפת, ולבסוף ארצות־הברית. מיצצע־סיני של 1956 היתה הביטוי המובהק ביותר של ראייה זו.

רעיון ברית־הפריפריה הוא פן אחד של תפיסה זו.

בצידו היה קיים רעיון שני, הנובע מאותה התפיסה. זהו הרעיון של „ברית המיעוטים“. רעיון זה יוצר מעין „פריפריה פנימית“. הוא מבוסס על הנחה כי „הערבים“, שהם אויב־ינו לנצח, הם בעצם ערבים־מוסלמים־סונים (כמו הפלסטינים), ושעל כן יש שותפות טבעית בין כל הגורמים המרחביים שאינם ערבים (הכורדים, למשל), או שאינם מוסלמים (כמו המארונים בלבנון והקופטים במצרים) או שאינם סונים (כמו השיעים והעלאוים בעיראק ובסוריה).

תפיסה זו מתאימה לעיקרון האימפריאליסטי הנושן של „הפרד ומשול“, ואבותיה הרוחניים היו הצרפתיים. בימי שילטונם הקולוניאלי בסוריה ובלבנון.

ישראלים מתווכמים — כמו אבא אבן, בשעתו — יצאו וחישבו כי „בי־עצמ“ הערבים־המוסלמים־הסונים הם מיעוט במזרח התיכון, ושעלי־כן ישי־ראל ובעלי־בריתו הטיבעיים הסיים הרוב.

על קרקע זו צמחו הרעיון של יגאל אלון להקים מדינה דו־זוית לצד ישראל; הרעיון להעניק הסיוע הישראלי למרד של מוצטפה אל־כרואני הכורדי בעיראק; וגם השותפות עם הפ־לאנגות המארוניות, שהביאה למלחמת־הלבנון.

(הרצל) וכלה ביחס של כבוד (ז'בוטינסקי). החל במצפון רע ובפחד (משה דיין) וכלה בשיקולים פרגמטיים (מקס נורדאו), אך המסקנה היתה ש־וזה, ולא השתנתה.

בסיפרו מדינת היהודים, שאפשר לראות בו את ראשית הציונות המדינית, חזה בנימין זאב הרצל: „למען אירופה היינו מהווים שם (בפ־לשתינה) קטע של החומה מול אסיה, היינו ממל־אים שם תפקיד חיל־החלוץ של התרבות נגד ה־ברבריות“.

משמע: הברברים הם האסיאתים בכ־ל, והערבים בפרט.

יורשו של הרצל, מקס נורדאו, היה איש הריי־אל־פוליטיקה. כאשר קמה התנועה הלאומית הע־רבית, בראשית המאה, היה על הציונים לבחור בין שתי אפשרויות: לתמוך בערבים המתמרדים נגד השילטון התורכי, או לתמוך בשילטון התורכי נגד האוכלוסיה הערבית.

בנאומו לפני הקונגרס הציוני השביעי, שהת־כנס בבאזל ב־1905, אמר נורדאו, נשיא התנועה הציונית אחרי מות הרצל: „התנועה שהקיפה חלק גדול מן העם הערבי עשויה בנקל לקבל כיוון, שיגרום צרות גם בפלשתינה...ממשלת תורכיה אולי תראה את עצמה אנוסה להגן בנשק על שילטונה בפלשתינה ובסוריה, נגד הנתינים (הע־רביים) שלה...במצב־דברים זה עשוי להתקבל על ליבה של תורכיה כי חשוב מאוד בשבילה שיי־מצא תחת ידה בפלשתינה ובסוריה עם רבי־אוכ־לוסין, חזק ומאורגן יפה, אשר עם כל הוקרתו את זכויות התושבים (הערביים) שהיו בארץ עור לפ־ניו, יתנגד לכל פגיעה בשילטונו של הסולטאן, ואדרבה, יגן עליו בכל כוחו“.

משמע: היהודים יעזרו לסולטאן התי־רכי לבלום את תנועת־השיחרור הער־בית.

וכעבור ארבע שנים, בקונגרס הציוני בהאג בורג, אמר זאת נורדאו בצורה בוטה עוד יותר: „מפתחות הבית, שהציונים רוצים לעשותו לביתם הלאומי, נתונים בידי הממשלה התורכית. לכן טי־בעי הדבר שכל מאמצינו מופנים לעבר תורכיה, כמו מחט־המצפן כלפי הקוטב המגנטי“.

בעיני הרצל היו הערבים אבק־אדם, ובעיני נורדאו אובייקט. זיבוטינסקי התייחס אליהם בכבוד.

במאמרו העקרוני על קיר הברזל, שנכתב בראשית שנות ה־20, דיבר זאב ז'בוטינסקי על הערבים הפלסטיניים כעל עם נפרד, והסביר את הבדיה בצורה פשוטה והגיונית: שום עם של ילידים לא הסכים מעולם בלא־קרב להתנחלותם של נחללים לבנים בארצו. אנחנו נחללים לבנים. לכן יתנגד לנו העם הערבי בפלסטין בכוח הנשק, ורק מי שבו לערבים יכול לחשוב אחרת. (ומכאן המסקנה: על הציונים להקים „קיר ברזל“ מול ההתנגדות הפלסטינית הבלתי־ימנעת).

ואילו משה דיין הביע כעבור דור רעיון דומה, אחרי שכבר קמה המדינה החדשה. בנאום החשוב ביותר בחייו, על קבר רועי רוטברג שנהרג על גבול רצועת־עזה, אמר דיין, באחד במאי 1956: „אלי־א נטיח היום האשמות אל הרוצחים. מה לנו כי נטען על שינאתם אלינו? שמונה שנים הינם יושבים במחנות־הפליטים אשר בעזה, ולמול עי־נייהם אנו הופכים לנו לנחלה את האדמה והכפרים בהם ישבו הם ואבותיהם...דור־התנחלות אנו, וכלי קובע־הפלדה ולוע־התותח לא נוכל לטעת עץ ולבנות בית“.

„אל נירע מלראות את המשטמה המלכה והממלאה חיי מאות אלפים ערבים, היושבים סביבנו. אל ננס את עינינו, פן תיחלש ידנו. זו גזירת־דורנו. זו בריית־חינו — להיות נכונים וחמושים, חזקים ונוקשים — או כי תישמט ההרב מאגרו־פנו, ויכרתו חיינו“.

מי שמאמין בססיכולוגיה קולקטיבית ובתת־מודע לאומי יכול להעלות על דע־תו כי כל הגישות השונות האלה, המוד־בילות לאותה המסקנה עצמה, נובעות ממצפון רע.

באופן תת־הכרתי (ובמיקרה של ז'בוטינסקי וריין: באופן הכרתי) חש כל הציונים כפי שחש מקס נורדאו, כאשר רץ אל הרצל וקרא בהת־רגשות: „לא ידעתי זאת — הרי אנו עושים עי־וול“.

עשיית צדק ליהודים היתה כרוכה בעשיית אי־צדק חמור לפלסטינים — ואיש מן המנהיגים הציוניים לא היה מסוגל להתמרד עם עובדה זו. את הרגשת־האשמה המודחקת תיר־גמו המנהיגים הציוניים למסקנה מוד־דעת: הערבים לא ישלימו לעולם עם קיומנו. המלחמה בינינו היא ניצחית.

כל המיעוטים במרחב — התאחדו!

תפיסה הזאת — שהעולם הערבי הוא אויב טיבעי ובלתי־ימנע, שיש ניגוד קיומי

האיית־אללה חומייני (במרכז) חזרה אל השאה?

הנשיא סאדאת (עם אשתו גיהאן, בגין ורוזלין קארטר) חזרה אל פרעה?

כאשר פיסטפ בהיסח־הדעת על אספקת נשק ישי־ראלי לאתיופיה).

אך מאלפים ביותר היחסים בין ישראל ואיראן. בימי השאה, היתה זאת ברית הדוקה — מדינית, כלכלית וביטחונית.

בטהראן היה קיום בניין שכל נהג־מור־נית הכיר אותו כ: שגרירות ישראל, אף שלא הופיע ברשימת השגרירויות.

ישראלים כמו לובה אליאב הקימו באיראן חב־לי־פיתוח, ישראלים כמו יעקב נימרודי הקימו את המיטרה החשאית של השאה, סאוואק, נפט איראני וזרם בצניורה־נפט אילת־אשקלון, והשאה עצמו היה שותף במיפעל.

כל זה נמוג כדלילה כאשר נמלט השאה, וה־איית־אללה הזועתי בא במקומו והשליט מישטר של שינאה וטרור. לדבריו, ישראל היא בת־השטן, מחיקת ישראל מעל פני המפה היא חובה קדושה למאמיניו. הערבים הם אחים באיסלאם, ואילו ה־יהודים הם מקול־לי־אללה.

והנה מסתבר כי מאחורי החזית האי־מתנית הזאת של שינאה נקשרו בשקט יחסים חרישים, וישראלים פעלו במתור־כים ובמקשרים בין ארצות־הברית וחי־סירי האיית־אללה.

הגיאוגרפיה ניצחה את האידיאולוגיה.

האויב הניצחי: הערבים

במדיניות של הפריפריה טמון גרעין, שי אין חושבים עליו מפני שהוא, כאילו, מובן מאליו.

עצם קיומה של מדיניות זו מבוססת על הנחת־יסוד שהיא בבחינת מושכל־ראשון: שבין ישראל והעולם הערבי נטושה מלחמת־ניצח, איבה מהותית שאינה ניתנת לשינוי.

ואכן, רעיון זה עובר כחוט־השני את המדיניות הציונית והישראלית, מאז היום הראשון ועד עצם היום הזה. בשלבים שונים ואצל אנשים שונים הוא נבע ממקורות שונים — החל בהתנשאות ובזילוזל

• ביום שובו לאיראן, בתוך המון מעריציו, שהסירו מראשו את המיצנפת מרוב התרגשות.

(המשך מעמוד 11)
ישראל חיפשה בעלות־ברית נגד הע־רבים, והיא מצאה אותם בשלוש מדי־נות אלה.

מארקס ואללה אינם מכריעים

יחסים של ישראל עם שלוש מדינות־הפ־ריפריה היו מעניינים תמיד, דווקא משום שהנסתר היה תמיד רב בהם מן הגלוי.

בין תורכיה וישראל אין יחסים דיפולומטיים מלאים. תורכיה מתנערת בגלוי מכל יחסים עם ישראל.

אך היחסים בין שתי המדינות מבוי־ססים על בסיס איתן של שיתוף־פעולה.

גם עלייתה של המקורנות (הפונרמנטליזם) האיסלאמית אינה מאיימת כיום על יחסים אלה. היחסים אם אתיופיה מעניינים עוד יותר. כשי־נים הראשונות של המדינה התפתחו יחסים הדור־קים ביותר בין ישראל ובין מלך־המלכים („נגוס גנוסטי“) של אתיופיה, היילה סלאסי. ישראלים לימדו כאוניברסיטה של אדיס־אבבה, ניהלו שם עסקים נרחבים, רקמו יחסים ביטחוניים. בין שתי המדינות היתה קיימת ידידות גלויה.

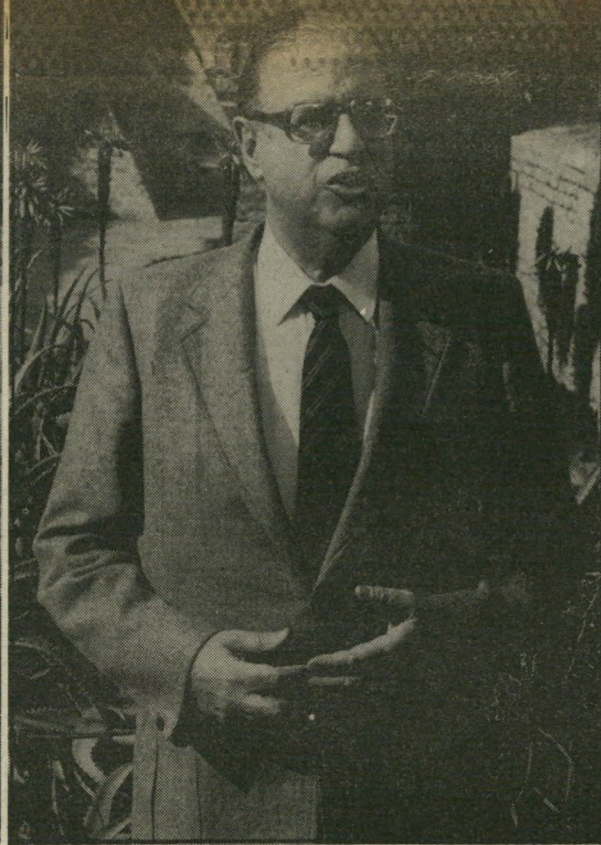
מכיוון שאדיס־אבבה הפכה גם בירת האירגון לאחרות־אפריקה, עזרו יחסים אלה לישראל לחד־דור למדינות רבות בייבשת השחורה — מין פריפריה של הפריפריה. המאמץ הישראלי הגדול בשנות ה־50 וה־60 להתקשר עם המדינות השו־חרות היה מבוסס גם הוא על איבת העמים הכרי־שיים לערבים. שהיו כמשך מאות בשנים סוחר־עבדים, הברית עם המדינות השחורות היתה מעין חגורת־ביטחון שניה.

בינתיים סולק מישטרו של מלך־המ־לבים, ובאתיופיה התבססה דיקטטורה מארכסיסטית. האמריקאים זנחו אותה ועברו במלחמת אתיופיה־סומאלי לצד השני, אולם באירח־פלא נשארו היחסים בין ישראל ואתיופיה על כנם, אם כי בי־צורה שקטת יותר.

(משה דיין גרם בשעתו לשערוריה בינלאומית,

עזר וייצמן
הערבים השתנו

אבא אבן
הערבים הם מיעוט

משה דיין
הערבים לא ישלימו

יתכן שהגיע הזמן להרהר באפשרות השנייה: לתת יד לערבים נגד אויביהם. כחלק ממבצע היסטורי לברית שלום עימם.

גישה כזאת תביא, כמובן, שלילתה העקרונית של תורת הפריפריה. אם אפשר לפרוץ את המצור מבפנים, עליידי סיום המלחמה, אין צורך בנסיון לפרוץ אותו מבחוץ.

זוהי גישה גיאופוליטית טיבעית יותר: הכרה בעובדה שישראל שוכנת בלב העולם הערבי, ושמקומה הוא במי-סגרת מרחבית ערבית-ישראלית.

עוגה

והברית החדשה

כיום רחוקה צמרת המדינה מהמפכה כזאת. אין היא מסוגלת לקבלה — לא מבחינה פוליטית, ובדוראי לא מבחינה פסיכולוגית. נגזר עליה ללכת בדרך שבה התחיל הרצל לפני קרוב

דויד קמחי (בין בוטרוס ע'אלי ויששור) חותם אופייני

ל-100 שנים — נגד הערבים. בעזרת אויביהם. היא "שפוטה" לגישה שגויה — שפוטה עליידי עצמה.

דרך זו הביאה את עמירם ניר למטוס, בחברת קאוביו אמריקאי הנושא ביד אחת את הברית החדשה בחתימת ריי נלד רגן, ובידו השנייה עוגה בצורת מפ-תח, תוצרת ישראל.

תורת ברית המיעוטים

(1978). היא שותפה לתוכנית שהתקבלה לאחר מכן בוועידת הפיסגה של פאס במארוקו (1983). אפשר לשלול תוכנית זו, אך אי-אפשר להכחיש שזוהי תוכנית-שלום אמיתית, המשלימה עם קד יום ישראל.

מעבר להחלטות רישמיות ומיסמכים מדיניים, מדברות העובדות בשפה ברורה. מארוקו קיבלה את פניו של ראש-ממשלת ישראל. מדינות-ערב עומדות להתפייס עם מצריים למרות מצב-השלום בינה ובין ישראל. ראשי אש"ף מותקפים בשל נכונותם להשלים עם ישראל ולנהל עימה משא-ומתן ישיר במיסגרת של ועידה בינלאומית. בכל רחבי העולם הערבי יש מגמה חזקה להשיג למה עם ישראל, על בסיס של "שטחים תמורת שלום".

משום-כך אין הכרה היסטורית בגישה האומרת: הערבים הם האויבים לנצח, ואויבי הערבים הם ידידינו הטיבעיים.

הערבי, וחזונו של סאדאת היה להפוך את מצריים לגשר בין ישראל והעולם הערבי כולו. ישראל פסלה חזון זה.

צמרת המדינה (הפוליטית, החברתית, הצבאית, התיקשורתית) לכודה בהשקפה שהיא פרי העבר — ואולי תוצאה של בעיות נפשיות פנימיות. השקפה זו אבר עליה הכלל, ואולי לא היתה נכונה מעולם.

(אני מרשה לעצמי לטעון זאת, כי כבר ב-1946 כתבתי מסה בשם מלחמה ושלום במרחב השמי, שבה טענתי כי התנועה הלאומית הערבית והתנועה הלאומית העברית יכולות לא רק להשלים זו עם זו, אלא גם להשלים זו את זו. כלומר: ההיפך הגמור של הדוקטרינה ששלטה ביישוב אז, והשולטת במדינה כיום).

מישלוהינשק לאיראן של חומייני באו אחרי שעייראק כבר הסכימה לתוכנית-השלום הערבית, שנקבעה בוועידת-הפיסגה הערבית בכגראד

לא אריאל שרון המציא את הרעיון הזה, אלא דויד כרגוריון, עוד בשנת 1955.

אחד מחסידי התפיסה הזאת בארץ היה ערי ז'בוטינסקי, בנדיחירו של זאב ז'בוטינסקי, וגם הכנענים אימצו אותו לעצמם. הם חלמו על ברית בין האומה "העברית" החדשה-ישנה ובין הצי-דונים (המארוניים) והפרעונים (המצרים) שרצו להינתק מהעולם הערבי.

רעיון "ברית-המיעוטים" אינו סותר את הרעיון של "ברית הפריפריה". אך בניגוד לברית-הפריפריה, העומדת על בסיס גיאופוליטי מציאותי, הרעיון של "ברית המיעוטים" נבע ממישאלות-לב ומארהבנה טוטאלית של המתרחש במרחב.

סאדאת, פרעה החדש

אפשר היה לקוות כי הברית בין ישראל ומצריים, בעיקבות יוזמתו של אנוור אל-סאדאת, תערער את יסודות האמונה כי המלחמה בין ישראל והעולם הערבי היא בלתי-נמנעת ונני-צחית.

מצריים היא מדינה ערבית. מבחינה סויימת, היא לבליבו של העולם הערבי. והנה כרתה ישראל ברית עם המדינה הערבית הגדולה והי-חזקה ביותר.

היו שעובדה זו אכן שינתה כליל את תמונת-העולם שלהם, וגרמה להם להתגלות. בולט בין אלה עזר וייצמן. אך הוא נשאר חריג.

מנחם בגין לא ראה בברית עם מצריים מפתח לכניסת ישראל לעולם הערבי, אלא להיפך: טכסיס מחוכמם לשי-בירת החזית הערבית מבפנים. כדי להי-מושך במלחמה בתנאים משופרים.

המדיניות שנבעה מגישה זו העכירה את השלום, ורוקנה אותו מרוב תוכנו. האמונה המ-סורתית של ישראל באיבה הבלתי-משתנית בינה ובין העולם הערבי לא התערערה.

בדמיונו הוציא המימסד הישראלי את מצריים מן העולם הערבי, וצירף אותה לפריפריה.

בצורה פשטנית נאמר: מצריים אינה, בעצם, מדינה ערבית אמיתית. זוהי עדיין ממלכת הפר-עונים.

כך נשארה התפיסה הישנה על כנה למרות הזעזוע של השלום. יש שלום עם מצריים (שלום קר). אך העולם הערבי נשאר אויבנו הנצחי.

כריצת המצור:

מבפנים או מבחוץ!

אלם דווקא היוזמה ההיסטורית של אנוור אל-סאדאת מוכיחה כי יסוד-היסודות של תורת-הפריפריה הוא שגוי.

מצריים לא פרשה מן העולם הערבי, ולא הצטרפה לסריפריה, כאשר כרתה שלום עם ישראל. היא נשארה בעולם

כאשר הפיננסיים רעבים

פעם סיפרו לי מדוע מתנגדים באמריקה הדרומית להפיכות שהן מכת הייבשת. כשהגוף שלך מכוסה בפישפשים. נאמר, לא כדאי לך להשמידם. במקומם יבואו פישפשים אחרים. אולם בעוד שהי פישפשים הקודמים כבר התמלאו בדמך, ואינם מוצצים אלא מעט, הרי הפישפשים החדשים רעבים מאוד, והם ימצאו את דמך בכל פה.

פעם זה היה מצחיק. מפני שזה נגע לארצות רחוקות. כיום זה חרל מלהצחיק אותי. ביחוד כשאני רואה כיצד כל שר בממשלת ישראל מדיח ומסלק ומפטר את הדיקטטורים. המנכ"לים, יושבי ראש המועצות והפקידים הבכירים שמונו על ידי קודמו, ומכנים במקומם את חסידיו ומלחכי פינתו. עוזרסגן מזכיר הסניף הופך לדיקטטור, הצעקן מתאדסטורנטים הופך למנכ"ל, חברי המרכז הופכים ליושבי ראש מועצות מנהלים, וכן הלאה.

וכולם רעבים מאורמאור.

קורירוח ייקי

האם רק נדמה לי שלמסע הציבורי נגד ארנסט יפת התגנבו גם כמה צלילים גיזעניים?

ארנסט יפת, כך נכתב (לא תנחשו איפה! בהעולם הזה!) התנהג בנמליה העופה, מול הסתערות הצלמים, "בקורירוח ייקי". בשעת התקרית עם ועדי העובדים, שפרצו למישרו, שמר על נוקשות גרמנית. בקיצור: טיפוס של קצין פרוסי. שחצן. מתנשא. הולך לקונצרט. יחיד. מזלזל בזולת. שותה יין יקר. כמעט גנרל גרמני כסרט הוליוודי. חסר רק המנוקל.

אינני יודע עם ארנסט יפת שמר באמת על קורירוח ייקי. כעצם, אינני יודע מה זה קורירוח ייקי.

נכון, אנחנו — יוצאי גרמניה — חוננו לרסן את ריגשותינו כלפי חוץ. איננו מתפרצים בזעקות בהלויות יקירינו, איננו רוקדים מרוב שימחה בשעת ניצחון, ומשתדלים שלא להתמוטט ברגע של כישלון. כל ארץ וסיג נונה שלה, והיהודים בכל ארץ התחנכו על בירכי השירה, הדיספרות, הגינונים והמסורת של ארץ מוצאם.

אך האם פירוש הדבר שיפת, למשל, לא הרגיש דבר כאשר ישב חסרי-אונים מול העובדים שפרצו למישרו? מסופקני. יושבראש הוועד, לוואי רוט, אמר השבוע כי הבחין ברמעות בעיניו של יפת — אולי רמעות של חסרי-אונים, של השפלה.

על כל פנים, פרט לגינוני התנהגות חיצוניים, איני סבור כי מוצאו של יפת השפיע על מעשיו. לא הוא שגרם לו לכקש פנסיה של 30 אלף דולר. אילו היה אביו של יפת סוחר-עורות סיבירי או צורף-זהב רמשקאי כוודאי לא היה מתנהג אחרת. הסטריאוטיפ הגיועני, המתלבש על הפרשה, קיים רק בדימיון בעליו.

אם שמע יפת משהו מהוריו, הרי זה היה, מן הסתם, העיקרון של "הצנע לכת" ושרות לכלל. הרבה יותר מעניין להשוות בני-אדם כבני-אדם. למשל: ארנסט יפת מול יעקב לווינסון. שני בנקאים, שני שליטים כל-יכולים, שבנו אימפריות כלכליות. שני רודנים, שביקשו להצטרף לצמרת העולמית. שני אילי-כספים. שעולמם חרב דווקא בשעה שהגיעו לפיסגת ההצלחה.

מכאן והלאה נעלם הדימיון ביניהם. הסיבה לכך אינה נעוצה במוצאו הגרמני של יפת או במוצאו המיוזח-אירופי של לווינסון. אולי היא טמונה בעובדה שלווינסון בא מתנועת-העבודה ומן הקיבוץ, בעוד שיפת הוא בן-עשירים. אולי היא טמונה במיבנה האישיות.

על כל פנים, כאשר נשברה בגלילה עוצמתו של לווינסון, והמניפולטור הגדול של כספים ובני-אדם מצא את עצמו חסר-אונים, הוא התמוטט והתאבד. ואילו יפת לא נשבר ולא התאבד. הוא לקח את המיליונים, טס לאמריקה וכבר למחרת היום קיבל לידיו תפקיד חדש. הוא התחיל לבנות לעצמו עולם חדש.

המימונה של האשכנזים

יוצאי-אמרוקו עלו בהמוניהם להשתטח על קיברו של הרב אברהם צביא במצריים. יוצאי-אירופה משתטחים עכשיו בהמוניהם על קיברה של תרבות-היידוויש.

שאלו אותי בראיון פומבי מה דעתי על תופעה זו, ונאלצתי להודות שריגשותי מעורבים.

איני רובר יידיש. (בעצם, מדוע לא לקרוא לשפה "יהודית", כפי שהיא קוראת לעצמה? אבל אני מבין יידיש די הצורך כדי לה עריך את עושרה וחיוניותה. יידיש היא שפה עסיסית, מלאת רגש והומור. נדמה כי אלה הן תכונות שהן אופייניות לשפה שהיתה במשך מאות בשנים שפה מדוברת, ושוק ברורות האחרונים החלה להיות גם כתובה. מכאן ההבדל שבניה ובין העברית, שאותה קיבלנו בכתובים, ושוק בדור האחרון החלה מקבלת צביון של שפה מדוברת, בעלת ניבים שונים.

כמו כל צעיר שגרל בארץ, למדתי לשונא את היידיש ולתעב אותה. כיתחספס העברי, שבו התחנננו, היה במידה רבה מסד חינוכי אנטי-שמי. הוא לימד אותנו לבוז לכל דבר "גלותי", לעיירה היהודית, לגטו, לאנשי-הגטו ולשפת-היידיש. זה היה טיבעי. היישוב העברי החיש, על שפתו ומיפעלו, לא

היה קם אלמלא השלילה הקנאית הזאת של העבר ה"גלותי". עכשיו המדינה קיימת, השפה העברית פורחת, שפת-היידיש אינה מהווה עוד איום. מותר לבני כל העדות להיזכר בעברם, לגלות מחדש את שורשיהם, למצוא שוב את העושר של יצירת הדורות — ביידיש. בלדינו ובשאר השפות היהודיות.

"תנו למאה פרחים לפרוח" — אין רע במימונה המארוקאית ואין רע במימונה האשכנזית.

ואולם — כל עוד זוהי התרפקות על העבר, נחא. אך האם אין סיבה עמוקה יותר לתופעה זו? מתחת לפני השטח מכרסמים כיום חיידיקי החיסול במיפעל ההיסטורי שלנו. תנועת-הירידה ההמונית היא רק התוצאה הסופית

של תופעה זו. יש ירידה רעיונית-תרבותית, הקודמת לירידה הפיסית, והמכשירה לה את הקרקע. יש זילזול בשפה העברית, יש כירסום באידיאלים של הציונות ה"חילונית", יש חיסול המחיצות הרעיוניות בין המדינה ובין ה"תפוצות".

האם הפסטיבל היידישי אינו בא בחלקו לשרת — במודע או שלא-במודע — את מגמות-החיסול האלה? האם אינו בא להעלות על נס את תרבות ברוקליין וברונקס של היום, ולא רק את תרבות פינסק ומינסק מלפני שני דורות?

איך ויין נישט. אובר איך האב מוירא.

שיחות ישראליות

רחל אבנרי סיפקה לי כמה דיאלוגים ישראלים. דושיח מס' 1. נערך ביום הראשון של 1987 עם חברת בזק. האגף לשיווק ושרותי-לקוח. (שימו לב לאירוניה הרקה הטמונה בשם.)

קול נשי א': בזק. (לא שלום. לא האלו. קצר וענייני.) רחל: שלום. אני מבקשת לברר חשבון טלפון.

א': מה העניין? רחל: חשבון-הטלפון מראה 387 יחידות-מנייה, למרות שהי דירה ריקה וגם מכשיר-הטלפון הוצא ממנה זמנית.

א': מה מיספר המנייה? רחל: (מוסרת את המיספר.)

א': חכי רגע! (הפסקה.)

א': חשבון חודש נוכחמכר? רחל: כן.

א': בתל-אביב, רחוב פלוני מיספר אלמוני? (הדוברת גילתה בעצמה את הכתובת.)

רחל: בדיוק. א': חכי רגע! (הפסקה.)

קול נשי ב': האלו? רחל: אז מה עשו עם החשבון הזה?

קול ב': איזה חשבון? רחל: דיברתי לפני רגע עם מישהי בעניין חשבון-הטלפון שלי.

ב': איזה חשבון? רחל: (מספרת את כל הסיפור מחדש.)

ב': תפני בכתב? רחל: אבל דיברתי עם עובדת שלכם, והיא מבררת.

ב': תפני בכתב? רחל: בראש החשבון מופיע מיספר טלפוני לכירור חשבונות, וזה המיספר הזה.

ב' (קשוחה) תשלחי מיכתב! רחל: אז בשביל מה יש מיספר טלפוני לכירור?

ב' (בקוצר-רוח): גברת, המסוף לא עובד! רחל: אבל הבחורה שדיברה איתי כרגע קראה לי מתוך החשבון שלי: סימן שהחשבון בידה, והמסוף עובד.

ב': זה לא יכול להיות. המסוף לא עובד. רחל: אז איך היא קיבלה את החשבון שלי?

ב': עם מי דיברת? רחל: לא יודעת. עם מי שענתה לטלפון.

ב' (בצעקה רחוקה): מי דיבר פה בטלפון? (תשובה לא-ברורה ממרחק.)

ב': יכול להיות שמסוף אחר עובד. תשלחי מיכתב! רחל: אז לשלם את החשבון או לא?

ב': תעשי מה שאת רוצה, ותצייני את זה במיכתב! רחל: עם מי דיברתי, בבקשה?

ב': עם רליה. (הקו מנותק.)

דושיח מס' 2. הפעם עם חברת-החשמל. טלפון מס' 339955. בשעה 11 לפניצה-הריים, ביום ה' 7 בינואר 1987.

מישרד: האלו?

רחל: האלו, זה חברת החשמל? מישרד: כן.

רחל: יש קצר בפקק הראשי בדירתי, וחשמלאי היפנה אותי אליכם.

מישרד: איפה זה? רחל: (מוסרת את הכתובת.)

מישרד: יבואו אלייך. רחל: מתי, בערך?

מישרד: עוד מעט. שיחה שניה, בשעה 15.00.

מישרד: האלו.

רחל: מדברת רחל אבנרי, מרחוב... בשעה 11 הודעתי על הפסקת החשמל בדירתי, והבטיחו לי שיבואו עוד מעט.

מישרד: אז מה? רחל: אז עברו כבר ארבע שעות. מתי יבואו?

מישרד: תהיי סבלנית! יבואו! רחל: אבל עוד מעט יהיה חושך, ואין לי חשמל. אני מחכה

משעה 11. מתי יבואו, בערך? מישרד: גברת, מה את רוצה? אמרתי לך שתהיי סבלנית!

יבואו!

רחל: תודה. עם מי דיברתי, בבקשה? מישרד: אני לא מודה, בדרך כלל.

רחל: אז הפעם תואיל להודות. אני רוצה לדעת עם מי דיברתי.

מישרד: אני לא מודה. אני רק מעביר את השיחה. שלום. (בשעה 7.30 בא עובד חברת-החשמל. הוא היה אדיב מאוד, ותיקן את התקלה תוך כמה דקות. תודה.)

איך המצאתי עם

לפני כמה ימים הופיע עורך-הדין אהרון פאפו ברדיו והתווכח עם מאיר פעיל. במהלך העימות דובר על העם הפלסטיני.

עם פלסטיני? הודעק פאפו, אין דבר כזה! זוהי המצאה של אורי אבנרי!

פעיל כבר בגילוי זה. לא יתכן, אמר, שאיש אחד ימצא עם שלם.

אפשר ואפשר, התעקש פאפו. אורי אבנרי הוא איש מוכשר, והוא התמיד במלאכה זו במשך שנים רבות. הוא הכניס לכל העולם לראש שיש פלסטינים, ולבסוף גם הישראלים וגם הערבים שוכנעו על-ידו.

איני יודע איך להגיב על גילוי זה. יש נאיביות רבה בדיעה האומרת שאפשר להמציא עם, ולשכנע מיליונים שהם שייכים לעם הזה. אך מאידך, יש בדברים אלה מחמאה גדולה. איזו אמונה ביכולתו איזו הערצה עיוורת להעולם הזה! הנה אנחנו, קומץ אנשים, חוללנו מהפכה היסטורית!

ומכאן מחשבה שניה: אמונה כזאת בתפקידם ההיסטורי של העולם הזה ועורכו מצויה רק בלב יריביהם, ורק אלה מוכנים להכריז על כך כפה מלא. במשך כל עשרות שנות פעילותנו, לא פורסם אף ביטוי אחד של הערכה כזאת, ואף קרובה לה, מפי מישהו מראשי מחנה-השלום ומיפלגות-השמאל. מי שיחפש בדיבריהם של אלה, בכתב ובעל-פה, יגלה לתמהונו שהעולם הזה לא היה קיים כלל, שמיליוני המילים שכתב על נושאים אלה במשך 36 שנים ויותר התנרפו באוויר כעשן, מבלי להשפיע על איש.

אחד מידידי שלח לי גליון של ביטאון היוזרים ישראל שלנו, מלפני כמה חודשים, ובו מיכתב של אחד ג. לוי, טורונטו, קנדה, המוקדש לי. כמו רבים מן היוזרים, הפך אותו ג. לוי, בנכר פטריט ישראלי גדול. וכך הוא כותב:

"ספק אם ישנו עוד אדם במדינת-ישראל, היכול להתחרות עם אורי אבנרי על כתר, מרעיל הבארות' הראשי, לאורך כל שנות קיומה של המדינה... היום רואים את התוצאות, אם כי יותר מדי אנשים עברו את שטיפת-המוח ההמונית שלו מכדי שיוכלו לראות את קטלניותו. יש לנו כבר, לפחות, דור שני... היום יכול אבנרי להתגאות בהצלחתו הקטלנית, ובחברת תלמידיו וממשיכיו הרבים, המגבירים את מלאכת ההרס בשקידה רבה ונלהבת."

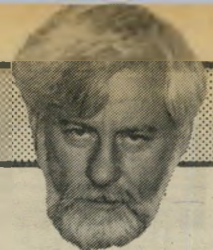
הנה כי כן, לא זו בלבד שהמצאנו עם שלם יש מאין, אלא גם הרסנו עם שלם אחר. ממש לבדנו, בכוחות עצמנו.

אולי פסיכולוג יוכל להסביר את התופעה הזאת. מדוע זה יריבנו מעריצים כל-כך את כוחנו, בעוד שירידינו משתדלים בכל כוחם לבטלו מכל וכל?

תודה לאל שיש פאפואים.

פאפו

כשיש ביקוש למוקיונים בכנסת, יש גם היצע

סקנדליים

יחס הציבור לכנסת הוא דו־ערכי מאוד. האזרח טוען שהוא רוצה בכנסת רצינית, יעילה, מכובדת. הוא מקנא בחבריה הכנסת, ובפריבילגיות (האמיתיות והמדומות) ש' להם. רבים מוכנים למכור את אמם וסבתם תמורת ארבע שנים בכניין הזה. אבל אותו הציבור נהנה גם מהשפלת הכנסת ומתעלולי הקיר קס של המוקיונים הפרלמנטריים. והרי זו עובדה: הציבור נחמד באנשים האלה שוב ושוב. יתכן שזה נותן לאזרח הרגשה של עליונות. אם הח"כים הם כאלה, אז הם לא יותר טובים ממני. להיפך, אני עולה עליהם. נראה כי טוב לו לאזרח לחוש שנבחריו נופלים ממנו. **אם זהו תענוג, אזי לתענוג הזה.**

אין פירוש הדבר שהסקנדליים הם הח"כים הרעים ביותר וכי כל האחרים טובים מהם. בהחלט לא. יש ח"כים, שאינם זקוקים לסקנדלים, מפני שהם רבי־אמנים בתככים מילגתיים. מקומם מובטח להם, מפני שמומחיותם זו תביא אותם שוב ושוב למקומות הריאליים ברשימות. יש ח"כים שאין להם זמן לכל השטויות האלה — לא לסי קנדלים ולא לעבודה פרלמנטרית בכלל — מפני שהם אנשי עסקים, יועצים כלכליים ומישפטים, הצוברים הון־עתק בעזרת תוארם ומעמדם.

יש ח"כים הפוקדים את הכנסת רק מעת לעת. מטעמי נימוס. אבל יש גם כמה ח"כים שבאו לכנסת כדי לשרת באמונה רעיון שהם מאמינים בו, הפועלים בהתמדה ובשקידה, במיטב יכולתם. הם הקורבנות האמיתיים של התיקשורת.

הנזק הוא ארוך־טווח: כאשר הכנסת נראית כפי שהיא נראית, אין היא מושכת אנשים בעלי־רמה. אלה מתרחקים מן הפוליטיקה, ועוברים למקצועות רציניים יותר או לחו"ל. אל הסלקציה השלילית הקיימת בכל המפלגות, המביאה בשלב מוקדם לפליטת אנשים בעלי־ערך מן הפוליטיקה, נוספת הסלקציה השלילית של הפרלמנט.

אפשר לטעון כי יחס התיקשורת לכנסת אינו אלא סימפטום לבעיה עמוקה הרבה יותר. בכנסת קורה מה שקורה במדינה כולה. יש הידרדרות, התרופפות, התגסות, התפרקות.

בכל המדינה מתרבים הבריונים, הטפילים, הבורים — אז מדוע שלא יתרבו כאלה גם בכנסת? האם אין הבריונים, הטפילים והבורים זכאים בדמוקרטיה לייצוג נאות, כמו שאר חלקי־האוכלוסיה?

התשובה היא: אין הדמוקרטיה הישראלית יכולה להרשות לעצמה פרלמנט כזה. בסופו של דבר הוא יביא לעירעור וסודות הדמוקרטיה בכלל, ויבשר את הקרקע לאנארכיה ולרודנות, לירידה ולהתמוטטות.

צ'ינקין ישאל: כשביל מה בכלל דרושה הכנסת? מה היא תורמת?

הכנסת מקימה את הממשלה. זה נכון. אבל זהו עניין פורמלאי בלבד. די היה לקיים את הבחירות, לקבוע כמה קולות קיבלה כל מפלגה — ולהשאיר את השאר להנהלות המפלגות.

הכנסת צריכה לפקח על הממשלה? תפקיד זה רובין כיום בולו על שיכמה על העיתונות.

הכנסת עצמה אינה חושפת דבר. הח"כים קוראים את הגילויים בעיתונים ורצים להגיש שאילתות והצעות לסדר־היום. העיתונאים, השומרים על כך שגילוייהם זוכים בהר, גומלים לח"כים על־ידי מתן פירסומת אישית. (במבירק לשר מחה ח"כ...), במילים חריפות גינה ח"כ, "שאלת את לשר הגיש היום ח"כ"). חוקים? הכנסת היא בית־המחוקקים. אך זה מכבר הפכה חותמת־גומי לחקיקה הממשלתית, וכמה מן החוקים החשובים ביותר שחוקקה — מוטב שלא היו רואים אור לעולם. די להוכיח את החוק לאיסור מגע־שולש, והחוקים החדשים לסתימת פי העיתונות.

פרלמנטרים רציניים הגיעו למסקנה כי דרוש בית שני, כדי לפקח על חקיקת הכנסת. * ראה עמוד 43.

הכנסת כמוסר חינוכי: זה יכול היה להיות תפקיד חשוב, ביחוד בארץ כמו שלנו, שאליה עלו יהודים מתירס מדינות רודניות, ושורשי הדמוקרטיה בה רכים ועדינים. אך אינו לחינוך הניתן במליאה הריקה, בין סקנדל לסקנדל.

הכנסת כפרום להשמעת ריעות ולוויכוח פומבי בין השקפות עולם: על כך אפשר להשיב רק בצחוק מר.

כל הבעיות האלה החריפו בעידן של... אחרות לאומיות, שמרניות, קארטל של עסקני־מפלגות, היעדר אופוזיציה יעילה והתדרדרות הפוליטיקה כולה לרמה של חלוקת־שלל, רבילות וקנניות, מינויים והדחות.

ההצעה, שניתנה במסדרון הכנסת על־ידי צרלי ביטון, גאולה כהן וחבריה, הייתה רק ביטוי למצב הקיים.

היא גרמה לחגיגת תיקשורת, אך לא לביקורת עצמית בתיקשורת.

אני מציע לכתבים הפרלמנטריים להרהר על חלקם בהידרדרות הכנסת. לא לא שתנה יחס התיקשורת, אין טעם גם בשינוי שיטת־הבחירות ובשאר הרפורמות המוצעות.

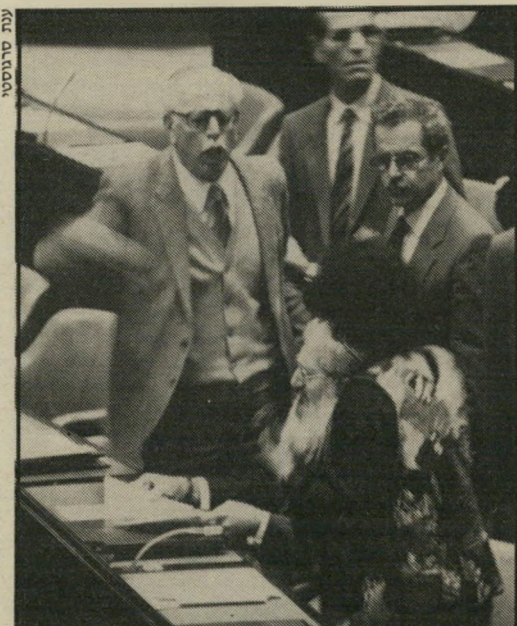
כשיש ביקוש למוקיונים בכנסת, יש גם היצע.

להרכבת רשימת־המועמדים לכנסת הבאה, ישאלו: מי זה? מה הוא עשה בכנסת? סתם התבטל? אך אם תקלל, תכפיש, תשתמש בגימיקים, תגרם מדי פעם לסערה ותארגן כמה סקנדלים עסיסיים, הכל ישמעו עליך כל הזמן, העיתונאים יאהבו אותך ואתה תהיה בכותרות. **בבוא היום יגידו חבריה־מרכז: "זה? חבר־כנסת בחסד! איזו פעילות! אותו צריכים להחזיר לכנסת!"**

ה לא היה תמיד כך.

בשנות ה־50 וה־60 היו בכנסת כמה וכמה עיתונאים רציניים. גם אז ישבו על ספסלי־העיתונאים לא־מעט אפסים, אולם לא הם קבעו. בלבו כתבים שהיו בעצמם מומחים לעשייה הפרלמנטרית, ולא־פעם שאלו ח"כים חשובים לעצמם. לא רוח רק על סקנדלים (מעט לעת הדין גם אז כאלה), אלא גם על יוזמות רציניות, דיונים מעמיקים, נאומים חשובים.

גזע זה של עיתונאים נעלם כמעט כליל מנוף הכנסת. נשארו כמעט רק חובבי־הסקנדלים, אוספי הפיקנטוריה, רכלנים פרי לטיים הקוראים לעצמם כתבים מדיניים.

שערוריה קודמת: * מסקנדל לסקנדל

בין אלה ובין ח"כים מסוימים נוצר סימביוזיס, ואין אלה יכולים להתקיים בלי אלה. הח"כים זקוקים לפירסומת, כי עליה כל קיומם. אם לא יספקו לעיתונאים את הסחורה, לא ישמעו איש על קיומם. העיתונאים זקוקים לח"כים אלה, כי הם חוסכים להם מאמץ וטירחה. אין צורך לרוץ, לחפש, לחקור. הכל מונח, מוכן ומזומן, במיזנון הכנסת. ארוז בידי אמן — הכותרת של מחר, הסקנדל היומי, הרבילות העסיסית. "סערות־רוחות פרצה", ח"כ לח"כ: אידיוט! שרין! "חילופי־דברים חסריתקרים בוועדה" וכו'.

חבריה־הכנסת, המוכנים לדבר בכל עת על כל דבר, בתוספת פילפל של השמצות, יכולים תמיד למלא כמה דקות של מבט. יש ח"כים הנכנסים לאולם־המליאה רק כשמוכס מראש שיהיה סקנדל, וממילא שיהיו צלמים וכתבים. בעיני הציבור, אלה הם הח"כים הפעילים והמוצלחים ביותר. יש ח"כים שכל הקריירה שלהם בנויה על סקנדלים, והם זכו בתהילה עולמית. מיליונים רבתי העולם מכירים כיום את גאולה כהן (חברת־הפרלמנט הישראלית שצעקה על הנשיא קאטרין) ואת התעורבות המיוהרת לה של סקנדלים ונכיינות. אפשר לקחת תריסר מבין הח"כים הידועים ביותר, לשים אותם על כף של מאזניים ולשים זכוכ מת על הכף השנייה — ושום כף לא תגבר.

רגעים נדירים של כנות יגיד כתב פרלמנטרי כזה: "מה אתה רוצה? אני נותן לציבור מה שהוא רוצה לראות ולקרוא. אין זאת הצדקה למעילה בתפקיד, אבל יש בזה גרעין של אמת."

* ח"כ תומיק טובי מסתער על גאולה כהן, שהניפה במליאת הכנסת כרזה מעליבה מול פני מישלחת של מיפלגת הירוקים בגרמניה.

ה עיתונות חוגגת: יש מכות בכנסת! חברי הכנסת הסתערו באגרופים כמוצים איש על רעהו. מישו נפלה. משהו נקרע. שוטרי־הכנסת נאלצו להתערב.

הנה כל המרכיבים של פסטיבל תיקשורתי. לאן הגענו? איזו הידרדרות! הכסוס היינו? כרפובליקת־בננות? הכתבים כותבים. הפרשנים מסבירים. השרים משרים. הכל מראינים את הכל. חגיגה.

ה ייתי מציע לעמיתי בכלי־התיקשורת להסתכל בראי ולשאל את עצמם כמה שאלות נוקבות. **למשל: מהו חלקם של כלי התיקשורת עצמם בהידרדרות בית־הנבחרים?**

שמה תרמו העיתונאים עצמם תרומה נכבדה — להתפרעות הכנסת?

אולי צריך בדקה־בית של בית־המחוקקים להתחיל קודם כל בכר־בית של בית־התיקשורת?

אולי מוטב להם לעיתונאים להכות על חטא על חוס שלהם, לפני שהם מכים על חוה של ח"כ זה או אחר?

במילים פשוטות: אולי החגיגה התיקשורתית אינה תוצאה של ההתפרעות הפרלמנטרית, אלא להיפך — ההתפרעות הפרלמנטרית היא תוצאה של החגיגה התיקשורתית?

מ זה שנים ידוע בכנסת כלל פשוט ומובן לכל. **מאפשר להגדירו כך:** "מסקנדל לסקנדל, בוחנו יגיד!"

יכול ח"כ להתמסר ברצינות לנושא מסוים, להשקיע בו את כל זמנו ומרצו. לקרוא ספרים ומאמרים. לקבץ עובדות ומיס' פרים. לגבש לקחים ומסקנות. לחבר נאום מאלף ופוקח־עיניים. בבוא השעה הגדולה עולה הח"כ לדוכן־הנאומים, ורואה לפניו אולם ריק. חצירתרסר ח"כים משועממים פזורים באולם, כשהם שקועים בשיחות או בכתובת־מיכתבים. הנואם מעיף מבט אל יציע־העיתונאים, ומגלה כי אין שם נפש חיה. כולם יושבים במיזנון ומרכלים.

אם הח"כ חרוץ מאוד, הוא מחבר תמצית קצרה של נאומו, ושם עותקים על השולחנות בחדר־העיתונאים.

כאשר אלה חוזרים מן המיזנון, שבועי השמצות והכפשות, הם מוצאים את גליון־הנייר, מעיפים בו מבט חטוף, נאנחים "אויש, עוד פעם הנורדיק הזה!" וזורקים אותו לסל.

ח"כ פיקח נוהג, כמובן, אחרת. הוא שולח את הדובר שלו (יש לו, כמובן, דובר) אל העיתונאים במיזנון, וזה לוחש להם, בסודיות, בעוד רבע שעה ינאם הבוס שלי. הוא הכין הפתעה. תהיה שערוריה נוראית.

העיתונאים מסיימים את הקפה ואת השיחה ורצים למלא את היציע. צלם הטלוויזיה, שנמסר לו סוד מראש מה עומד להתרחש, מבקש להרליק את הזרקורים באולם ומכוון את המצלמה. הח"כים במיזנון ובחדרי־המנוחה, המרגישים שעומד לקרות משהו, ממהרים אל אולם־המליאה, רואים את הזרקורים הדלוקים והצלמים הדרוכים, ומתכוננים לאקשן.

אז עולה הח"כ לדוכן, סוקר את ההכנות, ומתחיל בנאומו. בסיגנון של קאקאפיפי תחת. פלוני פאשיסט, או אש־פיסט, אלמוני כוגר או גנב או אידיוט. פלוני ואלמוני (שעה קלה לפני כן שתר עם הנואם קפה במיזנון) קופצים ממקומותיהם ומשיכים מילחמה שער. למחרת היום יש בעיתונות כותרות־ענק: "סערה חסרת־תקדים פרצה אתמול במליאת־הכנסת..."

אולי מרגיש הח"כ שלא די בכך. באמצע הנאום, אחרי שהביט בצלם הטלוויזיה ונתן לו אות מוסכם, הוא שולף סכין נוטף־דם (ההפסע גובר!) או משליך על הארץ ספרית־פילה ודורך עליו (הטריטופו הרפורמיס!) או עומד על הראש (הכל הפוך במישטר הזה!).

היו"ר מורה לסדרנים להוציא את הנואם מהאולם, לטלוויזיה יש סקופ, המחזה מוצג להמונים, והכל נהנים.

ואם כל זה אינו מספיק, יש בכיסו של הח"כ הנשק האחרון: האגרוף.

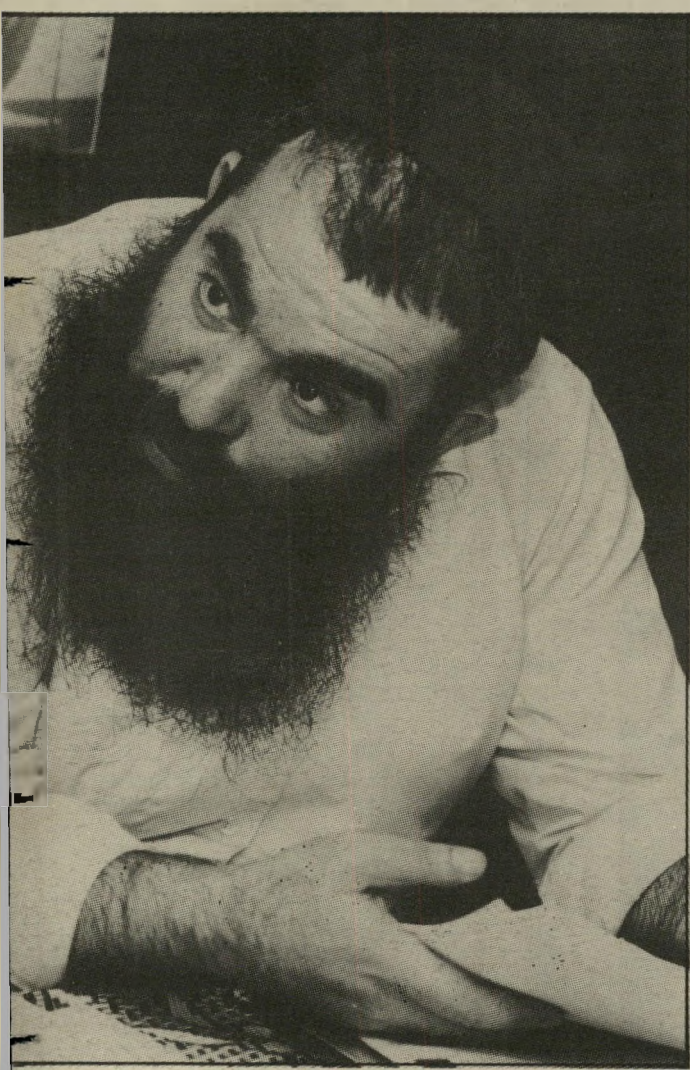
אניני בא לומר שהתיקשורת אינה צריכה לסקר את המח' וזאת המבישים, גם כשהם מפובקים בעליל למענם בלבר. אני בא בטענות על ההתעלמות הכמעט־מוחלטת מן העובדה הרצינית בכנסת.

פועלת כאן שיטת המקל והגזר: מקל־ההתעלמות פוגע בח"כים רציניים ובעבודה פרלמנטרית רצינית, גזר־הפירסומת מוענק לאמני־סקנדל.

כל ח"כ חרש לומר מן הרגע הראשון של בואו לכנסת: אם תעסק בעבודה רצינית, תשקע בכנסת כמו אבן בביצה. איש לא ישמעו עליך. אחרי ארבע שנים, כשמרכזה־המפלגה ייגש

הוא מחליף תפקידים במהירות מסחררת, לעיתים ביום אחד. הוא עושה צרות מיקצועי, אופוזיציונר חריף, רודף פירסום עקשן

לדון-קישוט יש כיפה

חברי עירייה חורי
באר-שבע כמערב הפרוע...

את הכיפה וחזור חלילה, במרץ בלתי נגמר.
מישיבה למיפלה
ישן חורי (36), קטן קומה ועגלגל כרס, הוא שעטנז של

אך אפשר להיות? איך אפשר לקיים מדינה וחברה כאשר פיגיונות חדים כאלה ננעצים בליבם של המוסר והיושר? ליבי שותת דם. באר-שבע היא בית-חרושת של שרצים. בניין העיריה הוא מקום של טיט ורפש. אני נכנסתי למועצה רק כדי ללמד את חברה מה הם טוהר-מידות ונקיון כפיים!

באר-שבע דומה היום למערב הפרוע. אני מזהיר כי לא אנוח ולא אשקוט עד אשר יעזוב אחרון הנצלנים את בניין העיריה! אטרה את הרפת מן העלוקות! אנקה את קן הצרעות!
שושן חורי מדבר בפניו מדברות

חורי (משמאל) מקבל פרס על חידון מירי האלוף אלברט מנדלר ז"ל ברית-מילה בשושן-פורים

רבר, רק לתת להם תצלום שלי ולחתום על מיסמך. הסכמתי".
אחר-כך היה גם חבר בש"ס, אף הוצב במקום השישי ברשימה לכנסת. ואז פרש בכעס. "חשבתי שלשושן חורי מגיע מקום שלישי. אם זה מה שנותנים לי — אין לי מה לעשות איתם", הוא אומר.

הוא גם תבלן אחד וגם כל הסלט כולו. לפעמים זה ולפעמים זה. פושט צורה ולובש אחרת. משחק אינספור תפקידים במהירות מסחררת. לעיתים באותו היום ממש הוא גם ר"ר ג'קיל וגם מיסטר הייד.

במים אלה מתגורר שושן חורי בבאר-שבע, נשוי עם ציפי, יועצת חינוך בית בבית-ספר אמיתי, אב לחמישה ילדים, מלמד בישיבה הקרויה על-שם סכו, חבר מועצת עיריית באר-שבע כני ציג אגודת-ישראל, אופוזיציונר חריף.

חורי הוצב במקום השלישי ברשימת אגודת-ישראל בבחירות לעיריה. הא גודה וכתה בשני מקומות. חורי נשאר בחוץ. לפני שלושה חודשים עבר לירושלים בנימין בן-שושן, אחד משני הנציגים של אגודת-ישראל במועצה. שושן חורי נכנס במקומו למועצת העיריה.

לאגודת-ישראל התגלגלתי במיקר"ה. הוא אומר בתמימות ילדותית: "בדרך-כלל אני מעדיף להיות אל-מיפלגתי. נציגי האגודה באו לישיבה וביקשו שאצטרף למפלגה. אמרו שאם אבחר למועצה אוכל לגייס כספים לישיבה. לא כליכך רציתי, אבל הם אמרו שלא אצטרף לעשות שום

דו"קישוט מקומי, עיסקן מיפלגתי, משורר תמים, מורה בישיבה, נכד של רב מפורסם, רודף-פירסומת עקשן, מעריץ של הרבי נחמן מברסלב, מאו טסה טונג וברל כצנלסון.

חורי הוצב במקום השלישי ברשימת אגודת-ישראל בבחירות לעיריה. הא גודה וכתה בשני מקומות. חורי נשאר בחוץ. לפני שלושה חודשים עבר לירושלים בנימין בן-שושן, אחד משני הנציגים של אגודת-ישראל במועצה. שושן חורי נכנס במקומו למועצת העיריה.

חורי הוצב במקום השלישי ברשימת אגודת-ישראל בבחירות לעיריה. הא גודה וכתה בשני מקומות. חורי נשאר בחוץ. לפני שלושה חודשים עבר לירושלים בנימין בן-שושן, אחד משני הנציגים של אגודת-ישראל במועצה. שושן חורי נכנס במקומו למועצת העיריה.

שוב מנוחה קצרה. ההתרגשות עוברת מהפנים לידיים. חורי מתקן את הכיפה שעל ראשו, מניח את כפות-הידיים על השולחן, מורידן לצידו הגוף, תוחכן לכיס המכנסים, מתקן

עינו. עינו מרצדות בארובותיהן, זקנו מתנועע בחריצות, הגבות עולות ויורדות, אפילו תנוכי האוזניים משתתפים בשיחה. לרגע הוא משתק, כדי לשאוף מעט אוויר, ומייד ממשיך.

עניו מרצדות בארובותיהן, זקנו מתנועע בחריצות, הגבות עולות ויורדות, אפילו תנוכי האוזניים משתתפים בשיחה. לרגע הוא משתק, כדי לשאוף מעט אוויר, ומייד ממשיך.

עניו מרצדות בארובותיהן, זקנו מתנועע בחריצות, הגבות עולות ויורדות, אפילו תנוכי האוזניים משתתפים בשיחה. לרגע הוא משתק, כדי לשאוף מעט אוויר, ומייד ממשיך.

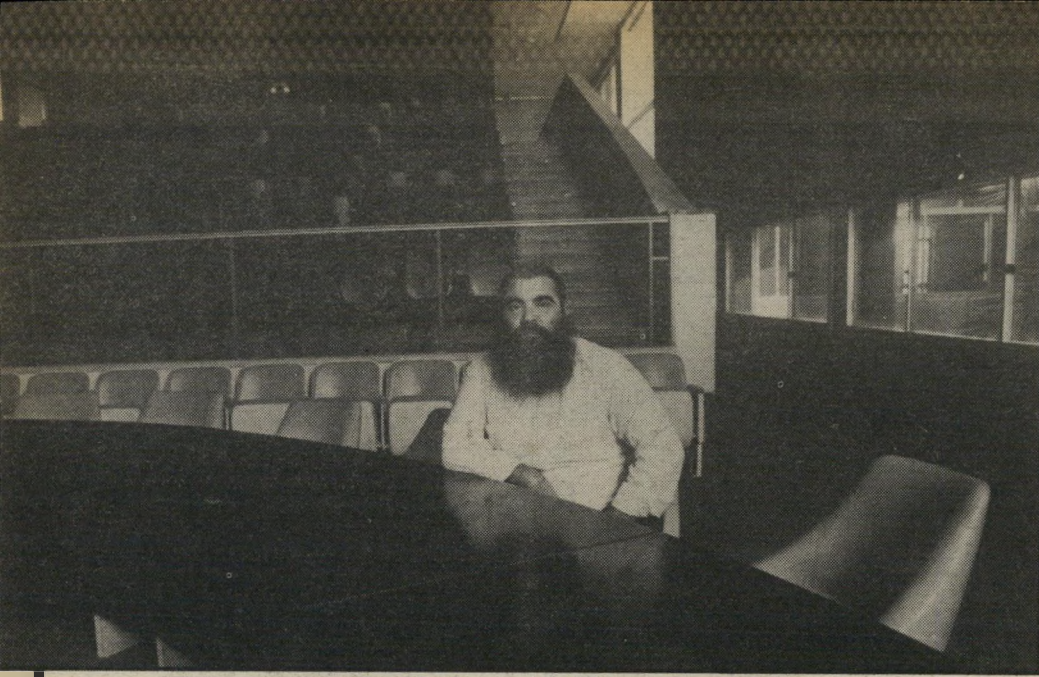
המחאה צורבת בכיס

חורי הגיע למועצה חרור ברוח קרב. מייד התנפל על כל מי שנמצא בסביבה. חלק מטענותיו כיבדות-מישקל. יש שהן משעשעות. כבר בשבוע הראשון לפעילותו מצא בבאר-שבע רחוב אחד ולו חמישה שמות שונים: דרך אילת, שדרות דויד טוביהו, רחוב סוקולוב, רחוב שח"ל, רחוב רמב"ם.
אחר-כך תבע את פיטוריהם של חברי-המועצה אליהו נאווי, איש מיפ"לגת העבודה ועד לא מכבר ראש העיריה, ואהוד אביבי איש הליכוד. הראשון בשל העובדה שהוא נמצא בבאר-שבע רק יומיים בשבוע. את שאר זמנו הוא מעביר בתל-אביב. כיו"ר הרשות השיפוטית של ההסתדרות. השני שווה בשנת-שבתון בספרד. ההצעה לא התקבלה. חברי המועצה אף סירבו לדון בה.

עדיין נאווי: חורי דרש שיפרט האם הושגה מטרת שליחותו לארצות-הברית. המסע שערכו נאווי והיועץ המישיפטי, אסא אליאב, נועד לגייס כספים להשלמת היכל-התרבות המ קומי. ראשי-העיריה, משה וילברמן, השיב כי תוצאות מסע כזה ניכרות אחרי זמן רב.
אז תקף חורי את היועץ המישיפטי,

ומה הם אומרים עליו

- אליהו נאווי. לשעבר ראש עיריית באר-שבע: "אלה כללי המישחק בשלטון המקומי, וככה נראים חלק מחברי-המועצה: תוקפנים ומקימים מהומות. אני לא מתייחס לביקורת שלו. בכלל לא מעניין אותי ולא איכפת לי מה הוא חושב עליי, אם הוא נהנה מזה — שימשיך לתקוף".
- משה זילברמן, ראש עיריית באר-שבע: "הוא חושב שאופוזיציונר צריך להקים מהומות. הוא לא מבין שאפשר לתקן עוולות גם בצורה שקטה. למרות זאת, בישיבות-המועצה הוא כותב לי שהוא אוהב אותי, ולאחרונה גם ביקש להצטרף לקר אליציה".
- ברוך שומר, סגן יו"ר מחלקת החינוך והתרבות של האוניברסיטה: "איש ישר ועקשן. אולי זה יפתיע, אבל אם הוא דבק במטרה — הוא גם מסוגל להצליח. אלא שהמילחמה תובעת ממנו כוחות-נפש גדולים. לכן אני מציע לו להילחם רק למען המטרות החשובות ביותר".
- פניני שומר, סגן יו"ר מחלקת החינוך והתרבות של ההסתדרות. חבר מימי האוניברסיטה: "חורי הוא אדם יוצא-דופן. מיסטיקן וחולם חלומות. לא תמיד יודע מה הגבול בין המציאות לדימיון. כבר בתקופת הלימודים הוא לא נהג עלי-פי כללי המישחק הרגילים. נלחם נגד הנהלת האוניברסיטה. אמר לכל אחד מה הוא חושב עליו. חסרות לו התכונות הקלאסיות של עסקן ציבורי. לכן נטש את פעילותו באגודת-הסטודנטים. בבאר-שבע אני צופה לו עתיד דומה. הוא פשוט לא בנוי לעסקנות ציבורית".

חורי בהדרה שיבות של עיריית באר שבע
משורר תמים, מורה בישיבה, נכד של רב

זה הם אינם מכינים שהשבת והנחת התפילין הם מישניים. יהודי אמיתי מקפיד בעיקר על היחסים שבין אדם לחברו.

על רבנים גדולים: „למה הרב עובדיה יוסף חושב שהוא אדם טוב יותר מאורי מלמיליאן? אני דווקא חושב שמלמיליאן הוא טוב יותר. לא היו לו אותם תנאים והזדמנויות שיש לרב יוסף, ובכל אופן הוא לא הפך לפושע אלא לכדורגלן מצליח. ועוד: אנשים ישרים לא צריכים להתייעץ ברבנים. הלב מדריך אותם.”

על הטלוויזיה: „בנגוריון אמר שמשנה רבנו ואפלטון היו אנשים גדולים בלי טלוויזיה. גם אני חושב ככה.”

חמש שעות עברו מהרגע בו התחיל שושן חורי במונולוג הנרגש שלו. במהלכן הוא הספיק להעלות אל קירבו כמות הגונה של קוקה-קולה, לבלוע כמה פרוסות מעוגת השוקולד, ללטף בחיפזון את ילדיו שחזרו מבית הספר, לענות לצילצולייהטלפון התכופים, לספר מעשיות קטנות הלקוחות מהי תלמוד, להתרגש בכל דקה מחדש. עכשיו נותרה רק שאלה אחת. מה מריץ את שושן חורי? אולי אהבת הפירסום?

חורי מהסס לרגע. „אני לא שונא פירסומת, הוא אומר בחיוך קטן.

חורי בנעוריו עם גולדה מאיר

וגם מאו טסה-טונג, ברל כצנלסון והרב נחמן מברסלב

טים של בר-אילן, לא היינו חברים בהתאחדות הסטודנטים הארצית, מפני שסברתי שחברי ההתאחדות דואגים רק לעצמם ולא לכלל הסטודנטים.

„בתקופה מסוימת אגודת הסטודנטים של בר-אילן החרימה את יצחק בן-אהרון. בטענה שאחת מהתבטאויותיו פגעה בסטודנטים. אני גיליתי שהסטודנטים דווקא רוצים לשמוע אותו. הזמנתי אותו להרצות לפנייהם. נבחרתי למען הסטודנטים ולא למען העסקנים — אמרתי לעסקנים הנועזים.”

„הרב הכי חשוב מבחינתי היה היושר. אני, למשל, אף-פעם לא ניהלתי שיחות פרטיות מהטלפון של אגודת הסטודנטים. כשהיתה לי שיחה פרטית, הייתי לוקח אסימון ויורד לטלפון הציבורי. השחיתות מתחילה בדברים קטנים.”

מלמיליאן מול הרב

בתקופות חייו האנטיממסדיות חורי הוא נון-קונפורמיסט מוחלט. אומר ככל העולה על רוחו, מתנגש בכולם, בוטה ותקיף.

חורי על היהודים החרדים: „הם לא יודעים להבדיל בין עיקר לטפל. בגלל

על סבו המופלא, הרב חיים חורי וצוק”ל.

תמונתו של הסב המופלא מקשטת את כל העמוד, ובתחתית תצלום של הנכד המופלא ועניניו עצובות וחכמות.

„אבער ואשרן...”

לדיוק ולהיצמדות לאמת המוחלטת אין משמעות רבה בעיניו של חורי. חשובים יותר הרעיון הכללי, הכוונה, הרגש.

כך, כדי לשוות ציוריות לדבריו הוא מצטט את: „השמש זרחה, השיטה פרחו והשוחט שחט.” בכבוד-ראש הוא מסביר כי זוהי שורת הסיום מתוך אחד מספיריו של יצחק פיירברג. חורי, אגב, למד סיפורת עברית באוניברסיטת טת בר-אילן.

מיידי ברור שבימי האוניברסיטה ההם לא חיים נחמן ביאליק ועל השחיתות שלו עמדו בראש מעייניו של שושן חורי. במשך שנתיים חורי היה יו”ר אגודת הסטודנטים של בר-אילן.

בימי הלימודים כתב שירים בעצמו. מלאי-רגש הם שיריו. למשל: עזה כמות: „לא אשאל אותך מדוע/לא אנסה שנית/רומם אשב בבדידות/לוהט ככלנית/אינני איש של מה בכך/הכל בעצמותי עצור/אך לא כנביא מקל שקד/אצלי הכל מכל נצור/בי נשבעתי עד עדי/יכול אוכל כלכל הכל/אקדם אבער ואשרן/אבל אחריש יותר מכל/ושתיקתי רק אל יודע/תגביר הלהבה/ובכור אשה טהר תטי/הר/שירת האהבה.”

סוברים ועליונים היו אותם ימים. „לפעמים באותו החודש הייתי גם חילוני וגם דתי,” אומר חורי. הוא בילה במסיבות שערבו הסטודנטים החילוניים, התאהב בבחורות חילוניות, שתה אינספור כוסות קפה בקפיטריה, נסע לחו”ל בשליחותה של התאחדות הסטודנטים, היה חבר טוב של שימרון חרמון, עורך-הדין שהורשע ברצח האחות אביבה בלס.

„כשנודע לי שהוא רצח — הזדעקתי. היינו חברים כליכך טובים! קשה להאמין שהוא עשה דבר כזה.” דויד מנע, היום סמנכ”ל הביטוח הלאומי, היה סגנו של חורי. „חברים סיפרו לי שהוא זומם להדיח אותי. מיהרתי אני להדיח אותו.”

אבל את עיקר זמנו, לדבריו, הקדיש חורי למאבק בשחיתות. בגאווה הוא שוטח את מלחמותיו, ולוא רק כדי להוכיח כי מרדן נצחי הוא. „גיליתי ששמונה עובדים מקבלים משכורת כפולה, גם מהנהלת האוניברסיטה וגם מהתאחדות הסטודנטים. חשפתי את השערוריה וגרמתי לסערה גדולה באוניברסיטה.”

„שברתי שביתת-סטודנטים ארצית, אחרי שמצאתי שהסטודנטים של בר-אילן אינם אוהבים את השביתה הזו. בזמן שהייתי יו”ר אגודת הסטודנטים

דיש את חיי ללימוד תורה, כדי שתוכל להתגאות בי.” מיידי נטש חורי את עבודתו, ועבר ללמוד וללמד בישיבת החזונים בתשרי בה על-שם סבו.

חיים חורי היה הרב הראשי של גאבס, נחשב לבאבא-סאלי של יהודי תוניסיה. הוא גם העניק לנכדו, שושן, את שמו, מפני שביתת-המילה שלו נערכה בשושן פורים. ב-1954 עלה חיים חורי לארץ. אחרי שנה וחצי נפטר. עד היום עולים לקיברו בבאר שבע ביום פטירתו אלפים מיהודי תוניסיה.

שושן חורי מדבר על סבו בחיבה. כאחת מהתפרצויותיו הריגשיות אמר כי אם אי-פעם ייבחר לנכסת, יקפיד ללבוש את הבגדים המסורתיים של יהודי צפון-אפריקה, כאלה שלבש סבו. „למה לא? זו המורשת שלי,” אומר חורי כלאחר-יד, בחיוך קונרטי. היום הוא כבר מתעניין בדברים אחרים. למה לערבב תחומים?

משוב אהבה לסבו, כתב חורי ספר מפואר, 360 עמודים על נייר כרומו מבריק, חיי חיים.

שכר לחברי מועצת-רשות, מלבד לראש הרשות ולסגניו בשכר. „החזרתי לה את ההמחאה כבוז. שושן חורי נלחם למען טוהר המידות של משרתי הציבור, שושן חורי לא יתן יד לביצוע פשע כזה.”

תורה בגלל הבת

כמו ילד שובב, משחק חורי עם המימסר במחבואים. לפני שהפך למצליח עקשן, היה דוברו של ראשי העירייה הקודם, אליהו נאורי.

„כשהייתי דובר, עשיתי את העבודה שלי בלי לטייח כלום. אם היה מחל, ביקשתי מראש המחלקה המתאימה שיטפל בו. לא הסתירתי דבר, אבל גם לא חשפתי שחיתויות. זה הרי לא היה התפקיד שלי. עשיתי את מה שהייתי צריך לעשות, והאמנתי שגם ראשי העירייה מבצע את תפקידו בנאמנות.” חודשיים אחרי שנבחר למועצה,

עדיין סבר חורי כי ראשי-העירייה הקודם ומחליפו הם אנשים מצוינים. בראיון לכל-בי, עיתון מקומי, אמר:

הסב הרב חיים חורי

פיגיונות חדים בלב המסר...”

„יום אחד למדתי תורה בישיבה, ופיתאום בא אליי רב וקן ואמר לי: למה שלא תכתוב ספר על סבא שלך?” מספר חורי בדramatיות. „השכתי בלב: איזה נורדיק, למה שלא תעזוב אותי כבר? אבל הוא המשיך לדבר על זה. אני כל הזמן כעסתי עליו. רציתי שיסתלק ממני.”

„באותו לילה לא הצלחתי להירדם. בבוקר החלטתי לכתוב ספר. עשרה חודשים הייתי שקוע בכתביה, מהבוקר עד הלילה. הכל עשיתי לבד, כתבתי, ציירתי, עיצבתי. את כל חסכוניותי השקעתי בספר.”

אחר-כך מתברר שלא חורי עיצב את הספר, אלא הגרפיקאים של כל-בי, העיתון המקומי. משום כך זכו הספר ומחברו בכתבת-שער באותו כל-בי. ספר חדש בביצוע צוות כל-בי: רבי שושן חורי כתב את הספר חיי חיים

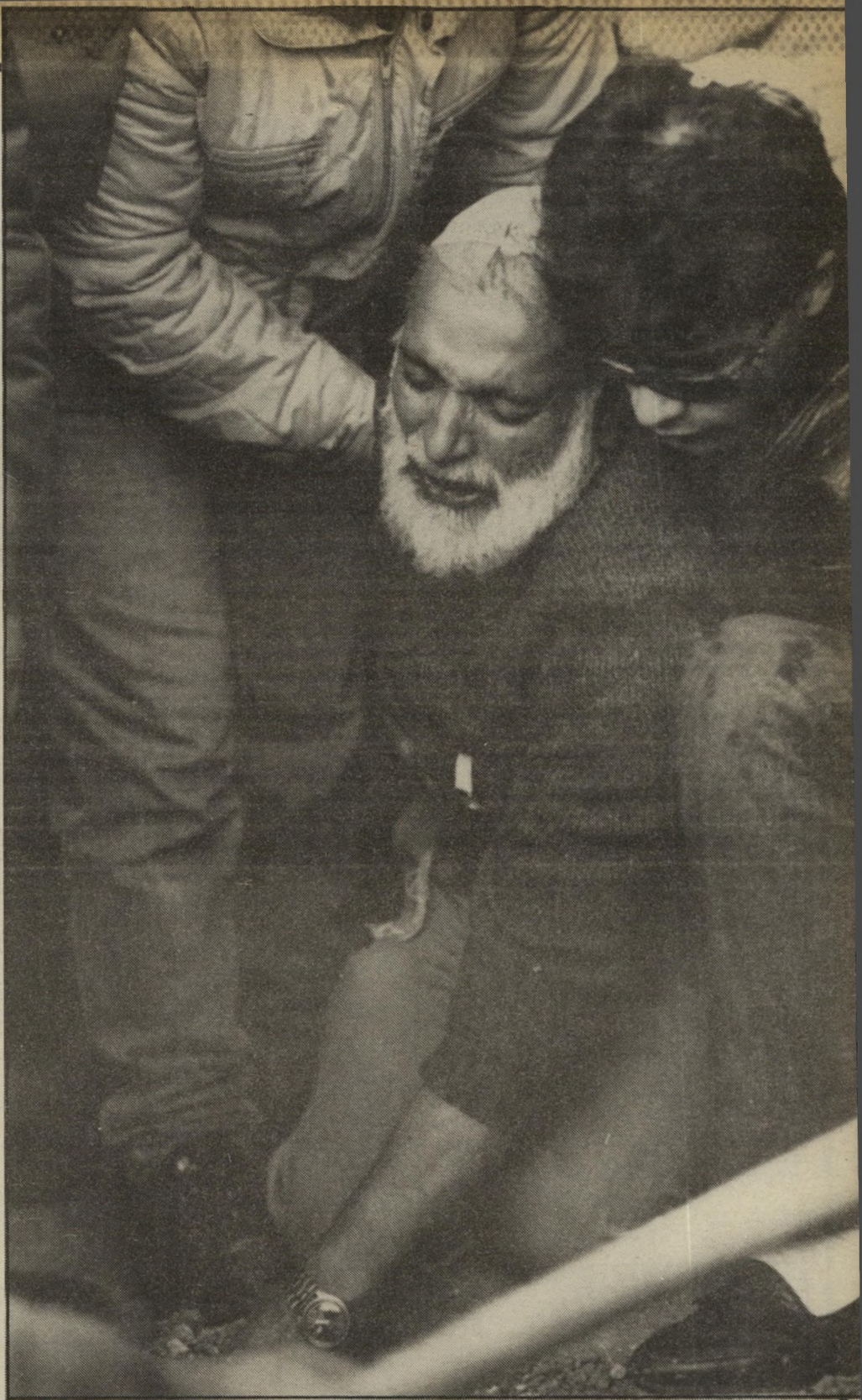
„שניהם אנשים בעלי שיעור-קומה. כל אחד וסיגנונו. כל אחד ודרכו.” עכשיו הוא אומר: „נאורי היה ראשי עירייה גרוע. השאיר אחריו תורו ובוהו. זילברמן הוא ראשי-עירייה גרוע, פועל להשתקת כל מי שמתריע על שחיתות, חתם על הסכם מביש עם מישורד הפנים.”

על-פי ההסכם, התחייבה עיריית באר-שבע לפטר 80 עובדים, להעלות את הארנונה ב-35% ולהחזיר מדי חודש חלק מחובותיה למישרד-הפנים. ההגיון והעיקבות זרים לחורי כמו איגלו לאפריקאים. הוא הולך אחרי צו ליבו, נאמן למצב-רוח ריגעי, פועל על-פי רחפיים מיקריים.

כך עזב את משרתו כדוברו של נאורי. „כשראיתי בפעם הראשונה את בתי הבכורה, חלפה מחשבה במוחי. איזה מין אבא יהיה לה? פקיד-עירייה ששותה תה כל היום? החלטתי להק

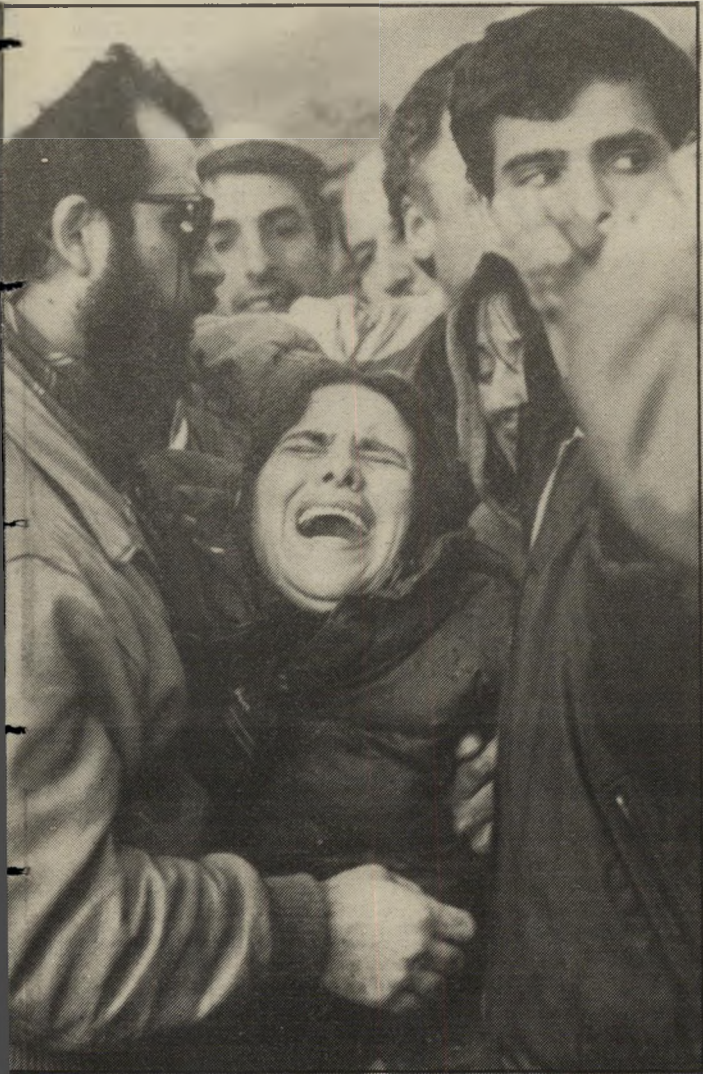
אביה של יעל שריקי, הצעירה
הפלה בתנאים בלתי־מתאימים, זועק

"אני לא הייתי הורג אותה!"

בצפת. בתו יפה נרצחה על־ידי בעלה לפני שש שנים. השבוע – הוא קבר את בתו יעל, שנפטרה בזמן הפלה לא חוקית, שנעשתה בקליניקה פרטית בעיר.

אב על קבר בתו את שתי בנותיו קבר האב ימין שריקי. הן נקברו האחת ליד השנייה, בבית־הקברות

האם זועקת שולה שריקי הובלה על־ידי הבנים להלוויית בתה. היא התעלפה פעמים אחדות. האם, העוֹ בדת כטבחית במוסדות בצפת, מפרנסת את המשפחה. האב הוא נכה.

כרזות של כוכבי־קולנוע. במרכז: תמונת־ענק של צעירה יפהפיה, ורמעות בעיניה.

על המיטה, ליד הילקוט, שקית גדולה של ניילון. היא נמסרה לי־מישפחה על־ידי המיטרה, ובה בגדיה של יעל, שלבשה ביום האסון. מיכנסי־טרנינג אדומים. חולצה שחורה. שקית ובה שתי טבעות ושרשרת־זהב. וסכום

לב שחור גדול עמד בכניסה לחדר, ולא נתן לאיש להיכנס. בתוך החדר – אחד החררים ברירתה של מישפחת שריקי – שתי מיטות־ברזל, מכוסות בשמיכות ציב־עוניות.

על מיטתה של יעל ילקוט בית־ספר. על הקירות – עולס־חלומות.

של יעל ניסה לאונסה בגיל 13. היא חדלה לדבר במשך חודשים, ולא הפסיקה לבכות. לפני ניסיון האונס היתה ילדה שמחה וצחקנית ומלאת חיים.

דמעות בעיניים התמונות המקשטות את חדרה של יעל שריקי. במרכז: תמונה של נערה בוכיה. לאחר שניסה

שמותה בגלל

אחרי קבורתה:

של מאה שקל בשני שטרות של 50, וקצת מעות.

"הילדים שלי הם לא מהרחוב!" זעק האב, "תסתכלי על הבגדים!" הם עם פירמה! הילדים שלי לבושים טוב! הם כוכבים אחד-אחד! רק לפני שבוע קי נתי ליעל תליון, כמו לכל הילדים והנכדים!" הוא שלף את התליון מן החבילה. "כל מה שכתוב בעיתונים זה שקר! הילדה שלי לא פחדה ממני! אף פעם לא הרבצתי לאף אחד מהילדים שלי!"

הודעה

אחרי חצות

יעל שריקי היתה בת צפת. כך חיי תה. ואולי בשל כך גם מתה. צפת היא עיירה. הכל יודעים בה על הכל. דירת מישפחת שריקי — קומה שלמה בבית צפתי ישן. נמצא ברחוב הראשי העגול, ליד המישטרה. המיר פאה. שבה קרה האסון. נמצאת במרחק של כמה עשרות מטרים. במורד ההר. ביתו של הר"ר דורון קולר, ששוחחרר השבוע בערבות, נמצא גם הוא במרחק של כמה עשרות מטרים. בית החולים נמצא במרחק של חמש דקות-נסיעה. בצפת יודעים את הכל. חמש דקות אחרי שהתחלתי לחקור את הפרשה, נמסר לי בסוד כי בתו של אחד האישים החשובים בגליל (השם נמסר לי) עשתה כאחרונה הפלה בבית-החולים. בשעה 2.00 בלילה, מטעמי סודיות. כל העיר יודעת, מלבד אביה.

גם יעל ידעה. היא לא רצתה שכל העיר תדע שהיא הרה, ועל כן לא הלכה לבית-החולים, בדרך המקובלת. יתכן כי לא עלה על דעתה שאשה יכולה לעבור הפלה בכל בית-חולים ברחבי הארץ. גם הרחק מביתה, וכי הנוהל המעשי הוא פשוט למדי.

יעל שריקי בנעוריה, לפני הטראומה של רצח אחותה בידי גיסה

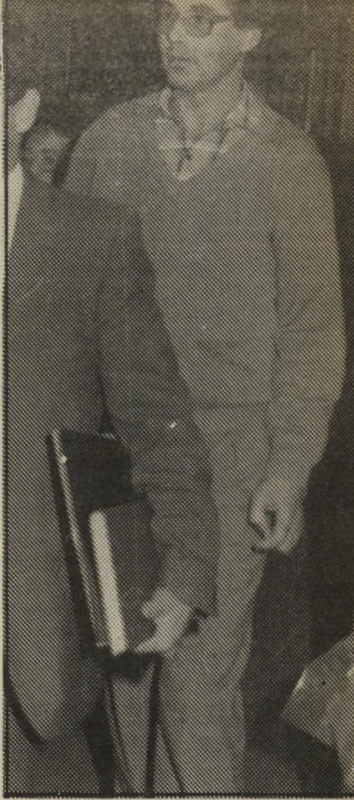
כיום עונש-מאסר של 10 שנים, לאחר שרצח את אשתו. יפה מחזיקה בזרועותיה את יעל, שנפטרה השבוע. למטה משמאל: האב המוקף בילדיו.

מישפחה מאושרת תמונת החתונה של האחות יפה. מימין: האם שולה. לידה בעלה של יפה. שמרצה

ילדה בצפת יעל היתה ילדה עליזה ושמחה מאוד עד לגיל 13. כשנפצעה בצורה טרגית לאחר הנסיון לאור נס שביצע בה גיסה. לאחר המיקרה השתנה מצבה והיא הפכה עצובה.

בשבת בבוקר, ברגל. הם ראו את יעל שוכבת בחדרההתאוששות, ליד החדר הסרטית.הכרה.

היא היתה מתה

איש אינו יודע עדיין בכירור כיצד הרתה יעל שריקי, בת 17, בת לאב נכה יוצא-מארוקו שהוליד 11 בנים ובנות. מי האב?

בצפת הקטנה יש לפחות חמש גירסות. גם המישפחה וגם המישפחה מחפשות את אבי העובר באופן קרד תני. בארכיבר נעשו בדיקות-דקמות כדי לברר זאת. נלקחו רקמות מהעובר הועדורי, מהחבר שממנו נפרדה רק לפני חודש, לפי טענת המישפחה; מן המלצר הערבי שעבר איתה, ומשלושה ירדים נוספים, מהם שני תלמידים בכיתהספר שבו למדה.

איש במישפחה לא ידע שהיא הרה. צר לה, פנתה יעל אל המלצר הערבי, שעבר במיסעדה ליד ביתה, ושבה עברה לפעמים. כשהיה עומס של לקוחות, לטענת המישפחה, פנה ה מלצר לבית-החולים, והד"ר דורון קולר היה הרופא-התורן. אחרי שסיפרו לו כי יעל פוחדת שדבר ההפלה ייוודע למישפחה, הציע קולר לערוך את ההפלה באופן פרטי. קולר (34) הוא רופא מתמחה בגניקולוגיה, יליד רומניה, נשוי ואב לשני ילדים.

לדברי קולר, ריחם על הבת, מפני שארש במישפחה תהרגו אותה אם ייוודע לה שנכנסה להריון. על כן ביקש מידירו הקשיש, רופא גימלאי הד"ר סימון ג'ונדור, להעמיד לרשותו את מירפאתו הפרטית המיושנת.

יעל באה למירפאה ביום השישי בשעות הצהריים. הרופא כנס עימה לקליניקה, כשהד"ר ג'ונדור נשאר כי חוץ. כאשר הוריקל לה קולר וריקה של הרדמה מקומית, איברה את ההכרה. "היא הגיעה לבית-החולים 35 דקות אחרי המיקרה", אמר לי רופא של בית החולים, אילו היתה באה תוך דקות, יתכן שאפשר היה להציל אותה. יכולנו להוריקל לה וריקה נגדית". תוצאה קטלנית כזאת של וריקת הרדמה היא נדירה ביותר, מיקרה אחד ב-100 אלף.

המתמחה קולר בבית המישפט. קולר, מתמחה בגניקולוגיה, הוא האיש שהזריק ליעל את הסם שגרם, כנראה, למותה.

(המשך מעמוד 19)

ביום השישי לפני שבוע אמרה יעל שריקי לאביה שהיא יוצאת לקנות גרעינים ותפוזים, ושתחזור עוד מעט. המישפחה לא דאגה כאשר לא חזרה. היא חשבה שיעל הלכה לישון אצל חברה, כפי שעשתה לעיתים קרובות וגם חברותיה ישנו אצלה. ב-12.30 בלילה צילצלו בדלת. שוטרים הגיעו וסיפרו שהיא שוכבת בבית-החולים, ואינה מרגישה בטוב. מישפחת שריקי שומרת-שבת. לכן הלכו בניהם-מישפחה לבית-החולים רק

מי רצח את יעל?

מקום לפקפק בדבריו, שנאמרו אחרי-מעשה, כשהמישפחה כולה היתה נתונה במצוקה נפשית. אך עובדה היא שיעל עצמה פחדה להגיד את האמת לאביה, לאמה, לאחיה ולאחיותיה. אחרת לא היתה מתנהגת כפי שהתנהגה.

היא לא ידעה מה לעשות. אומנם, במדינת-ישראל נוהג בפועל שיטה ליברלית לגבי הפלות. נערה יכולה לפנות לוועדה שליד כל בית-חולים. גם הרחק ממקום-מגוריה. ההפלה יכולה להתבצע בסודיות. מביוון שיעל לא היתה נשואה, לא היתה לה בעיה לקבל אישור להפלה.

למרות שהחוק תוקן כמה פעמים לרעה, תחת לחצם של החוגים הדתיים, לא השתנה הנוהל הזה.

הצרה היא שבגלל יחסו של המימסד הדתי, אין המוסדות הרפואיים והחינוכיים מעזים לפרסם את המצב ברבים. הגישה היא: ככל שידברו על זה פחות, כן ייטב! וכן. אל תעוררו את הדתיים! אפשר לעשות את הכל בשקט! השקט הזה הוא שרצח את יעל שריקי.

היא לא ידעה מה לעשות? למי לפנות. מניין תבוא העזרה. לכן היא מתה.

בכל תחנת-תחנית בלונדון תלויות על הקירות, ליד המדרגות הנעות, כרזות רבות המראות צעירה יפה ומודאגת, ומעליה המילים: "את הרה? טלפני למס..."

הבריטים יודעים מה נוראה מצוקתה של נערה בשנות העשרה. המוצאת עת עצמה הרה. לא-פעם נוטש אותה הגבר, או שכלל אינה יודעת מי אבי-העובר. לעיתים קרובות היא פוחדת לפנות אל הוריה. היא חשה שהיא לבדה לגמרי, מול עולם עויין, בצרה שאינה יודעת כיצד להתמודד עימה.

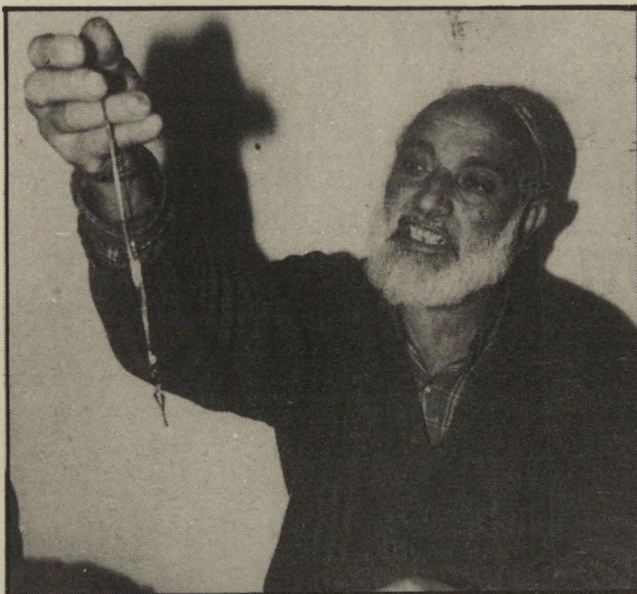
לכן מוצעת לה העזרה הדיסקרטית: מיספר טלפון, עצה שקטה, ומכאן הדרך מוכנה להפלה בתנאים של סודיות גמורה. ובלי תשלום.

לרשותה של יעל שריקי לא עמד מיספר-טלפון כזה. היא חשה שהיא אבודה. היא פחדה מפני מישפחתה המסורתית. העולם סגר עליה. וכך מצאה את עצמה במירפאה מיושנת של גימלאי, ובידיו של רופא-מתמחה צעיר, שלא ידע מה מותר ומה אסור.

מי אשם? האב זועק שלא היה פוגע לרעה בבתו. וכי גם מישפחתו הגדולה לא היתה פוגעת בה. אין

תמונות שלה כשהיתה ילדה קטנה, ויהיו לי תמונות של ההלוויה, אמר. סיפר האב: "מעולם לא הרמתי יד על אף ילד אחד. כל מה שרציתי מהילדים שלי זה שילמדו. "נולדתי במארוקו. אבא שלי היה רופא-אורופת, שמת בגיל 122.

למעשה הגיעה יעל אל בית-החולים כשהיא כבר מתה. היא חוברה מייד למכשירי הטיפול הנמרץ, אבל לא היה בכך טעם רב. המישפחה לא השלימה עם עובדה זו. היא התמקמה כולה בכניסה לחדר הניתוח. יעל שכבה במשך שבוע ליד

תליון זהב בין החפצים שהוחזרו השבוע עלי-ידי המישפחה היה תליון של זהב. שנקנה רק השבוע עלי-ידי האב. כי מתנה לבתו יעל. כל ילד מילדי המישפחה נושא תליון דומה על צווארו.

"עליתי לארץ ב'1956. עברתי כמ' גדלי-עופות, ואחר-כך במחצבה. כש' חליתי, הפכה אשתי למפרנסת של ה מישפחה. היא מבשלת במסורות, ואני גיהלתי את הבית. בישילתי ורחצתי את הילדים, עשיתי הכל.

"יעל היתה ילדה מחוננת. גידלתי אותה עם כל הילדים שלנו, ועם חמשת הילדים של הבת שלי שנרצחה". הרצח הוא שהטביע את חותמו על חייה של יעל. אחותה הבכירה, יפה, היתה נשואה במשך 13 שנה לרן מי ליחי. מורה בבית-ספר יסודי בטבריה. היו להם חמישה ילדים. הוא פוטר מן העבודה שלו, וקיבל עבודה בשירות-התעסוקה בחיפה. הוא לא היה מאושר לש, ביחוד אחרי שהמנהל התאבד והוא קיבל את תפקידו. הוא התחיל לשנות, ובהתקפות של שיכרות ניפץ לא פעם את הבית.

באחד הלילות, כאשר יעל באה לע' זור לאחותה בת 29 בביתה בקריית ים, ניסה מליחי השיכור להתעסק עם יעל, שהיתה בת 13. כשהאחות ניסתה להגן עליה, דקר אותה בעלה 12 דקר' רות בסכין קפיצי. יעל זרקה את חמשת הילדים מבקר לחלון, והם הסתחרו בין השיחים. כך ניצלו. אבל כאשר יעל עצמה ניסתה לקפוץ מבקר לחלון, תפס אותה מליחי וחתך לה את כל הגב. היא שכבה כמה ימים בבית-החולים רמ-

החלון בחדר ההתאוששות. ילדה רזה וחיוורת, שנראתה כבת 14, בעלת שי' ער שחור קצר. היא שכבה על גבה, ועל כן לא ראו את הצלקת האיומה שעל גבה — זכר לטרגדיה קודמת.

האב הזעיק רופא-מומחה בירושלים, הפרופסור שמריה כותב, שהגיע במסוק שעלה למישפחה 1200 דולר. הורל. הוא סירב לקחת שכר — כי למעשה כבר היתה מתה כשהגיע.

שני אחים הגיעו מארצות-הברית. האב עצמו הלך לרבי במרסלב בצ' פת. שנתן לו פתק. הוא עלה למירון, לקבר הרב שימעון ברי-יוחאי, ומשם הביא בקבוקי שמן קדוש. הוא הלך לצדיק באמוקה ולברוך, בנו של ה' באבא סאלי. הוא רץ מצדיק לצדיק, והביא מכל אחד פתק, בקבוק, משקה, הוא גם צם.

ביום השישי בבוקר, בשעה 5.15, עמד האב בבית-הכנסת וניסה להרליק נר-שמן. הנר כבה. כמה דקות אחרי זה הגיע הבן, אבי, ואמר לו: "זה נגמר!"

וידאו בהלוויה

אב, ימין, גבר נאה, בעל עיניים ירוקות וזקן קטן, הזמין צלם וידאו כדי להנציח את ההלוויה. יש לי

ב'ם, והיתה בהלם כה קשה, עד כי הפסיכולוגים המליצו שלא להביא אותה להעיד למישפט. מליחי נשפט על פי טעניו של נסיון לרצח, ונשפט ל-10 שנות-אסור.

צום לקראת ההפלה

ב'משך חודשים לאחר מכן סבי לה יעל מריכאון קשה, וכמעט ש' לא דיברה.

אומר האח, מאיר שריקי: "כשאבא היה בבית-המישפט ועמד מולו האיש שהרג את בתו ושפצע את בתו השניה, הוא לא הרים עליו יד, וגם לא צעק עליו. איך אפשר להגיד על אבא כזה שהיה הורג את יעל, מפני שהיתה הרה? הוא לא הרים אף פעם יד על הילדים! איך אפשר להציג את המישפחה שלנו כמישפחה פרימיטיבית? כל מה שאבא רצה היה שנלמד, ולמרות שהדת היתה חשובה לו, יש בינינו ילדים שאינם דתיים, ואבא לא עשה להם כלום וגם לא העיר להם על זה".

המישפחה אינה יודעת הרבה על חייה. שבוע לפני המיקרה לקתה יעל בשפעת ושכבה במיטה. במשך כמה ימים לא ביקרה בבית-הספר. המישפחה לא הבחינה בדבר יוצא-דופן. ביום ה' שישי ניקה האב את הבית, בישל, הכין חמין, ולא הבחין בשום דבר. מספר האב: "כל השבוע היא לא הרגישה כי טוב. היתה לה אנגינה. נתתי לה תרר' פות, וביום השלישי והרביעי לא הלכה לבית-הספר. עכשיו אני מבין שכיום החמישי לא הרגישה בטוב. כמפני ש' היתה בצום לקראת ההפלה.

"כשחזרה אשתי מהעבודה שלה, אמרתי לה שהכל מסודר, ושצריכים רק לשטוף את הריצפה. יעל הבטיחה לע' זור כשתחזור, אחרי שתקנה גרעינים ותפוזים לרות', הבת שלנו המשרתת בצבא".

האב נפגע קשה מן הפירסומים ש' אמרו כאילו היה הורג את בתו בגלל הריונה:

"הילדים שלי אינם מעשנים חשיש! כולם ילדים שלמדו בבית-הספר! הבן הגדול שלי עובד בארצות-הברית ומ' כר ציוד רפואי. אני רציתי שילמד רפואה, והוא למד במשך שנתיים רפ' אה בארצות-הברית וחזר כדי לרשת בצבא.

"בן אחר שלנו היה בלגיה. קרבת בצבא. בן אחר היה נה"ל. נתתי את הדם שלי לילדים. תשאלו בכל העיר על הילדים שלי. כל חיי שברתי אבנים ועוברתי בחצץ כדי שילידים שלי יהיה אוכל ושיילמדו.

"רק לפני שבוע תיקנתי ליעל את השיניים. זה עלה 600 שקל. "אני לא ארם פרימיטיבי! אילו הבת שלי היתה באה אליי ואמרת שהיא הרה, לא הייתי הורג אותה! למה לא באה אליי וסיפרה לי?"

הריגה בלי רשיון

יעל שריקי, בת ה-17, היא ללא ספק קורבן נוסף של המצב השורר במערכת הבריאות.

רופא צעיר, הד"ר דורון קולר, הוא עבריון שגרם ישירות למותה של הצעירה. החוק בארץ אסור לבצע הפלות בקליניקות פרטיות, ולא זו בלבד, אלא שלרופא מתמחה אסור בצורה מוחלטת לעסוק במרסקטיקה פרטית. הרופא הקשיש, הד"ר סימון ג'ונדור, הוא שותף מלא. מאחר שהוא איפשר לד"ר קולר לבצע הפלה בתנאים של קליניקה מיטבית מחתרית.

אם נכון הדבר שהשתמשו לצורך ההרדמה המקומית בחומר לידוקאין חמור המעשה פי כמה. לידוקאין ידוע כיותר טוקסי (ועלי) מן החומר נובקאין. שמשמששים בו בדרך-כלל לצורך הרדמה מקומית.

אסור היה להזריק לידוקאין בצוואר-הרחם. בכל מדינת-תרופות כתוב שבלידוקאין אפשר להשתמש רק בתוך בית-חולים.

מישרד-הבריאות לא יכול שלא לדעת שקיימות קליניקות פרטיות רבות, שבהן מבצעין הפלות לא-חוקיות. אזלת-יד כלפי עבריינים ברפואה, ואינסיקט צעדי-מניעה, עושים את מישרד-הבריאות שותף מלא למות הנערה.

יש עוד נקודה חשובה: התנהגות הנערה עצמה. כל מה שהיא היתה צריכה לעשות במצבה, ולא עשתה, היה לפנות לוועדת-ההפסקת הריון. הפועלת ליד כל בית-חולים. אם לא רצתה לפנות לוועדה באותה העיר, החוק היה מאפשר לה לפנות לכל בית-חולים בכל מקום במדינה. ובית-החולים חייב היה לעזור לה ולאפשר לה לבצע את ההפלה מחוץ לעיר מגוריה.

החוק מאפשר לקטינות, שנכנסו להריון, לקבל הפניה לכל בית-חולים בארץ ללא צורך בהסכמת-ההורים (בניגוד לניתוחים אחרים, שבהם יש צורך בהסכמת-ההורים). החוק גם קובע שעל חבירי-החולים לשמור על סודיות מוחלטת במיקרים אלה, ובמיקרה של הסרת הסודיות הם צפויים למאסר על-מי החוק.

על הרופאים, שהנערה פנתה אליהם, היתה מוטלת חובה להסביר לנערה את זכויותיה ולעזור לה לבצע את ההפלה בתוך בית-החולים. ריצה אחרי בצע-כסף היא הסיבה היחידה שרופאים אלה לא הסבירו לנערה את זכויותיה, וכיצד עליה לפעול.

זו הסיבה מדוע אין מפרסמים בכלי-התיקשורת את התקנות המאפשרות לנערות במצב זה לבצע הפלות בתוך בית-החולים. ללא סכנת-מוות!

ד"ר יולי גרדלמן

100 שקל לרבע שעה עבודה

★ "פעמיים חומוס" ופיצול האישיות

הישראלית ★ אופנאי המעצב לחרדיות

ילד בחליפה

רז קרן הוא חייל משוחרר. רק בן 22, וכבר כבעלותו שני בתי-אופנה, האחד בכני-ברק והשני בתל-אביב.

בהם הוא מלביש את אצולת החרדיות כבגדים פרי עיצובו. את השכלתו האופנאית רכש בקורס קצר בבית הספר לטקסטיל שנקר, ומוזה שנתיים הוא מעצב-אופנה מצליח. השבוע חגג את יום-הולדתו במועדון הרבי סמס. לשם הזמין כמה מידיותיו הדוגמניות שגם שואלות אצלו בגדים, תמי בן-עמי, חני

פרי, רונית יודקוביץ ובתיה די-סנצ'יק, שאף הופיעו למענו בהתגדרות, כמתנת יום-הולדת. רז עצמו, בן חליפה לבנה פרי עיצובו, ריפרף בין היפות והתאמץ לככות את גרות-העוגה, שהעניק לו המועדון. בתוך תקופה קצרה, למרות ההצלחה, מתכוון הצעיר לעזוב את העסקים ולפנות ללימודים מעמיקים בתורת-האופנה באיטליה.

ניקול כהן בת ה-24, לשעבר מיס-הולנד, באה לארץ בעיקבותיו של מיכאל ("קיקי") ליטווינסקי, סטודנט למינהל-עסקים בפאריס. שאותו הכירה בקאזינו באמסטרדם. הזוג עומד להנשא.

דגמיו - יחד עם תמי בן-עמי, רונית יודקוביץ ובתיה די-סנצ'יק - מארגנת תצוגות בהקמקום. השייך לבעלה, קרן, מוכר את דגמיו בתל-אביב ובבני-ברק.

חני פרי הדוגמנית בריקוד סוער עם אדל מור. חני, שכמתנת-יום-ההולדת לאופנאי הצעיר רז קרן הופיעה בתצוגת-אופנה של

טלאי צהוב בסטקיה

בין הנפש היהודית הרגישה לבין הישראליות הארצית, נוטפת הזיעה וחמת-הזוג חוצצים הזמן, המקום והאקלים. אבל רבים בארץ לוקים בפי-צול-אישיות, כשהם מנסים להחזיק בשתי הנפשות. בפיצול-אישיות זה מטפל דודו ברק, המשורר, הפיד מונאי ואיש-הרדיו, ביצירתו האחרונה, ספר השירים פולין, מפאר לעפר. הרגשה של סלון תרבותי פאריסי היתה לשעה קלה בסטקיה החדשה אביבית, ואפילו המלצרים השתיקו את צעקות ה"פעמיים חומוס" כשי לביתה הקטנה עלו זמרים ומשוררים להחמיא לדודו ולסיפרו.

ג'יתית שובל, פתחה את הערב בשרשרת שירים מוכרים של הפיד מונאי, ומבקרת הסיפרות גילי ברמל-

שרהילה שרון הופיעה בדואט יחד עם הזמר יזהר כהן לראשונה שיר חדש בשם צומת דרכים. מתוך סיפרו החדש של ברק.

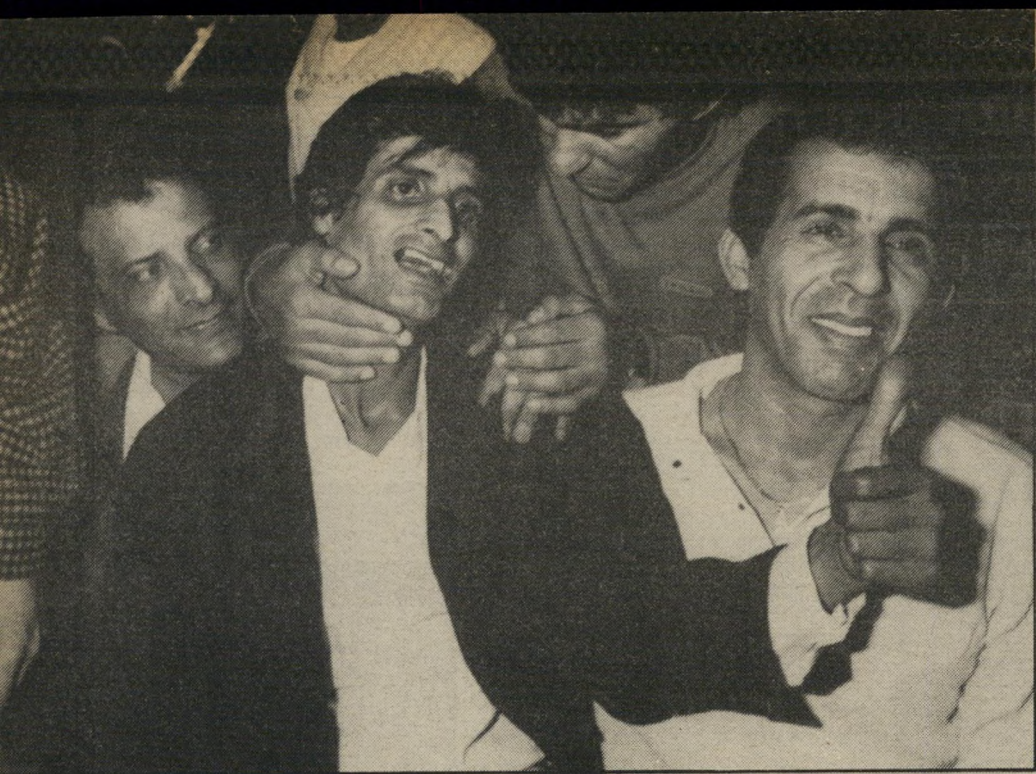
סלומין הגרירה בנאום קצר את ההבדל בין שירה לפיוזמונאות, וטענה שאלמלא היה משורר, "לא היה מוציא תחת עטו את שירת-הזמר", כדבריה. חיותה דביר מקול-ישראל, הזמינה לבימה את שרהילה שרון, שהעריפה, בצדק, רק לפרוט על הפסנתר, ול-השאיר את השירה בפיו של יזהר כהן, אשר ביצע שיר חדש.

המשורר עצמו, שכתב את הספר בהשראת ביקור בפולין, הגדיר את הסכיזופרניה שלו בצורה המדויקת ביותר, בקריאה מתוך ספרו: "יש בי אשוח... ועל דש ביגרי טלאי צהוב". מילים חזקות, שנבלעו בהמולת החרווה של הנוכחים, שטמנו יום בי-צלחות הממולאים ובקנקנייהין. אמנון ברנזון, המפיק שחזר לשיר, קינח את הערב בקולו החם.

דודו ברק איש-רדיו, תמלילן ומשורר. במסיבה לכבוד יציאת סיפרו החדש פולין, מפאר לעפר, עם הזמרת גיתית שובל. בתצלום מימין: המשוררת ציפי שחרור וראובן כץ יונקים בירה.

רבה, כשבא ב־2 לפנות בוקר, מוקף מעריצות, ועלה לבימה לשיר מלהיטיו. לידו בתצלום, מימין, המלחין אביהו מדינה, ומשמאל הגיטריסט יגאל חרד.

ועניבה אדומה, הזמין את שימי תבורי לבימה, ואילו זה צרף אליו את אביהו מדינה לרואט. אחרי פתיחה כה מוצלחת המשיך ג'קי מקייטן בשירה, דווקא בשירי ארצי־ישראלי (ילל התן). מה שגרם ליעקב אלפרון לזנק ממקומו ולהצמיד לתלתליו של ג'קי שני שטרות של 50 שקלים. לא רע לרבע שעה של עבודה. אנשי השגרירות המצרית, אורחי ה־כבוד, סיפרו שחאפלוח כאלה מוכירות להם את טעם־הבית, רק ששם, ב־מצריים הם פחות מאופקים. כאן הם דיפלומטים. הבא בתור על הבימה היה גיאת עצמו, ששר מלהיטיו, מה שגרר לרחבת הריקודים כמה זוגות ומחיאאות כפיים כלליות ומפרגנות. חופני בהן סיפר כמה בדיחות על אשכנזים — איך לא? — וצרף אליו לשירה זמר לבן־שיער, לרזון שמו, ואף הגדירו כ־נגטיב שלי."

הזמיר והזמרים

כדי שחאפלה תצליח, יש לשמור על כמה עקרונות־יסוד: שיהיה צפוף, שיהיה חם, מלא עשן סיגריות, ש־הרמקולים ישרקו בפיר־בק צורם, שה־שולחנות יכרעו תחת הסלטים וה־שיפורים וכן, גם שהלב יהיה חם ושמוח ושיתן הוראה לירידים למחוא כף ולרגליים לרקוד. כל העקרונות נשמרו בקפריצות ב־חאפלה עמוסת־אמנים, שהתקיימה עם צאת תקליטו החדש של משה גיאת, שירת הזמיר, במועדון הרמוניה בגיבעתיים.

הזמיר גיאת, נרגש בחליפה אפורה

לה סלע מדריכת מחול אירובי, הלהיבה בריקוד מסוגנן ומלא מרץ במועדון הרבי סמס, בחברתה של שותפתה, הרקדנית יי נבד, עולה חדשה מדרום־אפריקה. שתיהן בתילבוש קיצית, למרות הקור.

לפני אנוור סאדאת, מנהלת שלושה בתי־ספר לריקודי־בטן, שבהם לומדים גם גברים. בתצלום למטה: חופני בהן עם אשת־יחסי־הציבור מלי ציון, שאירגנה את הערב.

קי צור רקדנית הבטן הוותיקה (עם סרט למיצחה) עם אחותה, רעיה רומנו. יכת מחול אירובי. צור, שהתפרסמה בעבר כשרקדה

ג'קי מקייטן שר במשך רבע שעה משיריו. אנשי השולחן הקרוב לבימה התלהבו והדביקו למיצחו שטרות של 50 שקלים. השיר שזכה למחיאות הכפיים הסוערות היה: שופט, תן לי חנינה!

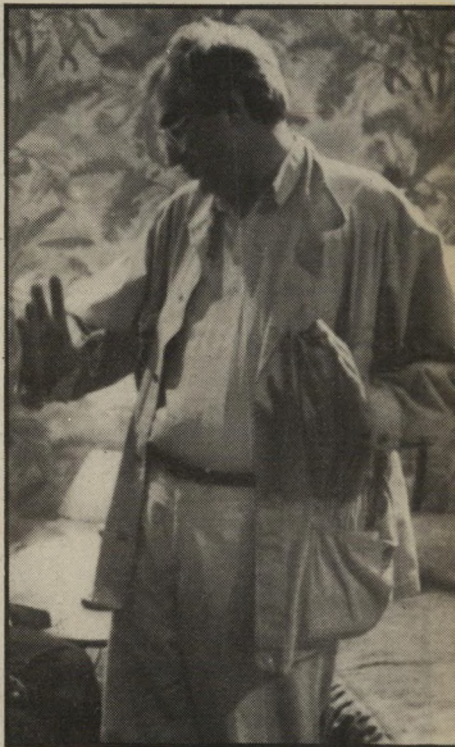

יצירות מופת

דקה לחצות

מחווה צרפתית לג'אז ברשי

ניו יורק, 1959. ה"ביבאפ". סיגנון נגינה שהיה עד עתה מלך-מלכי הג'אז האופנתי. גוסס. דייל טרנר (שם בדוי), אשף סקסופון ואחד מכוני הגדולים של הז'אנר הרווע, מפרפר גם הוא. הוא מופחד ושבע מלחמות-קיום, וצולל לים האלכוהול. לפני 15 שנים זרח כוכבו כי

בימאי ברטראן טאברנייה

קלינט איסטווד קינא

פאריס, בבלור-נוט מועדון-הג'אז שהיה מיקדש הנגנים האירופיים שגילו את גאונותם של אלוהיהם האמריקאיים.

צעיר בן 13. פרנסיס כוריה (אף הוא שם בדוי) לא מש מכנף-מעילו של דייל. המוסיקה של דייל עזרה לו לגדול ולהתגבר על כל חוליות-החיים, כולל המילחמה באלג'יריה. היום הוא בן 28. מצפה לאיליו שיחזור. הוא עומד בגשם. מציץ בחלון של מועדון הבלו נוט ואין הפרטה בכיסו לתשלום דמי-כניסה. דייל מגלה את מעריצו הוותיק. השניים נאחזים זה בזה. פרנסיס נלחם

בכריות, דייל נלחם באלכוהול. שניהם נלחמים בשקיעה ובכוח הידירות המופלאה גם מצליחים. דייל חוזר לניו יורק, לסידרה מזהירה של קוני צרטים. ויכול לפגוש שוב את בתו, שאיכר את הקשר איתה לפני שניסרבות. פרנסיס מחכה לידיו שיחזור לפאריס, אך לשווא. לימים הוא מגלה כי ידיו מת, מעבר לים, בורד ועגום. רק המוסיקה שלו לא הוכנעה ל" עולם.

נדיר ומופלא. זהו, בערך תקציר, פשטני למדי, של סרט נדיר ומופלא בשם דקה לחצות (בשמו המקורי באנגלית "ראונד מדנייט"), שיוצג בקרוב בישראל. נדיר — משום שרוב הסרטים העוסקים בתהליך יצירה נדונים לכישלון, ואותם שניסו להמחיש את תהליך היצירה של ג'אז עשו זאת בצורה שיטחית ביותר (כולל סיפורו של ג'ון מילר ופאריס בלוז). מופלא — משום שסירטו זה של ברטראן טאברנייה (יום ראשון בכפר) מצליח לא רק להעביר את חווית העבודה של מוסיקאים גדולים על יצירתם, כי אם להצדיע לתקופה שהצמיחה אמני-מפתח במוסיקה. כי פסנתרן באר פואל והסקסופוניסט לסטר יאנג, כשרמותו של דייל טרנר היא למעשה השילוב הקולנועי של שני גאוני ג'אז אלה.

גורדון דייל טרנר ב"דקה לחצות" כוכב בגיל 62

בפסטיבל וונציה, למחרת פרמיירה מרגשת, ישב הבימאי, ברטראן טאברנייה, לשעבר ע" תונאי ומבקר-קולנוע שחצה את הקווים ועשה כמה סרטים למופת. ונזכר שדווקא הרברט פון קאריאן, המנצח, הגדיר את סירטו יום ראשון

הסיפור האמיתי בצילה:

סתימת פיות

הסיפור האמיתי. הסרט הארגנטיני נושא האוסקר, הוא סיפור שממשלת צ'ילה מנסה להצניע ככל האפשר, ראשית דבר, נעצר די סרט למשך שלושה חודשים, עד שהמפיץ שלו בצ'ילה העז להציג, וזאת אחרי התנגדות מפורשת של הצנזורה הממשלתית לכמה קטי עים ורמז עבה ביותר ממשרד-ההסברה, ש" עדיף להציג אותו, "בשקט", כלומר עם מעט עיתונות ככל האפשר.

אבל המפיץ, סירטי וילהרצ'ה, החליט להציג את הסרט למרות זאת, בשלושה בת"י קולנוע השייכים לרשת קונאט. כשקיבל קריאה טלפונית ממשרד ממשלתי מסוים שדרש ממנו לבטל מודעת פירסום גדולה שהזמין לאחר מעיתונאי-הבוקר, הסרט אכן הוצג, גרף כמה מחאות-כפיים ועבר בשקט יחסי. לעומת זאת, שתי מבקרות של עיתונים ידועים נדרשו להחליף את הביקורת, שעמדו לפרסם, בחוות-דעת על סרטים אחרים. אין צורך לפרט מדוע. הסיפור האמיתי מספר על מורה, המגלה "לפתע" כי היתה עיוורת לי

בכפר כסרט המוסיקאלי ביותר שראה בימיו. והרי לא היה זה למעשה סרט מוסיקאלי ואף לא סרט על מוסיקה.

לעומת זאת, סירטו דקה לחצות הוא לא רק סרט מוסיקאלי על מוסיקאים, כי אם משתתפים בו כוחות אדירים כמו הרבי הנקוק, ויין שורטר, בילי היגנס, פייר מישלו ועוד אחרים, וכמובן, רקטור גורדון, סקסופוניסט גבה קומה, שחוס עור, בן 62, שזהו לו סירטו הראשון בחייו והפעם הראשונה שבה ראה כיצד קהל שאינו שוחר מוסיקה מובהק קם על רגליו ומריע לו במשך 20 דקות רצופות.

"גורדון בכה", מספר בגאווה טאברנייה, נרגש לא מעט גם הוא. "יודעים מה אמר לי באחד מריגעי-המשבר שלו בעת ההסרטה? אני חייב להעלות כאן את זיכרם של כל האנשים שמתו למען המוסיקה הזאת. לעולם לא תחזור הזרמנות שכזאת. אני חייב זאת ללסטר יאנג, לכאר פאואל ולצ'רלי בירד".

חקר רגשות. מוזר שדווקא צרפתי הוא שעשה את המחווה הקולנועית הגדולה ביותר מאז ומעולם לג'אז בכלל ולג'אז הכושי בפרט. "מה לעשות, צריך להפנות את השאלה הזאת לאמריקאים. לדעת, הבימאי היחידי ביניהם שי באמת מבין ג'אז זה קלינט איסטווד. הוא אכן צילצל לי ואמר: "אני מקנא בך על סירטך", סיפר טאברנייה.

היום, אחרי ביקורות נלהבות בכל מקום שבו מוצג הסרט, יכול טאברנייה להביט אחריו בועם, אך גם בסיפוק. כחמש שנים הוא הרה את הסרט

שחקנית נורמה אלאנדרו הצנזור ביקש להצניע

חלוטין ביחס לזוועות הרדונות בארגנטינה, מולדתה. במשך תקופה ארוכה, וכי התינוקת שאימצה לא באה מראשי-כרוב כי אם מאחד הקורבנות שנעלמו. סיפור שכזה אינו מה שה ממשלה מעוניינת למכור לעם היושב בצ'ילה.

הזה, "כולם רחו אותו. אף אחד לא רצה לממן סיפור על מוסיקאי כושי המנגן ג'אז בפאריס של שנות החמישים. רק אחד האמין בו, המפיק ארווין וינקלר, ואותם מתי מעט בוורנר שהסכימו לתמוך בו במימון "מוגבל" בלבד, של 3 מיליון דולר.

בהתחשב בעובדה שבמחיר זה צריך היה לכ" סות את הפקת המוסיקה והשתתפות של שחקנים כה רבים, היה זה תקציב מוגבל מאוד. מה עוד שהתנאי לאישורו היה הפקרת חצי משכורתו של הבימאי כערבון לכך שלא יעבור על התקציב. טאברנייה התעקש, והרביק בהתלהבותו את התסריטאי דיוויד רפיל, (שהיה שותף סמוי בי כתיבת התסריט של בחזרה מאפריקה).

עם פיקוח צמוד של וינקלר קנה וורנר את הסרט להפצה בעולם. כשראו את הסרט כל אותם מפיצים עתידים, הופתעו מאוד. שמחו מאוד והגישו לי רשימה ארוכה של חיתוכים שעלי לעשות: לקצץ 75 אחוז מן הסרט ולפחות חצי מן המוסיקה. צילצלת בבהלה לארווין ושאלתי: מה עושים? אל תגוע בסרט! אמר לי, אל תשים לב אליהם. בשביל זה משלמים להם".

היום כבר ברור שאסור היה לו לקצץ אף דקה מ-131 הדקות של הסרט. קשה לתאר וקשה לזכור סרט המביע מחווה למוסיקה בעצם די עובדה שהוא אכן בנוי כיצירה מוסיקאלית. ואם עדיין ניצב סימן-שאלה לפני מישור באשר לערכו של הקולנוע אמריקאי, הפול היום לקהל הצעיר ביותר. עם אפקטים מיוחדים ותחבולות צילום, בא ברטראן טאברנייה הצרפתי ומטפל במוסיקה האמריקאית לא בצורה של מכירת רגשות, כסרטים האמריקאים של היום, כי אם בצורה של חקר רגשות — וזה הרי כל ההבדל.

תדריך

חובה לראות:

תל-אביב: אוונטי פופולו, הנבל הבורמזי, חנה ואחיותיה. **ירושלים:** שיגעון של לילה, אוונטי פוכלו, חנה ואחיותיה, עוברת אורח. **חיפה:** אוונטי פופולו, הנבל הבורמזי.

תל-אביב:

*** **חיזי ורעם** (תל-אביב, ארצות-הברית) — קלינט איסטווד וג'ף ברידג'ס בסרטו הראשון של מייקל צ'ימינו (ציד הצבאים) בסרט מרתק עם גופים עוצרי-נשימה, שהוצג לראשונה בסנימרמה ב" 1974, ושכדאי מאוד לראותו שוב.

*** **אוונטי פופולו** (גורדון בתל-אביב, מוצג גם בהבירה" בירושלים וב"עצ" מון 2' בחיפה) — סירטו הלא מושלם של רפי בוקאי, שיש בו כל מה שמתבקש מסרט ישראלי שנבחר לייצג את ישראל לאוסקר: סיפור אנושי, מקוריות, הומור, ראייה קולנועית של בעיית הקיום באזורנו.

*** **סיפור טוקיו** (סינמטק תל-אביב, יפאן) — אחד מספורי-המופת של הבימאי קנזי מיוזוגושי על יס"ם, רגשות ואהבה בין הורים לילדיהם.

*** **בעיקבות הכרך** (לב 4 ארצות-הברית) — אלן רודולף בסרט מסוגנו, שעיקרו אווירה ושפה קולנועית מרתקת, עם קית קארולין וז'ניבייב ביולר בהופעות כוכבות.

ג'ו הארווי אלן: נעים חביב ומבדר

תיזמורת בצורת" של להיט. בתוך דיסקוטק, כאשר כל אחד מן המבצעים מביא משהו מאישיותו לשיר. למרות שאין הוא משנה את המילים או את המוסיקה. יש גם קטעים אחרים, שדופים יותר ומתחכמים ביומרות. כמו הטפה דתית על מיזמות אפלות להשתלטות על האומה. בסך הכל זהו סרט נעים, חביב ומבדר ברב הזמן, הן בשל המוסיקה של הראשים המדברים, הן בשל ריבוי הסאטירות על פירסומת טלוויזיונית ווידאו-קליפס, או בהצגת מרכז-קניות והתרבות שנוצרת בו, בראי עקום, או מיוזוג-גלויות נוסח אמריקה.

סיפורים לא

מהחיים

סיפורים מן החיים (מוסיקאן, תל-אביב, ארצות-הברית) — שם הסרט עשוי להטעות במידה מסויימת, שכן דיוויד בירן עצמו, סולן להקת הראשים המדברים ומי שכתב וביים סרט זה, מודה שאף אחד מן הסיפורים אינו לקוח ממש מן החיים. נכון שכל אפיזודה התפתחה מתוך רעיון שצץ בעיקבות כתבות עיתונאיות, אבל כפי שהוא עצמו מודה, מעולם לא טרח לבדוק באיזו מידה שיקפו הכתבות את המציאות, ואף לא ראה עצמו מחוייב להישאר צמוד לעובדות שקרא בעיתונים.

מה שמתקבל, למרות זאת, על בד הקולנוע, הוא משהו דמוי סיפורים מן החיים, אוסף של אפיזודות הקשורות יחד בחוט דק מאוד ובדבריו של מקשר, בירן עצמו, המעמיד פנים שהוא מבקר בעיירה קטנה בטכסאס, שעה שהיא מתכוננת לחגוג יובל 150 שנה להצטרפות המדינה לארצות-הברית. כל זה אינו אלא תירוץ כדי לעבור על פני סידרה של דמויות ומצבים, חלקם ציוריים יותר חלקם פחות, מעין תמונת-מצב של הרוח האמריקאית וזרויותה, במחצית השנייה של שנות השמונים. בתוך הנוף השטוח של טכסאס דוחס בירן טיפוסים שונים, כמו הגבר המפרסם עצמו בטלוויזיה כבעל המחפש אשה אוהבת, או האשה המבלה כל חייה במיטה, מאז שזכתה בירושה הפוטרת אותה מכל צורך לעבוד למחייתה, או מישמחת מכובדי העיירה, שהבעל בה אינו מדבר עם רעייתו אלא באמצעות ילדיו, ולהיפך, או המיתומאנית אשר חיה את חייה-הזולת עד כדי כך שאין לה כלל חיים משלה. כמה מן המעמדים בסרט הם מבריקים באמת, למשל אותו ביצוע נוסח

צביקה פיק – זמר ומלחין, מספר על הקהל שלו, על עליותיו וירידותיו, על מעורבותו הפוליטית והשפעתה על הקריירה שלו, על היחס הרע שנוקטים העיתונות והרדיו ביחס אליו ועל שאיפתו לחיות חיים נורמאליים ורגילים

„לא אגיד שלפני שנה הכל היה יפה, אבל לא איבדתי את הראש כשהייתי זמר השנה, וגם כשלא הייתי“

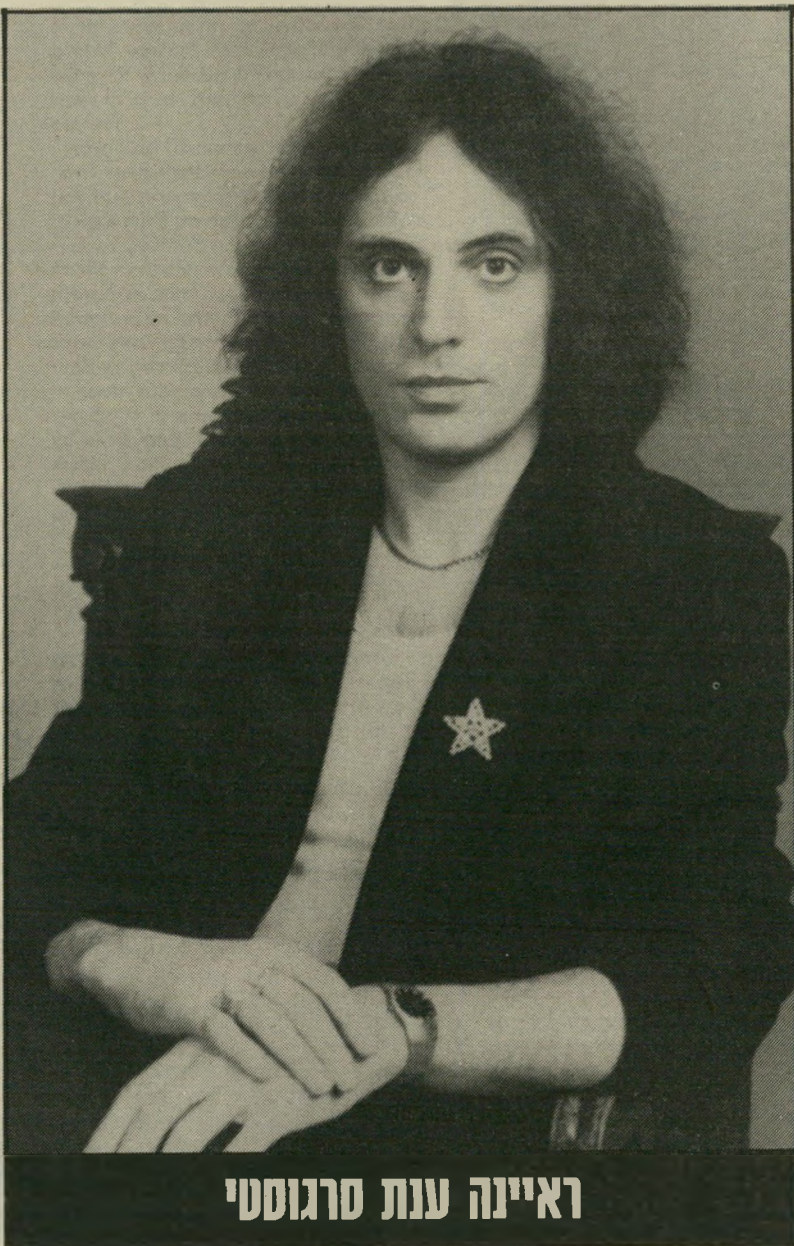
„להצליח בארץ זה אסור. אסור להיות חריג, אסור להיות שונה, לשחק אותה. צריך להיות צנוע“

„אף פעם בחיים לא הזמינו אותי להופיע בקיבוץ. איכפת לי נורא. איזו צורה יש למדינה שלנו?“

„ברור לי שאילו הייתי מסתפר קצר ומופיע בציוותאי בחולצה לבנה ובשרוולים מקופלים, הכל היה בסדר“

„אני אחד הזמרים היחידים שאין להם יחסי ציבור. לכל אמן יש משרד עם מזכירים ויחסי ציבור, ולי אין“

„אני יכול מחר לעבור לוילה עם פיליפינים וסיגארים וחלוקים וברכות שחיה. אני לא אוהב את זה“

ראיינה ענת סרגוסטי

„איני יודע מדוע“

אוהבים לשנוא אותי!“

בעיר-הנוער. בשנת 1982.

הוא פרץ בסערה מחודשת כשכתב ליהורם גאון את אלף נשיקות. שיר שהפך פופולרי ביותר וזיכה אותו בתקליט-זהב ובתקליט-פלאטינה.

לפני כמה חודשים הוציא פיק תקליט חדש – צביקה פיק, 15 שנים – וכבר זכה בתקליט-כסף. אחרי שמכר 10 אלפים עותדי קים בתוך חודש וחצי. וזה התקליט ה-17 במספר.

כל השירים לתקליט החדש נכתבו על ידי מירית שם-אור. אשתו הנאה של פיק. שפיתחה במשך השנים קריירה עצמאית משל עצמה

במיכנסיים ארוכים, חולצה סרוגה קצרת-שרוולים עם ציור בחזית. נעל נעלי-התעמלות גבוהות אולי-סטאר בצבע טורקוז. שיער ארוך נקי, עור לבן. אדם גבוה. לא שמן. פיק הואיל לשלוח חומר רקע לפני ה-ר-איון. בחומר ששלח מצאתי רשימת פרסים שקיבל במשך 15 שנות הקריירה שלו. ברשימה ספרתי שש פעמים מלחין השנה מגופים שונים – רדיו ועיתונים – ו-15 פעמים זמר השנה מאירגונים שונים. הוא קיבל פעם אחת את פרס כינור דויד. קיבל ארבע פעמים את פרס שיר השנה. הוא קיבל את פרס אמן העשור מערייית תל-אביב-יפו.

רגיל בהחלט. בצבע חום. אפילו לא פסנתר כנף.

במיסדרון יש שרותים. ומעבר להם חדר-השינה וחדרי-הילדים. דירה רגילה. כמעט סטנדרטית. בבית דירות רב-קומות ברחוב-השרון.

רק פינה אחת בחדר. שלידה עומד שולחן-כתיבה ומעליו תלויים במיסגרות תקליטים זהב, פלאטינה וכסף. אותם תקליטים שמקבל אמן מחברת-התקליטים אחרי ש-הוא מוכר כמות מסוימת. מסגירה את עיניו סוקו של בעל-הבית. בוקר של יום חול. צביקה פיק היה לבוש

בסלון. חדר בינוני בגודלו. המחובר לפינת-אוכל ולמיטבה. יש פינת-ישיבה ובה ספות מרופדות בבד מירחוני בגווניו של חום. על השולחן הנמוך שלפני הספות לא היה מונח דבר. ליד החלון. על כן מוצב מכשיר-טלוויזיה ומתחתיו מכשיר וידאו. ליד הקיר עומד מיזנון כבד מעץ חום ובפינה לידו. בין סבך של עצים וצמחים גבוהים. נמצאת מערכת סטריאו-פונית. הרדיו הש-ניע מוסיקה ופירסומות במשך כל הראיון. במיטבה עבדה העוזרת והגישה נס-קפה בסיפלי-קרמיקה ורודים. בצד אחד של הסלון עומד פסנתר. נראה

(המשך מעמוד 25)

מה כעיתונאית. ככותבת שירים ופזמונים, ועומדת להוציא ספר בזמן הקרוב.
פיק אומר שזה לא רצוי במיוחד שבעל ואשה יעבדו יחד. שזה מיקרי שהשירים שהצטברו ושיצרו בסופו של דבר את התקליט האחרון הם כולם של אשתו. הוא אינו מעודד את התופעה, והיה מעדיף שהדברים יהיו אחרת. הוא מעריך אותה מאוד, מכבד את כישרונה, מעריך את חוכמתה. אבל היה מעדיף שלא יעבדו כל הזמן ביחד.
במשך 15 שנים שהוא פעיל בשטח המוסיקאלי הצליח פיק להרגיז ולקומם עליו אנשים. הוא אולי האמן היחיד בארץ שהדיעות עליו חלוקות באופן כל-כך קיצוני. רבים מהאנשים המסתובבים סביב עולם השואו ביזנס – אמנים, עיתונאים, אנשי-חברה, מבקרים, אנשי ביהמה, פוליטיקאים מסוי

„נכון שהתגובות כלפי“ קיצוניות. בארץ יש חוסר פירגון בולט“

יימים – מעקמים את האף כשהם שומעים את השם צביקה פיק. רבים מוסיפים לעי קום האף גם מישפט כמו: „אני לא סובל או“

תו“.
מאידך, ממשיך פיק למלא אולמות, אנשים ממשיכים לקנות את התקליטים שלו, לתלות פוסטרים שלו על קירות החדרים. בעיקר בני-נוער, שונאו טוענים שהמעריצים הם ילדים קטנים, ממש ילדים בני 10 ו-12. פיק אומר שאין רע בכך שהקהל שלו מורכב מילדים. הוא דווקא רואה בזה מחמאה. אבל אומר שיש לו קהל מגוון מכל הגילאים.

פיק שנוי במחלוקת. יש השונאים אותו ויש המעריצים אותו. אין כמעט שום דבר באמצע. אין כמעט מי שמתייחס אליו בשינוי נפש. מי שאומר עליו משהו סתמי כמו: „הוא בסדר“, או „הוא לא רע“, ההגדרות לגביו תמיד חד-משמעיות, תמיד קיצוניות.

הוא מצליח להרגיז אנשים. לקומם אותם בהופעה שלו, בפרובוקטיביות שלו, בכך ש הוא נראה בעיניהם כמי שלא עושה חשבון לשום דבר ומתנהג ככל העולה על רוחו.
יש הרגשה לעיתים שאוהבים לשנוא את צביקה פיק, שלא זוקפים לזכותו גם את ההצלחות המוסיקאליות שאין עליהן ויכוח. השיר אלף נשיקות, שאותו שר יהורם גאון וכתב צביקה פיק, הפך להצלחה מסחררת. איש אינו רוצה לזקוף את ההצלחה לזכותו של פיק, אלא רק לזכותו של גאון. פיק מורמר, אולי בצדק, הוא חוזר וטוען שביקורת עליו לא מתייחסים באופן ענייני למוסיקה שהוא כותב. לדרך שבה הוא שר, אלא לדברים חיצוניים שאינם קשורים לעניין.

הוא אומר שהעורכים המוסיקאליים ב־רדיו, אותם הקובעים איזו מוסיקה תושמע ואיזו לא, אינם טורחים לבוא להופעות שלו ואינם יודעים מה המצב באמת. הוא מתלונן שלא משמיעים אותו די ברדיו, וזה מה שיוצר את הרושם כאילו היה בירידה בשנתיים האחרונות. מצד שני הוא מודה שהיתה לו הפסקה, שבה היה עסוק בכתיבת חומר וביסוס חומר לתקליט החדש. הוא יודע שמי דובר במחזוריות, הוא קורא לזה „גלים“.

במשך הזמן ששהיתי בביתו של צביקה פיק לצורך הראיון, לא הפסיק הטלפון לצלצל אפילו לרגע, ובכל פעם הוא הרים אותו בשקט, אמר „הלן“ – בדרך כלל לא נשמע קול מן העבר השני של הקו. לפעמים שאלה נערה אם הוא אוהב אותה, ואז היה ניתוק. הוא היה מניח את השמורת בשקט על הכן, ואחרי כמה שניות שוב היה צלצול ושוב היתה השיחה החד-צדדית חוזרת על עצמה.

הוא לא קילל את האדם מן העבר השני של הקו אפילו פעם אחת. למרות שההטרדה היתה בלתי-נסבלת. בסוף, אחרי שביקשתי, הוא חיבר לטלפון את המענה האוטומטי, שהקליט את כל השיחות האנונימיות של מעריצי צביקה פיק.

■ ■ ■

● מבוול הטלפונים הזה לא מחמיא?

צביקה ומירית פיק עם שרונה (6), דניאלה (3) ובנלי (8) בית רגיל עם אשה וילדים וספונגה וחיתולים...

פיק עם יצחק שמיר בקבלת פנים הבעתי את דעתי הפוליטית, יתכן שמבחינה אמנותית הפסדתי

אחרי 15 שנים זה כבר עבר את הקריטריונים של מחמיא או לא מחמיא.

● זה לא נותן הרגשה שאתה עדיין בעניינים, שדבר לא השתנה?

להיפך. השתנה הרבה. ברור שהמעריצים זה קריטריון לפעילות אמנותית, בזה אין ספק. זה מחמיא שיש מעריצים ואני מקבל באהבה את כל המוגבלות והתוצאה של חוסר-האפשרות לצאת למקומות ציבוריים, לוותר על בריכה וים וסרטיים, כי כל יציאה זו הופעה. על זה ויתרתי וזה בסדר. אבל כשמצללים הביתה זה מטריד, במיוחד שיש שלושה ילדים קטנים שאני מנסה לשמור אותם מכל הבלגאנים.

● והדברים קורים באותה תדירות ש־קור פעם?

הרבה יותר. מה שקורה אצלי – וזה קשה לאנשים להבין – כשהתחלתי במחזור שיער, ב־1971, הייתי משהו מחוץ כזה, חדש, לא ידעו איך לאכול את זה. בהתחלה הייתי אוהב רק על ילדים קטנים ונוער. היה לי קהל כמו שיש למינה. ממש ילדים קטנים. במשך השנים התעסקתי בפסטיבלים לילדים, כתבתי שירים לילדים ולפסטיבלים חסידיים, ולאט-לאט נעשה לי קהל ענק, וזה היה תמיד החלום של החיים שלי, שיהיה לי קהל כמו לגשש. על העשרה אחוז פירחחים אני מוותר, ואני לא מדבר על 15 אחוז אוברחוכמים שהולכים לצוותא. ישנו האמצע, שאותו נורא רציתי תמיד, ולזה הגעתי.

● בזמן האחרון?

אחרי הפסקה שהיתה לי בשנתיים האחרונות, תקופה של פחות הצלחה.

● למה?

זו מחזוריות כזאת, זה טיבעי, אחרי שאדם נכח חר חמש פעמים ברציפות כזמר השנה, זה טיבעי, יותר מזה אין לאן ללכת.

● זה לא הפחיד אותך?

לא. זו לא פעם ראשונה. אמן צריך לדעת שיש עליות וירידות, בעיקר בשטח שאני בחרתי. ידעתי שיש מילחמה קשה, מראש הלכתי על משהו שונה ולא רגיל. מראש ידעתי שאני הולך עם הראש בקיר. לחדשים היום יותר קל.

בהתחלת הדרך שלי יכולתי ללכת בדרך הקלה, לקיבוצים, לצוותא. יכולתי מראש לפנות

„הביקורת משכינה עלי“, זה פוגע בי באופן אישי, כי אלה אנשים שאני חי איתם ופוגש אותם“

לחברה הזאת, לאותם 500 איש שקובעים את כל השאריבזנס בארץ. אבל הלכתי בדרך הקשה, וזה עושה לי קשיים. הקשיים הם לא עם הקהל. המיקרה שלי הוא מיקרה קלאסי שבו הצד החיצוני כל-כך בולט.

● אבל בכל זאת, כשיש ירידה בזאת זה לא מסחיד אותך?

זו לא הפסקה ולא ירידה.

● אז מה זה?

הדבר היחיד שקרה והוא שונה מקודם, זה שמשמיעים אותי פחות ברדיו.

● יש הרגשה שאנשים אוהבים לשנוא אותך.

לצערי הרב, המדינה כל-כך קטנה, שכש מדברים על ביקורת, מדברים על שני אנשים – והם ספציפיים. למה אוהבים לשנוא אותי? אני לא יודע.

● יש זמרים שמאוד אוהבים אותם, יש זמרים שיש אליהם יחס כזה או אחר. אליך היחס הוא מאוד קיצוני – יש שאוהבים אותך מאוד ויש ששונאים אותך, אין שום דבר באמצע. למה זה?

אני לא יודע, אבל זה נכון שהתגובות לגבי קיצוניות, בארץ, שזה מקום קטן מאוד, יש חוסר פירגון בולט.

● אתה חושב שהביקורת משפיעה?

לא. זה משפיע עליי, כי אלה שכותבים ביקורת אלה אנשים שאני חי איתם ופוגש אותם. אלה אנשים שלמחרת ההופעה מצללים ושופכים בטלפון מחמאות, ואחר כך כותבים דברים איר מים בעיתון. בי זה פוגע באופן אישי, אבל במשך השנים מתחכנים נגד זה.

● מה פוגע בך?

פוגע כי אני מכיר את האנשים שכותבים, פוגע כשכותבים לא לעניין. לא איכפת לי ביקורת, אני זמר ומלחין ומצפה שהביקורת תתייחס לדברים האלה. כשאני כותב את השיר הכי נמכר היום בארץ, אלף נשיקות, והביקורת לא מתייחסת לזה – זה פוגע.

● למה עושים לך את זה?

לא יודע.

● לא עושים את זה לשלום חנוך, או לאריק איינשטיין.

נכון. אבל קראת שאתה בעיה יש למיכאל ג'א גר ולרוד סטיוארט. זה תמיד יחס כזה. מה יכתבו? שאני נחמד? שאני מוכשר? זה נורא לא מעניין. במשך כל השנים זה כך. מתייחסים לדברים הלא חשובים, לקנקן.

ברור לי שאילו הייתי מסתפר קצר ומופיע כצוותא בחולצה לבנה וכשרוולים מקופלים על הזרוע, הכל היה בסדר.

אולי ההופעה שלי מקוממת, אולי סדר הגודל של הדברים שאני עושה הם לא כל-כך מפה, למרות שעכשיו גם אחרים עושים דברים כאלה. כשאני גולתי, כל הצמיחה שלי היתה משהו שלא הכירו. כל המעריצים והפוסטרים. היום זה כבר מודל לחיקוי. כשאני התחלתי, לא היה קיים בארץ דבר כזה.

● ניסית לשנות את התדמית שלך?

לא. במשך השנים מתמסדים לאט-לאט, למי רות שאני שונא לומר את המילה הזאת.

● ניסית לגזור את השערות?

בוודאי שניסיתי, כל שנה אני גוזר, אבל זה לא שייד לכלום.

■ ■ ■

● אתה אוהב להיות פרובוקטיבי?

אני לא מתעסק בדברים האלה. אין תיכנון, אני עושה על הכימה מה שבא לי.

● מה זאת אומרת אין תיכנון? אתה מכין את הזיקוקים והעשן.

זה לא תדמית. גם הפילהרמונית עושה זיקוקים, ואף אחד לא כתב על זה כלום. אין לשאלות האלה תשובות. אני מתעסק במוסיקה מגיל צעיר מאוד, וזה מחליף צורות אצלי ומשנה צורות. את חושבת שאם מחר אני מסתפר, זה משנה משהו לפני שנה הייתי בשיער קצוץ עם חליפת טוקסידו, וזה לא שינה.

הקהל אוהב את מה שאני עושה, וזה הכי חשוב לי.

אין עליי ביקורת מוסיקאלית. מכסחים אותי על הדברים החיצוניים.

● אתה חושב שמקנאים בך?

מאוד. אני מרגיש את זה, לא יודע למה.

● אתה מצליח.

אז מה?

● כבר 15 שנה שאתה בטום.

אז מה. מעליי גר אלי הורביץ, ואני לא מקנא בו. מה שיש לו, לא יהיה לי בחיים.

● אתה חי קשה?

אני חי קשה.

● אתה אוהב את מה שאתה עושה?
אני מאוד אוהב. אבל אפרופו הקינאה, אני לא מסתכל ואומר: "יאללה, למה עלית לא שלי" ואחרים כן עושים את זה.

להצליח בארץ זה אסור. אסור להיות חריג, אסור להיות שונה, אסור לשחק אותה. צריך לה' יות צנוע.

אם אני נוסע באוטו בסדר, אז אומרים: "גו, למי אם לא לך?" מה, אני צריך לנסוע בקורקינט?

להבדיל ממה שאני עושה על הבימה, אני חושב שבחיי היומיום אני בן־אדם רגיל

להפגין מה ששלום חנוך מפגין, מין עוני ודלות, ואז אוהבים אותו? זה נקרא להיות IN? לבכות כעיתון שהוא לא גומר את החודש, ומצד שני הוא ממלא את פארק־הירקון ומרוויח חצי מיליון דולר?

אני עושה מה שאני רוצה. בא לי להופיע עם עגיל — אני מופיע עם עגיל. לא איכפת לי מה שיכתבו, ואני יודע שיכתבו.

● אתה לא צנוע?

אני חושב שיחסית לאנשים אחרים שמתמזל מולם וזוכים בהצלחה גדולה אני חושב שאני צ' נוע ביותר. לכן הייתי רוצה שתבואי להופעה, ואז לא היית שואלת חצי מהשאלות.

להבדיל ממה שאני עושה על הבימה, אני חור שב שבחיי היומיום אני בן־אדם רגיל. כמו הרבה אנשים אחרים. אני אקלקל לך את כל התדמית.

יוסף טורנטו

מהתחלת הקריירה שלי, כל הסיפור שלי בארץ נעשה כמו תופעה, וזה בלגאן גדול להיות ככה. אז אני משחק כדורגל ועושה דברים שבא לי לעשות. שילשום, למשל, התקבלתי להתאחרות הכדורגל פה־אחור.

● בתור מה?

קיבלו אותי לוועדת הקטרגל של ההתאחדות לכדורגל. אני נורא אוהב כדורגל ומתעסק בקט־רגל. זה גם מרגיז אנשים שאני משחק כדורגל ושואני פעיל. זה הגיע למצב כזה שכל הזמן כר עסים. ואני נורא יודע להיות ההיפך, אבל אני פשוט לא מתעסק עם זה.

● אבל אתה כל הזמן בכותרות?

זה כלי־כך לא מעניין אותי, זה כלי־כך לא אני להיות בכותרות, זה דבר נורא קל. אני יכול ללכת מחר בבוקר לבקר בבית־חולים במחלקת־ילדים ולהביא איתי 10 צלמים, ויהיו לי תמונות בכל העיתונים. זה נורא קל. אני אחר הזמרים היחידים שאין להם יחסי־ציבור. מישוה פעם טילפן לך וביקש שתכתבי עליי? כל אמן יש לו מישור עם מוזכרות ומוזכרים ויחסי־ציבור — ולי אין.

כל הכותרות והבלגאן סביבי אני לא יודע מה זה, ובגלל מה זה, ואני חושב על זה הרבה. הרעש הזה, שמלווה את הקריירה שלי מאז שיער ועד היום, זה בא מעצמו, ואני לא יודע למה.

אני מקווה שזה בגלל המוסיקה שאני כותב, אני מת לחשוב ככה. אני מבין מהמיכתבים שהצר רה שלי ואיך שאני נראה זה גורם חשוב אצל ילדות ונשים. אבל אני מקווה שהשירים קובעים. עובדה שזה גדל כשיש לי שירים ופחות כשאין לי שירים. עובדה שעם התקליט האחרון האר למות מפוצצים.

■ ■ ■

● אתה לא פוחד שיום אחד ייגמר לך הקהל?

בטח, אני יודע שזה יקרה. אני נכנסתי לעסק

יוסף טורנטו

אבל אני מוסיקאי, זה המיקצוע שלי, זה ההובי שלי, אלה החיים שלי, אף פעם לא היה לי מעבר לזה שום דבר.

● אולי עברת כבר את הגיל של קסיר צורת על הבימה ורוק־נרול?

אני צעיר משלמה ארצי ומיגאל בשן. זה פגע בי מאוד כשמישהו כתב עליי כך שחשבו שאני בן מאה.

● הופעות רוק־נרול הן עניין לצעירים יותר?

זה לא נכון. שלום חנוך מבוגר ממני בעשר שנים. ועדיין עושה רוק־נרול. למה לא שואלים אותו את השאלה הזאת? למה שואלים רק אותי? שלמה ארצי גרול ממני בשנה וחצי, והוא הופיע וזרק את הנעלים שלו תוך כדי הופעה וקפץ על הבימה. למה לא שואלים אותו? שלא לדבר על אריק איינשטיין, שגרול ממני ב־15 שנה. אלוהים אדירים? מה עניין מחט לת' חת? אני לא מבין?

ובחוק־לארץ? רוד סטיוארט, מיק ג'אגר, אלטון ג'ון, מי עוד? כולם עברו כבר מוזן את גיל 40, גם את ה־45, והם זוחלים על הריצפה ועור שים מה שאת רוצה. אותי שואלים, כאמצע שנות ה־30 שלי, אם עבר הזמן?

חוק מזה, זו לא שאלה של גיל. אני עושה מה שבא לי. אם מאר אני ארצה להופיע עם טוקסידו וקרחת, אני אופיע כך.

כל השאלות האלה הן סתם. אם רוצים לכסח מישוה יש אנטוסף שאלות. אלה שאלות לא לעניין. זה כמו לשאול זמרת למה הציצי שלה נפלו קצת. מה זה שייך לעניין?

■ ■ ■

● אזי זה בא מפני שיצאת בהכרזה פוליטית ואמרת שאתה מהימין?

יכול להיות. אבל מבדיקה עמוקה ורצינית שעשיתי, המדינה מתחלקת פחות או יותר לחצי־חצי. בקרב האנשים לימין יש רוב ברור, ויש כמה

מייק נור

גם כשהייתי ילד נורא הציקו לי הופעות של ג'ואן באאז ושל ג'יינ פונדה נגד המילחמה. אבל בישראל, שיש כל הזמן מילחמות, זה לא מפריע לי שאמן קם ואומר את דעתו. אז ראיתי חובה לקום ולהגיד ולעזור, וגם ביקשו ממני. יכול לה' יות שמבחינה אמנותית הפסדתי.

● אתה חושב שהפסדת קהל?

אני לא חושב. אני לא מאמין שחבר'ה ממפ"ם לא יאהבו את השירים רק מפני שאמרתי שהצ' בעתי ליכוד. אני לא מרגיש את זה בהופעות. אז לא יזמינו אותי להופיע בקיבוץ?

● לא מזמינים אותך לקיבוצים?

אף פעם בחיים שלי לא הזמינו אותי להופיע בקיבוץ. הם נלחמים בעניין הזה בינם לבין עצמם. היו כתבות על זה בדף הירוק של על־המישור ובביטאון התק"ם. הם בעצמם לא יודעים אם זה בסדר או לא.

● זה כואב לך?

זה איכפת לי נורא. איזו צורה יש למדינה שלנו?

● בקיבוצים שומעים אותך פחות?

לא. מה פיתאום? הופעתי בקיבוצים. לא הווי מנתי, אבל לפני כמה שנים האמרגן שלי שכר את האולם באיילת־השחר ועשינו שתי הופעות באו־תו הערב. וכמובן שהאולם היה מפוצץ והמון אנשי שים נשארו בחוץ.

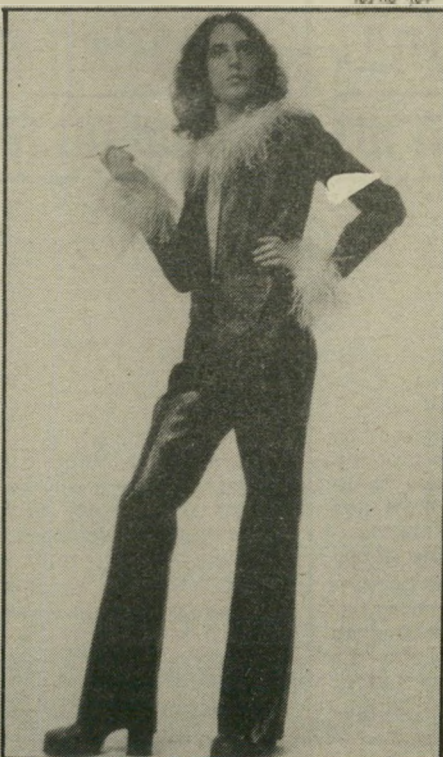
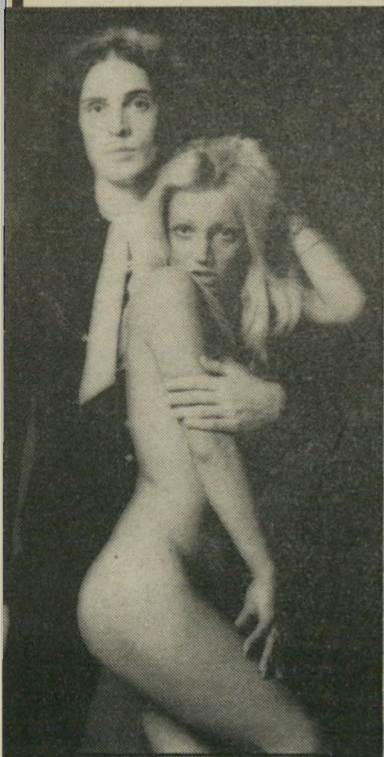
אני מבקר הרבה בקיבוצים. אין לי בעיה עם האנשים עצמם. אלה באים להופעות שלי. אתמול באו המון מהקיבוצים בצפון ובגליל. אני נורא אוהב אותם. אני לא עושה הברלות והבדלים.

● יש קהל שאתה לא מגיע אליו?

הגעתי ואני אשמח אם זה יגדל. אין לזה סוף. זה נורא מחמיא שהדור החדש בא, וזו המחמאה הכי גדולה שילדות קטנות באות.

● זה לא מעליב?

לא. מה פיתאום?

זמר פיק בתמונות של יחסי־ציבור

אין עליי ביקורת מוסיקלית. מכסחים אותי על הדברים החיצוניים!

● אולי זה סימן שאתה לא רציני, שבאים רק ילדים קטנים?

ילדים ונוער, זה הקהל הכי טוב שיש. למרות שיש לי קהל מכל הגילים, אני נורא שמח שמה שאני עושה היום קולע גם לדור החדש, שהוא הרבה צעירים קדימה משאר האוכלוסיה. זה רור שוהב את וואס ואת דייוריד באווי והוא בא גם

"מקנאים ב' מעלי' גר אלי הורביץ, ואני לא מקנא בו. מה שיש לו, לא יהיה לי בחיים"

להופעות שלי, וזה מאוד מחמיא לי. כל שנה שעוברת, המרחק ביני לבין הילדים גדל, ואם הם עדיין באים להופעות בהיסטריה, סימן שמה שאני עושה הוא נכון, למרות כל הביקורות. כנראה שהם אוהבים את הקפיצות.

לפני שבועיים, בהופעה בסינרמה. קיבלתי (המשך בעמוד 32)

אמנים שמוזהים עם השמאל ועושים המון רעש.

● אתה חושב שזמר צריך להכריז על זהותו הפוליטית?

אני לא חושב. אני טוען שעדיף לא לנצל פופולאריות כלי־כך גדולה למטרות פוליטיות.

● אבל אתה עשית את זה.

במיקרה שלי עזרתי, והיום אני עוזר פחות. כי זה בא בתגובה למה שעשו אמנים שמוזהים עם השמאל. אני מאוד לא פנאטי בפוליטיקה. מקובל עליי שכל אחד עם דעתו. אני לא נלחם ולא כופה ולא איכפת לי, העיקר שהמדינה קיימת.

הרבה שנים הייתי חבר בוועד־המנהל של אמ"י (אירגון אמני ישראל) ודיברתי עם אמנים וראיתי שרובם בכלל ימין וגם ימינה מהליכוד, אז קמתי ואמרתי את זה.

הפריע לי שייקה לוי מהגשש, שהוא חבר בתנועת־החרות עם פינקס, והופיע בתשרירי בחירות של המערך בעבור בצע כסף.

● בגלל זה הודחתו?

לא בגלל זה.

● יש כאלה שטוענים שפוליטיקה אינה קשורה לאמנות.

זה לא בראש לי, פוליטיקה, רק המוסיקה והי מישפחה שלי.

שימשון שושני:

„בתל־אביב יודעת כל נערה הרה לאן לפנות!“

השבוע מתה תכנונית בצפת. היא היתה בהריון. פחדה. כנראה. מפני הוריה וניסתה לבצע הפלה לא־חוקית. היא פתה בחוסר־אונים לרופא לא־מוסמך, וזה גרם. ככל הנראה. למותה. באנגליה. למשל. בכל תחנת־תחתית יש כרזה גדולה המורה לנערות בהריון לאן לטלפן. ביקשתי לברר עם מנכ״ל משרד־החינוך. הדוקטור שימשון שושני, מדוע אין דבר כזה בארץ.

במשרד־החינוך בורקים בימים אלה תוכנית חדשה. הנקראת „אורח־חיים בריא“. השרות הפסיכולוגי שלנו מעבד תוכנית־לי־מודים. ועבודה לבתי־הספר שתעסוק בכל האספקטים החברתיים. כמו אקלים בית־הספר, התאבדויות, אלימות, סמים והפלות. הגענו למסקנה שלכל הדברים האלה יש מכנים משותפים.

● מתי תכנס התוכנית לבתי־הספר?

אני מקווה מאוד שלקראת שנת־הלימודים תשמ״ח.

חינוך

● ועד אז, תלמידים יתאבדו ותלמידות תמותנה מהפלות לא־חוקיות?

עד אז ימשיכו הפעולות שהיו קיימות עד היום. שיחות בכיתה, עבודה של הפסיכולוגים והיועצים החברתיים.

● שם התוכנית, „אורח־חיים בריא“, מזכיר לי משהו דתי.

לא בעיניי. את השם לתוכנית המציא דווקא יריב אורן, מנהל רשות־הספורט במשרד־החינוך. כוונת התוכנית היא לשלב גם את הצדדים הפיסיים.

● ובכל זאת, נערה מתה רק מפני שלא ידעה לאן לפנות.

אני חושב שזה קשור במקום־היישוב. בתל־אביב, שאיתה הייתי קשור שנים רבות, תלמידות שהיו בהריון ידעו בדיוק לאן לפנות.

● בשנה האחרונה רבו תופעות ההתאבדויות, ההפלות והאלימות בבתי־הספר.

יש אלפי מיקרים, המתרחשים בבתי־הספר, והציבור אינו יודע עליהם. היועצים בבתי־הספר והפסיכולוגים מצליחים למנוע אותם.

רוב הדברים אף לא מגיעים לעיתונות. לעיתונות מגיעים רק מיקרים מעטים. (רונית אנטלר)

שוש מיימון:

„המישפחות המיזרחיות הורגות את הבנות שלהן!“

עדיין בעניין הצעירה מצפת. שמתה על שולחן־ההפלות (ראה עמודים 18–20). בדיעות אחרונות התפרסמה רשימה קצרה של העיתונאית שוש מיימון. „רוצחים ובוכים“. כותבת שוש מיימון. בהתקפה חריפה ביותר על המישפחות המפחידות את הבנות שלהן. שוש מאשימה את הורי הילדה מצפת ברצח.

שאלתי את שוש מיימון אם היא מכירה את מישפחת שיריקי.

לא את המישפחה הזאת. אבל אני מכירה את המישפחות התוניסיות והמארוקאיות האלה. גרלתי באחת כזאת, ובשכנות לרבות אחרות. אני יודעת עליהם הכל. אני יודעת שליד הקבר הם יבכו ויגידו „הלום שלנו. אהובה שלנו.“ אבל אילו הילדה

הפלות

היתה כאה ומספרת שהיא בהריון, היו הורגים אותה. אם לא ההורים שלה, אז האחים שלה.

● אל תגיד לי שכל הריון כזה נגמר ברצח!

לא תמיד זה נגמר ברצח. אבל לך תדע מתי כן ומתי לא: די שהילדה מרגישה פחד־מוות מפני הוריה, כדי שהיא תלך לבצע הפלה פרטיזאנית כזאת. הספרדים הפרימיטיביים האלה — כן, תכתבי פרימיטיביים! — הורסים את הבנות שלהם מפחד. צריך לקום ולהילחם בזה!

● שוש, את בעצמך באה ממישפחה מיזרחית כזאת. והנה את בהריון במזל־טוב ולא נשואה. לא פחדת לספר להורים שלך?

היום, אחרי שלוש שנים של טיפולים פסיכיאטריים, כדי להשתחרר מן הפחדים שהם נטעו בי, לא פחדתי. אבל בגיל 17, וגם בגיל 25, וגם בגיל 30, הייתי עושה הפלה איפה שלא היה, רק שלהוריי לא ייודע.

● את לא מפחדת שהרשימה החריפה שלך ב־דיעות אחרונות, והדברים החריפים שאמרת לי כאן, יקוממו נגדך. את אלה שאת מתקיפה?

אני לא מפחדת. אני רותחת מזעם: הרברים האלה נאמרים מתוך הבטן שלי, ומתוך הלב שלי, ואני עומדת כמאה אחוז מאחורי דבריי! (דניאלה שמי)

בנימין בן־אליעזר:

„לנעול הדלת לאיראן, לפתוח הדלת לעיראק!“

מילחמת איראן־עיראק מחריפה. הכוחות האיראניים נמצאים בפרוורי העיר העיראקית הגדולה בצרה. ואילו בישראל ממשיכים הכל לטעון כי המילחמה רחוקה מאיתנו. ואינה שייכת לנו.

קובעי המדיניות ממשיכים לטעון כי ישראל צריכה לעזור לאיראן. אין הם טוענים רק לעזרה. הם גם עוזרים. מכירות הנשק שהתפוצצו באחרונה הם ההוכחה. חברה־הכנסת בנימין (פואד) בן־אליעזר סבור אחרת על המילחמה במפרץ הפרסי.

● כיליד עיראק, אתה מציץ לנו לשנות קונספציה?

כן. שכן, מי שחושב שכל עוד המילחמה נמשכת זה טוב ל־י־הורים. טועה. זה נכון לטווח הקצר. אבל בטווח הרחוק, אם עדיין לא מאוחר, כדאי מהר מאוד לעשות חשבון אסטרטגי אחר. צריך כמה שיותר מהר לעשות רוויזיה בחשיבה האסטרטגית, אם בכלל מישוו עושה דבר כזה כאן. אנחנו חייבים לנעול כל דלת אפשרית לכיוון איראן ולפתוח כל דלת אפשרית לכיוון עיראק!

● מדוע?

כשמדברים על יורה מיזרחית מול ישראל, אז במצב הטוב ויורה מיזרחית זו סוריה, אבל במצב הגרוע ויורה מיזרחית זו התייצבות של עשרות דיוויזיות עיראקיות. שהגיעו להישגים, מולנו. אני חושש שבגלל שגיאות שלנו היום, העוצמה הזו תתייצב מולנו בעתיד. ומי שמנבא את נפילת סאדם חוסיין, אינו קורא נכון את

המרחב

המצב.

● ומהו המצב?

סכנה של טירוף פונדמנטאלי באזורנו. מי שלא רואה את הסכנה הזאת, עליו לפחות להבין שגישה עקיפה היום לכיוון עיראק יש בה כדי לייצב קו, שכל־כך הרבה אנחנו מדברים עליו, קו של פרגמטיזם מסוים במיוחד התיכון, והוא הקו בגדאדי־א־עמאק־א־היר.

● אבל אין לנו זהות־אינטרסים עם עיראק.

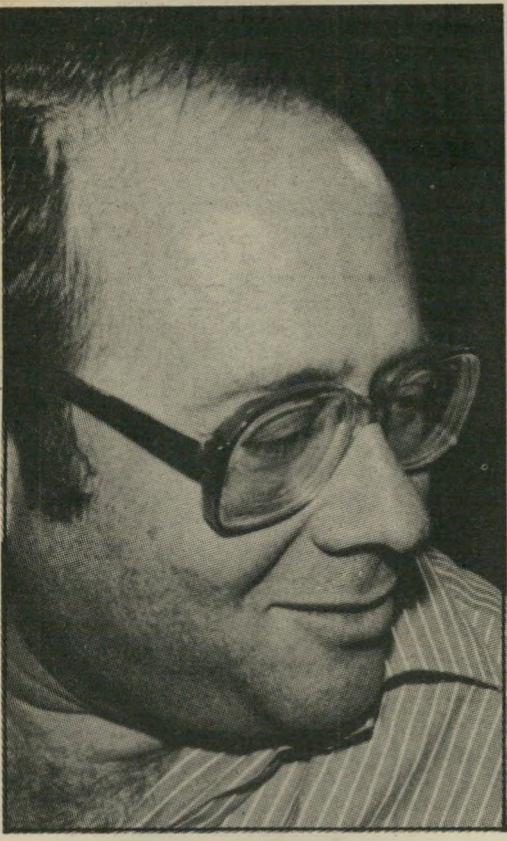
צריך לזכור שאין אהבות בין עמים. בקושי יש בין בני־זוג. אנחנו צריכים לנצל זהות־אינטרסים שנוצרה לתקופת־מה, כדי שבמבט לאחור נוכל לומר שישיראק ידעה לעלות אלינכון על מצב שההיסטוריה זימנה לה.

● אתה אומר דברים אלו במקומות הקובעים?

בוודאי שאני אומר. אבל שם מנסים להסביר לי שכל עוד שני אויביה העיקריים של איראן הם ארצות־ערב וברית־המועצות, הרי שאנחנו צריכים להעריך את איראן. החשיבה הזו לצערי, מלבד שהיא ישנה, היא סוגרת כל דלת וסיכוי לכיוון תהליך מדיני.

● ומה יהיה על הרכוש שלך בבצרה?

כמו שהגששים אומרים. בקבלות על הרכוש בבצרה אני יכול לעשות רק קבלת־שבת. (רונית אנטלר)

מנחם זילברמן:
"לא צריכים להשוות ביני לבין שלמה ניצן!"

ביום השישי הופיע מנחם זילברמן בתוכניתו של מני פאר, וכבר למחרת אמרה לי שכנה שלי: "נחמד השלמה ניצן של מני פאר". לכן שאלתי את מנחם זילברמן. אם אומנם הפינה שראינו בלי-שבת היא פינה קבועה. אני מקווה. התחלנו, ואם לא יעצרו אותנו — נמשיך.

● **האם זו תהיה פינה של בדיחות או סאטירה של ממש?**

לא אמרתי לך אפילו אם זה יהיה, ואת כבר שואלת מה זה יהיה. אני לא יודע. אני חושב שנרבר על מה שיבוא לנו. אולי נתייחס למיכתבים המגיעים לתוכנית. אולי נזמין משהו מהכותבים.

● **אני מבינה שבסוף פברואר אתה יוצא בתוכי בידור**

בידור

נתייחיד. הפינה הזאת היא חלק ממסע הפירסום שלך?

את אומרת את זה בלחש, כאילו את מגלה איזה סוד נורא. זה ידוע שהטלוויזיה מעולם לא שילמה לאף אחד את המגיע לו, ולכן, כשאמרו או בדרך מופיע בטלוויזיה, תמיד יש לו אינטרס. בלי אינטרס, אף אחד לא היה מופיע בטלוויזיה הישראלית.

● **איזה אינטרס היה לך להופיע בחפשי את הפיס?**

עד היום לא ברור לי. אבל יש, במיקרה, נולדה תוכנית היחיד, כשיגאל בשן הרגיש שהקהל אוהב את זילברמן השמן, ורוצה לשמוע אותו עוד. הוא הפגיש אותי עם תמירה ירדני, והתוכנית התחילה לרוץ.

● **אתה לא מפתח שכל הזמן ישו אתך לשלמה ניצן, מפני שלכל אחד מהם יש פינה של הומור בתוכניתהבידור של ליל-שבת?**

אם הם רוצים להשוות, שישו, אבל יש הרבה הבדלים בינינו. הראשון הוא שניצן הוא צדיק, שמלאכתו נעשית בידני אחרים, ואני את הבדיחות שלי ממציא לבד, חוץ מזה, ניצן עושה 20 מיליון חזרות על כל הופעה שלו, ואני הכי רוצה להיות ספונטאני. בעצם, במחשבה שניה, אני מציע שלא ישו בינינו, כי זה באמת משהו אחר. (רוננית אנטלר)

רפי פרבר:
"גם פנויים ופנויות יכולים לארח תיירים!"

מישרד-התיירות יזם מיבצע חדש ומירסם מודעות הקוראות לארח. הכנס תייר לביתך, והראה לו את ישראל היפה! מטרת המיבצע היא לתת לתייר, שאין לו כאן מכרים וקרובים. הזדמנות להיכנס לבית פרטי, להכיר מישפחה אחת. שאלתי את מנכ"ל מישרד-התיירות, רפי פרבר, כמה אנשים נרשמו מאז החל בפירסום.

● **כ־1500 איש כבר נרשמו, וכל יום מגיעות עוד פניות.**

● **האם כל אחד הנרשם מקבל אורח, או שיש איזה שהם קריטריונים לקבלת אורח?**

כל אדם שנרשם ממלא שאלון, ובו פרטים שונים כמו גיל, מיקצוע, שפות דיבור, תחומי התעניינות וכדומה. אחרי שעוברים על השאלון, מוזמן האדם לוועדת-קבלה. המועצה מאשרת או דוחה, ומאשרת-המישרד, ורק אחר-כך, בעזרת מחשב, נעשה השידוך.

● **האם מדובר רק במישפחות, או שגם פנויים ופנויות יכולים להזמין אליהם תייר או תיירת?**

בעיקרון, המבצע פתוח לכל מצב מישפחתי.

● **זה יכול לתת רעיונות למחפשי כלות וחתנים תוצרת-חדין.**

זו לא מטרה שלנו, אבל אם איזה יהודי ימצא לו כאן כלה — אז למה לא?

● **ואם איזה גוי ימצא לו כאן כלה, גם זה ימצא חן בעיניכם?**

תיירות

תגיד, למה את מחפשת צרות כל הזמן?

● **טוב, עזוב צרות. למה בעצם לעשות מיבצע מסובך כזה, בשביל התייר שבבר ממילא הגיע הנה?**

לפי הסקרים שערכנו, ומנסיון שנלמד במשך השנים, גם כאן וגם בארצות אחרות, הסתבר שכ־70% מהתיירים באים בעיקבות המלצה של חבר או קרוב, ולא דווקא בגלל הפירסומים. מכאן שהתייר המגיע לכאן הוא כלי שיווקי מס' 1.

● **ולמרות כל השאלונים והוועדה, אתם בעצם שולחים תייר לבית מיקרי, אתם לא פוחדים מצרות? די שמתיר אחד יגנוב, או שתיר אחד יעלב מיחס לא טוב, ואולי תייר אחד יקבל רישום מאוד מוטעה על הארץ.**

האם זו לא חרבי-פיות?

אני אדם פוויטיבי. אני באמת מאמין שלא יהיו צרות.

● **התייר האינטליגנטי בוודאי ישאל שאלות רבות מאוד בשטחים רבים, הנוגעים לחיים כאן ולי מדיניות ולהיסטוריה ולעיתיד. האם תעזרו לארח הפשוט לענות לו באופן נכון?**

אנחנו מתכוונים לתת לכל מישפחה, המוכנה לארח, תיק ובו חומר שיסייע לו בהסברת העמדות של מדינת-ישראל, ואם ירצה — יוכל להיעזר באנפורמציה. (דניאל שמי)

צפירה יונתן:
"אסור להראות גברות הלו בשות חיות הרוגות!"

צפירה יונתן היא אשה שאיכפת לה. וכשמשוה איכפת לה מאוד, היא מוכנה לדבר עליו, לנסות להשפיע על אחרים, לפעול בכל דרך שתבקש.

הנושא שהכעיס אותה לאחרונה היה עשרות הכתבות המצולמות בעיתונות, שבאו לסקר את חגיגות 50 שנות התימורת הפילהרמונית, ולמעשה סיקרו את מעילי-הפרווה של הנשים ההדורות.

● **מה בדיוק מרגיז אותך מה הקשר בין מוסיקה לבין פאר, או הרג בעלי-החיים למען פרוות?**

שני הדברים גם יחד: קשה לי להבין כיצד אנשים, הרגישים למוסיקה והרגישים ליופי, אינם רגישים להרג בעלי-החיים למטרות לוקסוס.

● **מה זאת אומרת, למטרות לוקסוס? את לא נגר הרג בעלי-החיים בכלל?**

כן, כמובן. אני אישית גם צימחונית. אבל אני לא אלך להילחם נגר הרג תרנגולות ופרות למטרות מאכל. ובכל זאת, כשאני קוראת שקיבוץ בישראל מגדל בעלי-חיים לצורך ארנקים וחי

חברה

גורות, זה מקומם אותי.

● **נחזור לפרוות ולכתבות בעיתונים. גם כאן אשמה התיקשורת?**

אולי לא אשמה, אבל בהחלט תורמת תרומה חשובה לכך שהפרוות יהיו סמל של מעמד. בארץ הרי לא צריך פרוות, כמזגי האוויר שלנו. אבל כל גברת יודעת שאם היא תלבש פרווה יקרה, ותלך בה לשמוע קונצרט, יצלמ אותה לעיתון. אז היא תקנה פרווה, וגם החברה שלה תקנה.

● **אני מסכימה שבארץ פרווה היא סמל של מעמד, ולכן אשאל אותך: האם המילחמה שלך אינה מילחמה אבודה?**

לא צריך לחשוב על זה כך. תראי כמה הצליחה בריז'יט ברדו בצרפת, ולא רק שם. כל אחד צריך לעשות את מה שהוא מאמין בו. מבלי לחשוב על סכומי ההצלחה.

● **את מאמינה שבעיקבות הקטע הזה בעיתון אשה אחת תתחרט ולא תקנה פרווה?**

אולי לא מחר כבוקר אבל אם נמשיך לדבר על זה, ונמשיך לטפס נגד ההרג, ואם העיתונות תפסיק להראות את הגברות הלו בשות חיות הרוגות, אולי יזוז משהו גם כאן. אסור להתייאש. צריך להילחם נגד ההרג. כל אחד כמה שהוא יכול, ואיפה שהוא יכול. (דניאלה שמי)

ביאליק – המשורר הלאומי המקטור?

העיתונות גילתה, אם כי באיחור־מה, את שבי אקרימיה שלנו אין יודעים עדיין, או שמסרכים לראות, והוא שביאליק אינו פופולארי בקרב הנר ער בארץ, וביתר דיוק, בקרב תלמידי הסיפור שבכתיבת־הספר התיכונים שלנו (שהרי השאר ספק רב אם יעסיקו עצמם כלל בסוגיה זו). יהודית אוריין כותבת בדיעות אחרונות על כיתה שביעית ריאליסטית מעולה בתל־אביב שיצאה בראש המדר כנגד המשורר שאך זה אתמול הסכימו הכל כי הוא „לאומי“. ביאליק לא מושך אותם. טענו התלמידים. את הבעיות שלו אין הם קולטים: לעזוב את העולם המסורתי, את בית־המדרש, למען עולם חילוני וכו'. עולם הדימויים שלו זר להם ורחוק: ציפור, גוזל, שכינה, מה להם ולזה? חוץ מזה הוא „מאוד ממוזר ובכייני, תמיד סובל, תמיד מקטר, אין בכלל חדוה בשיריו. שירי המחאה שלו אומנם די יפים. אבל הם כמו פרווה. אי אפשר להשוות את שיריו לשירה הדי צעירה — גורי, עמיחי, זך — השירה הצעירה דינאמית וחושפנית, ואילו ביאליק פשוט מיושן.“ ובכן, נפתח הדברים חיד לומר כי דיוקנו של ביאליק המצטייר כאן מסולף. ועם זה ולמרות זאת, טענות התלמידים לא זה בלבד שהן תופסות

חיים־נחמן ביאליק: דיוקנו של משורר כמשורר לאומי?

וסבירות, אלא שבדרך־ן שלהן הן גם מגלות רגישות לשירה, ולמעשה, לתמורותיה ואולי גם לתיפקודה הסוציאליים.

מדוע דיוקנו מסולף? מפני שאין זה נכון שבשירי ביאליק „אין בכלל חדוה“, אף כי נכון לומר על כלל שירת העולם שיש בה יותר צער משיש בה חדוה, כדרך שהפילוסופים עשויים להגיד על החיים כולם שיש בהם יותר מצוקה וכאב מאשר „שימחה“. גם אין זה נכון, שביאליק הוא משורר „ממוזר ובכייני“ במיוחד. ארובה, ביאליק הוא משורר גברי ועצור — ובאומרי „גברי“ אני משתמש בכוונה בשם־תואר העשוי לסבר את אוזניהם של תלמידי בתי־הספר שלנו. ביאליק עצמו מרבר על „חובת גברא“ של אדם, ממש כאילו היה רטוב של הונגווייז, והוא מציג מיתוסים גבריים מאוד כמו „מתי מידבר“ ונוקט לשון נמרצת ובטה עד כדי התרסה כלפי שמים — ויותר מזה.

ביאליק הוא אדם עשוי־לכתיבה ומשורר עז, אמיץ וסמכותי ומעורר אהדה גם בחולשתו (וכוחו) הרי ניכר בריגועי החולשה דווקא). וראה את המפעל חייו כולו, לא רק את שיריו. ביאליק הוא גם משורר, שבניגוד לרבים מעמיתיו, מעולם לא היסס לנקוט עמדה, ואל יהיה הדבר קל בעיני איש. כולל התלמידים שלנו. ויש לזכור את שפע האפשרויות לנקיטת עמדה מוטעית שעמדו לפניו בזמנו. כך שאם בחר — כמדומה לרוב — בחיות הגראוזה לנו היום מרחיקת־ידאות וני כונות, אם גם כאובות לפעמים, הרי דבר זה מרבר עוד יותר בשבחו.

בקיצור: כיצד אומרים היום בשפת הדיבור שלנו: נראה אתכם, שביעיסטים או שמיניסטים, כשתצטרכו אתם להתמודד עם בעיות ממין אלו שעימן נאלץ ביאליק להתמודד. נראה אתכם אז: אם לשפוט על פי ניסיוני שלי ועל פי ניסיונם של רבים מירידי ומרתי האנשים סביבי, אני מניח שרבים מכם — תלמידים יקרים — תהיו הרבה יותר „ממוזרים ובכייניים“ מאשר ביאליק, לכשתגיעו לשנותיו, אם אינכם כאלה כבר היום. נותר עוד לחיות ולראות אם תעזו גם אתם

להתייצב, כפי שהתייצב הוא, כנגד עולם ומלואו — כנגד העולם הישן והחדש, כנגד המיסד החרדי והחילוני כאחד, כנגד מערכת־החינוך, כנגד הציונות (כן, גם כנגדה, ושלא יספרו לכם אחרת: „גם החינוך של הציונים הכלליים הוא ריק, כלי בלי שום תוכן, ממש כמו הציונות עצמה בשעה זו“, הוא אומר בהרצאה שנשא בשנת 1932), כנגד העסקנות הפוליטית והמיפלגתית המופרות של חיינו בארץ („החלל של עולמנו התמלא פוליטיקה, מיפלגתיות, פראיולוגיה פוליטית“), כנגד הפקרת הסיפור העברית בידי ההנהגה הפוליטית — כמה אקטואלי עד היום! והסיפור העברית — „המחתות הראשי של כל תנועת התחייה בישראל — הוא נשכח ונעזב מאת המנהיגים שלנו“, האם כך ימדר/כותב אדם ממורמר, בכייני, חדל־אישים, מקטר?

נכון שהיה לו „גב“, היתה לו אוטוריטה. בגיל צעיר מאוד, יחסית, זכה לכך שהכל מכבדים ומוקירים אותו והכל — לא כמעט הכל — נשמעים לדבריו. אבל הרי גם זה מדבר בעדו: עד כאן על סילוף דמותו של ביאליק בפי המתריסים כנגדו, סילוף אשר לו אחראיים, אולי בראש וראשונה, מוריהם של אותם תלמידים. מכאן ואילך על מה שהוספתי ואמרתי, כלומר, שטענות התלמידים מובנות לן, יתר־על־כן, מוצדקות ותקפות בעיני ואף מגלות רגישות למה ששירה צריכה להיות, ייתבת להיות אם רוצים שיאהבו אותה ולא רק ילמדו אותה בכתר־הספר ובאוניברסיטות וכימרי־עיון.

ובכן, שום פראיולוגיה נמלצת ושום איסורים וחרמות ושום שיכבה של טיח מלומד לא תכסהו על העובדה כי ביאליק, באורחו וריבועו, במוצאו ובחינוכו, כלשוננו ובלבטיו, זר לקורא השירה הישראלי הצעיר, ולא ייתכן אלא שיהיה זר לו. וגם זאת: יש יסוד להניח שזרות זו עוד תלך ותגבר עם השנים, וכל ניסיון להתגבר עליה ולהתקרב אל ביאליק מחייב מאמץ ריגשי ואינטלקטואלי, פרספקטיבה היסטורית ואופקים תרבותיים. הרבה כוח של אמפאיתיה לנפש הזולת והבנה להוויה ולתנאים־חיים שונים מכלית־שנוי מאלה שלנו. בקיצור: מחייב כל מה שאינו מצוי בגיל באדם צעיר.

וביאליק הוא זר מפני שהפרובלמטיקה שלו ועיסוקו הכפיייתי בה זרים לניסיון חייו של אדם צעיר במקומותינו: מפני „גזול“ ו„בית־מידרש“ ו„שכינה“ — ויכולתי להוסיף עוד הרבה כיצאים באלה — אינם קרובים ליצורי דימויו וקרקע חיותו, לאוצר האסוציאציות ולמיטען הרוחני והתרבותי של צעיר כזה: מפני שנופי חייו של ביאליק — העיירה היהודית במזרח־אירופה — אבדו ואינם. ושום כוח שבועלים לא ישוב ויחיים. והוא, הצעיר הישראלי שבו אנו מדברים, אינו חש עצמו כמי שנשוא את חותמם של אותה עיירה ואותו תחום מושב יהודי בגופו וברוחו (אם רוצים להאשים משהו בכך — האשימו את הציונות ולהבריל — את הטיול, אבל את תבואו בטענות למי שאינו יודע וחש מבשרו את שאינו יכול לדעת ולחוש מדבר וכו'. והוא, ביאליק, זר ולא קוסם ולא „מהנה“ גם משום שהצעיר הישראלי הלומד אותו כיום בבית־ספר קורא את שיריו כאילו היו פרווה, כלומר, בלא היתמוס שלהם, בלא המישקל שלהם, בלא המוסיקה שלהם. שהרי הוא קורא אותם בהטעמה ובנגינה שונה מזו שבה נכתבו. ואף זו אינה אשמתו, שעמיתיו וגוריו מצטלצלים באוזניו, ואילו ביאליק נשמע באוזניו כמי שמשבר שינוי בחצץ. ועוד לא אמרתי דבר על הלשון הורה לעיתים — חרף כל עושרה — ועל מנגנון רתורי ופיגוראטיבי עמוס־לעייפה ושאלבנוני לפרקים, שהוא באמת „פשוט מיושן“, כפי שטוענים התלמידים.

ולא פחות חשוב מכל מה שהעליתי עד כה: אין בו בביאליק שום דבר, מכל מקום שום דבר ישרי, למיכלול הבעיות והדילמות הניצבות לפני צעירי הדור הזה בישראל: קיום בארץ או הגירה ממנה, חיים בתנאי צפיפות ולחץ מתמיד (מילחמות, משברים וקשיים כלכליים), חוסר סובלנות, שרות בצבא המייצג עוצמה צבאית של כובש בשטחים כבושים ותובע מן הצעיר למלא תפקידי שיטור בקרב אוכלוסייה אזרחית עוינת, קניטות עדתי קשה ואפליה בכל התחומים (כולל אפליית נשים, פרי המצאצאים הישראלי וכו'), בעיות הסמים, הקשיים והמצוקה הכרוכים בעיצוב אישיות נטולת עיוותים נפשיים בחברה מתיינת אבל גם אלימה ותחרותית מאוד, המיגבלות הפיסיות הנובעות מן החיים בארץ מסוגרת מפני רוב שכנותיה ומנותקת מן העולם הגדול ניתוק של רת, לשון, תרבות ותסביכי עוינות, הצורך בקבי עת עמדה כלפי התהליך המתמשך של התקר נפותר המוסרית של החברה הישראלית ושחי תותם של המיסד המיפלגתי, הפוליטי והשילי טוני, וכו' וכו'.

שלא לדבר על כך שביאליק אינו יכול להציג שום מערכת ערכים מוחלטים שניתן להקנותם על־נקלה ל„מבקשי האלוהים“ שבקירבנו. הרמאן הסה של זאב הערבות ושל סידהארתה, הגורו ההודי עם השרלטאן האמריקאי המצוי, וולט ויטמן ואילו גינזברג, מיסטיקנים ומחשבי־קיצו עם כל נוכלי הדת והחזרה בתשובה וגושי האמונים למיניהם — לכל אלה תשובות מן המוכן, ואילו לביאליק ולשכמותו — רק שאלות ופיקפוקים. אבל האיש הצעיר מבקש תשובות, ואפילו חדששמעיות, לא רק שאלות: „חשיפות“, כלשונם של המרואיינים, ולא רק דילמות וספקות וחרטה.

תאמרו, ומיהו המשורר שאצלו תמצא הת מודדות עם מיכלול הפרובלמטיקה של ארצו ושל זמנו? וגם זאת: מאימתי אתה מאמץ את הדוקטרינה הפטולה של שנות השמונים והישיעיים (של המאה ה־19) ה„דקאנטיות“ באירופה, שעל פיהו מהווה השירה תחליף לדת, וכל הסתכלויותיה בבחינת גילויים והארות?

התשובה על שתי השאלות היא כמובן של־ית. שירה אינה תחליף לדת, הגם שגרדלי המשוררים מעירים ומעוררים בנו כוחות נפש ואיכויות רגש ודימויו, שאף לא שיערנו את קיומם, והסיפוק הבא לנו בקריאתם חורג הרבה מעבר למה שניתן לציין במילה „הנאה“ (רב) אומנם אין כיום משורר ישראלי יחיד ששיריו מבטאים או מייצגים את כל הסכך החיוני הזה המהווה יחידיו את מה שנהוג לכנות, בלשון אופנתית ונורשה מעט, החוויה הישראלית. אבל יש מי שמתקרב ומי שמתרחק ממנה.

וביאליק אפילו להתקרב לא ניתן לו. וזאת, לא מן הטעם המוכר־מאליו, שהוא שם ואנחנו כאן, הוא בימים ההם ואנחנו בזמן הזה, כלומר המרחק שבמקום ובזמן; כי אם מטעם חשוב הרבה יותר הכרוך בעובדה שביאליק דווקא הטיב לבטא ולייצג מאי־כמהוה את הפרובלמטיקה של דורו שלו, את מה שניתן לקרוא לו בשם החוויה היהודית־העברית־הציונית־המזרח־אירופית של זמנו. במלים אחרות: אולי מה שסייע לביאליק שם ובקרב בני דורו שלו, הוא דווקא מה שהיה לו לרועץ כאן ובקרב בני דורנו אנו.

שהרי ביאליק אינו סתם משורר אוניברסאלי, ליריקן אל־זמני, אל־מקומי, שהרגש הצרופ מרבר מברגו וחרורו מתנגנים עם רוח הערב או הנוכר, האביב או הסתיו, כאותו כינור אגדי של דויד המלך, את דויד פוגל האנין והקסום ואת אברהם כן־יצחק האיטטנים והבלתי־תובעני — דווקא אותם ניתן לחבב על תלמידים ותלמידות (אולי בעיקר על האחרונות). אפילו לליבו הקשה והבלתי־מתפשר של יעקב שטיינברג ניתן לסול מסילות (בעיקר באוניברסיטה) ולתלמידים מבוגרים יותר, וכן אפילו ביחס לחיים לנסקי העברי־הרוסי המפליא לנגן את שירת הגלות והלעצה הנוטסאלנית, וראי שניתן לקרב לבני הדור את כוכבים בחוץ, המעורטל ברובו מומן ומקום ספציפיים, ואת שירי הטור השביעי של נתן אלתרמן העוסקים בהיסטוריה הלא־רחוקה, הוא־הדבר ביחס להרבה משל טשרניחובסקי, ובכך אנן מסכים הסכמה מלאה לרעתה של יהודית אוריין, וגם היבטית את דעתי זו לא־אחת במרוצת השנים.

אבל אם, לעומת כל אלה, נצמק את ביאליק לשירי האהבה הפרובלמטיים שלו („אבל כשי מתעמקים בשירי האהבה ובכוויות הפרטיות שלו, מאוד נהנים“, אומר אחד התלמידים המצוטטים), אם נפרש את ביאליק כך שמרכז הכובד של שירתו יעבור מן השירים ה„לאומיים“ והשירות ושירי הזוהר והתוכחה והפולמוס וההצלפה אל שירי „החוויות הפרטיות“, אל „רק קו שמש אחד“, „נטופ נטפה הדימעה“ או „העיניים הרעבות“, כלומר, אם נבקש להפוך בכוח את המאזין למימורי: את ביאליק ה„לאומי“ לאברהם חלפי או לרודר פוגל או ללאה גולדברג, בעלי שירי האהבה ו„החוויות הפרטיות“ — נימצא חוטאים לאופיו (לתוקפו ולתקיפותיו ולריביו פניו ולריביו קולותיו) של המשורר, ובסופו של דבר נצא קרחים מכאן ומכאן, כי אנשים צעירים שהם רגישים ונבונים — והלא כהם המרוב — יעמדו על השקר שבהצגה כזאת של הדברים.

כי — וכאן אומר דבר אפיקורסי — „שירי־האהבה“ המובהקים של ביאליק, ואולי גם חלק (יש חלק אחד, נפלא) משירי „החוויות הפרטיות“ שלו — הם לא רק כגדר פן אחד ולא־מרכזי ביצירתו: הם גם אחת מנקודות־התורפה שלה, וזה, לא רק מפני ששום שיר־אהבה משלו לא יתווה למחזור שירי הפרידה, למשל, או לשירי העם שלו, או לסיפוריו ולאגדותיו שבפרוזה, מהיות שביצירותיו, אלא גם מפני שככל ש„נתמקם“ באמת בשירי האהבה המיוסרים נכלמים־מתחטאים, חדור־ריגשי־אשמה־תוכחה

של בחור־הישיבה שהתפקד אך לא יצא — לראבון הלב — לתרבות רעה, נראה שאם יש כיצירתו פן שלא הבטיל, שנוטר אדולסצנטי ולא־פתור, שבו מאבד המשורר הרבה מן הכוח ואת כל הסמכות והתוקף שעליהם דיברנו, פן שאין בכוחו לפרנס שירה גדולה, ולענייננו: פן שהוא גם רחוק ביותר מלבטיו ומצמיחתו הנפשית והאירוטית של נער או נערה ישראליים בזמנו ובמקומו — הרי כאן נמצא אותו. כאן ולא ב„למרים“ או ב„שירים לא־לאלי“ של שאול טשרניחובסקי.

וכל מורה שינסה לשחד את תלמידיו ב„שירים האירוטיים“ של ביאליק, בהעלימו את צד „המשורר וההוגה הלאומי“ האקטואלי בן דורו וזמנו, אשר בו — ייצא, בחשבון אחרון, וידיו על ראשו, כי לבקש, כאן ובהקשר זה דווקא, תחושת הודוה והבנה למנגנון נפשי שנתעצב בתנאים שונים וורים כל־כך, מחייב לא רק מורה בעל כישורים שאינם מצויים לסיפורת שאינו נרתע מפני שום עילאי לא־מפאתיה, דומה שהוא מחייב, לא פחות ולא יותר, מאשר היות ביאליק עצמו, או לפחות, היות בן דורו ומוצאו. ולחלופין, היות חוקר־ספרות או מורה לסיפורת שאינו נרתע מפני שום דבר שעבר זמנו ובטל קורבנו ולפיכך אינו יודע תמיד להבחין בין מה שהואזן עוד עשויה להיות כרויה לו ומה שכבר היא אטומה לחלוטין בפניו: האזון ועימה גם הלב.

לי לאט שיש גל: אי גבול כי תדענו? בחליפות עתים יש שעבר חי עודנו, ונגש יום ביום כצל בעקב האור...

(מתוך חרובות לשאול טשרניחובסקי)

נתן זך

שירה

הולדת חווה

אורה עתריה

חגיגה בשמש

שירי אהבה

הוצאת פרווה בעריכת יוסי קריים, 185 ע'

לוי היה כסר רב ביד
הייתי יורדת אל שוק העבדים
וקונה אותך על עבד עולם
לשימך
אדון חיי.

שורות אלו, בהן פותחת אורה עתריה את ספר שיריה, עשויות בוודאי לקומם נשים רבות (נשים) אחרות עשויות להזדהות עימן, לראבוננו, ואכן, איזו חגיגה, איזו הילולה: אשה יוצאת לשוק העבדים לקנות לה גבר רק כדי להכתירו כארון חייה, כלומר, להיות לו לשיפחה.

וזה רק פתיחה, מוטו לספר בשם „אורה“, בשירים אחרים אורה עתריה מרחיקה לכת עוד יותר, הרבה יותר:

היה לי מלך
ולמלך כתנת
מתחת לכתנת
פעם רקיע משלהב...
ושרביט היה למלך
מנח בין פרחים של סגל.

המלך הקיץ ויהם
הניף שרביטו למולי.
הגיש שרביטו למו פ.

ובשיר אחר, לא עוד שרביט המוגש "למו פיה"
של האהובה/המאהבת/הפילגש. בשיר אחר הוא
בוצר והיא הנציר: והיא קוראת לו:

בוא.
כי בא בציר!

ובאותו הקשר אומר הגבר/הגשר:

אני דורך אותך כמו ענבים ביקב!
נפן שלי.

ומאוחר יותר תגבר העזתה והוא יהיה
לאלוהים:

בבקר,
בנגע בי אלהים.
בהחזירו נשמה באפי.
הייתי כחרס הנשבר.
אשה.

אשה. והוא — הנה הוא סתם. ענק נושם" והנה
הוא. אתה — אתה עליי בחשרת קלגסים..."
מצד אחד, שירי אהבה נועזים, מן הנועזים
שנפתרסמו (ושנכתבו?) מזה שנים. (לאה גולדברג
ורחל לא היו כותבות שירים כאלה). מצד שני,
מגלה אורה עתירה מה שנקרא בשם "חוסר
אסרטיביות" (ובעברית אולי: חוסר עמידה על
זכויותיה, על עצמאותה), שפירושה תלות בלתי-
מרוסנת בגבר ה"כלי-כול", כניכול, שעשויה
לקומם כל פמיניסטית שפויה, ולאו דווקא את
הקיצוניות שבה. (ובסוגריים יאמר כאן לזכותה
של יונה וולך, שהיא היתה "משוררת אסרטיבית"
יחידה, יחידה שעמדה על שלה ולא נכנעה ולא
כרעה בדרך לפני האלי/הגבר).

ובכל זאת וחרף הנימה המתרפסת נוכח
"שרביטו של הגבר", אין להתעלם מן השירים
האחרים שבקובץ, שכוחם באהבה הגדולה
שעתירה אוצרת בתוכה ובלהט יצירה, אשר ניכר
בהם כי עיקר ביטויים בשירים — ואולי משום
כך הלהט הרב ואולי משום כך גם כל הצער
והגעגועים. מתוך מישגל בשמש:

במקדשים, דממה.
בעריותי - טמטום...

הנה,

עכשו

עכשו

עכשו

עכשו

עכשו

מתפוצצת אליך סופת הוריקן!!

כוחה של עתירה ניכר גם בשפתה המהוקצעת,
אף כי פה ושם היא נגועה בארכאיות כבדה. בכל
זאת, כקוראת, קל לי לקבל ולכבד — עתירה לא
מזייפת. זה לא.

ועובדה: המילים מבקיעות להן ררך לאוזני
הכריזה. וזאת גם בשל הבקאות שמגלה
המשוררת ברוי השפה ובמיכמניה על כל רבדיה
(תכונה נדירה, הולכת ונעשית נדירה יותר ויותר
בשירה העברית של זמננו). ואולי הצירוף הזה של
אמירה אירונית עזה, לוהטת, עם רימוזי ארכאיות
וברבימה קרס, הם המוכירים לי פה ושם את
רוחם של שירי שיריהשירים, שאורה עתירה וראי
נשבתה בקיסמם, בשיריההאהבה ובשיריההחיי
זורים, בשיריההעגבים ובשירי הכמיהה והגעגור
עים שלה.

כיוון שהספר אינו רל כמות ואיני יכולה
להתעכב אצל כל אחד משירי ברשימה קצרה זו,
אלך ישר אל השיר שאהבתי במיוחד: הולדת
חוה:

וכך ברא את האשה:

הוא נשם קלות באוזה

משנשק לה

בערך.

בידי סיס אמונות את ונה לבב

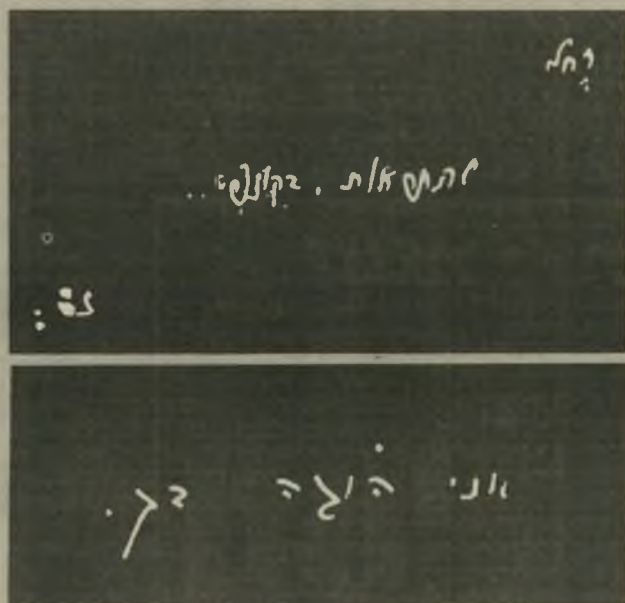
ובאון

חפו ענביה...

נרד ושכר מזג

שתי שורות, שבע מילים

2 מיליון כיתבייד. מיכתבים, תעודות ומיסמכים שוכנים ככור במכון גנזים, שבימים אלה
נפתחו בו שתי קומות חדשות בבית הסופר בתל-אביב. המכון בן 35 השנים, שמייסדו היה
הסופר אשר ברש ומנהלו הראשון ג' קרסל. הוא הגדול לתעודות הסיפורת העברית. מנהלו זה
20 שנה הוא רב כן-עקב. שתמיד נדמה כי הוא נמצא בדרך לגלות מיסמכים חדשים או שחזר
ממרתף או עליית-גג נידחים וידיו מלאות תיקים שמצא שם.
בליל הפתיחה החגיגי הוצג חלק ממה שאצור במכון: כיתבייד של יצירות נודעות ואיגרות
משל ראשוני הסיפורת העברית החרשה ועד לצעירים שבסופרים החיים עימנו היום.

כאמור, בגנזים מצויות 2 מיליון איגרות. אילו שזרנו שם מילות כיתבייד כחוטרידיו אחד.
כוודאי היה מקיף את כל כדור-הארץ כמה וכמה פעמים: כתב עבה ודק, מסולסל, רועד, בטוח,
תוהה: חוטרידיו שעליו רומאנים וסיפורים ושירים ודיכרי אהבה ושינאה ותחינה וכעס ותלונות
ותיקוה, וידוים וזעקות-שבר. חיים כפולי עשרת-אלפים עוברים לאורך קו הדיו של הסיפורת
העברית שנכתבה במשך 150 השנים האחרונות: טראגדיות, מלודראמות, רומאנים של
משרות, דיכרי ירידות ואהבה.

לפעמים יש בשתי שורות, שבע מילים בסך הכל, סיפור מרתק. הנה, למשל, מאוצרות גנזים:
שורה בכתב ידו של זלמן שזר (ורובשוב), ממנהיגי הציונות ותנועת העבודה במאה שלנו, סופר
והוגה-ידעות ומי שהיה לימים גם נשיאה של מדינת ישראל, ולעומתה שלוש מילים של
משוררת מצפה — רחל.

שזר מגניב פתק: "רחלי, להתראות בקונפיה..." (כלומר: בקונפטיירה, מעדניה בצרפתית).
ואילו המשוררת כותבת: "אני הוגה כך." הרי לך מקום לגראפולוגים ולפרשנים להתגדר בו —
המעשיות והחלום.

שתי שורות המקפלות סיפור עלילה מרתק.

שי שבא

לטבורה

ובצק של לחם

לש והתפיה

בדדיה.

שפתי ארו צופים וצרו כפתורים

בפטמותיה...

תיאור לידתה של חווה בעיניי כמשיכת
מיכחול של צייר גדול, ואורה עתירה מפליאה
עשות כאן בחושניות הקשה של לשונה
המריקת, בציריותה. שירה כולו מעשה סמלים
ומטאפורות ואף על פי כן אין מוחשיותו מתחסרת
לרגע — ובכך סוד כוחו. בכך, וגם כזה שאינה

אמנון בש

שיברון לב

ברגע האחרון, טרם המראת התוחלת לדרך, נתגלתה בקלה בלתי צפויה
במנגנון הבקרה המווסת את עוצמת ההשגיה במערכת הכלימה של התיקוה
קודם זמנה ושל האכזבה שלא במקומה. שמטרתה לאפשר אספקה תקינה
של דריכות ושל גינוחות בכמות מתאימה, כך שתישמר תפוקתה של ההארה
העצמית במלוא קרינתה, ובצורה שתמנע אי-התאמה או היעדר איזון בין
תפוקת הנחמה לבין המידה הרצויה של נביעה מתואמת ורצופה של תאוצה
ידיעה, המהווה את הבסיס לפעולה תקינה של מנגנון החקירה והרדישה,
הכנוי כך שיאפשר פעילות רצופה בת עשרים-ארבע שעות ביממה. כלא
מנוחה, עד עולם, שלוש-אמאות-ששים-ושמונה יממות בשנה.

צוות מנוסה, שכלל עשרה מרענים מיומנים בחלוקים לבנים. הוועק
למקום על-מנת לאתר את התקלה.

לאחר כתיבה רחופה וקפדנית הגיעו החוקרים למסקנה שמקור התקלה
בשיברון-לב. הלב נשבר. כלומר: מערכת-הכמיהה, המחוברת באמצעות
מיכללי-תמיסורת הכולל חמש סדרות מקבילות של גלגלי-שיניים, רצועות
לתימסורת כוח ובוכנות להעברת הכוח אל מערכת הבעירה, או ליתר דיוק,

ובכל זאת, ואם כך ברא את האשה — דיינו.
שהרי עדיף להיבאר כך ולא לצאת לעולם, אגב
אורחא, מצלעו המיותרת של גבר. לא כן?
ובסיום: חגיגה בשמש הוא ספר עכירס ובו
שערים הרבה — יחסית לספר שירה כמובן —
ומחשבה רבה וכישרון וטוביטעם הושקעו
בעריכתו ובעיצובו המרשים. ונרמה לי שאני
מכחינה בכל אלה גם את ידו האמנה והאחרת
של עורך הספר יוסי קריים. **ציפי שחרור**

עם פרסי

ביאליק, אלתרמן

המלאך המזווג ויוגים משונים ואשר כבר ברא
בהבליפיו את הצמד המזור עמוס עוז — יצחק
אורפז (פרס ביאליק לשנת תשמ"ו) שוב הפתיענו
בימים אלה בזוגות שכמדומה לאו דווקא ברוח
הקודש הזרם: דליה רביקוביץ ומשה דור (פרס
ביאליק לשנה זו) ויעקב אורלנר וסביון ליברכט
— פרס אלתרמן מטעם ההסתדרות, שזו לו השנה
השניה לחלוקתו.

בריעבר, יבואו כולם על הברכה, כלות עם
חתנים. ולכל לראש, בירכתנו לדליה רביקוביץ,
הגברת הראשונה של הסיפורת הישראלית של
הדור האחרון ואחת היוצרות החשובות ביותר
ביצירה העברית לדורותיה. לולא בדרקנו וחורנו
ובדרקנו, לא היינו מאמינים שמחברת אהבת
תפוח הזהב, חורף קשה, הספר השלישי,
תהום קורא (1976) ועכשיו גם אהבה אמיתית
לא זכתה עד כה בפרס ביאליק.

לה ולמשה דור — משורר ותיק ואיש חבורת
לקראת, עורך ועיתונאי, מראיין ומחבר שירי
זמר ואיש-אשכולות — וכן ליעקב אורלנר,
האחרון לבני דאורייתא, שבשנים האחרונות זכה
ונסק לגובה שמעל לגובה והבקיע שערים
שלפנים משערים, בספריו נתן היה אומר
וסמטת התבשים — ברכות טובות עד מאה
שערים.

וכך גם לסביון ליברכט שזכתה בפרס ליצירת
ביכוריה (קובץ סיפורים בהוצאת ספרית פועלים),
אשרי מי שככה לו. אנחנו, בעיונותינו הרבים, וכל
החתנים והכלות המנויים לעיל, לא זכו/זכינו
לכך בשעתו.

ולאו רק בשל כך, מגיע כאן יישריכות לחבר
שופטי פרס אלתרמן (דודי פרצור, ד"ר דן לאור
וחיים גורי) שהפגינו מידה לא-מבוטלת של
אומץ-לב בשבירת מוסכמות שמן הראוי לכנותן
קלקלות. ואם אומנם עוד יתברר כי היא, הכלה
הצעירה, גם ראויה לפרס מבחינת כוח אמנותה
(עדיין לא קראנו את הספר), הרי שיש לנו כאן
חידוש חשוב שעליו אנו ממליצים מזה שנים
רבות ועליו ניתנה לנו, זו הפעם הראשונה,
הזדמנות לכרך.

עיי-ערך

תערוכה למיכאל דרוקס

במוצאי שבת האחרונה נפתחה בגלריה גזולי
מ. בתל-אביב תערוכתו של הצייר מיכאל דרוקס,
אחד המחזונים באמני ישראל, היושב מזה שנים
רבות בלונדון. דרוקס, מי שהחל כאמן אסמבלג',
עסק שנים רבות בציור מושגי ובאמנות
תיקשורתית. באחרונה חזר לציור ולרישום
בסיגנון שהוא כולו שלו.

אל המערכת השומרת על דרגת חום נכונה במערכת החוויה, המהווה את
גרעינה של מערכת הבעירה, חרגה מתחומי העוצמה שהוקצו לה מלכתחילה,
בשלב התיכונן והניסוי, ניתקה את המגע התקין שלה עם מערכת הבקרה
הכפולה שלה, שתוכננה ונוסחה מתוך ידיעה מוקדמת שהמערכת האמורה
הינה בדיוק מערכת-המישנה הצפויה לתקלה במערכת כולה, ופרצה, כאילו
חיה, את גבולות דרגת-החום שהוקצתה לה בשלבי-התיכונן, בצורה ששיבשה
לבסוף את מגעה עם מנגנון-התמיסורת המעביר את הכוח הנוצר בה אל
חללי-האגירה של מנגנון-הבעירה. בכתיבה נוספת נתגלתה התקלה במלואה:
שסתום-הפליטה שבמנגנון-הבקרה של מערכת-התאווה, המצטרפת כמקור
כוח נוסף אל מערכת-הכמיהה, איבד גמישותו בשל דליפת פסולת
מחללי-האגירה המיועד לצבור את ההפרשות הנוצרות בעיקבות פעולתה של
תמי-מערכת-האהבה, ובעיקבות זאת נצמר אל שולי פתח-ההיצאה של מנגנון
בקרת מנגנון-התאווה, והיצמדות זו גרמה הצטברות עודפי-כוח במערכת
המשותפת למערכת התאווה והכמיהה. דבר שגרם דליפת פירציות
מיותרים אל מחוץ למנגנון-הבעירה, שאליו היו אמורים להיות מועברים,
והיות ובסמוך למערכות אלה הותקן מנגנון-הבקרה, המווסת את עוצמת-
ההשגיה שמספקת מערכת-הכלימה של התיקוה-הקורס-זמנה ושל האכזבה
שלא-יבמקומה, נפגעה כל המערכת.

התקלה תוקנה על-ידי סתימת הסדקים שנתהוו בחללי-הפרשות-תת-
מערכת-האהבה, ולאחר מיספר ניסויי-קרקע, שוגרה התוחלת לדרך
בהצלחה מלאה ואף בלא שתשתנה מוטת הכנף שלה.

חמרורים

שלישית הנכדים לכוכב-התיקשורת הרבני

נולדה ♦ לרב משה חיים לאר (לפי מסורת מישפחתו דור שלוש ר' שישה על כס הרבנות) ולאשתו ציפורה, שלישית, שתי בנות וכן. לאו הוא בכור ארבעת ילדיו של רבה הראשי של נתניה, הרב ישראל מאיר לאו, יליד פולין וניצול-שוואה (ממחנה בוכני וואלד), שהפך מאז הכרתו לרב בגיל 28 (הרב הצעיר ביותר במדינה), לכר כבתי-תיקשורת מבוקש, כוכות דיעות המתונות.

אם האלוף מעמקי-זרעאל

נחוג ♦ בגבע שבעמקי-זרעאל, יום-הולדתה ה-85 של יהודית שימי חנוכי, מי שהיתה לפני שנים רבות חברת-כנסת ואשר שכלה את בנה אסף, אלוף פיקוד הדרום בימי מיבצע סיני 1956, עת התרסק המטוס הקל, שבו טס צפונה ממסדר-ניצחון בסניף, בני סיבות לא ברורות, בסביבות שכם, ש-היתה נתונה באותו זמן בשלטון ירדני.

פרס לפרופסור שחור מן הכפור

הוענק ♦ פרס קרן וולף לרפואה (בכס 50 אלף דולר) לפרופסור מאיר וילצ'ק, 51, ראש המחלקה לביופיסיקה במכון ויצמן, על מחקרו בנושא הכרומטוגרפיה (תורת יוהוי חומרים שונים בתערובת וההפרדה ביניהם, המאפשרת, למשל, לסלק חר מרים רעילים מן הגוף), וילצ'ק, יליד פולין, שהוגלה בימי מלחמת-העולם לסיביר, הוא בוגר המחזור הראשון (1960) של אוניברסיטת ברא-אילן והחל את דרכו במכון ויצמן כטכנאי.

מחדש המסורת: בנקאי מצפת

נפטר ♦ בתלאביב, בגיל 69, נחמן שטרן, מייסד, בעל השליטה ומנכ"ל הבנק הפרטי היחיד בארץ, הבנק למיסחר. שטרן, יליד צפת, שיסר את הבנק שלו בראשית שנות ה-50, ניהל אותו בשמרנות ובהצלחה, וחדש מסורת של בנקים פרטיים שהיו קיימים בארץ במשך עשרות שנים. עוד מסוף המאה ה-19, מבנק ואלירו הירושלמי ועד הבנק היהודי של יהודה מוזס, מייסד ידיעות אחרונות וסכם של שני מנכ"לי ידיעות הנוכחים, עודד וארנון מוזס.

החובש הקרבי כדוקטור לטיפות ילדים

נפטר ♦ בהרצליה, מסיבוכים של מחלת השפעת, בגיל 61, הר"ר (לסיפ" רות ילדים) אוריאל אופק, בעבר עורך דבר לילדים, שגורע בעשרות סיפרי הילדים אותם תירגם או כתב (שבע טחנות ועוד טחנה, המסע ברכבת) ובאנציקלופדיה לסיפיות ילדים אותה חיבר. אופק, בנו של פועל בניין (ומשורר יידיש) כגיבועתיים, היה בנעוריו איש-פלמ"ח וחובש קרבי, שני פל בשבי הירדני, עת נכבש גוש-עציון, במלחמת העצמאות, עליידי צבא ירדן, הלגיון הערבי.

* על שם המיליונר היהודי שג-יריה האחרון של קובה בישראל, שהקים קרן מיליונים להענקת פר-סים שנתיים בתחומי-מדע שונים.

אהבים לשנוא אותי

(המשך מעמוד 27)
תקליט-כסף אחרי חודש וחצי, וזה אימר מכירה של 10 אלפים עותקים. זה הישג בלתי-רגיל.
חוץ מיהורם גאון, שבא עם השיר שלי, וריטה ורמי, כל שאר הזמרים לא מכרו כמעט כלום. ועל זה אני ממורמר.

על מה?
שאנשי רדיו לא יוצאים למופעים פומביים ולא יודעים את האמת מה קורה בשוק. הצלחה זה לא עניין לוויכוח. יש קריטריונים ברורים, יש מכירות תקליטים וקטטות ויש הופעות. זה לא עניין של טעם אישי, אלה מיספרים.
אני, למשל, לא אוהב כאופן אישי את שלמה ארצי, אבל אני מעריך ומכבד את מה שהוא עושה, כששני התקליטים האחרונים שלו הם מאסטר-פס.

וזה לא בסדר שיושבים ברדיו ושומעים סיפורים בטלפון, ועל-פי זה מחליטים מה יושמע ומה לא, ולכן לא משמיעים אותי בשנתיים האחרונות כמו שהשמיעו קודם. אילו היו באים להופעות, לא היה נוצר רושם שאני מצליח פחות. זה פשוט לא נכון.
אני בטראומה. אני לא מכיר אצל אף אמן בארץ תופעות כאלה של היסטריה, ואני חוזר הביתה וקורא רבירים הפוכים בעיתון, כי לא יודעים ולא באים — וזה הורג אותי.

מה איכפת לך מה כתוב בעיתון?
אם האולמות מסוציזמים? איכפת לי.

למה?
לטווח ארוך זה עלול להזיק לי. הקהל הגדול שלי הולך איתי וקיים איתי וגדל עם מה שאני עושה. ואם לא משמיעים ברדיו — אז יש טלוויזיה.

**„אני צריך להבין
מה ששלוש חנוך
מבגין? עוני ודלות,
ואז אוהבים אותו?”**

ואם לא זה — אז תקליטים. תמיד יש משהו שמשאיר אותי במקומי.
אם הכל בסדר, אז מה בכל זאת איכפת לך?
איכפת לי, כי זה לא משקף את המציאות. זה פוגע, כי יש אנשים שלא יודעים, ואלה האנשים שאיתם אני חי ואתם אני פוגש. הבעיה היא שאני נורמאלי, אז איכפת לי.

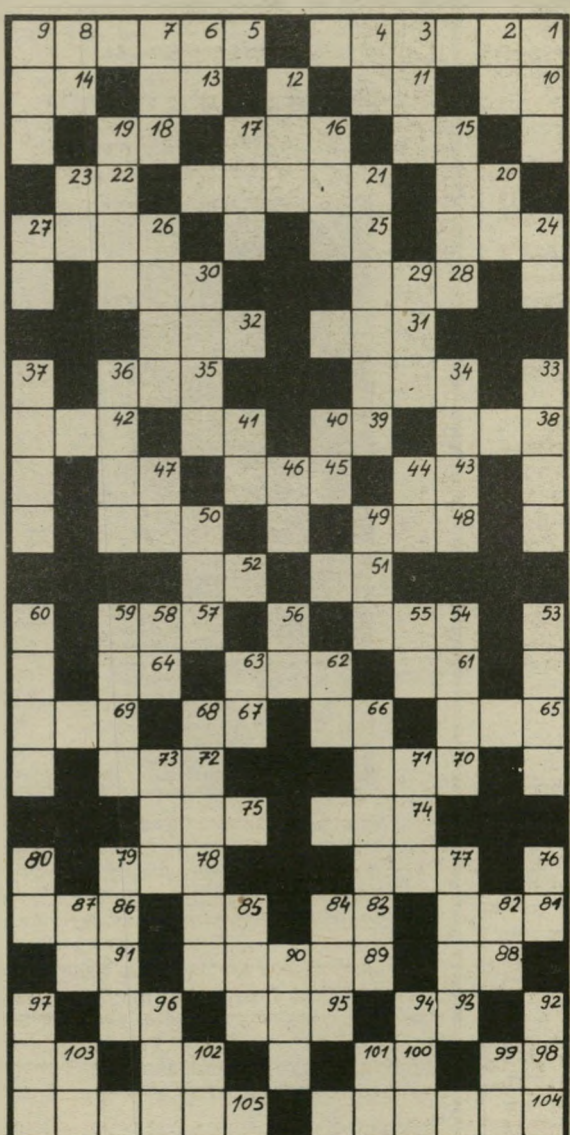
אתה רגיש?
אני מאוד רגיש, כנראה. וזה לא רק זה. זה איצדק גדול מאוד.
יש לי המדר הכי-אמיתי והכי-נכון, והוא הקהל. על הבימה אין כלום, לא יחסיצבור ולא אמרגנים. זה רק את והקהל. זה כמו להתפשט: הנה, זה אני. כך אני נראה וכך אני שר. זו האמת לאמיתה. הופעות פומביות על הבימה, וכשאני מתראיין ברדיו ושואלים אותי אם אני מופיע, אני לא יודע מה לענות. המילים נגמרות לי מהפה.

עורך ברדיו שלא יודע כלום, שלא יודע שהתקליט נמכר, שלא יודע שששורות אנשים מטלפנים, שאני מקבל מאות מיכתבים, או הוא חושב שאני פחות, והוא משמיע פחות את השירים שלי, וזה קובע. לכן אני מומין אנשים להופעות שלי. שירא.

אתה מופיע כל ערב?
בזמן האחרון — כן. מאז התקליט החדש. אני לא אגיד שלפני חצי שנה הכל היה יפה וחלק כמו עכשיו, ולפני שנה עוד פחות. ברור שלדברים האלה יש סיבות. אבל אני לא איכדתי את הראש כשהייתי זמרה-שנה, וגם לא כשלא הייתי זמרה-שנה. אין סיח רורים ואיכד-עשתונות כמו אצל חברה אחרים. וזה נורא קשה לא לאבד את הראש.

2578

השבץ השולם הזה

השוואים: (77) רוח עושים — (לעז): (79) מוצק, עבה; (80) כך המשפחה, רע; (82) מסך המחשב; (84) נטל עליו עול; (85) עוף טורף חר ראייה; (87) אויב; (90) קרש משופע לעלות או לרדת עליו; (92) חוג השמים, תכלית ראות העין; (94) שטם; (96) למדו; (97) אולם; (99) כתבי-כריתות; (101) מתנה; (102) אסי-הפנינה; (103) מכיון.

(1) יציב, מי שיכול להתקיים (4,2); (5) כינוי לעניים המלקטים בשדה; (10) אילן; (11) רואה ומר גיש; (13) כבואה; (14) מכללה ידועה באמריקה; (15) מול; (16) סלנג; (18) תורת האמונה; (20) חסרי-כל; (21) הכתב הראשון, לפני התקונים; (22) בית-הבלי עה; (24) מין סירה; (25) אביון; (26) קוף, דרדר; (28) תבונה העץ ושיח השדה; (30) ספורט חורף; (31) שער, (אומית); (32) שק עור; (34) תחנת האחרונה של משה; (35) ... וידי ויצ" — באתי רא" תי נצחתי; (38) הוציא סחורה; (39) כבקשה; (41) נחשול; (42) הנחה שעדיין לא הוכחה; (43) ארמת טיט; (45) יוצר כל חרס; (47) אג דת פרחים; (48) ענפי עץ יבשים; (50) אור, זהר; (51) מסמר; (52) סוף; (54) צמח טרופי; (57) ארט הנחש; (61) נמלט; (62) אחד המד לות; (64) בת-קול; (65) קמצן; (66) מפתן; (67) עשוק, מעונה; (69) בית הבליעה; (70) תופס ההגה בספינה; (72) קיר מגן צבאי; (74) עוף טורף גדול; (75) הדר; (77) עוף; (78) תולדות איש ומקור מחד צבתו; (81) עיקר הדבר ויעודו; (83) מטבע יפאני; (85) מילת ברירה; (86) קניה; (88) תוך; (89) תמונה, מערכילב; (91) מים רבים; (93) ידיה; (95) רצה מאר, שאף; (96) תפר; (98) פרי בלתי בשל; (100) פרפר לילה; (102) כך יעקב; (103) גמל צעיר; (104) עיר בפולין, התקיימה בה ועידת חר בכי-ציון; (105) בני דת השלוחה של השיעה באיסלאם.

מאונד:
(1) אדמה השותה מי גשמים ואין לה צורך בהשקיה מלאכה; (2) עוף טורף; (3) מטרה; (4) בושם; (6) לוחץ, צורך; (7) פרי בטן; (8) אוי; (9) נרתיק החיצים; (12) אני, אהב עצמי; (15) פיסול בעץ; (16) קבוצת כוכבים; (17) שימת מסים; (19) מצביא מוקדוני מעוזי אלכסנדר הגדול; (20) שר פט; (25) נואם עממי ברומא; (26) מתמרד בלמודיו ובעבודתו; (27) מן הערים שכבש יהושע; (29) כתם; (30) בית קוריאה הדרר מית; (33) נחת-ידו; (34) לא נכבד; (36) מה שנשאר בחשבון, עודף; (37) קשיים בראיה; (40) זעם; (41)

אביגיל ינאי

איתן עמיחי

הדברת מזיקים

מומחים להדברת תיקנים (לוקים), תולעי עץ, חרקי ספרים ובגדים, עירפול מיוחד לארועים למניעת יתושים וחרקים מעופפים.

רמת-גן רח' מודיעין 18, ת.ד. 2272 • טל. 5-6-790114

בשמירה על בריאותך ורכושך

מרים
בניחין

מזל החודש:

דלי
בחינה
לבן זוג

היא בלתי צפויה?
העולם שבחוץ נכנס עימה הביתה?
היא חסרת טאקט?
היא אינה סובלת התפרצויות ריגשיות?
היא טיפוס לא ריגשי?
אם תביא לה תריסר ורדים רדומים, היא
תחשוב שיש לך ריגשי-אשמה כלפיה?
היא חשה אי-נוחות בסעודה לשניים?
היא חשה צורך לעזור לכל כלב צולע
ומיסקן?
לעיתים קרובות היא חשה שלעולם לא
תבין אותה?
20 - 30 נקודות:
אם היא חושבת שהיא דליה אופיינית
ואתה מכיר אותה זמן ממושך, אתה בוודאי
מבולבל לגמרי. לא נראה שאתה מכיר או-
תה, אך כנראה שבמפת-הלילה שלה יש
השפעות של מזלות אחרים, בעיקר מזלות
המים - סרטן, עקרב או דגים. היא כנראה
טיפוס יותר רומאנטי, נשי וציתן מאשר
הדלי - הגברת המצויה.
31 - 50 נקודות:

השגת לך דלי אמיתית. להבין אותה זו
חייבת להיות מלאכה קשה מאוד. אך אתה
עצמך טיפוס חופשי ופתוח כמותה. בכל
אופן אתם מאוד מתאימים.
51 - 60 נקודות:
נראה שמצאת לך דליה שיש בה יותר מ-
מיגרעות המזל מאשר מיתרונותיו. אם אתה
נשוי לה עדיין, על חייכם המשותפים אי-
אפשר לומר שהם גן-של-שושנים, כי היא
אינה מוכנה להכניס את עצמה למיסגרת
מחייבת.

את מכירה את חברך הדלי?

הוא מחלק עימך את הדברים שמעניינים
אותו?
הוא מתעניין בפוליטיקה?
הוא מתעב ושונא שיגרה?
אם הוא יבחין באדם השכוב על המיד-
רכה, הוא יגיש לו עזרה?
כשאת מדוכאת הוא שם לב לכך?
הוא מעדיף לשוחח כל הלילה במקום לע-
שות אהבה?
הוא יאבד את מצב-הרוח אם תתפסי או-
תו בשקר?
אם הוא ירגיש שאת מתכננת מריבה הוא
יעדיף להתחמק?

אם אתה מכיר את בתי-זוגך, אשתך או
חברתך, בת מזל דלי! האם היא מכירה
אותך, הדלי! להלן מיבחן שחובר עלידי
האסטרולוגית הבריטית טרי קינג. ענו
בכנות על השאלות, ורישמו ליד כל תשובה
את הנקודות הבאות: כן - 3; לפעמים - 2;
לא - 1.

האם אתה מכיר הגברת דלי?

היא בעד שיוויון לכולם?
המין נמצא במקום נמוך בסדר-העדי-
פויות שלה?
האם היא תבחין שאתה קנאי לגביה או
רכושני - זה ידכא אותה?
היא שקרנית גרועה?
היא רודפת אחרי מטרות אבודות או אי-
דיאל חסר סיכוי?
קשה לך להבין את האדישות הקרירה
שלה לעיתים?
היא מתעבת עבודות בית?
מבחינה מינית היא שיגרתית ואינה נוטה
לחידושים?
היא תהיה נדהמת אם לא תקיים את הב-
טחותיה?
הופעתה ולבושה אינם שיגרתיים, או ית-
כן אפילו מדהימים?
היא נחשבת יוצאת דופן?

אינו דלי אופייני. אם הוא עונה על התכונות
של הדלי, אזי אתם בדרך הלא נכונה. אולי
את צריכה להשתדל להבין ולהכיר אותו.

31 - 50 נקודות:
מצאת לך גבר במזל דלי מהסוג הנחמד
יותר, ואת מבינה ומכירה אותו היטב. גם
אותך ניתן להכיר בקלות. את טיפוס עצמאי,
חופשי ופתוח, ואתם בהחלט מתאימים.

51 - 60 נקודות:
הדלי שלך הוא מהסוג הפחות טוב של
הדללים. חייך בוודאי מלאים בילבול ותוהו
ובוהו. בכל אופן נראה שאת מסוגלת
להסתדר עם זה. אך לא בטוח שזה יימשך
גם בעתיד. יתכן שיש מה לדאוג לעתיד
היחסים ביניכם.

היית רוצה שהוא יהיה יותר נועז במיטה?
הוא אינו חומרני?
יש בו צד שאינך מצליחה להבין?
הוא אינו רואה את עבודתו כפרנסה בל-
בד, אלא כתחביב או אפילו יעוד?
הוא יוצא-דופן בלבד?
אין לו חוש לזמן?
יש לו מעגל רחב של חברים מרבדים
שונים?
חסר לו טאקט?
הוא אינו מתחשב בצרכיך המיניים?
הוא יעיר לך אם הופעתך תהיה מרושלת?
אנשים חושבים שהוא מוזר?
יש לו קשת רחבה של דיעות והשקפות?
20 - 30 נקודות:
את אינך מכירה את הדלי שלך, או שהוא

במישור הכספי צפויה הפתעה, משהו יציע
את עזרתו, או שפשוט תמצאו שעסקות שלא
הלכו או נראו חסרות
סיכוי מצליחות לפתע.
זה קורה כמעט ללא
אמץ מצידכם. ה-31
וה-1 מתאימים לנסי-
עות ופגישות עם אנשים
שהם מאוד בעדכם, אל
תאבדו את הביטחון. ה-
4 וה-5 יפתיעו לטובה
בעיקר בתחום הרומאנטי.
טי. חשוב לשמור על
סודיות בענייני מגורים וזה הזמן לפעול מ-
הר, אל תתעכבו בגלל חשבושים ארוכי טווח.

ג'מני
21 בדצמבר -
19 בינואר

רוב הקשיים שהיו לכם באחרונה מוצאים
סוף סוף את מיתרונם. תחום המגורים גורם
לכם למתח, למרות שה-
כל מסתדר לפי התוכ-
ניות, בענייני כספים
תופתעו לטובה השבוע.
עזרה תגיע ממקור לא
צפוי ויתברר שמצבכם
טוב מכפי שהשבתם.
זה הזמן לחלק את ה-
אחריות עם שותפים
נוספים. המרץ, שימחת
החיים והיוזמה שאתם
מגלים מדביקים את הסביבה, ואנשים
באים לעזרתכם מבלי לחשב את הכדאיות.

האזניים
22 בחסותבר -
20 בפברואר

אתם מאוד מתוחים ולא כל כך מבינים את
הסיבה. קודם כל יש לבדוק היטב את מצב
החשבונות בבנק, ובכלל
להקדיש יותר זמן ו-
תשומת לב לכספים של
בני משפחה שהופקדו
בידכם. ה-29 ו-30
בחודש כדאי לנסות
ולרכוש כרטיס הגרלה,
הפעם יש סיכוי לזכות.
אם כי לא בפרס הגדול.
הבריאות אינה טובה,
בעיות שניוניים מציקות
לכם. זה הזמן לחשוב על שינוי הרגלי המזון.
בתחום הקריירה שלכם הכיוון כעת חיובי.

סרטן
21 ביוני -
20 ביולי

היוזמה וההתלהבות מוכיחים את עצמם.
אתם מניעים לתוצאות חיוביות, שאיפות
שעד עכשיו לא נראו
בטוח הגשמה מוגש-
מות וההתקדמות משי-
מעותית. עכשיו זו רק
שאלה של זמן, סבלנות
ועבודה קשה. מדובר
על תחום העבודה אך
לא רק עליו. גם בשאר
השטחים אתם מצלי-
חים להזיז את הדברים
ולפעול מבלי שאנשים
בסביבה ישבשו את תוכניותיכם. ברומאנטי-
טיקה צפויה לכם בעיקר רק הצלחה.

טלה
21 ביוני -
20 ביולי

הפגישות שאתם מקיימים גורמות שמחה.
אפשר להריץ ולקדם תוכניות בכל הקשור
לקריירה. ה-29 וה-30
חשובים במיוחד. ב-31
וב-1 אתם נוטים להחל-
טות חמוזות בענייני
כספים, כדאי שלא תמ-
הרו לחתום או להבטיח
הבטחות אם אינכם ב-
טוחים שתוכלו לעמוד
בהן. נסייע שתתקיים
ב-2 או ב-3 בפברואר
תפתיע לטובה. ברו-
מאניטיקה הולך לכם, בני קשת תאומים
ומאזניים נמשכים אליכם כאל מגנט.

דלי
21 בינואר -
18 בפברואר

ענייני מגורים מעסיקים אתכם, הדירה אינה
מאורגנת היטב ויש צורך לחשוב על סידור
חדש. שיחה עם השות-
פים לליבון כל העניינים
חשובה מאוד וכדאי ל-
בצע זאת בין ה-28 ל-30
בחודש. תופתעו משיפור
פיתאומי במצבכם ה-
כספי. לא יהיה ברור
מאין זורמים אליכם
כספים, אך העובדה
היא שלפתע יש מהיכן
לשלם ואפשר אפילו ל-
הרשות לעצמכם קניה של חפצים חדשים.
היכרות חדשה צריכה להדליק אור ירוק.

עקרב
22 בחסותבר -
22 בפברואר

נדמה שהבעיות שהציקו לכם לאחרונה
מוצאות את מיתרונן. מהשבוע הכל יהיה
יותר קל. בעבודה אתם
זוכים לשיתוף פעולה
ודווקא מאנשים שהי-
תם בטוחים שהם מני-
סים למנוע את התקד-
מותכם. ה-29 וה-30
בחודש מראים על פני-
שות נעימות ואולי אפי-
לו מפתיעות. אנשים
שחזרו מארצות אחרות
ינסו ליצור קשר מחו-
דש, אם כי כדאי לבדוק שנית לאחר ההת-
להבות הראשונה, אם כדאי לפתוח פצעים.

אריה
21 ביולי -
21 באוגוסט

התנהגותכם גורמת לסביבה להפתעה, אתם
מוכרים כאנשים שקטים וסבלניים. אך
בתקופה זו אתם מפת-
עים. לעיתים אינכם מ-
גיבים על דברים שבזמן
אחר היו זוכים לתגובה
תקיפה מצידכם, ואילו
על עניינים שנראים
לכאורה חסרי חשיבות
אתם מגיבים בהתפר-
צות פיתאומית. זה
יחלוף, אם כי מן הראוי
שתתגברו רק כדי לא
להרוס יחסים. ה-29 עד ה-31 בחודש נראים
די קשים, אתם עלולים לא להרגיש טוב.

שור
21 באפריל -
20 במאי

זהו השבוע שבו יהיה עליכם להפתיע
ולהדהים את הסביבה, כל רעיון או תוכנית
ולוא גם המטורפים
ביותר כדאי להניח על
השולחן ולהתקשקש שא-
כן יצאו לפועל. יש מי
שמוכן לתמוך בכם, ומי
דובר על אנשים בעלי
השפעה. ה-29 וה-30
מראים על חולשה ועיי-
פות גדולה, אך מה-1
בפברואר יהיה יותר
קל. הבריאות אינה טו-
בה בתקופה זו, אך זה בעיקר בגלל המתחויות
שבה הייתם שרויים בתקופה האחרונה.

דגים
20 באפריל -
20 במאי

למרות התקופה הקשה, זהו שבוע שבו
תוכלו לנוח וליהנות יותר מהחיים, השטח
הרומאנטי מפתיע, מדי
יום עוברת עליכם איזו
חוויה מוזרה ומיוחדת
במינה, אם כי לא נראה
שלאחר תום התקופה
תוכלו לשמור על הק-
שרים שנוצרים בימים
אלה, נסיעות עולות
שוב על הפרק, ויתכן
שזהו מה שנחוץ לכם
בתקופה זו. ה-31 בני-
ואר וה-1 בפברואר לא יהיו קלים, צריך
לגייס את הסבלנות ולא להיכנס לפחדים.

קשת
23 בנובמבר -
20 בדצבר

הבריאות אינה טובה, אתם רגישים יותר
מתמיד וסובלים מתופעות שאינן מוכרות.
כדאי לגשת לרופא ול-
הבדק. הפעם לא כדאי
להתייעץ עם ידידים ו-
קרובים, אתם זקוקים
לעצה מיקצועית. בערב
זה אי-אפשר לוותר
עליכם, יהיה עליכם למ-
לא תפקידים של אחר-
רים ולהספיק לסיים
עבודות שהצטברו וחיי-
בות להיעשות בדחיפות.
מתיחות עם בני הזוג, החשד שלכם מוצדק.
אם כי לא בטוח שכדאי לפתוח פרשיות.

תולה
22 באוגוסט -
22 בספטמבר

מעמדכם בעבודה משתפר, ואלה שמנסים
להתחיל בפרויקטים חדשים זוכים לעזרה
מצד ידידים. צפויות
מיספר הפתעות, בעיקר
בכל הקשור לתחום ה-
רומאנטי, יחסים שהי-
תימו מזמן מתעוררים
לפתע מחדש, ואינכם
מוכנים לשמוע תשובה
שולית בקשר לכך. גם
ביחסים חדשים יש
משהו מוכר, כלומר
הטיפושים שעיימם א-
תם יוצרים קשר אינם שונים מאוד מהא-
נשים אשר עיימם הייתם קשורים בעבר.

תאומים
21 ביוני -
20 ביולי

בבית החולים רצו לשמוע את "בלדה לחובש" ואצל שימעון פרס האזינו ל"סימונה מדימונה"

אנשים

מיל מלינג

התרגל. לוי הוריד 15 קילו, ומ' תכנן להיפטר משמונה נוספים. בהופעה, הבגדים "נוזלים" עליו והטבעת הגדולה נופלת לו מן האצבע. המפיק **אברהם (פישנל) דשא** מתפעל, ואר מר ששיקה נראה עכשיו כמו בתמונות הישנות של התרנגור לים. **ופולי** אומר שאם זה יימשך ככה, עוד מעט הוא, פולי, יהיה "השמן של הגשש". לפני הריאטה הכין שייקה חבילה גדולה של בגדים, שלא עלו עליו, לתת לוויצ'ר. עכשיו הוא הוציא את הבגדים האלה, ותלה אותם בחורה בארון.

■ **לחגיגת ברית המילה של ליאור**, בנו של קיקי רוטנטיין מלהקת הכל עובר חביבי הגיעה הזמרת **שלומית אהרון** כשבנה **דניאל** בן שלושת השבועות בסך-הכל, ק' שור בסל על חזה. "לא היה לי מה ללבוש, אז לקחתי אותו..." אמרה.

■ **סוניה ושימעון פרס** הוזינו בשבוע שעבר לארוחת ערב בדירתם בירושלים את **עזרי ברעם** ואשתו, את תתאלוף **אביגדור קהלני**, את **יצחק נבון**, שהגיע לבד, כי **אופירה** לא הרגישה בטוב, את **דורגלן** בנייהודה **אהוד בן-טובים** ואשתו, את הזמר **ניסים גרמה**, שהוא פעיל ותיק במפלגת העבודה, ואשתו **שיש**, ואת מני הלי הד ארצי, החברה שהוציאה את תקליטו האחרון של גרמה, **מיקי טונים ושמואל סחר**. גרמה נתן במתנה לפרס עותק מתקליטו החדש, המיוזר ק' רוב לליבי, ואמר שיש לו שתי תיקות: שפרס יחזור לראשות הממשלה ושהתקליט יימכר ב' 20 אלף עותקים. הגיב עוזי ברעם: "אם פרס יהיה ראש-ממשלה, אני מתחייב לקנות את כל התקליטים החסרים ל-20 אלף". בתום הארוחה שלפו הנוכחים את רף המילים, המצורף לתק' ליש, ושרו את השירים, ביניהם בבוכרה היפה, סימונה מדימונה וזכריה בן-עזרא. כאשר ניסים גרמה עזב את המקום, הגיע השר ניסים, ופרס אמר: "ניסים הולך וניסים בא".

■ **אריק אינשטיין** מסתור כב בזמן האחרון כשבפיו סיגריה עשויה פלאסטיק. אריק, שחגג בתחילת חודש זה את יום-הולדתו ה-48, היה מעשן כבר במשך שנים רבות. עכשיו הגיע למסקנה שזה מוזק לבריאות. הוא לא מתכנן להפסיק לעשן באופן מוחלט, הוא אומר, זה ק' שה מדי, אבל הוא שואף להוריד את הכמות ל-8 עד 10 סיגריות ביום, ומקל הפלאסטיק עוזר לו בכך.

■ **יהורם גאון** הופיע לפני שבועיים במחלקה האונקולוגית לילדים בבית-חולים בילינסון. בפני הילדים החולים והוריהם, ההופעה התקיימה במסדרון ה' מחלקה, בליווי האקורדיון של **אורי קריב** ומערכת-הגברה טובה. בכניסה לבית-החולים נא ל' גאון לענות פעמים רבות על השאלה הסקרנית, "מה אתה עו' שה כאן?" הוא התקבל בהתלהבות. כאשר שאל את הקהל איזה שיר הם רוצים לשמוע כהדרן, היה הזמר המום לשמוע קריאות של כמה ילדים: "את בלדה ל' חובש" גאון לא שר את השיר העצוב הזה, ובמקומו בחר ב' טנגו. הופעתו במקום עוררה התרגשות גם בקרב האחיות. א' חת ביקשה חתימה, "כדי לשים אותה יחד עם כל התקליטים שלך". ואחרת, בהשפעת דמותו של יורם ההיפוכונדר מסדרת הטלוויזיה קרובים קרובים, הציעה לתת לו כדורים, "שיה' יה". את ההופעה יזמה ידידה טובה של יהורם, **גילה אלמרי גור**, פעילה ותיקה במחלקה זו.

■ קשה להכיר בימים אלה את **שייקה לוי** מהגשש החיזור. לפני חודש הוא החליט שנמאס לו השומן והכרס וה' עוברה ששום בגד כבר אינו עו' לה עליו. מזה שנים הוא רוצה לרזות, אבל אינו מצליח. הפעם הוא פנה לרופא טיבעוני, שרשם לו דיאטה חריפה למדי של ירקות, גבינה לבנה כחוושה מרק ירקות בלי תבלינים, קצת אורז מלא, או תירס ותה-צמחים. חמ' שת הימים הראשונים היו קשים (ראיתי רק גרילים ומרקרדגל מול העיניים), אבל אחר-כך הוא

שימעון פרס לא ליקק השבוע דבש, כאשר אישה-הון בישהמזל דויד בלס, המואשם בהונאה, טען באוזני העיתונאי שאול אברון שהוא נתן לשימעון פרס שעון-זהב במתנה. פרס לא היה נאלץ להגיב על כך במקום, מפני שהיה בסיור דיפלומטי בשלוש מדינות באירופה. לפני כן הצטלם פרס בעת ביקור במפעל-הגלידה שטראוס בנהריה, כשהוא מלקק מילקי מעדן-שוקולד עם קצפת.

דויד: "הופתעתי לקרוא בעיתון נים שאירוע במלון בהרצליה התבטל מפני שאיחורתי להגיע כשעה. זה לא נכון. מעולם לא איחורתי להופעה, והאמרגן מש' תמש בטענה הזאת כתירוץ ל' ביטול האירוע. האמת היא שלא נמכרו די כרטיסים. זה פגע

חייב לשכב במנוחה, לשים קרח על המקום הפגוע ולקחת אנטי-ביוטיקה. עכשיו הוא כבר מר-גיש יותר טוב. ■ **הברון דודו דותן** הגיש תביעה מישפטית נגד האמרגן **סולו יורמן**, בגלל "פגיעה ב' מוניטין ובאמינות המיקצועית".

■ **הזמר ששי קשת** היבל מכה חזקה באחת מבירכיו. המקום התנפח, כאב מאוד, אבל קשת, שאומר כי מעולם עדיין לא ביטל הופעה, המשיך להר' פיע, למרות הכאבים. לבסוף איבחו ירד-שכן, שהוא רופא, ש' זוהי דלקת בווריד, ופסק שקשת

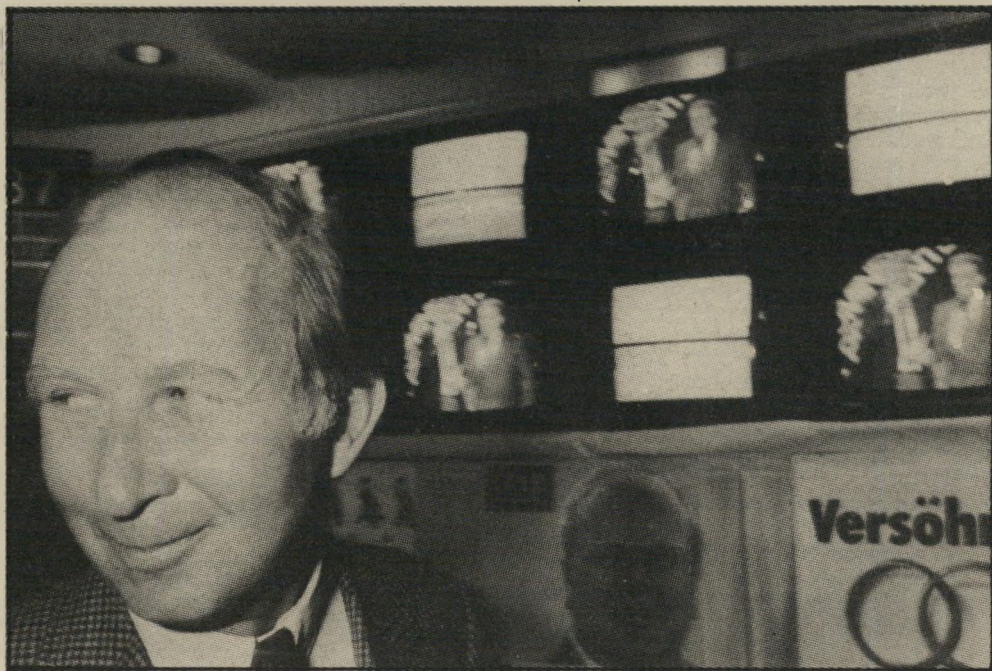

הנשים של הרצוג ואבן, סוזי ואורה לבית אמב'ש. הן קרובות של אלה יפת - נכדות של סב אחד. הסב, שטיינברג, היה בעל היקב במוצא. אחר כך בעל מיפעל-הלבנים בבית האדום במקום. אביה של אלה יפת היה עורך-דין, מראשוני עורכי-הדין היהודיים בירושלים.

אלה יפת שיכלה השבוע את אמה הישישה, ריבקה גילעד-שטטרלינג, ולווייתה אותה בדרכה האחרונה (באמצע). בהלוויה הפתיעו נשיא-המדינה חיים הרצוג (מימין) ואבא אבן (משמאל) עם אורה הרצוג) בהופעתם. מסתבר כי שתי

יילהלם האק שגריר גרמניה בישראל, אירח מסיבה גדולה במוצאי יום-הבחירות לבונדסטאג הגרמני. במהלך הערב הועברו בשידור ישיר מגרמניה תוצאות הבחירות. שעודכנו מדי כמה דקות. ברחבי האולם הגדול פוזרו מכשירי טלוויזיה, כך שאפשר היה להסתכל בתוצאות בכל פינה. הסנסציה של הערב היתה, כמובן, הטעות הגדולה של כל סיקרי-הבחירות המוקדמים, שניבאו ניצחון סוחף לקאנצלר הלמוט קול. השגריר הגרמני הסתובב בין האורחים, ומדי פעם עקב בדריכות אחרי התוצאות. למטה הוא קורא את התוצאות בחדר מנחם סבידור, מי שהיה יו"ר הכנסת.

לה רוברטס עולה על הבימה — מה כבר יש להגיד עליה?

■ הערב, אנב, תפס תאוצה רק שבועיים אחרי התחלתו. כי יום, כעבור שלושה שבועות, מועדון החמאם מלא. בעיקבות ההצלחה הוחלט להמשיך את ה"תוכנית" גם בפברואר, ולא להוריד דה בסוף חודש זה, כפי שתוכנן. הסיבה שבגללה נדרשו שבועיים כדי שהקהל יבין כמה המדובר, לפי פלד: "זו לא עוד תוכנית-ידיד דור, אין כאן טריקים וגימיקים פירסומיים. זה משהו טהור, ומי שמאמין בקשר ישיר עם רוחות, מגיע."

■ תמונה גדולה של הזמרת **עופרה חזה** מקשטת את תע" רוכתו של הצייר הגרמני **וולף גאנג קרנרד**, המתקיימת בימים אלה בגלריה של **שי דנון** בתל-אביב. הצייר הכיר את עופרה דרך **דני להב**, ישראלי החי בברלין ומנהל שם גלריה, כאשר הגיעה לא מומן להופעות לפני יהודים בגרמניה. הצייר הצעיר (30) התפעל מיפיה הכהה — סוג היופי שהוא אוהב — והיא הסכימה שהוא יצייר אותה. לפתיחה החגיגית של התערוכה לא הגיעה עופרה, מ"כיוון שהיא שוהה עתה בלונדון.

נעמי דזן

הספר מתאר את האירוע. בשבוע שעבר חזר המחבר מלונדון כשי ביריו חזוה חתום עם סוכנות ויליאם מוריס. החברה, אחת הגדולות בעולם, גילתה עניין בהרפתקאותיו, והסכימה לייצג אותו בהוצאת הספר באנגלית.

■ שריהמישטרה **חיים ברי לב**, המפכ"ל ואנשי-מישטרה ר" בים נכחו בשבוע שעבר בחדר נתן של קצין-החבלה הארצי של המישטרה, **שלמה אהרנשיץ** קי, בקיבוץ החרדי חפ"חיים. הקצין, המתקרב לגיל 40, היה רווק מושבע, העבודה היתה כל חייו, כמו שאומרים, וידידיו כבר היו בטוחים שהוא לא יתחתן לעולם. הכלה, רווקה גם היא ובערך בתיגילו, היא בתיקיבוץ.

■ השחקן **עודד תאומי** הינחה את ערב מיסטיקה 87 רק במשך שבועיים, למרות ש"היה אמור לעשות זאת במשך חודש שלם. תאומי עזב מתוך הסכ" מה הרדית עם המפיק, **מיקי פלד**, שאין צורך במנחה בערב מסוג זה. פלד: "עודד לא מצא את מקומו בערב הזה, הוא לא הרגיש בנוח. בחרתי בו מכיוון שחשבתי שהוא, עקב עיסוקיו במיסטיקה, הוא הבחירה הטובה עית להנחיית ערב כזה, אבל התברר שההנחה היתה מיותרת. כאשר מדיום ברמה של **אורסר**

בשמי הטוב, אנשים פיתאום אומרים לי, "דיר-בלב, תבוא להור פעה בזמן". רותן הוועם תובע כמה אלפי רולארים, ואומר ש"ימחל לאמרגן רק אם הוא יפרסם מודעות-התנצלות בעיתונים.

■ תאומים, בן ובת, נולדו כי שבוע שעבר לזמרת **סנדרה גונסון** ולבעלה, המוסיקאי-מ" פיק **עופר בדרור**, הצעיר ממנה בכמה שנים טובות. רועי הבן ולירן הבת נולדו בתחילת החודש השמיני, פגים, וכל אחד מהם שוקל פחות משני קילו. ביתניים הם עדיין בבית-חולים. סנדרה היא אם גם לערי בת ה" 10, מנישואיה הראשונים.

■ השחקנית **ליבנת שלם**, אשתו של השחקן **גידעון שי** מר, מתכננת לחזור להופעות אי-חרי הפסקה ארוכה. שלם גילתה עניין בחייה המרתקים של **מנ"י** שוחט, מחלוצות השומר. עשתה תחקירים, נפגשה עם אנשי שים רבים, וריכזה את החומר לערבייה.

■ סיפרו של **יוסי גינס** ברה, בחזרה מטואצ'י. נמכר ב"25 אלף עותקים ותורגם לאנגלית. גינסברג (27) הלך לאיבוד בג'ונגל בדרום-אמריקה לפני חמש שנים, והיה נתון בסכנת חיים במשך שלושה שבועות.

מיכאל קרמר הצלם הגברתן של ידיעות אחרונות. בלט בתחושת שמסיב לצווארו. קרמר, הרוכב על קטנוע, נפגע שעה לפני כן בתאונת-דרכים. הגיע לבית-החולים, נחבש, ומיהר לאירוע שהיה עליו לסקור — הופעת השגריר האוסטרלי בהצגת-הבכורה של הסרט דנדי קרוקודיל.

אנלי האלון באה לביקור בישראל, אחרי ששימשה כאן שנים כנספחת בשגרירות פינלנד. בתפקיד זה היתה אחראית לענייני ברית-המועצות בארץ. ב"מל-התעופה עוררה, משום-מה, את חשדו של איש-ביטחון, שהחל חוקר אותה, מדוע היא באה לארץ. אנלי התעצבנה, אך אחר-הח" ליטה להתבדח: "אני רוצה להיכנס להריון!" איש-הביטחון לא היר" מה ושאל: "איפה תגורר?" שאלה הדיפלומטית: "אתה מציע משהו?"

"אמפורה"

טבק ההולנדי המעולה
מעשני מקטרת
בני טעם.

אזהרה: משרד הבריאות קובע כי – העישון מזיק לבריאות

"אורלי"

בית ספר לספרות גברים ונשים

רח' המלך גורג' 89, תל-אביב

03-284919

03-295318 טל

החלה ההרשמה לקורסים מוזרים
לחודש ימים, וגם קורסים רגילים

קבלת לקוחות במחירים עממיים:

★ תסרוקת 2 ש"ח	★ תספורת 2 ש"ח
★ צבע 10 ש"ח	★ החלקה 15 ש"ח
★ סלסול 15 ש"ח	★ פסים 15 ש"ח

פדיקור ★ מניקור ★ והשתלת ציפורניים

תן

טרמפ
לחייל

סקס ועסקים

ללא שותפים סמויים

- אנו מספקים:
- ★ מכשירים למניעת
- ★ ציחותים בטלפון
- ★ שרות לגילוי מיקרופונים
- ★ מושללים
- ★ מגלי מתכות
- ★ מזכירות אוטומטיות

רדיו דוקטור בע"מ

שלום עליכם 18, ת"א, טל' 286444

תן

טרמפ
לחייל

א.א. עבודות

- ★ מבצעים עבודות
- ★ אינסטלציה, מים וביוב
- ★ עבודות חשמל
- ★ מתקנים חימום מהיר,
- ★ במיבצע
- ★ שרות מהיר

מישרד: טלפון 870090

בית: טלפון 5524289

שעון למר פרס

(המשך מעמוד 10)

פר, לרברי בלס תבע ממנו פרס עצמו להציג את הדברים לפני יצחק רבין, יצחק נבון וחיים בר-לב — האנשים האחראים כיום לכיטחון, לחינוך ולימישטרה.

מאלפת ביותר היתה תגובתו של רבין: "אני לא יודע את העסקים שלכם, ולא רוצה לדעת". נראה שסבר כי אינו אחראי לשחיתות, אם אינו יודע אותה רישמית. הוא רק דאג ש"לא יובטח לוויצמן תיקהביטי חון או תיקהחויץ".

באותה תקופה היה בלס כריבית אצל שימעון פרס, שהביע בצורה זו את תורתו לאיש שהפך אותו לראשיהממ"שלה. באחת מארוחות הערב בבית פרס נכחו במקום גם רם כספי ומירה אברך. כספי, עורדהרין הורין, צץ איכשהו בכל מקום שבו עומד שימעון פרס לעשות דברים שלא ייעשו. נראה שהוא יועצו לעניינים מסוג מסויים.

מירה אברך, רכילאיתחנפנית של גדוליהמדינה, חברתם של רכייטבחים דרום-אמריקאיים וקלגסי מחנות-דיכז, היתה קישוט נאה לארוחת שבה מככב בלס.

מי שמקבל שרות כזה מאיש כמו בלס, בוודאי יודע שאין הד שרות ניתן בחינם. אין ארזיחות-חינם, ואין ראשות-ממ"שלה חנם. מי שקונה מממשלה וראשות-ממשלה, מצפה לתימורה.

מי שמשקיע 1.8 מיליון דולר כדי להפוך את שימעון פרס לראשיהממ"שלה, בוודאי היו לו ציפיות גדולות מאוד לגבי התמורה, ומכיוון שמדובר כאיש-עסקים ונוכל בממדי-ענק, הוא גם ציפה, מן הסתם, לתמורה ענקית. כך מתנהלים העניינים במדינות כמו גואטמלה וליבריה, גם בישראל.

מתנה אישית לפרס

סיפור המחיריד ביותר נוגע לשימעון פרס באופן אישי — והוא הרהים גם את מי שמכיר את פרס.

מספר בלס: "בארוחת-ערב אחרת ב"בית של שימעון פרס הוא אמר לי: 'איזה שעון יפה יש לך'".

הורדתי אותו, נתתי לו ואמרתי לו: 'הוא שלך'.

זה היה שעון שאשתי קנתה לי. אני לא זוכר את הפירמה, היא יודעת. משהו כמו אלף ומאתיים דולר.

לא היתה לו בעיה לקחת את זה, אמר תודה רבה ולקח.

אחרי-כך ראיתי שהוא גם לובש אותו בצילומים שבעיתונים."

ראש מיפלגה סוציאליסטית ה"מד מיו" מתנה אישית יקרה מאיש-עסקים, ראש-ממשלה (בפועל או בדרך) הלוקח שעון יקר מרמות מפוקפקת — זה נורא.

ידידיו של פרס קיוו כי הדברים יובחשו מייד, תוך שעה אחרי הפירסום, באמצעות ה"לפון הבינלאומי. שום הכחשה כזאת לא באה.

תרומה שהיא שוחד

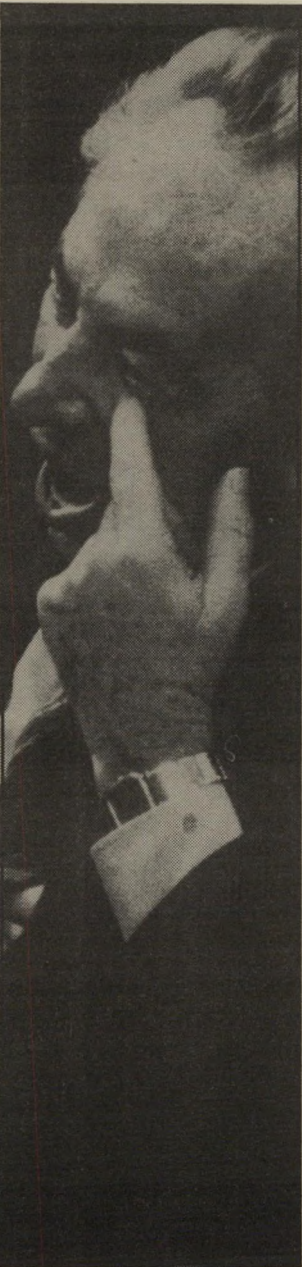
א פחות חמור מקניית ראשות-הממשלה היא פרשת התרומות של בלס למיפלגת-העבודה לפני הבחירות.

חוקימיומן-מיפלגות התקבל בשעתו במטרה מוצהרת לשים קץ לשחיתות, ולפטור את המיפלגות מן הד צורך לקבל כספים מחברות מיסחריות ומאנשים מפוקפקים, המצפים כמוכן לתמורה. כל תרומה כזאת היא שוחד מוסווה.

עתה מסתבר כי הכסף שנלקח מן הציבור פשוט נוסף על השחיתות הקודמת, המגיעה כיום לממדים גרועים עוד יותר. הציבור ראה איך מומן מסע-הבחירות של הליכוד, על מיזמוני ומיכ-

צעייהענק שלו: פשוט לקחו כסף משור דדיהקרקעות בגדה, באיצטלה של "ארץ-ישראל השלמה", תוך הכטחה מרומות להניה להם להמשיך לשדוד אחרי שהליכוד ינצח בבחירות.

המערך עשה זאת בדרך אחרת, לא פחות מושחתת. לרשות המערך עומד משק ענקי, עתירהון, השיך כביכול לחבריההס-תרדות והמקבל סובסידיות אדירות מ"קופת-המדינה: משק "חברת העובדים" וההתיישבות העובדת." משק זה מימן את מיפלגת-העבודה בכל מערכות הבחירות. אך הדבר מסוכך כיום יותר, החוק אוסר על "תאגידים" לתרום למיפלגות — וכל הקיבוצים ומיפעלי-

ההסתדרות הם תאגידים. החוק מרשה רק תרומות של אנשים פרטיים, אך בניגוד לארצות-הברית, שבה מוגבלת כל תרומה אישית כזאת ל-5000 דולר, אין הגבלה כזאת בארץ.

אמנייהשחיתות, שניסחו את החוק, השאירו בכוונה דלתות אחוריות סתוחות.

שימעון פרס רצה כסף מן הקיבוצים. הקיבוצים עשו עסקים עם בלס, וכך תוכננה עיסקה פלילית, מן הסוג הקרוי בישראל "עיסקה סיבובית" (בגלל אחת כמוה הושבו אנשים כמו מיכאל צור ככלא).

איך מעבירים מיליונים מן הקיבוצים למיפלגת-העבודה? פשוט מאוד: הקיבוצים הסכימו לקנות מבלס 25% של חברת-הביטוח ההסתדרותית הס-נה, לא תמורת ערכם בשוק, אלא תמורת סכום הרבה יותר גבוה. את ההפרש בין המחיר הריאלי ובין המחיר המנופח היה בלס אמור לתת למיפלגת-העבודה.

זהו עיסקה פלילית, שנועדה כל-כבולה להפוך חוק. בלס שילם

למיסלגה 600 אלף דולר, והם בים שלם עוד 400 אלף.

בסוף לא יצאה העיסקה אל הפועל. נראה כי הצדדים מצאו דרך אחרת להעביר כספים אלה, אך ברור כי בלס שילם 600 אלף דולר.

מי שמשלם למיפלגה 600 אלף דולר, או מיליון דולר, מציפה לתמורה. בלס אינו סילני-טרום, אלא איש-עסקים מן הסוג המפוקפק. הוא עצמו הגדיר את "יחסו: "אני מצפצף על מיסלגת-העבודה".

מה קיווה בלס להשיג במשך הזמן מיפלגת-העבודה? מה הובטח לו בארבע עיניים? מה אמר פס לאנשי-הקיר בוצים בארוחות במיסערדות, שבלס שילם עבורן באמצעות שליח מיוחד? אפשר לנחש.

"תפוס כפי יכולתך"

חד האישים שמילא תפקיד ודשוב בעסקים אלה היה, לדיכרי בלס, עדי אמוראי.

אמוראי, ח"כ סימפאטי מדוריההמ-שך, היה רכו סיעת-המערך בוועדת הכספים אדירת-ההשפעה, ועכשיו הוא סגן שרהאוצר. הוא כמעט התמנה כגיד בנק ישראל.

בזמן שבלס מימן את מיפלגת-העבודה ותיכנן את העיסקה הסיבובית עם מניות-הסנה, הוא שילם לעדי אמוראי רכבות דולרים (23 אלף, לפי גירסה אחת) עבור "ייעוץ כלכלי".

היה טיב הייעוץ? הערכת חברות, מבחינה חוקית זה היה בסדר. לכל ח"כ מותר לגבות הון-עתק מכל אדם או חברה, וגם מרמויות מפוקפקות ביותר, באיצטלה של שכר-סירות. עורדהרין, שכר ייעוץ כלכלי, וכל עסקים שהם רבים מן התשלומים האלה אינם אלא תשלומי שוחד מוסדי וזה — הח"כ מוכר את השיפעתו בכנסת ואצל השילטון, ואת יכולתו ללחוץ על שרים, תמורת כסף.

כל אדם בכנסת יודע זאת, וחוזר מ"מסישפתיים נוסח שלמה הילל לכללי-האתיקה שאינם-קיימים אין איש עושה לחיסול תופעה מחפירה זו. השחיתות האישית הפשוטה חוגגת בכנסת מזה שנים רבות, והסיסמה היא: "תפוס כפי יכולתך".

ברור כי אמוראי היה איש-מפתח בוועדת-הכספים ובמערכת הכלכלית של מיפלגת-העבודה. ברור כי בלס גילגל כ-70 מיליון דולר מכספי הקיבוצים, שאותם הונה ורימה. יתכן מאוד שאמוראי לא ידע את כל הפרטים — אך נכונותו לשרת איש זה מטילה עליו צל.

בניגוד לפרס, שלא הגיב, מיהר אמורי ראי להגיב בטלפון הבינלאומי.

עצם הימצאותו של אמוראי בגרימניה מתמיתה. הוא נסע בראש מישיחת-נוער שהוומנה לסקר את הבחירות בגרמניה. טיול נחמד על-חשבון מלשליהמסים הגרמני — אך האם זהו עיסוקו של סגן-שרהאוצר, קל וחומר בתקופה של משבר ציבורי חמור סביב התקציב?

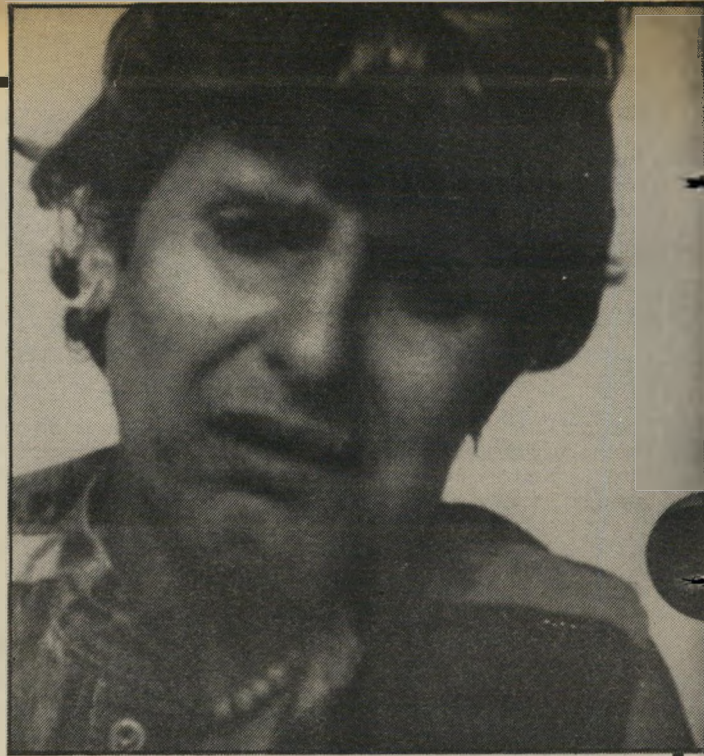
על כל פנים, אמוראי טילפן מגרמניה ואישר שקיבל 23 אלף דולר מבלס. הוא רק ציין שזה היה חוקי, ושנתן לבלס כ"תוסלב שרותים של יעוץ כלכלי.

לירות כדי להרוג

היריה הזאת של בלס אינה — כנראה — היריה האחרונה. הוא הבטיח לקבור כמה אישים מרכזיים בישראל, אם לא יצילו אותו. תחילה ירה מעל לראשיהם של מני-היגיהמערך, הפעם ירה ברגליהם. כפי עם השלישית הוא עלול לירות כדי להרוג קריירה פוליטית.

אם בכלל עוד יכולים גילויי-שחיתות מחרידים להרוג מישיח בפוליטיקה הישראלית.

הזונה הפכה תקדים מיישפטי

בת־שבע השבוע בבית־המשפט
זלמן־שושי התגייס לעזרה

זלמן־שושי בבית־המשפט
1200 ש"ח ללילה

רב יותר. בת־שבע, בחכמת חיים של חיה העדיפה את הממון על פני עיסוק מייגע בשכר מייגע עוד יותר.

זונה קטנה, נמוכת־קומה, שאינה חשוכה לאיש, תמיד מחזיקה בשקית־ניילון, תמיד לבושה בשימלה חדשה, עדינה בתכשיטים, מאופרת בכבוד.

התקנים אפילפטיים

באחד הלילות של חודש פברואר 1983 השתנו חיה. זונה קטנה, ההולכת ומזוקנת, הפכה לתקדים מיישפטי.

בשעה 21.45 היא טיילה על כביש לוד־פתח־תיקווה. לא בפעם הראשונה. גם לא האחרונה. מכונת פגעה בה. נגרמו לה פגיעות־גוף קשות. היא הורעבה, מחוסרת־הכרה, לבית־החולים השרון. ומשם, בשל מצבה החמור, הוכהלה לבלינסון.

חודשיים היתה מאושפזת בבילינג־טון. מתוכם כשבועיים באובדן־הכרה מוחלט.

מתוך כתבי־האישום שהגישו עורכי־הדין של בת־שבע נגד חברת הביטוח סלע, בה היה מבוסס הנהג הדרוס: "התובעת סובלת מאז התאונה מכאבים שונים בראשה, בגופה, פניה ואפה, סחרחורות, התנהגות מזוהה ובלתי־הולמת, התקפים אפילפטיים המלווים באובדן־הכרה והתכווצויות, הגבלה בתנועות כתף וראש, חולשה, עייפות, חרדה ודיכאון, נרדף־שינה, ירידה גרד"

היא היתה נאוו, תמיד לבושה כבגדים יפים. פעם שאלתי אותה: בת־שבע, מאיפה יש לך כליך הרבה כסף, את הרי לא עובדת! תגידי את האמת, את זונה? בהתחלה היא הכחישה. אחר־כך ניענעה בראש.

היה לי חבל עליה. אמרתי לה: בת־שבע, תתחנני עם אחי, מאיר. הוא כי חור תם וישר. תעוררי אותו קצת וככה את בעצמך תחזירי למוטב. אבל היא לא רצתה.

בת־שבע היתה זונה קטנה, אחת מבין מאות, נבלעת ביניהן, מוצאת לה את פרנסתה בעבודה קשה, אפשר לומר: ביושר ובהגינות.

כמו כל זונה הראויה לשמה, גם היא בת למישפחת־מצוקה שנפלטה מביתה בגיל צעיר, שוטטה פה ושם כשבידה שקית קטנה וארנק תפוח מכסף. היא קנתה שמלות, פינקת את ילדי־המישפחה בממתקים וצעצועים, פיזרה את כספה ברוחב־לב, כמו ההיא של פליני, בלילות כביריה.

לפעמים ניסה מישו מיקרי לשקם אותה. פעם ניסו לשררה לגבר תם ושקט. היא לא רצתה. היא הרי ער־מומית וסוערת.

חנה מורגן, מנהלת־חשבונות ב־עיריית חדרה: "אני מכירה את בת־שבע 13 שנים. יום אחד אחותי הקטנה הביאה אותה הביתה. היא אמרה שזו ילדה מיסכנה, שאין לה איפה להיות. מאז היא הפכה לבת־מישפחה. לפעמים ישנה אצל הוריי, לפעמים אצלי או אצל אחת מאחיותיי.

"מי נמצא בשטח? אתה או אני?"

את העגבניה הטריה, ולא הרקובה, אבל לצערי, הרוב לא חושבות על יום שחור. חלק מהגשים שהפכו לעגבניות רקובות פתחו חנות קוסמטיקה או פרפרמריה.

במה זונות יש בתל־אביב?

300*250, 40 קוקסינלים.

אני קיבלתי נתונים אחרים.

אדוני, מי נמצא בשטח? אתה או אני?

זה נכון שעבדת במיקצוע באזור חיפה?

בחיפה התחלתי את ההמוסכטואליות. בתל־אביב התחלתי את הזנות.

בשמועך הצי האמריקאי ביקר בחיפה, באת לעבוד כאן?

שילי. אני לא מחליף את המפעל שלי. בחיפה לא חסר כוח־אדם.

יש בלאי מואין במיקצוע הזה?

(השופט: כשמדובר בבני־אדם אומרים התב־לות).

מה זה התבלות?

אתה הגדרת את זה: מעבר מעגבניה טריה לעגבניה רקובה.

כן, יש התבלות מואצת.

מה הסיכונים במיקצוע?

שור, אונס, עולם תחתון, רצח. להעביר תור: מישו

אחר משלם, מביא חברים שלו וכולם עולים עליי באותו

מחיר. לי זה קרה על בשרי.

סמים?

אצלי לא. הגנשים־הזונות לא יכולות בלי זה.

מה עם מחלות? איידס?

אדוני, אצלנו אף אחד לא חולה: כולן מגיעות ל־

בודה בזמן. אין פאניקה. הקליינטים מגיעים בהמוניהם.

בתל־אביב תמיד יש פקק־תנועה.

מועדונים נסגרו בגלל הפחד מאיידיס?

ברשותך, אדוני, הכביש א־יפּעס לא נסגר.

(ולמן־שושי, חמור־סבר ונרגש, ענה על כל השאלות

כרצינות גמורה. פירצי הצחקו והגחוכים פה ושם היו

על אחריות הפרוצים והמגחכים בלבד.)

חנך פרד ויהודה דברה, עורכי־דין של בת־שבע.

הומינו לרוח־הערים את ולמן (שש"י) וינדר, כדי ש־

יגלה כמה מרוויחה יצאנית. כך יוכלו לחשב בדיוק מהו

אוכרן ההכנסה של בת־שבע.

ולמן־שושי, לבוש בטייטס כחולים, חולצה שחורה,

מגפיים גבוהים, לכנים, עטור בתכשיטים, ממתין ב־

התרגשות לתור.

השופט, מיכאל בן־יאיר: עדת־תביעה

מיספר 3, מה שמך?

ולמן שושי: יסלח לי, כבוד השופט, אבל עכשיו אני

זלמן, הזמנתי בתור עד. כבוקר אני גבר, בלילה —

אשה.

חקירת עורכי־דין פדר, מטעם התביעה, וחיים

גלר, מטעם ההגנה:

יורע לך מה שכרה של זונה?

יצאן משכור בין 1000 ל־1200 ש"ח ללילה.

יצאנית: 800—1000.

כמה לוקחים בשביל יחסים־מיני אנאליים?

70*60 ש"ח.

יחסים־מיני אוראליים?

100*80 ש"ח.

מה ממוצע הגיל של נשים העוסקות

בזנות?

מדידע שלי, שבו אני חי בשטח, אני יורע שיש זונות

גם בגיל 50. פעם ראיתי זונה בת 55. אבל הקליינטים

מעדיפים יצאניות צעירות, ברשות השופט אציין ש־

יצאנית מבוגרת מרוויחה רק 700*600 ש"ח ללילה.

בתל־אביב?

כל המחרים שצינתי הם באזור שלי, בתל־אביב.

אתה עסוק בזה 365 ימים בשנה?

אם חסר כוח־אדם, אני לא יכול לצאת לחופש. אם

אני רוצה ללכת לסרט טוב או להצגה טובה, אני עושה

כמה מיספרים כדי לממן את הכרטיס, ואז אני לוקח לי

חופשה קצרה של כמה שעות.

אפשר לחסוך הרבה כסף מהעיסוק הזה?

לא כל אחת חוסכת. כולן יודעות שיכואו יום ויעדיפו

ואינה מבקשת דבר. תמיד שוטטה ברחובות. בעבר הצליחה להוציא את לחמה בעזרת טיולים אינסופיים וגברים נזקקים. כעת אינה מרוויחה דבר.

העובדות הסוציאליות המטפלות בה החליטו לפתוח במאבק המישפטי. הן תובעות מחברת הביטוח סלע 700 אלף דולר. זה מה שדרוש לבת־שבע כדי למצוא לה קורת־גג ומטפלת צמודה, שתבטיח את נקינות ונקיון ביתה, תדאג תגוע ברעב. זה מה שהפסידה כתוצאה מכך שהפסיקה להיות מארחת של גברים.

כך הופכת בת־שבע לתקדים מיישפטי. זו הפעם הראשונה שזונה מבקשת פיצויים בגלל אוכרן הכנסה. "חוקי־הפיצויים מגבילים אותנו. אנחנו יכולות לתבוע רק 3300 שקל לחודש. זונה מרוויחה אלף שקל ללילה," אמר חנך פדר, עורכי־דין של בת־שבע. ביום שני נפתח שלב שמיטה־העדר יות בבית־המישפט המחוזי בחיפה. בי־פינת הלישכה יושבת בת־שבע, מנע־נעת כרגליים, שותה כוס־מים. מנפנת בידיה לעורך־הדין, שונה לגמרי מבת־שבע ההיא. רק אצבעות הידיים דומות. ארוכות, והציפרניים צבועות באדום. מטופחות. כמו אז.

לה ביכולת־הריכוז, אובדן חלקי של־הזכרון, הפרעות חמורות בראייה ובשי־מיעה, אפסיות וירידה משמעותית בכל תפקודיה האינטלקטואליים, כמו בהופעתה.

היום היא רזה וקטנה עוד יותר. שיערה צנוף ככובע־צמר בחיר. פניה מבוזבזות. התנהגותה ילדותית. אינה זוכרת את התאונה ואת חודשיה־אישפוז אחר־כך, אינה יודעת מה קרה לה ולמה. חיה מהיר לפה. מהיום למחר, חנה מורגן: "בפעם הראשונה כש־ראיתי אותה אחרי התאונה — התי־עלפתי. היא נהפכה לאדם שונה. היא רועדת, מדברת לאט, לא יכולה להסי־תדר בכוחות עצמה."

איריס וינוגרד, עובדת סוציאלית במושב אליכין, "נשיצאה מבית־החר־לים, ניסיתי לקלוט אותה בבית הוריה במושב. בגלל בעיותיה הקשות, וב־ראשן חוסר שקט ואי־יכולת לשמור על היגיינה אישית, סילקו אותה הוריה מהבית."

"היום אין לה היכן לגור, היא משוטטת ברחובות, גרה בתחנות־אר־טובוס, אינה מסוגלת לעבוד, רחוקה על־ידי הבית והחברה." "הלילה ישנתי בתחנה המרכזית בפתח־תיקווה," אומרת בת־שבע, וק־לה אדיש. היא אינה כועסת על איש.

הילדה שנלקחה בכוח ממישכחתה ומביתה, שנשלחה למוסד דתי ושברחה ממנו כדי לחזור הביתה:

"לא יקחו אותי שוב!"

את הפינוי, קולה נשבר והיא בוכה. "סליחה על ההשוואה, אבל כשראיתי איך מפנים אותה נוכחתי בנאצים". מיכל בת 9 וחצי, נולדה מחוץ לניי שואין. היא ואמה אורלי מתגוררות בבית הסבתא אידה זמיר, אשה מש' כילה, דוברת שלוש שפות, שהיתה פעם מוכירה בכירה במשרד החוץ ועובדת היום במשקיבית כדי לפרנס את בתה ונכדתה.

מספרת אידה:

מיכל ילדה חברותית ומקסימה. גיי דלתי אותה באהבה ובמסירות, למרות קשיים כלכליים לא החסרתי ממנה דבר. היא למדה בבית הספר עמיאל והתפתחה יפה בלי שום בעיות מיוחדות.

לפני שנה קיבלה אמה התמוטטות עצבים ואושפזה בבית החולים אבר-בנאל. היא שוחררה אחרי כמה חודשים וחזרה הביתה.

באותה תקופה הגיעו לביתנו שתי עובדות סוציאליות, זיווה סימון טוב ורבקה גולד. הן ניסו לשכנע אותי לשלוח את מיכל לפנימיה. אני, שרק טובת הילדה עמדה לנגד עיניי, הסר כמתי. חשבתי: למה לא לנסות? אני הבנתי שהילדה תהיה בפנימיה, אבל כאן יהיה ביתה.

כשקיבלתי את צו בית המישפט, חשכו עיניי. הותר לי לראות אותה פי' עם שבוע וגלקחו ממני כל הזכויות עליה.

מייד עם הוצאת הצו נלקחה מיכל לפנימיה דתית בבני ברק. באנו לבקר אותה מדי יום, אבל היא בכתה שהיא רוצה לחזור הביתה.

אחרי חופשת החנוכה מיכל לא הסכימה בשום פנים לחזור לפנימיה. לקחנו אותה לייצון פסיכולוגי, כדי לשכנעה לשוב לפנימיה, ובניתיים הגשנו בקשה לדיון חוזר בכיתה מישפט.

כל אותם ימים הלכה מיכל לבית הספר הקודם שבו למדה, בית הספר עמיאל, עד שבשבוע שעבר באו השוטרים.

למה הם לא חיכו לתוצאות הדיון החוזר? מה בער להם?

אחרי שהגיעה לפנימיה, לא הפי' סיקה לבכות. היא היתה מתקשרת הביתה כל כמה דקות ומבקשת בבכי תמרורים שנחזיר אותה הנה. הלכ שלי נקרע. מה יכולתי לומר לה?

ניסיתי להרגיע אותה. אמרתי לה: אל תבכי, העיניים שלך ייהרסו. והיא ענתה לי: אני לא רוצה לבכות, הרי מעות יוצאות לבד.

תמי, הדודה של מיכל, מספרת:

ביקרתי בפנימיה כשמיכל היתה

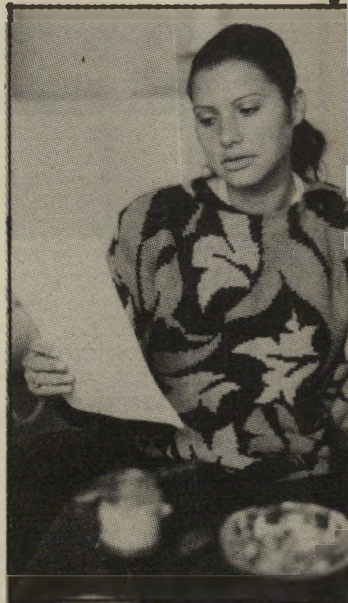
"מיכל" עם סבתא אידה. גידלתי אותה באהבה ובמסירותו."

ש' ני שוטרים ניסו להוציא את מיכל (שם בדוי) מהבית. מיכל התנגדה. היא בכתה וצרחת. נאחזה בכל הכוח באופניה ולא הסכימה לצאת. השוטרים הועיקו בקשר עוד שלושה מחבריהם, וכשאלה הגיעו, הם סחבו את מיכל ברגליים כמו שק תפוחי אדמה. היא היתה היסטריה. אבל הצעקות והבכי לא עזרו לה מול חמשת השוטרים. כל אותה העת עמדו העובדות הסוציאליות בצד ולא פצו פה.

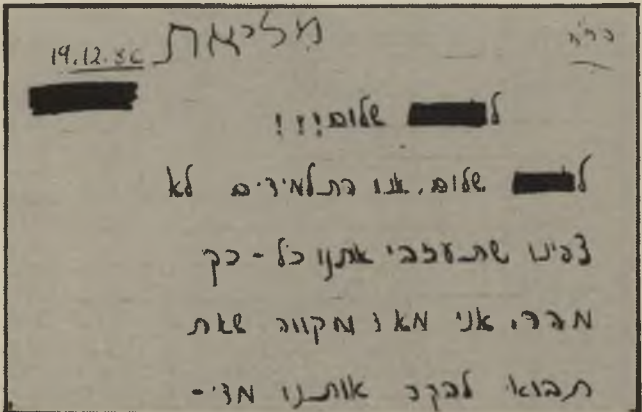
כשהגיעו לניידת, רחפו השוטרים את מיכל פנימה וסגרו בכוח את החלון. זה היה אחד המחזות המוזעזעים ביותר שראיתי בחיי.

כך מתארת אילנה טישלר, שכנתה של מיכל, כיצד נלקחה מיכל לפנימיה. לדבריה מצטרפות שכנות נוספות, גם הן המומות עריין מהמחזה שאירע לפני שבוע.

חמישה שוטרים מול ילדה קטנה, ניסיתי לדבר עם מיכל, אך השוטרים רחפו אותה בגסות הצידה. למה לא טרחו להביא פסיכולוג, שירגיע אותה? כך רחל חמדי, שכנה אחרת, כשאירה, סבתא של מיכל, משחזרת

הדודה תמי חיים בין יאוש לתיקוהה"

אחד ממיכתבי החברות בבית הספר. "עמיאל". לא מגיע לה עונש!

יכולתי? הוא היה בן 15. הייתי בוכה שם כל הזמן, אבל לאף אחד לא היה איכפת שאני בוכה. יש ילדות אהבו את הפנימיה, אני לא מתאימה לפנימיה, יש לי בית שאני אוהבת.

חולה. בפנימיה אין חדרים חולים, ומיכל שכבר חדרה קודחת מחום. לא היה מי שיגיש לה כוס תה חם. היתה תקופה שבפנימיה התפשטה מגפת כינמת, אז הם חפפו לילדים את הראש כנפט. מה זה, ימיהיבניי?

"מיכל" והתוכי שלה. הייתי בוכה שם כל הזמן."

בלילות הייתי מתגעגעת לחברות שלי ולקשת, הכלב שלי. כאן אני שרה ורוקדת וצוחקת עם החברות. שם לא היתה לי אף חברה. את זיווה, העובדת הסוציאלית, אני שונאת בדם. היא הביאה את השוטרים אליי.

בדידות איומה

אחרי שהם שמו אותי בפנימיה החלטתי לברוח. הלכתי למוכר במכולת וביקשתי ממנו כסף. הוא ריחם עליי ונתן לי שקל. באתי בשני אר' טובוסים, ועכשיו אני מתחבאת אצל השכנה, כדי שלא ימצאו אותי.

אני לא יודעת למה רוצים לקחת אותי מכאן. פעם אמא היתה חולה, היום היא בריאה. סבתא הבטיחה לי שיתור לא יקחו אותי מכאן. לא יקחו אותי שוב! **עד כאן מיכל.**

שמואל רון, מנהל הפנימיה אחוזת שרה. סירב לדבר על הפרשה: "העניין לא מוסיף כבוד למוסד. יש לי עוד 150 ילדים לטפל בהם, את מיכל לא אני הבאתי הנה ולא אני לקחתי אותה מכאן. מבחינתי, אין שום דרך לעזור לה."

מייד אחרי שנלקחה מיכל מבית סבתא עליידי השוטרים, ישבה אידה, הסבתא, וכתבה מיכתב לחיים ברילב, שרהמישטרה, ובו גוללה את סיפור מעשה גרירת הילדה עליידי השוטרים. חברותיה של מיכל בבית הספר עמיאל כתבו לה מיכתבים למקום שהותה בפנימיה. את המיכתבים קיש' טו מתגעגעות אליה ומקוות שתבוא לבקר.

תמי הגרירה את הרגשתה תוך דמי עות: "זו הרגשת בדידות איומה, לעי' מוד לבד מול המימסר, כשהמילחמה נראית אבודה מראש. אנחנו רק רוצים את מיכל במישפחה. אנחנו אוהבים את מיכל, לא מכינים איוז סיבה יכולה לה' יות שלא רוצים לתת לה להיות איתנו בקשר. אנחנו חיים בין ייאוש לתיקו' וזה כרגע יד התיקוהה על העליונה, והיא שנותנת את הכוח להמשיך."

כתב וצילם: שי כרם

● **לכתב איתן אורן** על כתבה רגישה ומאלפת על פרשת אורי אילן שנישבה לפני דור על-ידי הסורים בשעת משימתמוריעין סודית ושהתאבד ככלא. אחרי שהחביא על גופו פתקובו נאמר: "לא בגרתי".

חבל שהכתבה לא היתה שלמה, ולא הובאו בה, למשל, תגובות המימסד הישראלי בשעת־מעשה ששיקר לציבור.

צל"ש המתפרעים בעם

● **צל"ש למנשה רז** ולתחקירנים של כניסה חופשית, שהעלו לדיון פומבי נושא לאומי בוער: קיומו של הגוף הטפילי הקרוי ה"סוכנות היהודית". מכיוון שמעולם אין על כך דיון אמיתי בכנסת, מילאה הטלוויזיה תפקיד ציבורי ראשון־בעלה.

● **צל"ג** לרוב המשתתפים בדיון, שהראו שוב את חוסר־התרבות המשווע של המעמד העליון במדינה. עלה על כולם אריה דולצין, יו"ר הסוכנות, שהתנהג בגסות ושהתפרע לאורך הדיון, והציג דוגמה של בירוקראט ישראלי מנופח ושתלטני.

הרגע האחרון של הדיון היה המאלף ביותר: מנשה רז העדיף עמד איזעוניס מול סערת הצעקות מכל עבר, אחרי שהניח לידיו יוסי שריר לומר כמה דברים בוטים (שריר הוא עתה בכחנית "פרח הפורח במאה גנים"). בעור הסוכנות, שזעקים, שריר מתכוון להשיב ורו מנסה לשווא להרגיע, פשוט סגר הבימאי את השידור והקריין על המירקע את אות־הסיס.

צל"ג

קטע מבני היל

● לרבנית אילנה גליסקברג ולעורכי ה־תוכנית מוסף־המוספים בטלוויזיה החינוכית, על שיתפה של הרבנית בתוכנית.

הרבנית, שהופיעה כמראיית לציור של דן מרגלית, לא ידעה לשאול את השאלות הנכונות. הקשר שלה לעיתונות ולמאורעות האקטואליים שנדונו בתוכנית לא היה ברור. הצורה שבה ריאיינה את האורחים באולפן נראתה כאילו לקוחה מסאטירה של **בני היל** על מראיינים ומראיינים, ששורה בשכובע הקורם. היא שאלה שאלות ארוכות מדי, הביעה בעיקר את רעתה, והיה ברור, שהיא רוצה יותר להשמיע מאשר לשמוע. היא התחנפה לגיורת המפורסמת אורנה פורת, והחמיצה פנים לערבי שהחליט גם הוא להתגייר.

מאחורי המירקע

לונדון יגיש

כוונתו של **ירון לונדון**, המנהל החדש של מחלקת־הראמה בטלוויזיה, להכניס את דן שילון כמנחה לתוכנית חדשה העוסקת בענייני־אמנות, לא תצא. כנראה, אל הפועל.

לונדון הביא ההצעה הזאת ל**חיים יבין**, מנהל־הטלוויזיה, אך יבין אמר לו כי האדם היחיד היכול להגיש תוכנית כזאת הוא לונדון בעצמו. הוא שיכנע אותו, לונדון הסכים, ונכון לרגע זה הוא יהיה המנחה החדש.

שניים שהגשימו חלום

באופן בלתי־מתוכנן השתמשו שני אנשים שונים באותו המיטפת כדי לתאר את הרגשתם לגבי מחזה המבוסס על מיכתביה של נערה שחיה במאה השנייה לספירה במידבר יהודה.

בני לים, כתבי־הטלוויזיה, ערך כתבה נרחבת למבט שני על האשה, ששמה בכתא, ושחיה בתקופת מרד בר־כוכבא.

מרים קיני, מחזאית, כתבה מחזה המועלה בימים אלה בהצגות־הרצה על־ידי תיאטרון ה־בימה.

ללים היו סרטי־ארכיון מצולמים מן התקופה שבה גילה ייגאל ידין את האגרות של בכתא. הסרטים מתעדים את החפירות, ואת האגרות עצמן, כששמע על המחזה המועלה בהבימה, קפץ על הנושא וערך את כתבתו. הוא לקח את שחקני המחזה וצילם כמה סצינות ממנו בשמורת־הטבע בעיר־פשחה, ואותן הסצינות על קרשי הבימה.

ליס התחבב מאוד על אנשי־התיאטרון, וכי־שסיים את הצילומים הודו לו. אך הוא אמר שהוא צריך להודות להם כי: "עזרתם לי להגשים חלום". אחרי שהסתיימה ההצגה הראשונה על הבימה, התבקשה קיני לומר כמה מילים לקהל באולם. היא היתה נרגשת מאוד ואמרה: "תודה שעזרתם לי להגשים חלום".

מאחורי המיקרופון

צנזור לא מצנזר

ערינה עברון חוזרת אל גליהאחר בסידרה חדשה של מראיינים. בתוכנית מגירות־הלב בגלי־ה"ל התוכנית הפכה פופולארית ביותר בגלל האופן שבו הצליחה עברון לגרום ל־מראייניה להיפתח ולהישפף לפני המיקרופון.

המראיינים הראשונים בתוכנית, שתשודר בכל ליל־שבת ב־7 בגלי־ה"ל, החל ביום השישי הקרוב, יהיו המשוררת **אמירה הס**, העיתונאי **רפיק חלבי**, המוסיקאי **שלמה גרוניך**, ח"כ **שימחה דיניץ**, הסופר ופעיל־זכויות־האדם היהודי־צרפתי **מארק האלטר** וח"כ **יאיר צבן**.

צו על צו

שידור התוכנית ממני עם המנחה **מני סאר**, שבה ריאיון את הזמר וזהר ארגוב כליל־שבת, כמעט ולא התקיים.

יוסי משולם, המפיק המוכשר והמיקצועי של התוכנית, שיכנע את ארגוב להופיע בתוכנית ולספר על תהליך־ההגמלה שלו מן הסמים. הקלטת התוכנית תוכננה ליום הרביעי.

ביום השלישי רב ארגוב עם נסים כן־חיים, אמרגנו. כמשך כל היום השלישי וביום ה־רביעי, עד למועד־ההקלטה, שמר משולם על ארגוב, ואף ישן איתו בלילה. כדי להבטיח שהזמר לא יתחרט ואכן יגיע להקלטה.

התוכנית הוקלטה ביום הרביעי, בנוכחות קהל, באולפני־הרצליה.

ביום החמישי הגיע עורך־הדיון יורם אבירם, המייצג את בן־חיים, למישרדו של **אורי פור**, מנכ"ל רשות־השידור, ובכרו צו. הצו היה מופנה גם ל**נתן בהן**, היועץ המיטפטי של הרשות ויוסי משולם, מפיק התוכנית. בצו, שהיה חתום בירי שופט, היה כתוב של־ארגוב אסור להופיע, להתראיין, או לעשות כל פעולה אחרת ללא אישור האמרגן.

אבירם הוסיף כי האמרגן מתנגד להופעתו של ארגוב בתוכנית ממני והוא דורש מן הטלוויזיה שלא לשרר את התוכנית שהוקלטה יום קודם.

נתן בהן הורה לאנשי הטלוויזיה שלא לשרר את התוכנית בהשתתפותו של ארגוב, וביקש ממשולם לנסות ולשכנע את האמרגן להסכים להופעתו של ארגוב בתוכנית.

משולם ניסה לדבר עם האמרגן, אך זה לא היה מוכן לוותר.

ביום השישי בבוקר נכנס עורך־הדיון רוער קירשנבאום, המייצג את ארגוב, לפעולה. הוא

הס פותחת את הסידרה ערב צאת ספריהשירים השני שלה שני סוסים בקו האור. אחרי שיצא

צלם דן ברנע עם שחקנים אליאן ואברהמי ב.בכתא"

חלום שהתגשם

סיפרה הראשון שעורר סערה והתעניינות, היא הוגרה על־ידי כמה מן המבקרים כמשוררת בעלת כושר־ביטוי עז, חושני ויוצא־דופן.

במהלך הראיון סיפרה הס כי בעלה, עזרא הס, הוא צנזור צבאי במיקצועו. עברון שאלה אותה אם בכבוא הביתה מן העבודה, אחרי ועוננו ופולארד, יש לו עוד כוח לצנזר שירים שלה.

הס: "לא הייתי רוצה לאחל לו חוסר־אונים, אבל רציתי כמעט להגיד שאני מקווה שאין לו כוח לנזר שירים שלי. אני ממש זקוקה לחופש מלא, כלי צנזורה. באמת הוא לא מצנזר, אני לא יודעת למה הוא לא מצנזר. אולי כי אני כללית מקובלת עליו, למרות שאני בספק אם הוא אובייקטיבי לגבי".

בחלק אחר של הראיון מספרת הס על עלייתה ארצה מעיראק בגיל 8, על חווית הריסוט ועל מעברת יוקנעם, שם גרה מישפחתה.

בהקשר זה שאלה אותה עברון איך קיבלו אותה הצברים בבית־הספר, והיא ענתה: "טוב, קודם כל היה לי מיבטא אחר, וכנראה עשיתי אי־אלה הסבות למיבטא שלי. בכל זאת התייחסו יותר לעובדה שהייתי תלמידה טובה, ולא התייחסו לניב המזרחי הבוקע ממני. הרגשתי שאני זורמת עם האנשים, לא נחשלת בגלל היותי עולה. אולי זה אפילו נתן לי אתגרי לרצות להוכיח את עצמי. רומני שיש חלק פיזיטי באופי שלי".

זמר ארגוב הצו נעלם

ניגש לבית־המיטפת והוציא את התיק, שבו נדון העניין שבין ארגוב לאמרגנו. בתיק גילה קירשנבאום לתדהמתו צו נוסף, חתום בידי שופט, המבטל את הצו שאותו הגיש עורך־דיון של בן־חיים.

קירשנבאום ניגש עם התיק לשופט התורן בבית־המיטפת. וזה חתם כי הצו המבטל הוא מאוחר מן הצו שהוגש להנהלת־הרשות ול־מפיק־התוכנית, וכך התאפשר שידור התוכנית, למרות התנגדותו של האמרגן הרוער.

לכתוב ולא לקרוא

עובדת־דיון ותיקה, שפרשה לגימלאות, הוד פיעה ביום השישי אחרי־הצהריים בתוכנית מא־חורי הכותרות.

שיפורה פויררשטיין, שהיתה מזכירה אי־שית של כל מנהל־הרדיו, סיפרה בתוכנית סיי פורים קטנים ומשעשעים מעבודתה איתם.

בין השאר סיפרה כי פעם קיבלה מהמנהל ד"ר **ישעיהו ספיר** מיכתב להרפס. לאיש היה כתביד בלתי־מוכן, והיא ניגשה אליו כדי שיפצנע עבורה את המיכתב שקיבלה להרפסה.

ספירו הסתכל בה בתדהמה ושאל בכעס: "מה, את קראת את המיכתב? אסור לך לקרוא אותו".

עלי מנהל אחר סיפרה כי היה עובר בין החרדים ומניא אבנים על כל ערימת ניירות או מיכתבים שראה על השולחנות, כדי שהרוח לא תעיף אותם.

היא כינתה את כל מנהל־הרדיו בשם "פו־

ביקש שיחרור

כמה דקות אחרי השעה 2 בעהרי היום השישי, כשהקריינית בגלי־ה"ל הוד ריעה כי התוכנית עוד לא שבת עם **שלמה ארצי** לא תשודר, נראה ארצי עם אשתו ברחוב דיזינגוף בתל־אביב.

התוכנית, שאותה מגיש ארצי בתחנה הצבאית מדי יום שישי, משודרת בחלקה הגדול בשידור חי.

ביום־החמישי טילפן ארצי ל**נחמן שי**, מפקד גלי־ה"ל וביקש ממנו להשתחרר מן המישרד ביום השישי. הוא

סיפר כי הוא צריך לנסוע לאילת, ולכן לא יוכל להגיע לאולפן.

ליטורקים", וסיפרה כי היו זמנים שבהם לאנשי חרות לא היתה דריסת־רגל באולפני קול־ישראל והמראיינים הרישמיים היו רק אנשי מפא"י, שהיתה בשלטון.

ברדיו ובטלוויזיה

מאזני גלי־ה"ל הבינו רק ביום השישי כי ערב, כשצפו בטלוויזיה, מדוע המליץ **מולי שפירא**, מגיש התוכנית בלילי נעים באותו הבוקר, על תוכניתו של **מני סאר** ממני. שפירא היה אחד האורחים בקהל. בעת הראיון עם וזהר ארגוב הזכיר פאר כי שפירא היה פעם מדיח חברתי של ארגוב, כשזה למד בבית־הספר. בקטע הזה עברה המצלמה על שפירא, והוא הופיע בתצלום־תקריב גדול על המירקע.

ענת סרגופטי

קר ומועשלג ועצוב

כבר ראיתי הרבה פעמים. או גם להם זה קרה. הם החליטו להתגרש. לא יודעת איך הזוג בעצמו מרגיש, אבל מה שהם עשו כאן לאנשים זה באמת לא פייר.

כאילו אהבה נחיל להאמין עכשיו?

דניאלה הור
גם להם זה קרה

לא רק קר שם בלונדון, ויורד שלג, והרחובות מכוסים כפור, והתחבורה צולעת, אלא שכל הסיפורים העצובים של השבוע מגיעים משם. הסיפור הראשון הוא על **שימעונה שוורץ-קרה**, שהפכה לאלמנה. שימעונה, שנישאה בפעם השלישית לאחר מעשיירי-לונדון, **סירני קרה**, היה איתו באמת באושר ובעושר שרוב בנייהארם רק חולמים עליו. לפני כמה חודשים, כשנרמה היה לשימעונה ולסירני ששום דבר בעולם לא יוכל להעיב על אושרם, גילו אצל סירני גידול ממאיר כראש. כשחזר מבית-החולים, השכיבה אותו שימעונה במיטה, והחזיקה לו את היד, עד לרגעיו האחרונים. אז נכון שהעושר נשאר לה, אבל האושר לא.

הסיפור השני מלונדון אומנם אינו קשור בי מוות, אבל גם הוא עצוב. אחד הזוגות הישראליים היפים והמוצלחים בלונדון הם **עורדיהרין יעקב סולומון** ואשתו היפה **דניאלה הור**, שהיתה פעם איזו מלכת-יופי. הם גרים בלונדון כבר שנים, מגדלים את ילדיהם וכמעט נוגעים בשמיים מרוב אושר. בכל פעם שבאו לבקר כי ארץ, היו מראים עליהם כאצבע ואומרים: הנה זוג שחי כמו שאף אחד לא חי היום. הוא חי בשביחה והיא חיה בשבילו. אהבה כזאת כבר לא מוצאים היום.

יש להם ארבעה ילדים, וגם בית-חופש חלומי בהרצליה-פיתוח. או נראה שדווקא מוצאים. אהבות כאלה אני

אשר ידלן, טלי ליבני - סוף

מעט הם גם יינשאו, נשפט אשר ידלן ונדרון למאסר. האהבה ביניהם לא פסקה, גם בתקופה הקשה ההיא, והכל לא עמד להם למיכשול. הם נישאו, וטלי חיכתה לו ליד שער בית-הסוהר כשיצא משם לחופשי. מייד אחרי שיחרורו הם נסעו לארצות-הברית, להתחיל בחיים חדשים. מהר מאוד נולדה להם הבת המשותפת, אבל בענייני עבודה ופרנסה לא האיר המזל לידלן. הובטחה לו משרה כמנהל בית-חולים לטיפולים קוסמטיים, אבל בית-החולים לא הוקם כלל, ואשר שוב חיפש עבודה. עוד כמה דברים שנראו טובים ומבטיחים התפקשו לו, ובסוף הוא נעשה פשוט סוחר-מניות. הם גרו בדירה שכורה ופית' אום הסתבר שחיי-היומיום הם קשים, והמים הכי מתוקים הם הגנובים דווקא.

כשנסעה טלי לארצות-הברית, היא לקחה חופשה-ללא-תשלום ממשרת-הביטחון, שם היא עובדת כעורכת-דין מזה שנים רבות. כשתמו השנתיים, החליטה טלי לקחת את בתה הקטנה ולחזור הנה.

פעם בכמה זמן היתה טלי נוסעת לבקר את אשר, ופעם בכמה זמן היה הוא מגיע הנה לבקר אותה ואת הילדה, אבל הנסיעות האלה לא עשו כלום לשיפור הנישואין, כנראה. בפעם האחרונה לפני שמונה חודשים, כשטלי נסעה לבקר את בעלה, היא ביקרה גם אצל עורדיהרין, וביקשה ממנו להתחיל לטפל בגירושין שלהם. הנה נגמר עוד רומאן אהבה גדול.

לפני 17 שנים הסכימו זה את זה. **אשר ידלן** היה נשוי ואב לבן. גם **טלי ליבני** היתה נשואה ואם לבן. אבל זה לא הפריע להם להתאהב, ולנהל רומאן סורי במשך הרבה שנים. אחר-כך כל אחד מהם התגרש, וכשכבר היה נדמה שהנה הם באים אל השקט והשלווה, ועוד

אשר ידלן וטלי ליבני
לקראת גירושין

150 חוגגים לעומת 3000 נעלבים

טרודי ווהר קרנר הם בוודאי מצאצאי הבילויים, שחיו כאן לפני 100 שנים. את זר אפשר ללמוד מדרך-חיהם של טרודי ווהר. כבוקר הם הולכים לעבודה שלהם והוא כמנהל בחברת שיכון-ופיתוח, והיא כמארגנת קונגרסים בינלאומיים, אחרי הצהריים הם נחים קצת, ובערב, בכל ערב, הם יוצאים לבילויים. יום אחד מסיבה, יום אחד קבלת-פנים, למחרת נשף, ושוב למחרת דיסקוטק, ואם נשאר איזה יום ריק אז הולכים סתם לארוחת-ערב עם הרבה חביבים. מתוך 365 ימים בשנה, הם יוצאים לבילויים בערך 400 ימים, ואיך מבלה אחד בכל ארץ ישראל שאינו מכיר את הזוג הצוחק, הרוקד והעליו הזה.

למה אני מספרת לכם את כל זה? פשוט כי טרודי ווהר חגגו לפני שבוע את יום-הנישואין ה-25 שלהם, וזו היתה הזדמנות נהדרת להחזיר אירוח לכל המארחים שלהם, במשך השנים. אצל זוג רגיל שחוגג את חתונת-הכסף, זה פשוט מאוד. מזמינים קצת מישפחה וקצת חברים ועושים שמח. אבל אצל צאצאיה-הבילויים העניין לא פשוט. כשישב הזוג לחבר את רשימת-המוזמנים, הסתבר שהם צריכים לשכור את איצטדיון ירדליה, שהיה תפוס עלי-ידי מכבי תל-אביב

אביבה פז
בגלל 80 אגורות

שהוכיחו שהאיש לפחות לא מתחזה. הם שתו קפה, והאיש חזר על הצעתו בדבר 5000 הדרי-לארים והדירה והמכונית. אביבה אמרה לו שהיא תחשוב על ההצעה, ותענה לו תשובה כבר למחרת היום. והם עמדו להיפרד, כשהגיעה המלצרית כשבירה החשבון על שלושת סיפלי-הקפה. האיש שילם וקיבל עודף בסך 2.80 ש"ח. הוא הסתכל רגע בכסף הקטן, השאיר את שני השקלים, ולקח בחזרה את 80 האגורות. אביבה הסתכלה בו ונתנה לו תשובה מיידית שהיא לא רוצה את ההצעה שלו. לא יודעת מה חשב רוברט אביגור על אביבה, אבל אביבה חשבה שאיש הלוקח בחזרה 80 אגורות, בטח לא ישמח לתת כל חודש 5000 דולר. זהו, אביבה שוב פנויה להצעות-עבודה.

טו גוד טו בי טרו

לפני חודש פורסמה בהעולם הזה כתבה גדולה על **אביבה פז**. אני לא יודעת איזה רושם עשו הדברים הכתובים על אביבה, אבל מה שברור הוא שהתמונות שלה, שליוו את הכתבה, עשו רושם גדול מאוד על כמה אנשים. אחד מהם התקשר עם המערכת וביקש את מיספר-הטלפון של אביבה. מוכן שסירבו לתת לו את המיספר, אבל כשהוא טילפן בפעם ה-30 שאלו אותו מה הוא רוצה, והוא אמר שיש לו הצעת-עבודה נהדרת עבור אביבה. ביקשנו את מיספר-הטלפון של האיש, והי עברנו אותו לאביבה. אביבה טילפנה אליו והאיש, **רוברט אביגור** שמו, אמר שיש לו בלונדון סוכנות של האופנאי **טד לפידוס**, והוא רוצה שאביבה תעבור בחנות שלו, ותמורת זה הוא ישלם לה 5000 דולר לחודש, וישכור לה דירה ומכונית.

ההצעה נראתה לאביבה קצת מדהימה, אבל היא הסכימה להיפגש עם האיש בלובי של מלון דן. לפגישה הגיעה אביבה עם חברתה הטובה **ברכה נאמן**, ותיכף אחרי השלום הן התחילו לתחקר את האיש כדי להיווכח אם הוא רציני, או שהוא סתם איזה מתחזה. הוא הראה להם את הדרכון שלו, ושאר תעודות

וריאל מדריד. אז צימצמו את הרשימה, שתתאים לאולם הסינרמה, ואז הסתבר שגם הסינרמה תפוסה. עשו רשימה שלישית, עוד יותר מצומצמת, בשביל קולנוע תל-אביב, ואחר-כך הוחלט שאי-אפשר, כי בקולנוע אי-אפשר לרקוד. ככה, בגלל האולמות של תל-אביב, הצטמצמה הרשימה כל יום, עד שהגיעה למינימום שבמינימום — 150 איש — והם שכרו דיסקוטק.

כל ה-150 באו, שחו שמפניה, אכלו סיגרים מארוקאיים ושטפו את העיניים בברקדנית-בטן צעירה בעלת מיבטא רוסי, ונראה היה שכולם היו מאושרים.

אבל למחרת המסיבה התחיל הטלפון בביתם של טרודי ווהר לצלצל, והוא לא הפסיק עד היום. 150 איש ואשה טילפנו כדי להגיד תודה, ושהיה נהדר. עוד 3000 איש ואשה טילפנו כדי לשאול למה הם לא הוזמנו.

ככה זה בארץ, על כל בן-אדם שמח יש 200 נעלבים וכועסים. אני בטוחה שאת החגיגה הבאה שלו יעשה הזוג קרנר באיצטדיון בלומפילד, או בכלל לא.

טרודי ווהר קרנר
בלומפילד - או בכלל לא?

אהוד וחווה יערי
איך קוראים לה? איפה הם נפגשים?

יורעים. אליו יהיו כמו התשובות שקיבלתי על אהוד יערי, אני פשוט מפטרת את כל השפיונים ומתחילה לחפש אחרים.

בשבוע הבא אני שולחת את השפיונים לברר על אבי גרנות. אם התשובות שאקבל בקשר

מי האשה שאיתו?

מישפט יערי-גרנות נגמר, ואיתו, כנראה נגמרה גם התעניינות הציבור בחווה יערי ובאביה גרנות. את כל מה שהיה לדעת על שתיהן כבר כולם יודעים, ושום דבר מרגש, כנראה, לא יקרה להן בנווה-תירצה. לעומת זאת, מה שכולם מתים לדעת זה מה קורה עם הבעלים של יערי וגרנות. אני אספתי את כל השפיונים שלי לאספה כללית ואמרתי להם לצאת לשטח ולהביא לי כל ידיעה בקשר לאהוד יערי. השפיונים התפזרו, עמדו בתצפיות במשך ימים שלמים, תיחקרו חברים, שאלו שכנים, וכל מה שהם הצליחו להביא לי בתום שבוע שלם של עבודה קשה היא הידיעה שלאהוד יש ידידה קרובה, שאותה הוא רואה כמה פעמים בשבוע. מי האשה הם לא יודעים, מה היא עושה בחיים, הם לא יודעים, איך קוראים לה הם לא יודעים, מה היחסים שלה עם אהוד הם לא יודעים, ואיפה הם נפגשים הם לא

מחזיקים לה אצבעות

מי שמוציא את האף שלו החוצה פעם אחת, יודע מיהי יהודית נגר. יפה, שחומה, מלאת-חיים, תוססת ומאוד מורגשת בכל מסיבה. פיתאום, בשבועות האחרונים, שמת לי שהיא נעלמה מכל המסיבות הטובות בעיר, וכבר התחלתי לראוג שמא חטפה איוה שפעת סינגפור או צרה מסוג אחר, ולכן עשיתי לה דרינג-דרינג ממש על הבוקר.

"שלום, יהודית. מה שלומך?"

"אני מקווה שבסדר. בעוד 10 ימים אני אדע אם שלומי מצויין או לא טוב."

יהודית נגר
הפרייט-מבחנה

"מה זאת אומרת, בעוד 10 ימים תדעי מה שלומך?"

"אני לא יודעת אם את יודעת, אבל אני כבר נשואה ארבע שנים, ובמשך שלוש שנים אני מנסה להיכנס להריון ולא הולך לי. אז עכשיו עשו לי הפרייט-מבחנה, ואני שוכנת בבית ומתפללת שזה ייקלט. אז אני אהיה באמת מאושר."

"גם אני מקווה שבשילך שהכל יהיה בסדר. אז עכשיו תלכי לנוח, וכל טוב לך!"

מזמרת לזמרת משיר לשיר

אז קודם התחלתי לחפש עם מי יוצאת שרי צוריאל. חקרת וחקרת, ובסוף הסתבר שהיא אוהב שלה הוא בחור צעיר ויפה-תואר בשם אפי, שבמיקצועו הוא קבלן לעבודות-עפר. נודע לי שהוא אוהב את שרי ונהנה מאוד לשמוע אותה שרה.

כשגמרתי לחקור את זה בדיוק, נסעתי לי לאיוה שבוע לחופש, וכשחזרתי התחלתי לחקור מי הרומאן של הזמרת השניה, ריקי גל היפה. חקרת וחקרת, ונודע לי שהרומאן שלה הוא

יש בארץ שתי זמרות שבעיניי הן דומות. שתיהן יפות, שתיהן זמרות טובות, שתיהן גרושות כבר שנים, שתיהן מחזירות מאוד ושתיהן שומרות בסדר גדול את הרומאנים שלהן מפני העיתונות, ולא מוכנות להגיד מילה. דווקא בגלל זה החלטתי לעשות מחקר קטן, ולנסות למצוא מי הוא הגבר בחיי כל אחת משתי הזמרות האלה.

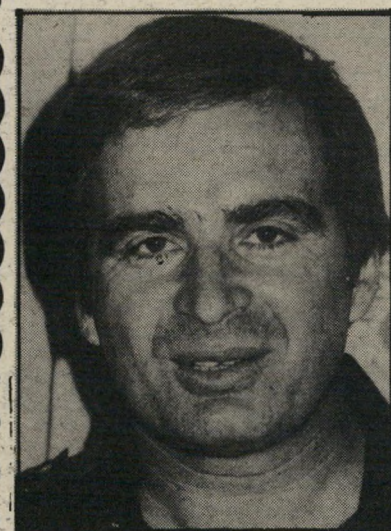
שרי צוריאל
- בשם אפי

בחור צעיר ויפה-תואר בשם אפי, שבמיקצועו הוא קבלן לעבודות-עפר. נודע לי גם שהוא מאוד אוהב את ריקי ונהנה לשמוע אותה שרה. אחרי שקיבלתי את האינפורמציה הזאת, צילצל לי איוה פעמון בראש, והלכתי להשוות בין שני הגברים האלה. זה של שרי צוריאל וזה של ריקי גל, ופיתאום ראיתי שזה, כנראה, אותו הבחור. מאושר מאוד נבהלתי, כי אני לא אוהבת שבחור אחד יוצא עם שתי נשים.

אז שלחתי את השפיון שלי לענייני-תרבות ואמנות, והוא הביא לי את הידיעה שאומנם אפי היה החבר של שרי צוריאל כמעט שנה, אבל בדיוק בשבוע-החופש שלי הוא עבר לריקי גל.

ריקי גל
קבלן לעבודות-עפר

טומי לייטרסדורף
עורכת-דון צעירה

פחות, כי אי-אפשר היה בכלל להתקרב לוויולה שלהם. בגלל כלבי הרוטוויילר המפחידים שלהם. ועכשיו נפלה הפצצה. לי, באופן אישי, זה לא איכפת במיוחד, אבל שמעתי שהשכנים בסביון ממש הרוסים. טומי לייטרסדורף קם בבוקר אחד, לפני שבועיים, ועזב את הבית ואת הבריכה ואת אשתו ואת שלושת ילדיו, ואפילו את המישרד המפואר שלו. עזב הכל והלך. לי נודע שברוך הוא פגש בעורבת-דין צעירה, שהצטרפה להליכה שלו.

אצל מישפחת קורנהאוזר הכל בסדר. לא מכבר הם חזרו מטיול נפלא בסין.

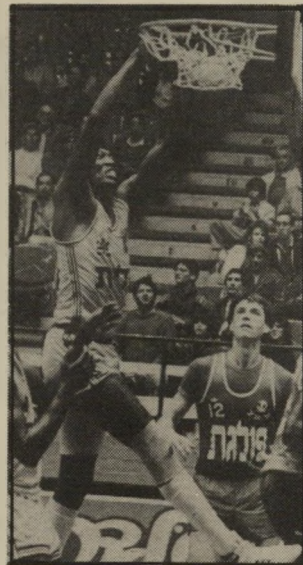
עוד מישכחה מאשרת התפרדה

ברחובי-גיבעה בסביון גרים שניים מצאצאי מישפחת מאיר העשירה. בבית אחד גרים רינה (בתו של משה מאיר) ובעלה, האדריכל טומי לייטרסדורף ושלושת ילדיהם, ובבית אחר באותו רחוב גרים ורדה (בתו של בנימין מאיר) ובעלה, הפסיכיאטר ריצ'רד קורנהאוזר ושלושת ילדיהם.

והשכנים, כמו שאתם יודעים, מדברים. הרבה פעמים שמעתי מהשכנים שהחיים בבית מישפחת לייטרסדורף זה משהו ממש מהסרטים. אהבה ענקית, יחסים הכי טובים בעולם, חיינישואין כמו ברומאנים. על מישפחת קורנהאוזר דיברו

חור בודד

מקומו של לי ג'ונסון, במכבי תל-אביב, לא בטוח

כדורסלן ג'ונסון עניי עירך קודמים

נראה שהמאמן הקשה שהשקיע שני שחקנים הכושם של מכבי תל-אביב לא יועיל להם בעתיד. הרמה הבינונית ולמטה שהציגה מכבי במישור חקי גביע-אירופה בכדורסל, ההפסדים הרבים שצברה מכבי בארץ (הפועל חולון), וכחול' (לסובייטים ולצרפתים) התנקמו דווקא בטובים, והטובים הם קווין מאקגי ולי ג'ונסון.

ג'ונסון, שהשקיע הרבה מאמץ ביישחק האחרון נגד הספרדים בהיכל הספורט, יהיה כנראה האיש שיסבול מהשינויים בקבוצה.

בנהלת מכבי תל-אביב, המכונה ה'כספת הסגורה', לא אוהבים להפסיד. בשבועות האחרונים התכנסו ראשי הקבוצה, בניסיון למצוא דרך להוציא את הקבוצה מן הבוץ. כשמכבי מפסידה, אוהדים עשירים עוזבים אותה.

ההפסדים ברמת המישור יביאו לישינויים דווקא בקרב השחקנים האמריקאיים. בישראלים יטפלו אחר-כך. יעני, עניי עירך קודמים. בקרב האמריקאים לי ג'ונסון המוכשר הוא, כנראה, האיש שמקומו לא בטוח במכבי תל-אביב.

כפרה על דדש

סיפור האגרוף שחטף יו"ר הנהלת בית"ר ירושלים, רוני בראון, במיגרש בלוד, ממשיך להכות גלים. בשבת האחרונה החטיפו לבראון כבדהגוף אגרוף בפרצוף. בראון, שהתרחק, ביקש

דני נוימן:

„אני לא מינוי פוליטי“

נו, דני, בית"ר תל-אביב תישאר בליגה?

אני לא נביא. אבל אני מקווה שב-תום העונה בית"ר תל-אביב תישאר בליגה הלאומית. לבית"ר מיספר שחקנים מאוד מוכשרים, כתוספת עם מיספר צעירים. אני מחפש חלוץ, ואיתו אני מקווה שהקבוצה, יחד עם כל הצוות, יוכלו להשאיר את בית"ר תל-אביב בליגה הלאומית.

אומרים שאתה מינוי פוליטי.

קבוצה שנמצאת במקום 15 בליגה הלאומית — לא מחפשת פוליטיקאים. פוליטיקאים אולי יכולים להשאיר את תה בוועדת-הספורט בכנסת, אבל לא בליגה הלאומית. בליגה הלאומית צריך מאמן כדורסל.

נכנסת לתקופת הפגרה, בשבת מתחיל הסיפור שלך.

המישחק בשבת האחרונה נתן לי אמת-מידה על יכולתם של כמה שחקנים, כמו גם טעויות שנבעו ממישחק נאיבי של שחקנים. נאימונים השבוע אתמקד בכמה מהלכים טאקטיים. אני מקווה שביום החמישי הקרוב נוכל בהחלט לומר שבית"ר תל-אביב מוכנה למישחק הקשה בנתניה.

מהם יחסית עם הנהלת בית"ר תל-אביב?

אני המאמן, ועל פי יישק דבר. כמו כן שאני חייב לציין שלבית"ר תל-

מאמן נוימן על פי יישק דבר

אוחנה נהג ונתפס בזמן שלילת רשיון

לפני חודש ימים אירגנה אתי אוחנה מסיבת יום-הולדת. אתי, דוגמנית, שי ירדה מעיר הקודש לתל-אביב, היא במיקרה גם אחותו של אליל הכדורגל המפורסם מירושלים, אלי אוחנה. ערב המסיבה הודיע האח טלפנית לאחותו כי הוא לא יוכל להגיע. הסיבה: המיטרה תפסה אותו נוהג בזמן שלילת-רשיון בדרך לתל-אביב.

כדורגלן אוחנה וחברתו הנהגה דאגה להכחיש

לא פורסם בעיתונים. הנהלת בית"ר ירושלים הפעילה את כל קשריה עם העיתונאים ועורכי-מדר' רייספורט וביקשה שאלה לא יפרסמו את הפאשלה שקרתה לחלוץ המוכשר. יתרה מכך, הנהגה גם דאגה להכחיש את הסיפור באוזני עיתונאים שפנו אליה. העיתונות פירגנה לאליל. אוחנה זוכה מצד תכני הספורט ליחס שלא

פניתי מייד למיגרשים לברר את הסיבה מדוע שללו את רשיון הנהיגה של האליל. וראה זה פלא: בנהלת בית"ר ירושלים מעולם לא שמעו על כך שאוחנה שללו את הרשיון. הם גם לא שמו לב שאוחנה מגיע לאימונים מרי יום. במשך החודש האחרון, כשיחבר מלווה אותו ונוהג במקומו במכורנית. הדבר התמוה ביותר הוא שהסיפור

מאמן חמו מכות סודיות

כידורים נסידור ישיב לזקנים

לאיתן-גבת, קבוצת הכדורסל שבי עמק-יזרעאל, יש קהל אוהדים מסור ביותר. קיבוץ גבת, שכולו אחוז בטרור הכדורסל, החליט לעשות מחווה לז'י קני המשק: כשהקבוצה משחקת במיגרש הביתי, יש מצלמת טלוויזיה בארץ, המצלמת את המישחק ומעבירה אותו הישר לחדרי הקשישים, שאינם יכולים לבוא למיגרש.

יש על מי לסמוך

אברהם חמו, מאמן הכדורסל של

אביב יש הנהלה טובה, בראשותו של דוד לויאן, ואני מקווה שיהייה איתם ימישכו להיות בסדר.

דוגמנית אוחנה

האח לא בא למסיבת יום-הולדת

זוכה לו פוליטיקאי, ראש-משלה, או סתם שחקן כדורסל טוב.

אוחנה הוא שחקן שחצן ומתנשא. כמשך השנים בהן היה משה דדש יו"ר בית"ר ירושלים, זכה הילד המפונק ליחס מיוחד מיו"ר הנהלה. בירושלים נהגו לספר איך דדש ירד לאילת לבי לות עם אוחנה. השניים גם נראו מבליים במעורונ-לילה בעיר הקודש. יחסו של דדש לאוחנה גרם להרבה קינאה בקרב שחקני הקבוצה. אך הילד המפונק המי שיד לזלזל בחבריו לקבוצה, בעיתונאים שאינם מחזרו ובאזהרים שאינם בדיוק אוהבים המושבעים.

מכה חזקה לאגו קיבל השחצן הצ' עיר מירושלים כשנסע עם נבחרת ישראל בכדורסל לאוסטרליה, למישחקי מוקדמות אליפות העולם. שם, במישחק החשוב בין ישראל לאוסטרליה, התעצבן הילד על אחד השופטים ועשה לעברו תנועה מיוחסת. כיו עשה גם לקהל. השופטים באוסטרליה לא בדיוק פחדים מאלילי ירושלים. הוא הורחק מן המיגרש, וזו היתה גם אחת הסיבות לאי-הצלחתה של הנבחרת.

בארץ, לעומת זאת, כשעשה אוחנה תנועה מיוחסת, הוא זכה רק לנזיפה ולהרבה יחס טוב וחום מהאוהדים, מה הנהלה ומהשופטים. השבוע סיפרו לי במיגרשים שאר חנה כבר נמצא קצת בלחץ. הרשיון מתבוסש לבוא, ולצער נמאס להיות תלוי בחברים.

רתי-ישראל, לעבור מכתב לכתב ולשכ' נע כל אחד מהם שלא לכתוב על המי כות.

הסיבה: חמו פחד שירחיקו את השחקן קני קט בנט, שהתחיל במריבה. שחקן אחר שלו הורחק שבוע קודם. הצלמים והעיתונאים שהיו במיגרש שוכנעו. הם הזכירו את עניין המכות בצניעה רבה כשרווחו על המישחק.

קני בנט נשאר בקבוצה ולא הורחק, וחמו יודע שיש לו על מי לסמוך.

לא נמצא מושיע

בקבוצת הפועל תל-אביב מתפללים כבר ששימשו תסיים את השתופות עם השחקן משה זייתון. אם זייתון יעזוב, יעבור מיקי בן-שיטרי, חלוץ הפועל תל-אביב, לקבוצה מכרם-התימנים. אך עד שתסיים השתופות, עולה בן-שיט' רית להפועל תל-אביב 150 אלף דולר. גם הפועל רוצים להיפטר מבן-שיטרי נה וכהנה. אחרי המישחק הקפיד המי אמן, שהיה בעבר קצין בכיר במישט'

לפני 19 שנים הם דחו את ההצעה להקים "בית שני", שבו ניתן היה לתת תחום לפעילותם של הוותיקים, שצברו נסיון וידע בכל שיטחי החיים. מה דעתם היום?

בית הוותיקים: כן או לא?

אבא אבן כלורד צ'מברליין
"חבל מאוד שזה לא נוצר"

גולדה מאיר בליידי מקבת
לא מוסדות חסרים אלא אנשים...

בינתיים מפעילות ציבורית. רק מעטות מה דמויות הקובעות בכנסת השישית עדיין פעילות בחיים הציבוריים. כמו אבא אבן. מה דעתם כעת על ההצעה, שהיתה מאפשרת להם כיום לתפוס מקום מכובד במועצה ממי לכתית מייצעת, כפי שהיא קיימת במדינות רבות?

הנה תשובותיהם:

● **פרופסור הנס קלינגהופר:** "אני חושב שהיה טוב אילו היה לנו בית נוסף. בזמנו פירסמתי מאמר בעד הנושא. אני בעד זה שדברים המתקבלים בכנסת יעברו ביקורת על ידי בית נוסף. אבל אני לא בעד שהבית הזה יקבל החלטות מחייבות. בית כזה יכול להיות רק לטובת המדינה. בבית הזה יעברו ההצעות שהתקבלו בכנסת ליטוש נוסף, וזה חשוב."

מנחם בגין כדוכס ארץ-ישראל השלמה
הסיעה הודיעה שכן צריכים להצביע...

האם יש בישראל מקום לבית פרלמנט שני — מעין "בית לורדים"?

על כך הצביעה הכנסת לפני 19 שנים, ב-3 ביולי 1968. היתה זאת אחת ההצעות הראשונות של אורי אבנרי, אז ח"כ צעיר. ההצעה היתה להקים "מועצת ותיקי המדינה", שאליה ישתייכו ח"כים שכיהנו בכנסת במשך 12 שנים (ואז לא יוכלו, לפי ההצעה, להמשיך ולכהן בכנסת). וכן בעלי תפקידים בכירים אחרים שפרשו מתפקידיהם, כגון נשיא המדינה, שופי טים עליונים, ראשי ערים, רמטכ"לים.

המטרה, כפי שהוצגה על ידי המציע, היתה כפולה: מצד אחד להמשיך ולאפשר לאנשים שצברו נסיון בתפקידים ציבוריים, לתרום את תרומתם כגוף מייצג, ומצד שני לרסן את הכנסת על ידי גוף שני, שיוכל לבקר את פעולתה ואולי גם לעכב חקיקה חפופה. הבית השני לא היה צריך לעלות בכסף, מכיוון שחבריו מקבלים ממילא גימלאות ממלכתיות, והוא היה אמור להתכנס במישכן הכנסת, בימים שבהם אין הכנסת עצמה מקיימת ישיבות במליאה.

ההצעה עוררה אז עניין רב, ושימשה נושא לבעלי-טורים ולקריקטוריסטים, שדימינו לעצ"מ, "בית לורדים" ישראלי. בכנסת החליטו כל המפלגות לשלול אותה מכל וכול. נציג מפא"י, כרוך אלונה, אז איש החזק בסיעה, נשלח להתנגד לה רשמית.

מלבד אבנרי, איש לא הצביע בעדה. כמה סיעות נמנעו, אך בעיקר כדי שיוכלו להתבטא.

אורי אבנרי כאביר הבירית

בית כזה יכול להיות רק לטובת המדינה...

מאחורי הקלעים הביעו כמה ח"כים תמיכה ברעיון. ביניהם: שר המשפטים פינחס רוזן ואיש-מפת"ן הותיק, רודי הכהן, אך הם לא הפרו את המימסמה. בינתיים הורקנו הכל ב-19 שנים, ויתכן כי הדבר השפיע על גישתם לנושא. לכו יצא העולם הזה השבוע כדי לשאול מה דעתם כיום. רבים מחברי הכנסת ראו כבר נפטרו (ביניהם: רודי כריגורין, קדיש לוז, לוי אשכול, משה דיין, ישראל גלילי, ישראל ברזילי, גולדה מאיר, פינחס ספיר, זיאמה ארן, יגאל אלון וישראל ישעיהו, שכולם הצביעו נגד). אחרים התרחקו

מיסגרת שלא תהיה תלויה. אני מתנגד להצעה של אבנרי, שזו תהיה מיסגרת של אנשים שלא ייבחרו. אבל חשוב שיהיה גוף כזה. ורטמן הוא מזכיר מועצת-פעילי-חיה.

● **גידעון האוזנר:** "אין טעם בבית לורדים, שיוכל לבטל חוקים או להשהות את תוקפם זמנית. כמו שמקובל באנגליה. אך מצד שני יש מקום לשמוע את דיעותיהם וללמוד מנסיונם של ותיקים, שחוו שנים רבות את ההווי הפרלמנטרי, ולכן יש בסיס מוצק להצעה להקים גוף מייצג של חברי-כנסת קודמים. אני לא זוכר איך הצבעתי."

האוזנר יושב בימים אלה בביתו וכותב.

● **משה אונא:** "אינני זוכר איך הצבעתי. אבל בדבר אחד אני בטוח: שאני הייתי תמיד בעד העניין. תמיד אמרתי שמוכרחים לחפש אמצעים כדי לאזן קצת את הכנסת, שתהיה קצת ביקורת". אונא, חבר קיבוץ שדה-אליהו, כותב ועובד בביתו.

● **רב סדן:** "זו שטות אנטי-דמוקרטית. אני לא התעגעתי מעולם לעניין הזה, שנקרא כנסת-על-כורחי באתי, ומרצוני הלכתי. אין לבית כזה כל ערך בעיניי. זה לא דבר רציני."

סדן כותב ועובד בביתו.

● **שלמה לוריניץ** — אשתו מסרה כי הוא עסוק וטרוד בלימודים, ואינו יכול להתפנות ולענות.

● **יוחנן בדר:** "אני לא זוכר איך הצבעתי בעניין. אני לא נלהב מהרעיון. קודם כל צריך שהכנסת היום תהיה שווה מבחינת היישובים בה. כדי לבחור לבית שני, צריך לבחור ממשלה... בית שני מן הטיפוס הנורווגי יש לו יתרון, לדעתי. אך הומן לא נוח היום להקמת בית מסוג זה. כל דבר שעושים היום מקבל מיד קונטרסיות מופלגתיות."

בדר כותב ועובד בביתו.

● **אהרון ידלין:** "לא זוכר שהכנסת דנה פעם בעניין זה. בית שני היה, לדעתי, לא-רלוונטי ב-1968, שכן הכנסת היתה גדולה הרבה למדינה הקטנה. אנני חושב שצריכים גוף כזה."

ידלין מכהן כמזכיר התק"ם.

● **אבא אבן:** אין סיכוי גדול שיקום בית כזה בימים אלה. דעת-הקהל בתקומם נגד ההוצאות הכרוכות בדבר. חבל מאוד שלא נוצר בית שני בראשית קיום המדינה. לדעתי יש ריכוזיות רבה של סמכויות. יש רק בית אחד, ולמשלה יש עודף סמכויות.

לא היה נורא כלל וכלל אילו היו כמה אנשים בעלי-נסיון, שאין להם שאיפות אלקטורליות, שהיו יכולים להוסיף את נסיונם בבית מסוג זה. אלא שלאור האווירה בארץ, של קיצוצים. אני לא מאמין שהיו מסכימים להקמת בית מסוג זה. וחבל.

● **ברוך אונזיה** לא היה יכול להשיב בשל סיבות בריאות.

● **אמיל חביבי:** "אף פעם לא התלהבתי מההצעה בכנסת. אני משתתף את העניין הצורך של מיפלתג, וחשתי שהעבודה המהפכנית בכנסת היא קשה מאוד. לעצם העניין אני חושב שטוב שיש לנו כנסת אחת, וזה מספיק בעיניי. חביבי הוא עורך העיתון של רק"ח, אל-איתחאד.

● **משה ורטמן:** "בצורה שזה הוגש אז, אז אינני מצטער שזה איננו. בכל מיקרה, יש לדעתי מקום ליצור מיסגרת מייצגת, ולא מחוקקת.

העולם הזה

**ראיון אישי עם אביה של
הנערה שמתה מהפלה:**

לא

היינו

הורגים

אותה!!

